SALA DE LECTURA

flacara

anul XXXIV
3 (1 544)
VINERI
18 IANUARIE
1985

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

În bătălia cu asprimea iernii

Țara răspunde chemării președintelui ei

ECONOMIA — LA CAPACITATE MAXIMĂ

Mobilizare exemplară, disciplină, organizare științifică pe toate fronturile muncii și ale vieții

Martor ocular

Măsuri ferme în toate sectoarele vieţii economico-

● Eforturile minerilor ● Sonde la parametri maximi ● O intervenţie eficientă ●

Pe fronturile energetice şi sub fronturile atmosferice

Noile măsuri stabilite în cadrul şedinţei Comitetului Politic Executiv, privind asigurarea producţiei de energie, folosirea raţională a energiei electrice, termice, a gazelor naturale, precum şi regimul de lucru al unităţilor economice şi sociale, în aceste zile, în aceste luni de iarnă aspră, au avut şi au, se probează zilnic prin faptele de muncă ale întregii ţări, rol hotărîtor în mobilizarea tuturor cetăţenilor patriei la acele fapte şi acţiuni în măsură să înlăture greutăţile survenite.

Pretutindeni în ţară, din cătunele ascunse sub cetina albă a codrilor, pînă în marile oraşe, pînă în Capitală, ţara,

prin oamenii ei buni,
prin oamenii ei harnici,
prin oamenii ei omenoşi,

acţionează în sensul chemării conducerii partidului şi statului nostru, a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de a impune vieţii un curs firesc, o desfăşurare normală.

Stăpîniţi de o profundă conştiinţă, de sentimentul adînc al datoriei de a depune orice efort pentru ca viaţa să fie trăită normal, ca munca noastră de zi cu zi să se desfăşoare la fel de normal, stăpîniţi de calm, ei, cetăţenii României socialiste, fac dovada, în aceste zile, a unui efort de excepţie, a unui adevărat eroism.Noi toţi ştim că în braţele şi în mintea noastră, în puterea noastră, dar şi în marea noastră iubire pentru orice avuţie a ţării, stă izbînda, a stat totdeauna izbînda asupra greutăţilor, a întîmplărilor neprevăzute, asupra oricărei încercări. Pentru aceasta însă ni se cere să nu precupeţim nici un efort pentru a ne face fiecare datoria. Nici o muncă, nici o acţiune nu este mai mult sau mai puţin importantă decît alta, nu e mai imperios necesară acum decît alta. Viaţa, ca să rămînă flacără, are nevoie de combustia totală. E nevoie de veghea energeticianului, pentru a asigura energia necesară, e nevoie de temeritatea mecanicului de locomotivă, pentru a conduce oamenii pînă la casele lor, e nevoie de viaţa crescătorului de animale, pentru a trimite paharul cu lapte şi oul proaspăt celui care are nevoie de ele şi le aşteaptă, e nevoie de veghea brutarului, pentru a nu lăsa să se răcească blinda căldură a pîinii, e nevoie de veghea medicului, pentru a întreţine viaţa sau pentru a ajuta viaţa să se nască, e nevoie de veghea tuturor. La urma urmei, fiecare dintre noi acţionăm pentru cursul normal al vieţii, pentru a asigura muncii şi vieţii noastre izbînda. Numai că, mai ales în aceste zile, cînd ierni cum e aceasta am mai traversat, e nevoie din partea fiecăruia de mai mult efort, de mai multă conştiinţă, de mai multă înţelegere, de mai multă dragoste pentru tot ceea ce ne înconjoară.

Vom avea toate cele necesare, în măsura în care toate aceste calităţi morale ale unui popor vor acţiona. Iar ele, aceste calităţi specifice poporului român, sînt probate în aceste zile mai mult ca oricînd.

N. GRIGORE MARAŞANU ■

Intervenţia ca stare de veghe

În aceste zile de frig şi zăpezi abundente oamenii care extrag elementele preţioase ale foamei de energie cărbunele şi petrolul au trăit momente dificile dar şi-au făcut datoria cu eroism. Tonele necesare de cărbune şi petrol pentru termocentrale şi pentru combinatele de prelucrare a ţiţeiului au fost extrase şi depăşirile de plan s-au împletit cu degajările drumurilor de acces spre gurile minelor sau spre sondele din munţi, lucrîndu-se zi şi noapte, fără odihnă şi fără întîrzieri. Oamenii muncii din întreprinderile extractive s-au mobilizat extraordinar pentru a da ţării cărbunele şi petrolul necesar luminii şi căldurii noastre de toate zilele. Iată cîteva fragmente din această bătălie.

Cărbune, cît mai mult cărbune pentru termocentrale

● La Rovinari, Jilţ şi Motru unde stratul de zăpadă a atins 80 de centimetri, alături de munţii de steril se înalţă munţii de zăpadă de la degajarea drumurilor de acces şi de la degajarea utilajelor de escavat. În aceste momente se lucrează intens la eliberarea fronturilor de cărbune şi a drumurilor de acces la escavatoare, la maşinile de haldat şi de-a lungul magistralelor de benzi transportoare. De asemenea se eliberează depozitele de cărbune ale termocentralelor Rovinari şi Turceni. Eforturile minerilor în aceste momente grele de iarnă sînt duble. Ei extrag din minele de la Urdari, Albeni, Rogojelu, Lupoaia, Motru Vest etc. mii de tone de lignit peste plan. ● La Filipeştii de Pădure minerii ieşiţi din schimb au degajat într-o singură noapte toate căile de acces spre gară şi spre căile ferate pentru a descongestiona drumul cărbunelui spre termocentrala de la Doiceşti. ● Întreprinderea minieră Cîmpulung Muscel anunţă că toate căile de acces spre mină sînt descongestionate, că producţia zilnică a ajuns la 4 000 tone, semn că se lucrează normal. ● În zona minelor Lupeni, Bărbăteni, Uricani, Valea de Brazi unde stratul de zăpadă e mare, s-au luat măsuri energice pentru ca activitatea productivă să se desfăşoare normal iar cărbunele energetic să poată fi expediat spre Hunedoara, spre termocentralele de la Mintia şi Paroşeni. ● În întreprinderea minieră din Sărmăşag cărbunele continuă să fie livrat zilnic şi să se înregistreze chiar o depăşire de plan cu 250 de tone la extracţie. Şi toate acestea, deşi în carierele Cosniciu şi Zăghid transportul cărbunelui spre termocentrale e îngreunat serios de depunerile de zăpadă şi de viscol. Oamenii muncesc cu efort sporit pentru a nu întîrzia livrările spre Întreprinderea de electrocentrale din Zalău, spre termocentrala din Oradea. ● În bazinul carbonifer Berbeşti-Alunu zăpada a atins peste 70 de centimetri. Cu toate acestea intrările în cariere şi mine sînt deblocate iar extracţia cărbunelui se desfăşoară normal. Zăpada a fost curăţată şi din halde în aşa fel încît utilajele să poată funcţiona nestingherit. Cărbunele se transportă în şiruri lungi de camioane spre staţiile de cale ferată. ● Tot pentru termocentrala de la Oradea lucrează intens şi minerii de la Voivozi, mai ales cei din sectorul Suplac şi din sectorul Cuzap care au dat pînă acum, în acest an, 3 000 tone de lignit peste plan, deşi stratul de zăpadă depus de-a lungul principalelor căi de acces spre gurile minelor a fost de jumătate de metru şi minerii au lucrat o normă la degajarea lor şi la reluarea normală a transporturilor de minereu.

Petrol, cît mai mult petrol pentru frontul energetic al ţării.

kilometri pe oră sondele petroliştilor erau luminate ca în vreme normală. Aici petroliştii nu au mai părăsit lucrul şi s-au considerat mobilizaţi, schimb de schimb, pentru a degaja drumurile de acces şi pentru a menţine în stare bună sursele de energie electrică la sonde. S-au făcut pîrtii pentru fiecare sondă, pentru fiecare utilaj de intervenţie, s-au eliminat unele defecţiuni determinate de ger la ventilele sondelor, demontîndu-se piesele în plin viscol şi la minus 20 de grade, fără a întrerupe extracţia. ● Deşi zăpada a depăşit în unele locuri 1 metru petroliştii de la schela Zemeş din zona Bacăului, folosind buldozere, trolii, autofreze şi alte utilaje improvizate îşi croiesc drum zilnic spre sonde asigurînd aprovizionarea instalaţiilor cu materiale şi combustibil pentru a le menţine în stare de funcţionare. La Geamăna Sud o parte din instalaţii se opriseră din cauza frigului şi pentru a le repune în funcţiune sondorii au muncit zi şi noapte, fără odihnă, deszăpezind drumurile, degajînd utilajele din nămeţi în vreme ce temperatura aerului era sub punctul de congelare a motorinei, fapt care impunea amestecarea cu petrol lampant pentru a fi folosită la motoare. ● În zona Stăncuţa-Berteşti unde liniile de înaltă tensiune au îngheţat şi ameninţau să iasă din cir-

cuit datorită unei cruste masive de zăpadă, sondorii şi liniorii au lucrat în frig şi în plin viscol la 15 metri înălţime pentru a asigura alimentarea cu energie electrică a sondelor din Bărăgan. De menţionat că vîntul bătea cu 70 kilometri la oră şi că în cîteva ore liniile de înaltă tensiune au fost deblocate. ● Dînd dovadă de înaltă responsabilitate cetăţenească petroliştii de la combinatele petrochimice de la Brazi şi de la rafinăriile din jurul Ploieştiului au străbătut drumul de cinci, şase sau zece kilometri pînă la locurile lor de muncă, pe jos, pentru a nu periclita realizarea planului. ● În zonele unde forează acum sub un strat de zăpadă de 90 de centimetri şi la minus 15 grade, de la schelele Vîlcele, Leordeni sau Cocu, avariile ivite în timpul viscolului şi a căderilor nesfîrşite de ninsoare, s-a lucrat în condiţii excepţionale pentru aprovizionarea sondelor ce funcţionează după metoda gaz-lift, pentru că altfel ar fi fost perturbat consumul casnic din Piteşti. Pe vremea cea mai grea şi în condiţii anevoioase, echipele de intervenţii au pătruns pînă la sonde, făcîndu-şi loc cu buldozere pluguri, cu lopeţi ca să pună în circuit instalaţia de încălzire ce produce gazele necesare funcţionării la parametrii normali.

De la o oră la alta ne parvin date şi informaţii privind modul în care toţi oamenii muncii, indiferent de domeniul în care îşi desfăşoară activitatea, înţeleg să răspundă ferm, prin fapte, indicaţiilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi hotărîrilor Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 13 ianuarie 1985.

● De la centrala termoelectrică Mintia-Deva aflăm că oamenii de aici, angajaţi plenar în ampla bătălie de obţinere a energiei şi-au propus ca, celor aproape 9 milioane kWh energie electrică realizaţi peste plan de la începutul anului, să le adauge pînă la sfîrşitul acestei luni un procent sporit, astfel încît să se ajungă la o putere medie de 1 100 MW.

● Cu toate greutăţile întîmpinate — este cunoscut faptul că şi judeţul Gorj a fost puternic afectat de căderile abundente de zăpadă — la Combinatul minier Rovinari, unde se înregistraseră unele restanţe în producţie, în prezent nu se mai vorbeşte despre recuperarea cantităţilor de cărbune ce trebuia extras, ci despre depăşirea substanţială a producţiei zilnice. Şi este firesc să fie aşa, dacă ne gîndim că un singur procent din producţia zilnică de cărbune a acestui combinat minier echivalează pentru centrala Rovinari cu posibilitatea obţinerii unei cantităţi de energie electrică de 175 000 kWh. Este un calcul sugestiv care demonstrează imensa valoare pentru economia ţării a fiecărui procent, la producţia de cărbune, realizat peste plan.

● Mai consemnăm lapidar : la schela de producţie Mediaş, toate sondele lucrează la capacitatea nominală, nu există nici o sondă care să aştepte intervenţii. Rezultatul — zilnic, planul este depăşit cu circa 1,5 milioane metri cubi de gaze naturale.

● La Întreprinderea minieră Comăneşti, în pofida timpului nefavorabil au fost extrase suplimentar în prima decadă a anului aproape 600 tone de cărbune. Pentru 1985, răspunzînd apelurilor înflăcărate ale preşedintelui ţării, minerii şi-au propus să extragă suplimentar 10 000 tone de cărbune.

● În raza Trustului de foraj-extracţie Bolintin-Vale întregul parc de sonde funcţionează normal, cei 15 000 de petrolişti — cît numără puternicul detaşament muncitoresc al Trustului — fiind puternic angajaţi în efortul general de a-i da ţării energia necesară.

● De la Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor se comunică faptul că numărul trenurilor navetă pentru transportul cărbunelui necesar termocentralelor a fost sporit cu aproximativ 35 la sută.

...Date, fapte, mărturii concrete ale solidarităţii umane, fiecare dintre ele cu valoare de exemplu, eroism contemporan încrustat adînc în marea carte a izbînzilor noastre.

ADRIAN DOHOTARU ■
CONSTANTIN BALACCIU ■

Sîntem în sala de comenzi a Centralei de energie electrică şi termică Grozăveşti. Oamenii de la pupitrul de comandă supraveghează, cu gesturi reţinute, instalaţia de producere a energiei. Gesturile lor, deja intrate în reflex, ţin de pricepere şi experienţă. Gesturile lor par a spune că este ora H şi nimic deosebit nu s-a întîmplat. Instalaţia răspunde aceloraşi comenzi, chiar dacă afară gradele au coborît cu mult sub zero, chiar dacă ninsoarea nu contenește.

Jumătate din locuitorii Bucureştiului, peste două sute de hectare de culturi legumicole aflate în seră şi alte aproape două sute de întreprinderi industriale sînt beneficiarii de căldură şi energie electrică furnizată de Întreprinderea electrocentrale Bucureşti. Bucureşti Sud, Bucureşti Vest, Grozăveşti, 23 August, platforma industrială, sînt părţile ei componente. Ponderea cea mai mare în producerea energiei o deţine centrala de la Bucureşti Sud. Dar, a aşa cum ne spunea şi directorul adjunct, Horia Popescu, inginer termoenergetic, indiferent unde ne-am afla, în aceste centrale, indiferent ce comandament prioritar am stabilit, există o stare de veghe permanentă a tuturor — intervenţia. Promptă, imediată, eficientă. În aceste situaţii, fie că e zi sau noapte, timpul îşi pierde din ireversibil. Paradoxal, dar oamenii înşişi, percep altfel coordonatele timpului în asemenea împrejurări. Coordonatele muncii lor nu au cu nimic mai nefiresc din altele ; poate mai complexe şi mai expuse unui grad de dificultate. Dar, atunci cînd aud cuvîntul avarie, timpul capătă alte dimensiuni. Intervenţia lor începe un fel de numărătoare inversă. Cum să nu încerci comprimarea timpului, chiar şi la sensul cel mai figurat posibil al cuvîntului, cînd ştii că de intervenţia ta depind vieţi omeneşti, bunuri materiale ? În zi de duminică, la ceas de seară, în centrala de la Bucureşti Vest s-a produs o defecţiune tehnică. La cazanul de abur. Ceea ce însemna că au fost scoşi din funcţiune 125 de MW şi aproape 180GCal pe oră. Teoretic avaria se putea remedia în 48 de ore. Întreg sistemul energetic era în pericol. Instalaţia era ameninţată de îngheţ. Şi atunci au intervenit oamenii. Formaţia de intervenţii suplimentar alcătuită pentru remedierea oricărei defecţiuni, a oricărui incident, şi, care să asigure disponibilitatea agregatelor, a încercat să doboare un record. Acela de a repune în funcţiune instalaţia mai devreme decît era calculat. Convinşi fiind că şi calculele intră sub zodia imprevizibilului. Puterea de a învinge ar fi dereglat orice aparat de măsură. Duminică spre luni, 13 ianuarie spre 14, între oamenii şi gradele cazanului, peste şaptezeci, lupta a fost albă. Inginerul Aurel Aroşculesei, maistrul Ion Tudorie, sudorul Dumitru Ţuţu, au fost eroi ai unui fapt firesc. Şi alături de ei ceilalţi treizeci de membri ai formaţiei. Astfel că, la orele cinci ale dimineţii de luni, acele tuturor aparatelor de măsură indicau stare normală de funcţionare. Intervenţia luase sfîrşit.

Profilul mixt de producere a energiei, termice şi electrice, a influenţat în stabilirea unui comandament impus cu necesitate de condiţiile de climă nefavorabile. Aprovizionarea cu combustibil, în paralel cu menţinerea în funcţiune a tuturor capacităţilor de producţie. Şi de astă dată s-a intervenit cu promptitudine şi eficienţă. Atît la centrala din Grozăveşti cît şi la celelalte, gazele naturale şi petrolul sînt materii prime de bază. Numai că ele sînt furnizate în condiţii necorespunzătoare. Fie sub debit şi presiune scăzută, în cazul gazelor, fie printr-o livrare neritmică a combustibilului lichid. Era necesară întărirea formaţiilor de la instalaţiile de descărcare şi preparare a păcurei. Şi acum oamenii au găsit o soluţie acestui neajuns. Au organizat echipe speciale, formate şi din personalul serviciilor de coordonare, şi, care să lucreze în trei schimburi. Un mod firesc de a interveni, un mod firesc de a asigura continuitatea producţiei chiar şi atunci cînd, pentru moment, condiţiile normale de funcţionare par întrerupte. Este firescul oamenilor care produc căldură şi energie electrică, ca să le fie bine semenilor lor, oamenii.

MARIA BOGDAN ■

sociale pentru producerea şi gospodărirea energiei

● Program optim pentru unităţile economice ● Bătălia pentru megawaţi ●

Şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În şedinţa de duminică a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ţinută sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat şi dezbătut **Programul privind asigurarea producţiei de energie şi folosirea raţională a energiei electrice, termice, a gazelor naturale, precum şi regimul de lucru al unităţilor economice şi sociale în perioada de iarnă.** Elaborat pe baza indicaţiilor şi orientărilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, programul stabileşte măsuri ferme şi eficiente de organizare a producţiei şi de utilizare cu maximum de spirit gospodăresc a energiei electrice, a gazelor şi a căldurii, astfel încît să se asigure depăşirea greutăţilor create de condiţiile deosebit de grele ale acestei ierni, de gerurile extrem de mari care au afectat în ultimul timp ţara noastră şi care au dus la îngheţarea Dunării şi a rîurilor interioare, fapt care a determinat reducerea energiei electrice produse de hidrocentrale, funcţionarea necorespunzătoare a centralelor termice care folosesc cărbunele, diminuîndu-se în felul acesta foarte mult producţia de energie electrică necesară desfăşurării normale a activităţii economice şi sociale. Pornindu-se de la această situaţie, s-a cerut guvernului şi ministerelor, precum şi comitetelor judeţene de partid, organelor şi organizaţiilor de partid să ia toate măsurile pentru ca toate centralele electrice să funcţioneze la întreaga capacitate şi să asigure livrarea de energie în conformitate cu prevederile planului. S-a arătat că trebuie făcut în aşa fel încît, prin sporirea producţiei de energie pe bază de cărbune, la care se va adăuga şi energia obţinută pe bază de hidrocarburi şi în hidrocentrale, să se ajungă la o producţie totală de energie care să asigure satisfacerea corespunzătoare a cerinţelor producţiei, ale consumului public şi ale populaţiei.

În cadrul aceleiaşi şedinţe, concomitent cu măsurile privind sporirea corespunzătoare a producţiei de energie, Comitetul Politic Executiv a stabilit reorganizarea regimului de lucru în întreprinderi, prin eşalonarea mai raţională a schimburilor de producţie, astfel încît să se asigure desfăşurarea normală a activităţii în toate unităţile economice. Potrivit celor stabilite, în toate întreprinderile industriale cu foc continuu, precum şi în cele care lucrează în trei schimburi complete se vor aplica măsuri ferme pentru reducerea consumului de energie electrică, combustibili şi gaze, prin încadrarea strictă în normele de consum aprobate, care vor fi considerate maxime. Instalaţiile cu foc continuu care nu pot lucra la întreaga capacitate din lipsă de materii prime sau din alte cauze, vor fi programate să lucreze la întreaga capacitate, pe un timp limitat pe lună, în raport de condiţiile pe care le au asigurate, sau vor fi oprite. Întreprinderile industriale care lucrează în două schimburi de cîte 8 ore şi au sectoare calde vor trece la regim de lucru de două schimburi de cîte 6 ore, organizate continuu, astfel încît să se realizeze o perioadă de lucru de 12 ore pe zi, timp de 7 zile pe săptămînă. Programul de lucru al acestor întreprinderi va fi organizat alternativ în aşa fel încît să se asigure un consum energetic uniform în cele 24 de ore ale fiecărei zile. Întreprinderile care îşi desfăşoară activitatea într-un singur schimb de 8 ore pe zi vor fi programate să lucreze prin rotaţie — unele în schimbul I, altele în schimbul II şi restul în schimbul III — astfel încît să se asigure un consum energetic echilibrat pe toată durata zilei de 24 de ore.

În acelaşi timp, se vor lua măsuri pentru efectuarea în perioada de iarnă a reparaţiilor capitale la un număr mai mare de instalaţii, prin devansarea celor prevăzute pentru trimestrul II sau chiar pentru trimestrul III, urmînd ca în perioada de vară, cînd erau prevăzute aceste reparaţii, să se lucreze şi să se asigure realizarea integrală a producţiei planificate. Totodată, în lunile de iarnă nu se vor efectua lucrări de construcţii propriu-zise, ci vor fi realizate lucrări de montaj a maşinilor şi instalaţiilor, în incintele construite sau în exterior, dacă tehnologia de montaj permite efectuarea lucrărilor la temperaturi scăzute.

Au fost stabilite măsuri şi în ceea ce priveşte sectoarele neproductive. Astfel, organele centrale şi locale ale administraţiei de stat, celelalte instituţii centrale, şi locale, institutele de proiectare şi cercetare îşi vor stabili programul de activitate în perioada în care se va putea folosi lumina naturală a zilei. Pentru activitatea de comerţ şi de servicii, în general, se va stabili un program numai pe timp de lumină. Restaurantele şi celelalte unităţi de acest fel se vor închide cel mai tîrziu la ora 21,00. În ceea ce priveşte consumul de energie electrică, termică şi de gaze naturale pentru populaţie, se va avea în vedere respectarea strictă a programului stabilit pe fiecare judeţ şi localitate. Programele de distribuire a energiei electrice şi termice vor fi aduse din timp la cunoştinţă populaţiei şi celorlalţi consumatori. Iluminatul public, inclusiv în magazine, şi iluminatul casnic urmează să fie reduse cu 50 la sută faţă de consumul stabilit pentru iarna anului 1984.

Indicînd guvernului şi celorlalţi factori de răspundere să ia toate măsurile pentru realizarea în cele mai bune condiţii a programului stabilit, Comitetul Politic Executiv a adresat oamenilor muncii de la oraşe şi sate, tuturor cetăţenilor ţării chemarea de a acţiona cu toată răspunderea şi spiritul patriotic pentru asigurarea energiei şi combustibilului conform normelor stabilite, pentru gospodărirea cît mai judicioasă a acestora, pentru eliminarea oricăror forme de risipă a acestei avuţii naţionale, de a participa cu cel mai înalt spirit de răspundere la această acţiune de interes general.

P. NICOARĂ

Doljul în strai eroic

Joi, 10 ianuarie, meteorologii Ioana Mîndruţescu şi Ion Marinică, de la Centrul de prevedere a vremii din Craiova, s-au văzut puşi în situaţia — aparatele lor le-au dictat-o — unor sumbri proroci : există, au anunţat cei doi, perspectiva ca iarna prin care trece Bănia şi ţinutul ce o înconjoară să fie aidoma celei de acum 31 de ani, faimoasa iarnă a lui '54, cu grozăviile ei care au clădit troiene de amintiri încă vii. Se pare că, de data asta, cei ce ghicesc în cafeaua vremii se află pe drumul spre adevăr. În acea zi, stratul de zăpadă din Dolj crescuse de la 40 la 81 de centimetri. În cîteva locuri se semnalaseră viscole ca în Siberie. Pe ici, pe colo, energia electrică îngheţase, mai cu seamă, în timpul nopţii, scufundînd locurile într-o beţie neagră, de păcură. Pe ici, pe colo, sta să îngheţe şi mercurul din termometre (temperaturi de minus 23—24 de grade se înregistrau în destule zone), transformînd drumurile în poduri de gheaţă. Pe asemenea drumuri utilajele-spărgătoare de nea nu puteau face altceva decît să patineze şi, cu un pic de zel, să se dea peste cap. Singurele eficiente, în astfel de cazuri, nu mai erau decît cazmaua şi tîrnăcopul, minuite de braţe dedate cu greul.

La comandamentul judeţean de deszăpezire stăpîneşte, în aceste zile, o atmosferă cu adevărat de comandament. E un febril du-te-vino de activişti, de şefi de întreprinderi şi instituţii, de civili de toate profesiile şi de militari de toate gradele. Telefoanele zbîrnîie încontinuu, staţiile de radio la fel, sute de rapoarte şi de ordine se încrucişează simultan în eter. Se organizează şi se reorganizează asalturile, nu şi retragerile, într-o bătălie al cărei sfîrşit încă nu se vede.

O bătălie disperată, zicem noi. Primul vicepreşedinte al Consiliului popular municipal, tovarăşul Ion Voiculescu, ne contrazice. O bătălie disperată, ne spune dînsul, nu e o fericire. Ca unul din comandanţii ei, tovarăşul Voiculescu preferă una organizată, bine pusă la punct, cu lecţia de strategie şi de tactică în mînă. Pe cei 270 de kilometri de străzi (este 2,5 milioane de metri pătraţi, calcul în care nu se cuprind şi trotuarele) sînt la postul de luptă, adică în plină luptă, utilaje şi oameni, sînt la postul lor organizarea, precizia, disciplina, grefate pe eroismul muncitoresc al marii Craiove a muncitorilor. 25 de mari întreprinderi au luat în primire, cu utilaje adecvate, 92 de străzi, celelalte întreprinderi şi instituţii ale oraşului participă, cu forţe umane, la degajarea zăpezii de pe alte 79 de artere principale. E sub strînsă supraveghere alimentarea cu apă, cu energie şi gaze. Întreprinderile care dau totul în bătălie sînt Baza de utilaj a T.A.G.C.M., I.E.L.I.F., E.G.C., I.J.G.C.L., I.U.G.T.C., O.G.A., I.T.M.A., Trustul „Energoconstrucţia". Mai sfioase ca să nu zicem altfel (tovarăşul Voiculescu ne propune formula : „insuficient remarcate"), sînt încă Secţia de utilaje a I.A.D.P. şi A.C.C.F. Ca totdeauna în momentele grele (să ne amintim cutremurul şi inundaţiile !), în frunte sînt militarii. E greu de descris ce linişte, ce calm, ce fermă certitudine a dat oraşului, în aceste zile, prezenţa armatei, care a apărut fulgerător peste tot unde a fost nevoie, care a sărit în tranşeele iernii prima, care a rămas acolo ultima, care s-a bătut fără să-şi precupeţească jertfa efortului. Dar distanţa de bărbăţie care-i separă pe militari de locuitorii Craiovei devine, din zi în zi, tot mai scurtă. Sub torentele ninsorii, sub avalanşa valurilor de nea răscolite de viscol, mantalele kaki se confundă cu pufoaicele civililor. căpătînd o singură culoare : cea a straiului eroic pe care l-a îmbrăcat întregul oraş.

Calamitatea n-a lovit numai populaţia, îngropîndu-i casele sub zăpezi, ci şi centrii vitali, centrii de energie ai ţinutului, temelia vieţii lui publice de azi şi de mîine. Dimensiunea de catastrofă a anotimpului înregistrează aici amplitudinea maximă. Un cartier muncitoresc a cărui fabrică îşi curmă activitatea e ca o populaţie de albine lipsită de matcă şi stup, un sat cooperatist căruia vitele i-au murit de frig sau de foame nu mai e un sat, e o adunare de naufragiaţi. Principalul front al bătăliei s-a instalat, firesc, aici, în locurile care dau structură ofensivă alcătuirilor omeneşti din jurul lor.

Nu departe de Craiova, pe şoseaua dintre comunele Leu şi Apele Vii, zăpada viscolită a blocat circulaţia zile la rînd. N-au mai putut fi aduse furaje concentrate de la F.N.C. Craiova, vitele locului (cîteva sute) dădeau semne de inaniţie. Cei de la Apele Vii s-au gîndit cît s-au gîndit, bine că nu prea mult !, şi au suplinit lipsa furajelor cu porumb măcinat pe plan local. O situaţie şi mai dramatică s-a ivit la Gîngiova, la Complexul pentru creşterea şi îngrăşarea porcilor, rămas şi el fără furaje din cauza zăpezilor viscolite. Au fost chemate în ajutor utilaje de mare capacitate care să deblocheze şoseaua spre Segarcea, sediul F.N.C.-ului salvator. Utilajele s-au pus pe treabă, dar cînd deblocarea şoselei era ca şi isprăvită viscolul s-a năpustit din nou, silindu-i pe oameni să ia truda de la început. Un noroc, dacă în catastrofe poate fi vorba de noroc, a fost că aici, la Gîngiova, ca şi la Apele Vii, energia electrică şi-a făcut datoria, astfel că animalele complexelor zootehnice n-au suferit de frig. Norocul ăsta nu l-au avut cei din Galicea Mare. Desele întreruperi de curent au pus în grea primejdie porcii complexului din localitate. Cîţiva inşi mai slabi de înger se şi pregăteau să întocmească tabele cu victimele gerului, dar iniţiativa muncitorească a funcţionat pînă la urmă şi aici ; s-au confecţionat în grabă sobe de tablă, s-a făcut în ele foc zdravăn, cu combustibil solid, şi animalele au fost salvate.

În Dolj, ca pretutindeni, oamenii fac totul ca să atenueze proporţiile prăpădului, să micşoreze pagubele. Să fim însă lucizi : pagube sînt şi vor mai fi. Tot ce se dărîmă trebuie reclădit, şi iarna asta dementă dărîmă, dărîmă mereu, va mai dărîma. Cea mai grea bătălie este însă nu cu anotimpul, ci cu nepăsarea, cu indolenţa, cu iresponsabilitatea, cu aceste grele şi pustiitoare zăpezi aşezaţe pe nişte conştiinţe. În curtea depozitului de combustibil din Calafat (nu curte, ci o incredibilă imagine a haosului, în care valuri de zăpadă neatinse de lopeţi dar aprig stîrnite de vînt se răsucesc, urcă la înălţimea clădirilor, cad înghiţite în gropi-prăpăstii, dispar, reapar, făcînd ca fiecare pas printre ele să fie o aventură), mulţimi de oameni îşi suflă în pumni, aşteptînd cu ceasurile o roabă de lemne sau de cărbuni. De prea multe ori, aşteptînd zadarnic. Rezervele de combustibil ale depozitului sînt infime, cu totul disproporţionate în raport cu cererea. Şi rezervele astea tot scad, în timp ce cererea creşte.

O imagine reconfortantă ne întîmpină în comuna Şimnic. Găsim satul sub un strat gros de zăpadă (70 de centimetri) şi sub un soare cu dinţi care taie ca briciul. Peisaj ca de icoană pe sticlă, lucrat cu peniţă fină, în care nu încap semitonuri, în care compoziţia se împarte scînteietor între alb şi albastru, între zăpadă şi cer. Şi mai e peisajul acesta lucrat cu osîrdie şi migală de mîna omului. Nu numai strada centrală, dar toate uliţele şi huduţele sînt degajate de zăpadă, mînă de gospodar a înflorit totul în strălucire şi curăţenie. Mihai Gherghinoiu, vicele primăriei, ne spune, simplu, că „s-a muncit", că mecanizatorii S.M.A.-ului condus de Eugen Pîrvu n-au aşteptat două îndemnuri ca să-şi înhame plugurile la tractoare şi să facă roata comunei pe toate spiţele ei de asfalt, de piatră de rîu şi de pămînt. De la 25 decembrie, de cînd a dat prima zăpadă (bunicică şi ea, înaltă de 25 cm !) şi pînă azi, Ştefan Belci, Ion Popescu, Constantin Constantin, Ion Nistor şi mulţi alţii n-au mai descălecat de pe tractoare, au trudit şi noaptea, la lumina farurilor, ca să deszăpezească tot ce era de deszăpezit. Nu numai în sat, ci şi pe drumurile judeţene care le-au fost repartizate. Satul s-a tras la o parte din faţa lor, făcîndu-le loc, cu respect, spre apriga trudă. Dar n-a stat mult la o parte nici satul ci, scuipîndu-şi în palme şi dînd bice cailor, a sărit să-i ajute pe tractorişti, cărînd munţi de zăpadă cu zeci de căruţe. Sat de oameni vrednici, calzi la inimă şi ascuţiţi la minte, care ştiu înainte de-a te rosti şi ce vrei să le spui, şi ce vînt te aduce la poarta lor. Atît a fost deajuns să li se spună, că e nevoie de ei, şi încă degrabă, că nici unul n-a rămas lipit de sobă. Preşedintele C.A.P.-ului, ing. Anghel Antonini, ne aminteşte că aici, la Şimnic, pe un sol de podzol degradat, mai numit şi „zmolniţă", s-au scos anul trecut 60 000 kg de sfeclă la hectar, roade gospodăreşti dobîndindu-se şi la celelalte culturi. Şi asta într-un an cu secetă, un an în care steaua recoltei şi-a tot mutat de ici-colo locul în zodiac, silindu-i pe oameni la grele eforturi ca s-o ajungă. Oamenii ştiu, o aspră şcoală a vieţii i-a învăţat, că nu poţi fugi din faţa întîmplărilor cerului şi pămîntului şi că, dacă aceste întîmplări îţi sînt vrăjmaşe, n-ai altă cale decît să te baţi cu ele. Şi s-au bătut. Şi se bat.

Îi cerem vicelui Gherghinoiu nume de oameni din primele rînduri ale luptei cu iarna. Îi notăm pe Constantin Temelie, pe Constantin Farmazon, pe Jean Berechet, pe Maria Ciorobea, pe Ioana Dumitru, pe Olimpian Petroşeanu. De fapt, adaugă vicele, ar fi mulţi de notat, zelul reporterului de a transcrie nume putîndu-se dizolva într-o adevărată listă onomastică. Nici el nu-i mai ştie pe toţi, n-a fost timp să-i însemne, nicicum să-i laude, să-i citeze pe vreun ordin de zi, fiindcă într-o bătălie ca aceasta cu care se confruntă satul şi ţara nu e timp de ordine de zi, nu e timp de numit eroismul, cînd totul se sprijină pe eroism.

Iarna va trece, lăsîndu-ne, în afară de pagube, şi acest rar capital care e forţa morală a oamenilor noştri, unitatea şi fermitatea lor.

ILIE PURCARU

Fotografie de ELENA GHERA

Tribuna F.D.U.S.

Unitatea și democrația

● Pentru sănătatea bucureștenilor ● Drumul vagoanelor cu combustibil ●

În întreaga țară se desfășoară în această perioadă adunări de dări de seamă și alegeri ale Organizațiilor democrației și unității socialiste. Aceste acțiuni, întreprinse în perioada premergătoare Congresului al III-lea al Frontului Democrației și Unității Socialiste, conduc la întărirea și mai puternică a unității de acțiune a tuturor organizațiilor componente în cadrul F.D.U.S., sub conducerea Partidului Comunist Român, la intensificarea cuprinderii cetățenilor, a oamenilor muncii în O.D.U.S., la îmbunătățirea metodelor de muncă ale consiliilor F.D.U.S., ale comitetelor O.D.U.S., la generalizarea experienței pozitive acumulate, la creșterea eficienței întregii activități pe care o desfășoară pentru mobilizarea tuturor oamenilor muncii, a întregului popor la înfăptuirea exemplară a sarcinilor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului în toate sectoarele construcției economice și social-culturale. Aceste acțiuni constituie un eveniment politic major în sistemul democrației noastre muncitorești revoluționare, în viața societății noastre. Această largă acțiune politică de masă are drept scop mobilizarea tuturor colectivelor de muncă la ridicarea pe o nouă treaptă calitativ superioară a activității în toate sectoarele producției materiale, pentru intensificarea participării cetățenilor la dezvoltarea economică și social-edilitară a localităților, pentru însușirea spiritului revoluționar, a normelor comuniste de muncă și viață, pentru dezvoltarea sentimentelor de mîndrie patriotică față de cuceririle obținute în opera de construire a noii orînduiri sociale, pentru cultivarea dragostei față de țară și a atașamentului față de partid.

În ziua de 9 ianuarie am avut prilejul să asistăm la Conferința Comitetului O.D.U.S. din unitățile sanitare ale municipiului București. 256 de delegați ai celor 230 de organizații din Sectorul sănătate — spitale, policlinici, farmacii, centre de cercetare, creșe — delegați ai celor peste 21 000 de membri O.D.U.S. au analizat în spirit critic și autocritic activitatea organizațiilor, au făcut propuneri pentru ca organizațiile democrației și unității socialiste să se implice mai profund, mai angajant în rezolvarea problemelor cu care se confruntă acest sector de activitate de mare interes social, pentru ca politica partidului, orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu privind creșterea calității asistenței medicale să prindă viață.

În ședințele plenare ale organizațiilor din unități s-au analizat sarcinile ce revin unităților privind creșterea eficienței asistenței și cercetării medicale trasate de Conferința Națională a partidului din anul 1982, a Consfătuirii Consiliului Sanitar Superior ce a avut loc în anul 1983 și îndeosebi a celor prevăzute în Programul adoptat la Congresul al XIII-lea al partidului: canalizarea eforturilor spre generalizarea conceptului de medicină preventivă, reducerea incapacității temporare de muncă, folosirea eficientă a bazei materiale existente, îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață, asigurarea unei asistențe deosebite, prioritare mamei și copilului, tineretului.

Oameni sănătoși, viguroși

În atenția organizațiilor a stat și stă în permanență îmbunătățirea educației sanitare în rîndul populației largi, nu numai a bolnavilor internați sau în tratament, practicarea medicinei preventive, care să înlăture îmbolnăvirile, capabilă să asigure națiunii oameni sănătoși, viguroși, apți pentru muncă.

O temă importantă a consfătuirii, ca de altfel și a adunărilor plenare ale organizațiilor, a fost crearea unei opinii de masă față de aspectele negative — slaba solicitudine față de bolnavi, abateri de la normele eticii și echității medicale. S-au scos în evidență eforturile și succesele înregistrate în ultima perioadă în domeniul creșterii responsabilității corpului medical față de viitorul națiunii noastre. Creșterea natalității și asigurarea sporului natural de creștere a populației impune măsuri și mai ferme prin acțiuni educativ-sanitare, care să creeze întregii populații un comportament profilactic. Supravegherea stării de sănătate a oamenilor muncii, controlul condițiilor de muncă și viață trebuie să fie și pe viitor o preocupare permanentă. Deși în educarea sanitară a cetățenilor s-au înregistrat în anul care a trecut importante succese, personalul medical va trebui să se implice și mai mult în această acțiune.

În privința creșterii natalității s-au făcut planuri de măsuri comune cu organizațiile de femei și sindicat privind eliminarea factorilor de boală, asigurarea unor noi metode de diagnostic și tratament care să ducă la îmbunătățirea activității în fiecare colectiv de muncă. Asistența medicală în creșe și grădinițe este asigurată de cadre cu cea mai bună pregătire, conștiincioase, cu dragoste pentru copii, care fac zilnic și săptămînal instruiri pe teme medicale cu mamele.

O problemă care a suscitat în largă măsură preocupările membrilor O.D.U.S. din organizațiile din acest sector a fost și gospodărirea bazei materiale: păstrarea și întreținerea corespunzătoare a fondurilor de care dispune rețeaua sanitară, întreținerea spațiilor din unități și din afara acestora, o mai bună autogospodărire prin refolosirea instrumentarului și a cîmpurilor sterile, etanșarea și dublarea ferestrelor. Deși în această perioadă unitățile sanitare sînt mai puțin afectate de măsurile privind reducerea și economisirea energiei, și în acest domeniu trebuie făcute eforturi pentru buna gospodărire și economisire a combustibilului și a energiei.

O preocupare permanentă a personalului medical din rețeaua municipiului București a fost și în anul care a trecut scurtarea drumului de la bolnav la medic. Cabinetele medicale, în special din marile întreprinderi, sînt adevărate policlinici în miniatură, care asigură oamenilor muncii prin cadrele medicale proprii sau prin cele din spitale și policlinici, detașate după programe fixe, consultații pentru diverse specialități: O.R.L., oftalmologie, ginecologie, medicină internă, stomatologie. Luarea în evidență și rezolvarea cazurilor, controlul condițiilor de muncă, urmărirea noxelor se desfășoară după o metodologie precisă. Deci, specialistul vine în mijlocul oamenilor muncii, care își rezolvă astfel rapid și eficient problemele de sănătate. Un accent deosebit s-a pus pe activitatea pediatrilor, cărora li s-au alcătuit programe astfel încît să asigure cea mai promptă asistență medicală în creșe, grădinițe și școli.

Pe lîngă activitatea propriu-zisă, cadrele medicale desfășoară susținute acțiuni de educație sanitară în rîndul populației largi prin lecții, lectorate și conferințe la stațiile de radioficare pe teme de sezon sau de interes general.

Așa cum remarca în cuvîntul său tovarășul Iancu Purdel, prim secretar al Comitetului de partid Sector sănătate al municipiului București, activitatea O.D.U.S., în colaborare cu U.T.C. și sindicat, sub conducerea partidului a fost bună. Munca de lămurire cu cadrele sanitare pentru a adera la O.D.U.S. a fost susținută. Numai în anul care a trecut, peste 2 500 de noi membri au aderat la O.D.U.S. Membrii organizației democrației și unității socialiste au contribuit prin implicarea lor la rezolvarea sarcinilor ce revin sectorului sănătate privind creșterea eficienței și calității asistenței și cercetării medicale.

Indicatorii asistenței medicale pe anul 1984 confirmă această apreciere. S-au înregistrat scăderi importante la indicatorul de morbiditate. Au scăzut mortalitatea generală și cea infantilă. Indicele de utilizare a paturilor, 320 de zile pe an, a fost de asemeni îmbunătățit. Dovadă a unei mai rapide recuperări, media de spitalizare, 11,2 zile pentru un bolnav, a fost redusă simțitor. În anul care a trecut, numărul întreruperilor de sarcină a scăzut cu 14 000. Indicele natalitate este în creștere, însă în acest domeniu, prin măsuri ample, trebuie acționat pentru a se naște și mai mulți copii.

În noul Comitet O.D.U.S. ales au fost promovați medici, biologi, cercetători, farmaciști, muncitori, maiștri, economiști, oameni care au dat dovadă de inițiativă, de capacitatea de a organiza, exemple în muncă și în activitatea obștească.

OPREA GEORGESCU ■

O noapte albă între linii

Afară se aude șuieratul unei locomotive. Parcă o ființă nevăzută o stringe de gît și-n zgomotul acesta straniu e și țipăt, e și luptă și respirație.

— Leană, adă făclia !

— Gata, zice femeia în timp ce aprinde o luminare cu patru fitile. Cînd flacăra prinde viață, lucrurile năvălesc din umbră.

— Dă-o-ncoa, să dezghețăm gura de apă. Trebuie să plece rapidu 11. Și femeia iute de mînă, ia una, dă alta, vorbește la microfon, și scrie și zice, așa-i, a înghețat iar afurisita aia de gură. E o grabă, o agitație și-o neliniște de parcă un om s-ar pregăti să moară. Ioniță Leana e măturătoare de vagoane. De 18 ani e în aceeași tură la revizia Griviția veche. Și tot la măturat de trenuri. Ea le curăță și pe cele necăjite, personalele de Titu sau de Buzău, tot ea mătură și dă cu teul prin rapide, accelerate și trenuri internaționale, în vagoanele de dormit și-n cușetele de lux și se întoarce în fiecare zi la Scroviștea, unde redevine țărancă. Le spune tuturor șăf pentru că mai mic decît ea nu poate fi nimeni. În Griviția se pregătesc trenurile de călători, convoaiele acelea lungi și întunecate care trag la peroanele Gării de Nord. După 16 ani de muncă, tura lor s-a nimerit și-n noaptea de 8 spre 9 cînd viscolul a blocat toate macazele din Gara de Nord, din Triaj și din Basarab. Au dat la lopată, au dat cu mătura, au dezghețat și au ieșit în viscol ca niște sperietori. În noaptea aceasta Ioniță Leana nu mai mătură vagoane. E de serviciu la telefon și la microfon. Ceilalți aleargă și totuși se mișcă greoi. Se simte un frig care îți taie respirația. Trenurile au venit cu întîrziere din țară. Trebuie curățite, trebuie verificată instalația electrică, instalația de frînă, instalația de încălzire, trebuie alimentate cu apă și pregătite pentru a fi trimise iar pe întortocheatul lor traseu spre marginile țării („Pentru ce se duc, Nichita / Trenurile lungi pe linii / Tremurînd în infinita / Gingășie a luminii ?") Un tren trebuie pregătit repede, repede. Totdeauna este prima lui cursă. Nu se poate. La gîtul vagoanelor, pe dinăuntru și pe dinafară, gerul a încolăcit un șal alb de gheață. Oamenii aceștia știu că dacă nu termină trenurile de pregătit începe o horă nebună. Nu mai sînt linii. C.F.R.-ul e un fel de armată, zice unul. Este. Orice telefon se scrie în caiete. Orice gest are importanță. Fiecare răspunde. E mai rău decît o armată. În armată există dușmanul cu care lupți. La trenuri nu ești decît tu și fierul. Fiecare greșeală te mușcă. Difuzoarele încep să țiuie. În cabina strîmtă, cu o masă, cu cîteva dulapuri de tablă, mai intră cîte un lăcătuș de revizie cu mîinile înghețate. Aruncă mănușile pe masă și suflă în pumni. Or fi minus zece ? Oho, să tot fie ! Poartă pufoaice și căciuli cu urechi. Pe sub căciuli s-au îmbrobodit cu baticuri țărănești de lînă. Unii se ascund în șube. Telefoanele cer trenuri, cer rapoarte. Ioniță Leana ridică mereu receptorul negru și greu și spune mereu da, da, raportez. Toți știu că în bătălia zăpezii ultima și cea mai importantă carte a orașului se joacă în preajma Gării de Nord. Aici vin trenurile cu călători, de aici pleacă oamenii, aici sosește griul pentru morile bucureștene, pe aici trec vagoanele cu motorină pentru Centralele electrice, aici se hotărăște dacă vom avea pîine, dacă vor sosi alimentele, dacă uzinele vor avea de lucru. Acum sau niciodată e prea puțin. Acum ori acum. Mîine e foarte departe. (Durrell zicea, „dragul meu, dacă vrei să cunoști etica umană în etalonul ei du-te pe un cîmp de luptă"). Oare în noaptea asta care începe cu scrîșnet din măsele ce va mai fi ? Frigul ăsta nebun nu dă nimănui un minut în plus. Vine Dobre. Ioniță Leana nu-i spune șăf. Dobre Tudorescu are răspundere, e meseriaș. Dar nu-i spune șăf pentru că și el e dintr-un sat. Cu el se simte egală. Dobre Tudorescu are în răspundere vederile din compartimente. El e șeful vederilor, al ilustrațiilor color, înrămate frumos, al oglinzilor pe care scrie C.F.R. Dobre e și șeful geamurilor din revizia Griviția veche. Ia trenul de Urziceni. Merge 60 de kilometri. Coboară. Apoi pleacă pe propriul său aparat de locomoție spre satul Ion Roată. Are de mers 12 kilometri. În cît timp îi face ? Cine îi deschide pirtie ? La ce se gîndește pe drum ? Dobre Tudorescu își încălzește mîinile la flacăra luminării. 72 de kilometri pînă acasă, o jumătate de zi somn, o jumătate de zi țăran și apoi iar 72 de kilometri ca să verifice păcătoasele de oglinzi și vederile din compartimente. Țărani sentimentali și candizi. Piinea cefereului. Speranța lor înflorită mereu. Puterea lor în ceasurile grele. Seamănă cu niște cai în ham, cînd căruța e în șanț. Frumoșii noștri țărani cu inima legată de chefere. În dragoste sînt cei mai fideli. Pentru ei trenul e prima minune. Toate celelalte au venit mai tîrziu și nu mai contează. E gata rapidul 11 ? E gata ! E gata 237 ? E gata. Da 507 ? Gata și ăla ! Poate că va fi o noapte liniștită. Poate că zăpada a obosit și încet, încet își suge cocoașele ghebosate, ridicate printre linii. Dar rapidul 23 ? De cîte trenuri mai are nevoie lumea asta ? Nu se va sătura odată ? „Rapidul n-a putut merge la hală și l-am pregătit aici", zice Gheorghe Chivu, șef de tură. Bărbat vînjos, căciulă de miel, obraz roșu de ger, naveta la Periș. A ieșit la un tren și nu l-am mai văzut. Viorel Fabian, inginer tînăr, nu era de serviciu. A venit și el, presimțind ceva. Se aude un difuzor de stație. Să fie chemați de acasă șefii de triaje și de stații. De jur împrejur se întind albe și scînteietoare zidurile orizontale ale mănăstirii de zăpadă. Aproape de intrare se stinge lumina. Cădere sau pană? Se aud locomotivele țipînd speriate. Traf, rac, traf, rac, pac ! Cîteva lopeți se aud sunînd frumos ca alămurile unei orcheste. Lumini de lanterne aleargă curioase pe mormanele mari de zăpadă. În hală (zisă Centrul de pregătire tehnico-sanitară a trenurilor de călători) curentul ăuie ca un cîine bătut. Și femeile strigă. E o noapte ca un ulei ars, în care te îneci cu fiecare respirație. Acum sau acum. Fără trenuri de călători o țară trebuie că seamănă cu un trup în care toate venele au murit. Trebuie schimbați doi acumulatori, zice unul. Nu se vede. Nu se aude nici un răspuns. Poate că se știu atît de bine încît nu mai este nevoie. Nu ajunge zăpada. Nici gerul. Nici foamea de trenuri. La acest ospăț al belelelor se mai așază și bezna. La luminile pale din compartimente femeile mătură ultimele vagoane ale rapidului. Pe sub roți, bărbații meșteresc la instalații. Garantezi că ajunge la graniță ? N-are încotro, zice unul de sub burta vagonului. Îmi aduc aminte de cineva care vrea să cumpere cu două mii de lei un telefon japonez cu unsprăzece memorii și cu o melodie. Formezi numărul cuiva și-i cîntă „Odă bucuriei". Să-i suni pe ei. Doamne, ar trînti receptorul. Fără călători, rapidul seamănă cu o colivie părăsită. O femeie golește scrumierele. Un bărbat verifică lumina. Unul bate în roți. Bing, bing și merge pe sub vagoane ca pe sub lume. La lumina unei lanterne, șeful de atelier Vasile Niță sună în hală. Aveți grijă să nu cadă oamenii de pe platforme ! Ce facem cu probele de frînă ? Așteptăm ! Dacă nu, cerem un ledehaș. Trosc. N-a nimerit furca. Jos, în hală, 30 de oameni lucrează la rapidul 27. Măturat, spălat, verificat instalații, reparat. Nu știu ce înseamnă ca rapidul 27 să nu plece. Asta nu se poate. Tocmai de aceea cefereul este o armată. Chiar mai rău. Rapidul 27 trebuie să se și întoarcă. Parcă ne-ar înghiți un val de cărbune. Undeva, mai este o lumină. Frigul dă vocilor din difuzor un timbru pițigăiat și metalic. Parcă în fiecare zgomot e un fragment din Paganini. Ce facem ? Ne cade aerul. Să ne dea Basarab. Păi și Basarab primește de la noi. Rapidul e rapid. Gerul nu există. Și ce dacă a nins ? Rapidul e un tren care trebuie să plece în perfectă stare de funcționare. Nu e o gînă. O pui în frigider și-o scoți cînd ai timp. Șeful de tură de la „electrică", Dumitru Gresoi, îi bețelește pe cei din vagoane. Stingeți fluorescentele, ce naiba, or să cadă acumulatorii și nu avem. Faceți și voi economie de energie doar nu citiți romane ! Bătrînul Niță, cu o căciulă mare trasă pe urechi, cu ochelarii alunecați pe vîrful nasului și cu mîinile înghețate tot scrie într-un carnețel. Lampa e chioară. Dă mereu telefoane. Se sfătuiește cu Gh. Ștefan și Bădiță Curelea, cei doi șefi de tură de la mecanică. Rapidul e rapid. Organizați pe întuneric, la lămpi. Să nu cadă oamenii ! Cer eu locomotivă pentru proba de frînă. A căzut și catenara. Ce-i aia catenară ? Rețeaua de curent care alimentează locomotivele electrice. Nu-i nimic, cerem un ledehaș (locomotivă diesel hidraulică). Sunați la dispecerat. Sună la dispecerat. Curent ! Am sunat la Ministerul Energiei Electrice. Cei de la energie spun că nu e din cauza lor. Verificați ! Se verifică. Sînt chemați de acasă cei de la curent. Trenurile sînt trenuri. În caz de timp nefavorabil bătălia nu se amînă. Cușeta n-are lumină. A căzut un acumulator la 321. Potîrnichile sînt niște păsări leneșe. Și iepurii. Să dea drumul la monorai (o macara), să pună acumulatorul ăla. Unde-i 321 ? Majoritatea ceferiștilor sînt țărani. Aleargă pe gheață. Acum sau acum. Avem aer ! Ce-a mai garat la pregătire, Florica. Nimic, dom șăf. Nu-s mașini. În Nord, cu o întîrziere de cîteva minute, trenurile garează la liniile anunțate și își primesc călătorii. Nimeni nu știe nimic. Lumină ! Rapidul 27 e gata de drum. A trecut de miezul nopții. Țărăncile de la măturatul vagoanelor iau o scurtă pauză de masă. Se așază într-un compartiment de clasa I, întind cîte un ziar pe pernele de catifea și mănîncă. Oare se visează călătorind cu rapidul ? Știu ele ce înseamnă somnul într-o cușetă ? Și ciocănitul discret al însoțitorului de vagon care zice doriți o cafea sau o sticlă de apă minerală ? Femeile mănîncă și glumesc. Sînt douăsprezece grade minus și rîd și mănîncă. Pe hol au rămas găletile cu cîrpe și măturile. Smaranda Dima, a lui cutare din Bilteni, comuna Conțești, nu poate ajunge acasă din cauza zăpezii. Doarme la Ghergani la o soră. O ajută cît poate și pleacă înapoi la tură. A călătorit pe scară. De 16 ani vine și mătură vagoanele în Griviția. Sărut-mîinile. A plecat 321 ? Da !

Pornim spre triaj. Acolo e marele război. (Oare ce mai face moș Război, de la Revizia de vagoane ? De 30 de ani nea Mitică Război repară vagoanele cu viteza cu care repari o clanță). Șoferul conduce cu fruntea lipită de geam. Îi îngheață parbrizul. Orașul e mai aproape de pol. Sub un pod, cei de pe tractoarele de deszăpezire au aprins un foc. Automobilul dansează pe gheață cu o grație surprinzătoare. Șoferul înjură. Aveți nepoți ? îl întreb și de copii, de revelion, de toate cîte îmi trec prin

(Continuare în pag. 6)

CORNEL NISTORESCU ■

în socialism la scara omului

● Prima grijă – laptele ● Intervenție chirurgicală în cîmp ● O comună în iarnă ●

La Dragalina, nici o problemă

A nins lacom, cu fulgi mari, la Dragalina, în Bărăgan, unde pe o plăcuță metalică prinsă pe zidul gării, chiar lîngă biroul șefului de stație, Vasile Bordea, cineva a avut grijă să scrie: „43,29 metri deasupra mării". Dar ninsorile din ultima vreme au făcut ca lumea de pe-aici să creadă că se află la o înălțime ceva mai mare, bineînțeles, fiindcă stratul de zăpadă, cum ne spune primarul Constantin Proca, a atins 30 de centimetri în sat și 10 la cîmp. Cu alte cuvinte, aici, unde zăpada n-a fost niciodată necaz ci bucurie, a nins chiar atît cît era nevoie ca oamenii să nu fie zăvoriți prin case iar semnele unei veri bogate în grîu să fie mai multe decît în oricare dintre iernile

trecute. Ce n-ar fi dat ei, atunci, oamenii aceștia, să se aștearnă o palmă de zăpadă și pe pămînturile lor? Nu ajunseseră ei să vorbească despre ceea ce li se părea a fi chiar o schimbare a climei?

Pentru țăran, zăpada e un tren pe care el n-ar vrea nicidecum să-l piardă și de aceea la Dragalina, chiar în aceste zile, n-avem de ce să ne mirăm că se lucrează la fertilizarea pămînturilor semănate cu grîu. Se lucrează, spune directorul S.M.A.-ului, Dumitru Matei, cu toate cele zece mașini de fertilizat. Iar șefii celor două secții de mecanizare, Ion Drăghici și Constantin Alexandru, împreună cu mecanizatorii Vasile Rizea, Alexandru Ioniță, Dumitru Vestinian sau Gheorghe Ștefan știu că de munca lor de-acum depinde întemeierea pe o certitudine nouă a unei recolte bune. Și dacă se lucrează, cum se vede, chiar și pe cîmp, atunci e limpede de tot că la Dragalina încă nu s-a întîmplat în urma ninsorilor, ca în vreuna din cele 2 700 de gospodării să-i fie cuiva prea greu să-și deschidă pîrtie din pragul casei și pînă la fîntînă sau pînă la grajdul vitelor. La urma urmei, pentru un bărbat ca Dumitru Țigăeru, care stă să-mplinească 70 de ani și pe vremea unei tinereți sprintene a izbutit cînd era pe front, să treacă teafăr, cu unitatea lui de cavalerie, prin inima unei ierni turbate de-a dreptul, zăpada de-acum pare că nici nu e. Nu din pricina ei au avut să sufere cu ceva cele zece oi pe care le crește bătrînul. În totul, aflu, comuna are vreo 6 000 de oi, asta ar fi cea mai mare bogăție a gospodăriilor ei și pe lîngă ceea ce contractează la fondul de stat aceste gospodării, dacă adăugăm și zecile de mii de tone de cereale sau cele 2 300 de tone de carne sau cele 41 000 de hectolitri de lapte pe care le-a predat anul trecut din partea unităților agricole de pe teritoriul ei, înseamnă că Dragalina are motive cît se poate de întemeiate să aspire la un loc fruntaș în întrecerea în care s-a situat pînă acum tot pe locuri de frunte. Dragalina, spune secretarul consiliului popular, Ion Pleșa, s-a situat în '81 pe locul al treilea pe țară, în '82 pe locul întîi pe județ și în '83 pe locul al patrulea pe țară. Și amintim acestea pentru a înțelege ceva mai bine pe ce pămînt călcăm și cam printre ce fel de oameni ne învîrtim aici, la Dragalina, într-o zi de iarnă în care zăpada vine pînă la glezne și doar ici-colo, pe unde a viscolit-o, pînă la genunchi. În orice caz, spune Ion Pleșa, drumurile au fost curățite ca-n palmă. Și nu e nici o problemă ca oamenii să poată ieși să-și cumpere pîinea zilnică. Brutarul cel mai priceput din Dragalina se numește Constantin Cruceanu și numai el știe cum face dar gustul pîinilor rotunde, de 600 de grame, cărora le poartă el grija, i-a adus o faimă pe plan local întru totul meritată. E adevărat că brutăria e cam veche, cam din vremea cînd a fost înființată comuna, dar asta e o altă discuție. Mai exact, asta ar fi discuția care firesc ar părea să se încheie cu concluzia că e necesară, într-adevăr, construirea unei brutării noi, și ceva mai mari, la Dragalina, în această comună cu 10 000 de oameni și unde valoarea producției agricole, laolaltă cu valoarea producției industriale, atinge aproape un miliard de lei. Ceea ce înseamnă foarte mult și aduce o împlinire, peste vreme, a acelui gînd de început, cînd satul a fost croit parcă pentru un destin mare, asemeni aceluia al cărui nume îl poartă cu vrednicie. După primul război mondial, o fată a generalului erou Dragalina, căzut în luptele pentru apărarea Olteniei, cumpără aici o întindere de pămînt pe care urmează să se alcătuiască vatra unui sat nou și să se înalțe casele țăranilor împroprietăriți de curînd, veniți de prin satele mai vechi ale țării. Un arhitect concepe schița așezării astfel încît în acest loc deschis între toate zările Bărăganului ea să configureze un viitor oraș. Rețeaua de străzi întretăiate în unghi drept este traversată în diagonală de un bulevard impunător, lung de aproape un kilometru. Unul dintre primii născuți la Dragalina, Ștefan B. Ștefan, președintele cooperativei de producție, achiziție și desfacerea mărfurilor, își amintește că pe cînd era elev în clasa a doua, în '38, a plantat toți salcimii din lungul bulevardului împreună cu elevii din clasa învățătorului Constantin Iancu, cel care astăzi, în ciuda vîrstei sale venerabile, se arată a fi un colaborator de nădejde al colectivului ce și-a propus scrierea monografiei comunei. Dumitru Dobre, secretar adjunct al comitetului comunal de partid, ne încredințează că în iarna aceasta monografia la care se lucrează de mai mulți ani va fi în sfîrșit gata. Iar Ion Bogdan, vicepreședintele consiliului popular, ne ajută să aflăm despre domeniul de care răspunde direct, despre latura economică a comunei, că munca n-a încetat nici o clipă. Și imaginile surprinse de colega noastră, fotoreportera Elena Ghera, aduc o mărturie în această privință. La complexul de berbecuți al Asociației intercooperatiste din satul Drajna, Rica Bidivenciu și Ion Constantin au înconjurat saivanele cu baloți de paie pentru a feri animalele de ger. La C.A.P. Dragalina și Brîncoveni și la I.A.S. Dragalina și Ciulnița sectoarele zootehnice sînt de asemenea supravegheate tot timpul. Vitele au apă și hrană și asta înseamnă că oamenii chiar își fac datoria.

DUMITRU ELIADE
Fotografii de ELENA GHERA

Neodihna unor minunați oameni

Viscolul abătut asupra Argeșului a însemnat și pentru lumea sanitară eforturi înzecite. Ca un ceasornic a început să lucreze organizarea. Pe lîngă măsurile la zi de deszăpezire a unităților spitalicești, policlinicilor și dispensarelor, a drumurilor de acces spre ele — la care a participat întregul personal medico-sanitar în puținele momente de respiro ce se iveau sub aspect profesional — cele impuse de necesitate au început să fie aplicate pas cu pas. Pînă în cele mai îndepărtate localități a fost asigurată permanența cu medici pentru urgență, altfel spus, în toate dispensarele județului medicul a devenit o prezență ușor de găsit la orice oră din zi și din noapte. (Și pînă aici permanența era asigurată dar nu neapărat cu medici !). Salvările au rămas toate pe picior de alarmă, echipe speciale ale sanepidului (C.S.A.-ului), cu mașini — cu dublă tracțiune, au pornit-o pe toate traseele județului, în acțiuni ferme : de imunizare antigripală a populației, de creștere a reactivității organismului la copiii pînă la 3 ani precum și la mamele gravide cu gammaglobulina. Laboratoarele speciale, cu mersul lor non-stop, erau la rîndul lor într-o continuă alertă. De 10 ani încoace, ne spune inspectorul șef Constantin Petrescu, Argeșul nu a avut nici o epidemie. Or, o scăpare, oricît de mică în aceste momente, putea da naștere unui astfel de pericol, cu toate că nu fuseseră luați prin surprindere, erau pregătiți cu substanțele necesare, seruri, reactivi ș.a.

Spitalul județean devenise, la rîndul lui, în aceste zile, un fel de comandament general — cele mai grave cazuri tot aici urmînd să ajungă. De preluarea lor din mers — ne spunea directoarea direcției sanitare, Maria Georgescu, depindea însă rezolvarea lor — fericită sau nu — mai ales că viscolul îngreuna accesul salvărilor spre spital. Cîteva cazuri, spicuite din două secții — chirurgie și maternitate — vor completa, credem, spusele directoarei.

Noapte. Un I.M.S. înota din greu prin zăpadă și viscol. Ajuns la spital, e coborît pe brațe un copil care nici nu mai putea să plîngă din cauza durerilor. Căzuse de pe masă într-un cuțit, sosit la spital cu „plagă tăiată, perforantă în regiunea fesiană, cu interesarea rectului și vezicii urinare, șoc hemoragic". Pînă să fie pregătit pentru operație, întreaga echipă de chirurgi, chemați telefonic, sosise deja. Printre ei și șeful secției chirurgie, dr. Gh. Șerban. Patru ore și jumătate a durat operația. Patru ore și jumătate, începînd de la orele „0"— zorii zilei descoperind încă în lucru echipa. Băiețelul de 5 ani, Mihăiță din Săpata, fusese salvat! Era al 6-lea copil al familiei Pătru, singurul însă ce trăia ! Și va trăi !

Greu a ajuns salvarea 31 Ag 2984, condusă de șoferul Ion Panduru, însoțit de asistenta Elena Guță, în satul Valea Mănăstirii, comuna Tițești. Nu o dată cei doi au făcut drum mașinii cu lopețile, rezistînd cu înverșunare viscolului care-i șfichiuia. Soțul Didei Liță, femeie de 34 de ani, dăduse telefon la salvare că-i moare nevasta. Cu greu au ajuns cu ea și la spital. Acolo însă întreaga echipă era pregătită s-o primească. Diagnosticul — gravidă luna a VI-a, placentă previa, membrane rupte la domiciliu, impunea operație urgentă. Cu toată infecția pornită, femeia este scoasă de sub pericol. Intervenția a fost utilă și efectuată în timp — conchide calm dr. Ion Guină (solicitat telefonic pentru operație, împreună cu alți medici) — altfel cazul s-ar fi putut complica cu hemoragie și infecție. Un caz ca multe altele, o intervenție promptă, ca în toate de acest gen, altfel spus, n-am făcut altceva decît să ne facem datoria! Dar neodihna acestor minunați oameni, răspunzînd permanent prezent, la un simplu apel ?! Pentru că, în aceeași noapte, la aceeași maternitate II, a mai sosit un caz grav, pentru care aceeași echipă, timp de trei ore și jumătate s-a luptat cu o „necroză de bont", salvînd viața Elenei Belu, femeie de 35 de ani, cu 4 copii acasă. Și ea a fost adusă cu o salvare — la Cîmpulung toate erau pornite pe traseu, pentru gravitatea cazului a fost adusă la spitalul județean cu una din Domnești — stația cea mai apropiată. Și pentru ea s-au bătut șoferul, asistenta însotitoare, după cum am văzut, medicii — 4 la număr, plus doi reanimatori. Oare cît să fi dormit în acea noapte dr. Guică și ai lui?! Mai deloc — recunoaște. Dimineața i-a prins în spital intrînd într-o nouă tură de luptă pentru viață.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Tribuna F. D. U. S.

Unitatea și democrația

● Ghimpați – cei mai buni gospodari în fruntea organizațiilor democrației ●

Cu privirea spre anul 2000

Comuna Ghimpați din județul Giurgiu e la jumătatea drumului dintre București și Alexandria. Viața în Ghimpați nu diferă prea mult de viața din cele două orașe pentru simplu motiv că, în esența ei, viața este aceeași oriunde. Poate că iarna e mai frumoasă și nu ridică atîtea probleme oamenilor de la sat, care se duc la lucru pe jos și nu cu transportul în comun, care au în cămări și în pivnițe tot ce le trebuie și chiar mai mult decît atît. Ne gîndim că tot omul gospodar are pusă deoparte pentru eventualitatea că se înzăpezește o damigeană sau două de vin din strugurii din curtea proprie, iar cîrnații atîrnă în cămară precum beteala în pomul de iarnă.

Iarna, viața la sate e mai ușoară decît vara, în plină campanie, dar și acum se găsesc destule de făcut, iar pentru o parte din țăranii din comună e chiar mai grea. În pădurile Albele, Ogarca, Teșila, Cioflecul și Ghimpățeanca trăiesc căpriori, mistreți, fazani și iepuri care trebuie ocrotiți de lucrătorii Ocolului silvnic din comună, zootehnia este, așa cum ne-am obișnuit să spunem de la un timp încoace, o activitate cu foc continuu, mica industrie își continuă activitatea producînd paleți și ambalaje în anexele Consiliului popular, ale Cooperativei de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor și ale Cooperativei „Sîrguința" din Giurgiu, serviciile către populație trebuie să fie mai prompte. Poate că vara oamenii n-au nici timp să se tundă, dar să-și mai coasă vreo haină, însă acum la vreme de iarnă e timp și pentru asta.

Într-unul din birourile Consiliului popular, pe un perete este desenată și colorată schița de sistematizare a comunei. Comuna Ghimpați, de care mai țin satele Valea Plopilor, Copaciu și Naipu, e planificată să se strîngă sub denumirea de oraș pînă în anul 2000. Mult timp pînă atunci nu mai e, spune Ion Neacșu, secretar adjunct cu probleme de propagandă al Comitetului de partid al comunei, și tot ceea ce construim, tot ce facem pentru ca viața oamenilor din comună să fie mai civilizată, adică mai lesnicioasă și mai frumoasă, este o pregătire pentru trecerea în mileniul următor a comunei Ghimpați în rîndul orașelor. Pînă atunci, viața oamenilor din comună se apropie an cu an tot mai mult de ceea ce vrem să înfăptuim.

Cei 8 750 de locuitori ai comunei Ghimpați au și început să simtă adierea orașului și să se poarte ca adevărați orășeni nu doar pentru că 1 400 din ei fac zilnic naveta la Giurgiu și București, ci și pentru că pe șoseaua care traversează comuna aerul a început să fie poluat de la gazele de eșapament ale zecilor de mașini care trec pe aici. În Ghimpați funcționează un magazin Supercoop. În celelalte sate sînt magazine de unde oamenii pot cumpăra ce le e de trebuință, de la covoare persane pînă la sticle de lampă. La brutărie se vinde pîine. Restaurantul e chiar restaurant, adică nu e un bufet ridicat peste noapte la acest rang. Preșcolarii se pregătesc să devină școlari și învață poezii în 6 grădinițe — 3 la Ghimpați, două la Naipu și cîte una la Copaciu și Valea Plopului. În comună sînt 6 școli de 4 și 10 ani. Spitalul din Ghimpați are 150 de paturi, este modern, dotat cu aparatură complexă. Pe lîngă spital funcționează o policlinică cu diverse servicii, printre care și stomatologie și dispensare umane la Valea Plopilor, Naipu, Ocolul Silvic și coloana I.T.A. Trei blocuri de locuințe, cu 36 de apartamente la Ghimpați și 10 la Naipu, la care în curînd se vor mai adăuga alte două blocuri cu 24 de apartamente asigură locuințe confortabile specialiștilor care lucrează la Ghimpați. Și nu numai datorită faptului că Ghimpați este aproape de capitală și de două reședințe de județ toate posturile de specialiști sînt ocupate de cadre cu studii superioare. Din cei 500 000 lei, contribuția cetățenilor, la care se mai adaugă și fondurile primite de la stat gospodarii comunei, în frunte cu primarul Ștefan Țonea și vicepreședintele Consiliului popular Mircea Marin, au început acțiunea de canalizare. Au fost săpate deja două puțuri absorbante care deservesc spitalul și alte trei pentru comună. Modernizarea drumurilor, introducerea apei în gospodăriile și casele oamenilor este în plină desfășurare. Comuna mai are un bazin de înot în care se fac concursuri de înot și nelipsitul stadion de fotbal, unde se desfășoară meciurile celor două echipe de fotbal din Naipu și Ghimpați, care deocamdată activează în campionatul județean, sperînd ca într-un viitor nu prea îndepărtat să spargă gheața și să pătrundă chiar în categorii superioare.

Pentru ca toate doleanțele oamenilor să se rezolve într-un timp cît mai scurt, este nevoie și de inițiativă și de participare. Bunăoară, s-a hotărît ca la canalizare să se folosească tuburi de pămînt ars, realizate din resurse locale și cu forțe proprii. În perioada primăvară-vară o unitate a Inspectoratului silvic județean produce fazani pentru export și pentru popularea pădurilor după care, în spațiile respective, se cresc 30—40 mii pui. Consiliul popular se autofinanțează. Secția de paleți și ambalaje contribuie și ea la această independență financiară Anul acesta Consiliul popula al comunei a livrat 18 tăurași pentru export și mai are 6 aproape de greutatea de livrare Crescătoria de scroafe pentru reproducție, crescătoria de iepuri, secția de zidărie pentru construcția de blocuri de locuințe și pentru reparații curente la clădiri. la școli este organizată tot de consiliul popular.

Și pentru că Ghimpați este comună, principala activitate este aici agricultura. Două C.A.P., la Ghimpați și Naipu, beneficiază în mare măsură de avantajele sistemului de irigații Giurgiu-Răzmirești. Pe terenurile comunei mai sînt două ferme ale I.A.S. Mihăilești, una vegetală și una pentru producerea semințelor pentru legume. Din cei 8 750 de oameni ai comunei, 1 928 lucrează efectiv la C.A.P., realizînd într-un an 176 000 norme, în medie 110 norme convenționale fiecare. Zootehnia merge bine. Valoarea producției a fost de trei milioane și jumătate lei... Producția de lapte planificată a fost realizată încă de la începutul lunii noiembrie. Efectivul matcă de 500 vaci a fost realizat.

Ghimpățenii sînt vestiți pentru tutunul pe care-l cultivă. Din cele 36 milioane lei, veniturile C.A.P., 13 sînt realizate din tutun, deși acesta este cultivat doar pe 10 la sută din suprafață. De mici, copiii învață să cultive tutunul, plantă pretențioasă care trebuie îngrijită cu migală. La un hectar de tutun se muncește la fel de mult ca la unul de legume. Soiul Ghimpați este recunoscut și se exportă tocmai în S.U.A. Mai de mult, cînd cuiva, nu se știe de ce, nu i-a plăcut numele de Ghimpați și satul s-a numit o vreme Sălcioara, importatorii au cerut ca tutul să poarte tot vechiul nume. Mulți oameni ar fi avut posibilitatea să-și caute rostul prin alte părți însă au rămas aici pentru tutun, care, îngrijit cum trebuie aduce cîștig frumos.

În 1983, pentru o normă s-a plătit 80 de lei. În anul care s-a încheiat, retribuția pentru o normă va fi în jur de 100 lei. Oamenii trebuie lăsați să facă la ce se pricep ei mai bine. Așa e cuminte. Cei din Ghimpați cultivă tutun atîta cît îi țin puterile. Din asta toată lumea are de cîștigat. Mai puțin cei care fumează tutunul.

Oricum, numai din tutun nu se poate trăi. Oamenii din Ghimpați sînt harnici și gospodari în toate. Aici trebuie căutată explicația. Și în ambiția lor de a face din Ghimpați o așezare în care se trăiește bine și frumos. Pentru asta trebuie ca toate forțele să fie unite. Fiecare să contribuie după puterile sale la realizarea acestei dorințe. Ion Răboj, Marin Vătafu, Marin Neculce, Georgeta Cenac, Ștefan Stroe. Costela Bănuțu, iată doar cîțiva din cei care pe lîngă munca la cooperativă și în propriile gospodării găsesc timp să crească animale și să le contracteze cu statul, să pună umărul la înfrumusețarea comunei, să ajute la măsurătorile cadastrale. Cornelia Stancu, medic de profesie, este și președinta comisiei de femei. Economista Rada Rapalea și profesoara Liliana Rădan, directoarea școlii, duc o susținută muncă obștească asigurînd prin contribuția lor ca stația de radioficare să aibă programe cît mai instructive și interesante. Dintre crescătorii de animale cei mai buni sînt Traian Radu, Dumitru Zinca, Constantin Petcu și Aurel Fierescu. Pe unii dintre ei, ca și pe altii la fel de merituoși cînd e vorba de treburile comunei, la recentele alegeri ale organizațiilor democrației și unității socialiste oamenii i-au ales în fruntea lor. În comună sînt 14 organizații ale democrației și unității socialiste cu peste 1 500 de membri. O forță, ne spune Ion Neacșu, secretar adjunct al Comitetului de partid, mai ales cînd în fruntea lor sînt aleși cei mai gospodari, oameni ca Anghel Minciu, Rada Veicu, George Georgescu, Alexandru Nistor, Gheorgne Stănică.

Într-adevăr, criteriul principal în aprecierea oamenilor astăzi este în primul rînd hărnicia și dragostea de muncă. Să ne mai aducem aminte odată că oamenii au luptat sute și mii de ani pentru ca omul să-și aibă dreptul în lume la cinste și respect după munca sa.

OPREA GEORGESCU ■

O noapte albă

(Urmare din pag. 4)

minte. Poate îl mai liniștesc. De nu s-ar congela motorina din rezervor ! Valuri de ceață ling caldarîmul bătut cu diamante. Ieșim din Chitila. Caută o stradă cu un chioșc de pîine. Intrăm pe alta. Dăm de o trecere de cale ferată cu bariere. Trece un tren de noapte. Prin geamurile înghețate nu se văd decît niște contururi de momîi. Cine ridică omului în somn un monument ? Dincolo de linia ferată nu e nici un triaj, e numai cîmpul înghețat și amenințător. Ne-am pierdut. Frigul este o aventură purificatoare. Începi să te simți cristalin. Uiți totul. Îl întreb de copii. Florea Popa cuplează ambele diferențiare. E un șofer artist ! Degeaba. Cum se descurcă un iluzionist pe un bloc de gheață ? Nu-i folosește la nimic. Unde-i strada cu cioșcul de pîine ? Unde e vara ? Ceața încărcată cu cristale fine vine neobosită de peste cîmp. și transformă geamurile în pereți de cutieo obscură. Să tot fie cinsprăzece cu minus. Minus, minus, minus. Mîna, ce aproape este ea de o structură minerală. Pînă la urmă ieșim. Iar întrebări despre copii și despre nepoți. Ele mai dau un cristal de speranță. După privire, omul acesta cocoșat pe volan e la un pas să mă întrebe, dumneata n-ai casă ? N-am. N-ai ce ? N-am ! Simt cum frigul îmi taie nările. La capătul brațelor mișc niște crengi înmănușate. Ajungem în triajul vechi. Trap ,rac, pac, trap, rac, pac, sună alămurile lopeților. E un aer septic fără miros. Parcă mărșăluiesc batalioanele de gheață. Sibelius a cîntat în timp ce sîngele îi îngheța. Încă o armată pe linii. Lopata valorează mai mult decît o pușcă. Regionala a oferit soldaților ceai fierbinte cu rom. Aici se joacă liniștea de mîine a celor două milioane de bucureșteni care dorm. De aici depind și pîinea și căldura. De trierea și de formarea trenurilor cu grîu, cu motorină și cu alimente. Acum sau acum. Soldații încarcă un tren cu zăpadă. Un plug curăță linia una. Ce-i cu mașina aia de pe Anica 3 ? Alo, dă-i drumul pe Barbu patru. Anica și Barbu, o iubire între două șine înghețate. Din cauza gerului vagoanele nu mai rulează pe cocoașă. Vaselina de la osii s-a îngroșat. Vagoanele ostenesc frecîndu-se cu burta pe zăpada înghețată. Nu se poate tria. Cînd coboară de pe cocoașă aleargă puțin și apoi, ca niște moșnegi cu rotulele mîncate de reumatism, se împotmolesc în zăpadă. O încăpere. În încăpere, frig. O masă lungă. Pe masă, registre. Perpendiculară pe ea, altă masă lungă. Lîngă masă, scaune dintr-un cinematograf vechi. Pe un perete, un avizier pe care scrie *Ordin*. Dedesubt nimic. Pe un alt perete, o oglindă enormă, în ramă grea, sculptată. Pe oglindă, pete de vopsea galbenă. Sub oglindă, un sabot cu limba tocită. Pe el scrie : „Nu prinde sabotul din scurt". Pe postul unei pînze de păianjen, un difuzor. Un sunet gros, gutural se scurge în încăperea friguroasă. Sînt patrusprăzece grade cu minus. Din cauza frigului la Leordeni s-a rupt o șină. Cine repară la Leordeni ? Teleconferință cu directorul Dumitru Cojan. E ora unu din noapte. Inginerul Octavian Purice : „Tovarășe director, dați-mi mie plugul în triajul vechi. Pînă mîine dimineață fac o treabă grozavă". Adjudecat. Nu curg vagoanele pe cocoașă. Vagoanele nu curg. Riurile au înghețat. / Încotro se duc, Nichita. Trenurile lungi pe linii ? Trebuie să vină drezina să scoatem liniile de sub tensiune ca să băgăm plugul de deszăpezire. Drezina n-a venit. Morții ei de drezină ! Cale liberă la Leordeni. Șina a fost reparată. Gerul face oțelul lipicios și cald. Cînd îl atingi frige. Îți rămîne o bucată de carne lipită de ciuperca șinei. Cui i-a rămas piele sub roțile trenurilor ? Inginerul Emanoil Bălăiță, 53 ani, este șeful de stație coordonator al Triajului București. Mîine vine tot personalul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor ca să dea zăpada de pe linii. Am adus 1 000 lopeți de la Brașov. Un fierăstrău circular se aude schelălăind de frig. Și lemnul are structura cristalului. Bălăița n-a plecat acasă de alaltăieri. „Am 26 de ani de cale ferată, dar de-astea n-am mai văzut". Iarna lui '54. Așa povestesc bunicii. Iarna '84—'85. Așa vom povesti noi. Anica cinci și Barbu doi. Scoate-l mă, de acolo. Anica, Anica I love you. Șeful triajului e văr cu romancierul. În hol se aud cănile de aluminiu. Undeva ca un fundal musical, sunetul metalic al lopeților. Bulgării de zăpadă cîntă ca sticla, ca bucățile de țiglă arsă. În cărămidă sună focul sublimat. În zăpadă cîntă gerul cel mai pur. Pleacă un tren cu zăpadă, se pierde printre liniile sclipitoare, înghițit de cîmpul alb, tăcănind muzical la macazele ascuțite ca briciul. Locotenent Bucătaru Ion — prezent ! Locotenent Ferigeanu Ciprian — prezent. Locotenent major Dobondi Ferencz — prezent. Soldat Grigore Marin — prezent. Coada lopeții e rece ca moartea. Soldat Costinaș Viorel — prezent. Soldat Diaconu Mihai — prezent. Parcă avem bocanci de plumb. Soldat Mihăilă Gheorghe — prezent ! De frig, parcă vagoanele se leagănă și se alungesc și fac tumbe. Ți se pare, soldat. Soldat Mureșan Daniel — prezent. Soldat Bălan Cristinel — prezent. Mai este mult pînă mîine ? Soldat Căpraru Mircea — prezent ! Ce multă zăpadă încape în burta unui vagon ! Vine alt tren la încărcat, soldat! Soldat Voinescu Gheorghe — prezent. Un soldat român. Un soldat român. Un soldat român. Un monument de gheață care să se topească în fiecare.

Directorul Dumitru Cojan vine printre linii. Ori triem, ori crăpăm. Triem, tovarășe director. Triem ! Nu merge macazul doișpe, țipă difuzorul. O bușitură. De ciudă, unul de la comandă a dat cu căciula în microfon. Plecăm în triajul nou. Alți soldați încarcă alte trenuri. Minunea asta albă a devenit infern. Ce-a căzut din cer încarcă soldații în trenuri și se aruncă pe cîmp. Nici aici vagoanele nu vor să curgă. Se opresc cu burta în zăpadă. Triați ? Triem ! Trăiți ? Trăim ! Picherul Tudorel Chirică e pe un plug Henschel. Cornel Cioabă e sus, la cocoașă. Dumitru Grădinaru e șef de manevră. Între el și directorul regionalei e o distanță de 100 de scări. Omul nu se sperie. Frigul scurtează drumul adevărurilor. Tovarășe director ! Am și eu ceva viață la cefereu, da' nu se poate, nu mai biruim, de ce nu ne dați nouă trenul de zăpadă ? Nu vedeți cum stăm cu liniile, cu acele ? Ne mor macazele ! Directorul e un om corect. Ascultă și judecă. Omul ăsta curajos are dreptate. Adjudecat. Peste această nebunie albă liniile sînt subțiri, negre, insesizabile. Un copil s-a jucat cu creionul pe un bloc de desen. Vorba inginerului Olarul șeful diviziei mișcare, Doamne, ce ne-a făcut ministrul forțelor naturii ! În copilărie am plecat la o întîlnire pe minus douăzeci și cinci de grade. Nu aveam căciulă. Nu m-am gîndit la nimic. După 12 kilometri simțeam cum îmi plezneste fruntea. Îmi spuneam mereu : Dacă nu mor acum, nu mai mor niciodată. Și nu m-a așteptat. Toată viața nu e decît un decont al copilăriei. Printre linii se văd urmele păsărilor. Încete, greoaie, leneșe și zgribulite, vagoanele trec peste cocoașă și, ca niște mărgele întunecate, alunecă la vale. Triem ! Tráim ! Acele sînt niște articulații cosmice din metal. Fără ace nu există direcție. Fără ele liniile nu se mai întîlnesc niciodată și vagoanele cad de pe glob. („Pentru ce se duc, Nichita / Trenurile lungi pe linii / Tremurînd...") Paraschiv Dincă, lucrător macaz din Tăriceni. Badea Anghel, lucrător macaz din București, Gănuț Gh. Dumitru, lucrător macaz din Liteni. Dumitriu Vasile, lucrător macaz din Liteni. Unul are mătura și fărașul. Celălalt are lopata. Unul are pensula cu ulei. Bibilesc fiecare ac de parcă ar lucra la un ceas Atlantic. Fereșteș la Anica patru ! Muncă grea. Ori bărbat, ori nimic. Trecem printre linii ca niște stafii. Doar difuzoarele și sunetul lopeților mai zdrențuie tăcerea. Țăcănitul macazelor și concertul de Paganini sub tălpi. Directorul Cojan are un mers de concurent la marș, un pas cu nădejde. Trecem noi și prin asta ! Se oprește sub geamul turnului de control al triajului nou. De ce ați oprit trierea ? De sus nu se văd decît trei umbre. Băiatul din cabină face semn cu mîna și rîde. De ce nu triați măi, tu nu auzi ? Dindărătul geamului băiatul flutură o mînă caldă. E ca într-o scenă comică de film mut. Directorul renunță. Trebuie deszăpezit de urgență. Bălăiță. Deszăpezim ! Femeile îmbrobodite în lînă, cu căciuli peste baticuri ies și scriu cu cretă pe vagoane. Ele sînt scriitoarele de vagoane. La cocoașă vine documentația. Vagonul ăsta merge în Cotroceni. Cotroceni e pe Anica doi. Femeia ia hîrtia și iese în ger, însoțește cîțiva pași vagonul lunecînd și-i arde cîteva litere cu cretă. Data. Cotroceni. Anica doi. În vagoane e grîu. Și cineva te poate striga, măi macaz, băi scriitor de vagoane. Marș la lopată. Prostia calcă în picioare. Scriitoare de vagoane : Nicolae Florica, Matei Ana, Sandu Tudora, Leoveanu Paraschiva, Stanciu Constanța, Olteanu Emilia. Decît minciuni sau romane proaste mai bine tărănci care scriu vagoane. Vine o veste. La Ploiești ninge ușor. La Titu fulgulește. Directorul Cojan spune, cînd aud de zăpadă mi se zbîrlește pielea ! Mie nu mi se zbîrlește. Mi-o simt de sticlă. Dacă aș face o mișcare din încheieturi ar sări o pulbere de cristal.

La comandamentul de deszăpezire al Regionalei C.F.R. București e un amestec de voci, de cuvinte, de hîrtii. Se vorbește pe 5 telefoane și pe 3 microfoane. Pe pereți și pe mese sînt hărți. Unde se află fiecare plug. Unde se află trenurile de zăpadă. Cîți oameni lucrează, în ce loc. Unde să vă trimit locomotiva ? Unde găsim noi mecanici să lucreze pe trenul de Galați în trei ture ? Dacă nu se pricep și-l dau jos de pe linie ? Găsim ! Dumitru Bostan, inginer, conduce comandamentul. Lîngă el sînt oameni de la divizia de mișcare, de la divizia de vagoane, de la divizia de tracțiune, de la divizia de instalații. De la divizia de linii sînt trei. În șine temperatura a ajuns la —18°. Există riscul ca ele să se rupă de frig. Nici oțelul nu mai suportă. Cîți ani sînt din 1950 pînă în 1985 ? Să tot fie 35 ! Atîția am eu la cefereu, zice inginerul Bostan. Terminam cu toate și nu vedeam una ca asta. Mai trebuie o mașină în triajul vechi ! Ninge mărunt la Titu. Mai vine un val de zăpadă ? Pe liniile sticlind și clănțănind din dinți sînt 500 de soldați din garnizoana București. Pe regională 1 500 de civili au trăit o noapte de cristal. Aerul nu e decît o spulberare de steluțe fine care se rostogolesc în plămîni și ard. Dimineața e aproape. De frig, cocoșii nu se mai deșteaptă. Cîntecul le îngheață în gît. Lumea se grăbește la trenuri. Trenurile așteaptă la linii. Vor pleca la ora exactă. Dacă te apleci, auzi cum fierul rece aduce de departe sunetul sec al lopeților și loviturile de potcoave ale bocancilor soldățești. Triați ? Triem ! Trăiți ? Trăim ! Mercurul coboară grăbit spre minus 20. E o altă zi. Începe un alt acum. Parcă nu e deloc rea șmecheria aia cu telefonul japonez, înzestrat cu memorie. Radiografia frigului, fără fotografii. Aș forma 18 40 20. Regionala C.F.R. București ! Războiul continuă. Pentru fiecare „Eroica". N-o să asculte nimeni.

în socialism la scara omului

● O artă a producerii mărului ● Valoarea informațiilor ●

Competiția valorilor

Bătălia pentru informații

Secolul nostru, al douăzecilea din civilizația actuală, a fost botezat în diferite feluri — secolul atomului, al automatizării, al ciberneticii, al plasticelor și al multor altora. Unii sînt de părere că secolul XX este de fapt caracterizat plenar prin începutul unor revoluții științifico-tehnice fără precedent în istoria omenirii. Toate aceste denumiri mi se par firești, dar, după o opinie mai riguros elaborată, este necesar să dăm cezarului ce este al cezarului, iar secolului XX să-i găsim caracteristica lui fundamentală.

Într-adevăr, dacă examinăm cu atenție toate denumirile înșirate mai sus, vom vedea că ele au o coloană vertebrală comună, un tezaur-izvor comun, de unde și-au adăpat începuturile și pe temeiul cărora și-au construit edificiile. Dacă nu s-ar fi adunat mai întîi, tomuri de descoperiri științifice și invenții, pe întreg parcursul secolelor precedente, și mai ales, la începutul secolului XX, pe care le-aș denumi acumulatoare primare, dacă nu s-ar fi dat la o parte vălul care acoperea legi fundamentale ale materiei și vieții, din care a țîșnit în existență o familie întreagă de științe — fizica atomică și nucleară, energetică nucleară, teoria sistemelor, știința proiectării și construcției calculatoarelor, informatica, genetica și teoria informației, biochimia, robotica, optica neliniară și laserii — secolul nostru ar fi fost ca și multe altele dinainte. Datorită muncii de creație a mii de cercetători și inventatori, de pe întreg cuprinsul pămîntului civilizat, printre care se numără și mulți români de mare calibru, secolul XX a explodat, pur și simplu, în toate direcțiile, după ce s-a înțeles că **cea mai mare bogăție a unei națiuni o constituie tezaurul național de invenții tehnologice și descoperiri științifice.**

Așadar, observăm cu ușurință, că secolul nostru exploziv întru toate își datorează culoarea și esența **exploziei informaționale,** aglomerării exponențiale de informații tehnico-științifice active rezultate atît din activitatea creatoare a marilor inventatori și descoperitori, cît și din activitatea practică curentă. „Aurul cenușiu" cum a fost denumită inteligența bazată pe un bogat tezaur de invenții și descoperiri și-a crescut valoarea continuu, devenind astăzi cel mai scump produs al activității umane. Să luăm ca exemplu un sistem de calculator electronic. Dacă costul sistemului respectiv se ridică, să zicem, la un milion de lei, din acesta valoarea inteligenței, adică a programelor de lucru și a invențiilor și informațiilor incorporate poate să depășească 80 la sută ! Există o sumedenie de produse ale industriilor moderne, în care informației incorporate — sub formă de inteligență tehnico-științifică și estetică — îi revin peste 90 la sută din prețul de vînzare. Să ne gîndim, bunăoară, la prețul unor medicamente scumpe în care valoarea materiilor prime nu depășește cinci la sută din prețul de vînzare — restul revenind inteligenței inventive, informațiilor transformate în bunuri utile societății.

În acest sfîrșit de secol al exploziei informaționale, numărăm acum peste 200 mii de publicații periodice, sute de mii de cărți care apar anual, sute de mii de invenții care se brevetează în toate țările lumii, nenumărate teze de doctorat, sute de mii de descoperiri științifice și multe, multe alte puhoaie de informații din activitatea practică a oamenilor. S-au constituit bănci de date, pentru a ușura regăsirea informațiilor utile. S-au constituit sisteme naționale și internaționale pentru achiziționarea, prelucrarea, sistematizarea, stocarea și regăsirea îndeosebi a celor cu caracter de descoperire științifică și invenție tehnologică. S-au creat agenții naționale ale științei și tehnologiei structurate pe puternice sisteme informatic-cibernetice, cum sînt cele din U.R.S.S., Japonia, Franța, S.U.A. sau R.D.G., care numără mii și zeci de mii de specialiști dedicați, în exclusivitate, împreună cu sistemele lor electronice — automate, acumulării, trierii și valorificării plenare a tuturor informațiilor tehnico-științifice, accesibile, de pretutindeni.

Se spune că cineva bine informat, într-o situație critică, practic are soluția în buzunar. Poate de aceea, printre marile corporații industriale, agricole, din transporturi, servicii sau din alte domenii, plătesc anual miliarde de dolari pentru cumpărarea de licențe acoperite de brevete de invenție sau simple descoperiri. Deci, nu este vorba numai de o industrie explozivă a informațiilor, ci mai ales de o crîncenă bătălie mondială pentru producerea sau cîștigarea celor mai valoroase informații sub formă de invenții sau descoperiri. Criteriile moderne după care se judecă valoarea unor programe de cercetare și dezvoltare pun, pe primul loc, valoarea descoperirilor și invențiilor rezultate. Inexistența invențiilor și descoperirilor într-o unitate sau într-un compartiment de creație tehnico-științifică este primul semn și cel mai grav al incompetenței profesionale, al ineficienței în bătălia pentru nou și progres.

Așa cum am mai spus-o, constituim un popor cu o înaltă rată a producerii de inteligență tehnico-științifică activă, de mare valoare, sub formă de descoperiri multiple și mii de invenții anual. Congresul al XIII-lea al partidului nostru și întregul ansamblu de indicații date de conducerea partidului și statului, personal de tovarășul secretar general, Nicolae Ceaușescu, președintele țării, cît și de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu — coordonatorul recunoscut al întregii activități de creație tehnico-științifice a țării noastre, — au generat un climat nou, deosebit de prielnic pentru stimularea intensă a creativității românești, în toate domeniile, pentru valorificarea plenară a tuturor informațiilor tehnico-științifice valoroase. Este timpul, deci, credem noi cu toată convingerea, că noul cincinal trebuie să ne găsească pregătiți, ca niciodată, cu portofolii întregi de invenții și descoperiri la fiecare unitate industrială, din transporturi sau din alte domenii ale economiei naționale, gata spre a fi asimilate în producție ; este de așteptat, credem, ca Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci să fie atît de solicitat de specialiști atît pentru depuneri de noi invenții, cît și să nu mai facă față aparent, desigur, cererilor pentru completarea brevetoteciilor de ramură sau de unitate. Institutul Național de Informare și Documentare să fie copleșit de comenzi, oficiile de ramură să nu-și mai vadă capul de treabă iar direcțiile tehnice din ministere să preseze masiv toate agențiile noastre economice de peste hotare pentru a face analize comparative unde ne găsim noi cu nivelul produselor și tehnologiilor, cu al eficienței creative în toate domeniile.

Poate că voi fi considerat un optimist incorigibil, un necunoscător al unor dificultăți practice. Fie-mi iertată mărturisirea, dar nu cred în perenitatea dificultăților și nu pot renunța la încrederea în forța românilor de a depăși mușuroaiele sau dealurile din cale. De aceea, trăind intens, atît focul mistuitor al muncii de creație cît și cel al greutăților ridicate de capacitatea de absorbție a noului de către producție, rămîn convins că avem toate condițiile, totul e să vrem din toată inima, ca în bătălia mondială pentru utilizări masive ale informațiilor de mare valoare, invenții și descoperiri, România socialistă să ocupe un loc de frunte, pe măsura imensului potențial de creativitate al poporului nostru.

Prof. univ. dr. ION MĂNZATU ■

Ilustrație de GH. V. IONESCU ■

Mărul se naște în eprubetă

Trăim într-o lume care consumă din ce în ce mai multe fructe, ne spune directorul Institutului de cercetare și producție pentru pomicultură din Mărăcineni, județul Argeș. O lume în care consumul de fructe pe cap de locuitor, pe an, s-a ridicat la 60—65 kilograme. Fructele fac parte prin vitaminele lor, prin sărurile minerale și prin acizii care le compun din complexul unei alimentații sănătoase, raționale și, de aceea, în lume se dă o bătălie fabuloasă pentru extinderea culturilor de pomi fructiferi și pentru amplificarea producțiilor în grădinile noastre. Tovarășul Parnia Pîrvan care conduce Institutul din Mărăcineni, institut privilegiat în această parte a Europei pentru condițiile de laborator și de seră dar mai ales pentru vastele spații de încercări și experimentări în domeniul pomicol, ne spune că în momentul de față pe piața mondială a mărului, de pildă, se dă o bătălie acerbă pentru obținerea unor soiuri de esență, cu un conținut de vitamine sporit și cu posibilități de strîngere a roadelor cît mai simple, care să nu consume prea multă energie și să fie la îndemîna culegătorilor. (În pomicultură încă munca manuală e în floare.) Dar, mai ales, marii consumatori de fructe de pe mapamond sînt extrem de exigenți față de tratamentul chimic al pomilor fructiferi, tratament pe care unii specialiști îl consideră dăunător organismului uman. Or, spune tovarășul Parnia Pîrvan, la întinderile nesfîrșite de culturi de pomi fructiferi un virus poate declanșa epidemii catastrofale imposibil de ținut în frîu fără o tratare chimică adecvată, în procente dovedite ca nepericuloase pentru om. Nu există, la ora actuală în lume, o țară care să nu-și trateze chimic pomii fructiferi pentru că altfel s-ar trezi fără grădini. Dar, mai presus de aceste tratamente se află investigațiile unui grup de trei cercetătoare care se ocupă de înmulțirea țesuturilor de pomi fructiferi „în vitro", înmulțire ce se anunță ca eficientă din punct de vedere al vitalității pomilor noștri fructiferi, prin aceea că sub microscop se prevalează din masa de clorofilă numai celulele proaspete, sănătoase și apte de a se reproduce într-un viitor imediat. Cele trei cercetătoare de la Institutul de cercetare și producție pentru pomicultură din Mărăcineni sînt Tatiana Coman, Isac Mariana și Luminița Nicolae. Ele sînt, de fapt, pionierele cercetării în domeniul culturilor de țesuturi la pomii fructiferi. Dintr-un laborator compus din cîteva încăperi într-un subsol al clădirii centrale al institutului, se mută chiar în aceste zile într-un vast laborator industrial, care va produce țesuturi de pomi fructiferi pentru toate stațiunile pomicole din țară și pentru marile grădini de pomi fructiferi. Laboratorul cu plan industrial e dotat cu aparatură electronică aflată în verificare în aceste zile, cu instrumente optice complexe, cu ecrane de televiziune, pentru că în domeniul acesta, al țesuturilor, se lucrează în nevăzut, se lucrează la nivelul milimicronilor. Ai zice că omul intervine în cibernetica plantelor, a pomilor care dau în fruct, cultivînd țesuturile apte de reproducție, neatacate de dăunători, gata de a fi transferate apoi în sere, la căldură și în condiții de ceață artificială, ca în cele din urmă să coboare în răsaduri atent pregătite și să intre în circuit productiv. Senzația trăită în laboratorul aflat în faza verificărilor și, de fapt, în plin proces de finisare, e că ne aflăm, undeva, într-o stație pilot de încercare a plantelor în spațiul cosmic. Totul e septic, alb și supravegheat de aparate electronice extrem de fine, care urmăresc evoluția pomilor fructiferi de la nivelul celulelor, de la nivelul microcosmosului, al invizibilului pînă la nivelul perceptibil al mugurilor de clorofilă care invadează tulburător eprubetele conice, fertilizînd parcă imaginarul și dînd senzația, acum, în plină iarnă abundentă, că natura nu hibernează ci lucrează în continuare cu forța protuberanțelor solare. Iată cum pomii noștri fructiferi de toate zilele nu se mai înmulțesc în culturi prin simburi și prin altoiuri ci prin țesuturi care prind fantastice rădăcini în soluții de gelatină tratate cu diferite substanțe nutritive. La urma urmei, trăim într-o lume în care și oamenii au început să se nască în eprubetă, de ce nu s-ar naște și plantele cele mai pretențioase !

Deocamdată e bine să reținem că la Mărăcineni, cel mai mare institut de cercetare în domeniul pomilor fructiferi din țară, o cercetătoare pe nume Tatiana Coman a reușit să introducă în circuitul productiv primele culturi de țesuturi de pomi fructiferi din istoria pomiculturii noastre.

ADRIAN DOHOTARU ■

Nămol de Maramureș

Splendida zonă a Maramureșului, a acelui Maramureș încărcat de legende și simboluri, este binecunoscută și prin lacurile sale sărate. Deci terapeutica apelor sărate nu este o noutate pentru Maramureș — complexul balnear de la Ocna Șugatag apărînd pe harta zonei tocmai din nevoia folosirii acestei bogății naturale. Noutatea pe care vrem să o prezentăm acum este legată de nămolul sapropelic descoperit în 3 din cele 10 lacuri sărate : Lacul Roșu, Bătrîn și Gavrilă ! Asupra calităților lui și-au pus semnătura specialiști în limnogeologie, biologie, microbiologie, enzimologie, chimie, fizică, igienă sanitară precum și cei din balneoterapie.

Datele ne sînt furnizate de un vechi colaborator al revistei, un îndrăgostit de lacuri, om de mare capacitate în domeniu, inițiatorul studiilor de limnogeologie din țară, încă din 1970, membru al Societății internaționale de limnologie teoretică și aplicată din 1976, Valentin-Alexandru C. Bulgăreanu. Tot domnia, sa este și autorul a 35 de lucrări științifice de specialitate precum și descoperitorul nămolului de Maramureș. În 1984 Întreprinderea de prospecțiuni geologice și geofizice București, a efectuat, alături de persoana aceluiași Valentin-Alexandru C. Bulgăreanu, predarea oficială a zăcămîntului de nămol terapeutic Ocna Șugatag-Coștiui, către autoritățile județului Maramureș. Studiul însoțitor al gestului predării, (gest, pare-se, mai mult decît bine primit de maramureșeni „înnebuniți" de întrebarea turiștilor dacă pe lîngă apă sărată nu au și nămol !), cuprindea, precum toate celelalte studii în materie, indicații concrete privind protecția, exploatarea rațională și valorificarea eficientă a apei și nămolului din cele 3 lacuri — Roșu, Bătrîn, Gavrilă. Prin însăși predarea acestui studiu științific erau preluate de mai marii Maramureșului, integral, cele 17 puncte ale acestui complex, să-i zicem, plan de măsuri, privind noua problemă. Lucru firesc ținînd seama de faptul că spre deosebire de alte zăcăminte de substanță minerală, cea numită nămol sapropelic are o dinamică absolut proprie : poate suferi modificări sesizabile la intervale de 5 pînă la 10 ani, deci este posibil ca neglijarea valorificării sale imediate să antreneze și degradarea sa.

Dar să ne întoarcem la cele 3 lacuri maramureșene care adăpostesc în ele bogăția nămolului sapropelic, intrat de acum în circulație pe temei științific. Ele nu sînt prea mari, cu excepția lui Gavrilă, care este clasificat actualmente ca fiind cel mai întins lac antroposalin (format din prăbușirea unei vechi ocne) din țară. De ce actualmente ? — l-am întrebat pe interlocutorul nostru. „Pentru că se pot forma, între timp, altele !" Asistăm la o relatare impresionantă : el, omul de știință, care pășise de „n" ori peste pajiștea lacului Iuliana de azi, a pierdut momentul nașterii peste noapte a acestui lac sărat — apărut pe 2 august '80, în locul amintitei pajiști. Fusese și aceasta, ne spune, o prăbușire spectaculoasă, din fericire, fără nici o victimă. Sigur că pentru un iubitor de lacuri precum Valentin Bulgăreanu, momentul rămîne ca o „ratare" în ce-l privește, cînd doar cu o lună înaintea prăbușirii trecuse pe acolo ! Pentru noi însă, neinițiații în tainele lacurilor, această relatare rămîne fascinantă ! Așadar, lacul Gavrilă rămîne cel mai mare lac antroposalin, ca suprafață, din țară, cu adîncime, deocamdată, deținînd prioritatea lacul Avram Iancu, din Ocna Sibiului. Celelalte două, Roșu și Bătrîn, sînt relativ mici, cu lungimi care nu depășesc zeci de metri, în materie de adîncime, tot el, Gavrilă, bătîndu-le !

Avem deci și nămol de Maramureș ! Să nu uităm că uneori nămolul se poate forma și în 30 de ani — cum este cazul lacului Gavrilă — dar și în perioade ce depășesc suta de ani. De aceea, spunem și noi, precum interlocutorul nostru : cum uneori o viață de om nu este suficientă pentru descoperirea nămolului sapropelic, e nevoie să-l aperi, să-l protejezi și să-l folosești rațional ! Cum n-am reușit să aflăm cum au pornit cei ai locului să valorifice această bogăție, ce au făcut pînă acum, ce vor face în viitor, încheiem, dorindu-le acum, la trecerea în alt an, noi împliniri și să stăpînească sănătoși această bogăție deosebită !

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

P.S. Credeam că i-a scăpat din vedere interlocutorului nostru să publice un studiu științific despre zona Ocna Șugatag ! Ultimul pe care l-am răsfoit — rod al colaborării fericite cu specialiști în fotogrammetrie terestră și fizica izotopilor — privea tocmai „relațiile existente între circulația apelor sărate și dulci și modificările de relief din zona lacurilor sărate și îndulcite de la Ocna Șugatag". Noutatea lui ? S-a folosit pentru prima oară în această zonă ca indicator al deplasării apelor un izotop al hidrogenului numit deuteriu, și s-au determinat, în funcție de traseele de circulație ale apelor, zonele cu deplasări verticale importante, inclusiv, prăbușiri de teren din care unele înseamnă formarea unor noi lacuri — lacul Iuliana, născut în 2 august '80, susținînd această apreciere. Prin urmare, din „ratarea" momentului apariției lacului, omul de știință a cîștigat experiența fenomenului, și mai mult decît atît, a înțeles cîștigul Maramureșului prin nămolul sapropelic descoperit pentru prima oară în această zonă ! Un cîștig care va deveni cert dacă și cei cărora le-a fost predată „ștafeta" valorificării acestei bogății, vor ști s-o ducă pe mai departe !

Istoria noastră, viața noastră

Două sînt lucrurile fără de care omul nu poate trăi: aerul și istoria

● La Sarmizegetusa Regia, Soarele de Andezit indică nordul ! ●

Drum spre inima Daciei (III)

Între 30 octombrie — 3 noiembrie 1984, la complexul sanctuarelor dacice de la Sarmizegetusa-Regia, a efectuat o deplasare de lucru ECHIPA DE CERCETARE PLURIDISCIPLINARĂ organizată de Asociația Oamenilor de Știință din R.S.R. cu colaborarea și sub îndrumarea Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. Din echipă au făcut parte cercetători de diverse profile, de la Muzeul din Deva, I.P.H. Deva, Institutul de geodezie și fotogrammetrie, Direcția Topografică Militară, revista Flacăra. În cadrul deplasării au fost efectuate măsurători dimensionale, topo-altimetrice, astronomice, menite să verifice, în vederea omologării, bazele de calcul ale studiului „SISTEMULUI NUMERIC DACO-GET" al cercetătorilor prof. Timotei Ursu **și ing.** Florin Stănescu, **membri ai Asociației Oamenilor de Știință.**

Continuăm, în acest al treilea episod al reportajului nostru, discuția începută cu cei doi autori la sanctuarele dacice.

— Florin Stănescu, cu ochii mereu — — cînd pe ceas, cînd la „gnomon"-ul cu care trasezi curba umbrei pe Soarele de Andezit — ai totuși, o clipă liberă, să ne spui mai exact, în ce constă această verificare a „orientării astraonomice" ?

— Cu plăcere, mai ales că „momentul H", în care soarele trebuia să aibă o anume înălțime, tocmai a trecut !

— A trecut pe unde trebuia ?

— Cred că rezultatele măsurătorii sînt foarte exacte. M-a ajutat arhitectul Cristian Călinescu (el este, de altfel, șeful proiectului de consolidări și reconstituire a acestui obiectiv); este extraordinar să colaborezi cu oameni receptivi la noi ipoteze, chiar dacă acestea ar însemna, eventual, modificarea unor puncte de vedere anterioare. Dispunem de colaborarea rodnică cu inginerul Mihail Albotă, de la Institutul de geodezie și este aici, cu noi, reprezentantul Direcției Topografice Militare, ceea ce înseamnă posibilitatea verificării rezultatelor cu cifre de referință topo-altimetrică **a căror exactitate trebuie să fie maximă.** În clipa asta verificăm ipoteza mea, „de calcul", că prelungirea Soarelui de Andezit, „coada" cum i se spune, indică Nordul. Și așa este ! Aceasta înseamnă că „orientarea astronomică" a teraselor sanctuarelor — în special a acestui **punct nodal,** de referință, care este Soarele de Andezit — este indiscutabilă. Regret că nu pot intra în alte amănunte : studiul nostru prezintă o serie de priorități și pînă la raportul științific al echipei pludisciplinare, concluziile ar fi premature. Știm doar că aceste prime concluzii se încadrează perfect ansamblului „SISTEMULUI NUMERIC" ale cărui date au fost, ca să spun așa, brevetate prin comunicările științifice de la Vălenii de Munte, Pitești, București și Curtea de Argeș.

Inginerul Mihail Albotă și Timotei Ursu măsoară — pentru a patra oară ! — fiecare piesă componentă a Marelui Sanctuar Rotund. Acum, cu o precizie de o **zecime de milimetru.** Dar pietrele — arunc eu „nada" — nu s-au tocit dealungul acestor două mii de ani ? Ce șanse de exactitate ar mai avea, în acest caz, măsurarea atît de „farmaceutică" ? Ce zici, Timotei Ursu ?

— Datele acestea sînt absolut necesare pentru analiza prin statistică selectivă. Iată că 75 de blocuri, din cele 104 inițiale — mă refer la Cercul A — s-au păstrat atît de bine că permit o măsurătoare exactă. Andezitul e o piatră dură, constructorii obiectivelor au adus aceste blocuri — și fiecare măsoară aproape o tonă — dintr-o carieră aflată la peste patruzeci de kilometri depărtare ! De ce ? Pentru că micașistul, roca locală, sau calcarul cochilic folosit pentru zidul „cetății" și pentru plintele sanctuarelor patrulatere, nu oferea șanse de durată. Sînt mai friabile. Sigur, și andezitul, supus agenților atmosferici direcți, se deteriorează în două mii de ani. În cele cîteva decenii de la decopertarea primelor blocuri, s-au fărîmat unele dintre ele : de anul trecut pînă acum, patru blocuri s-au fisurat ! Dacă nu se vor lua măsuri grabnice de protecție, ploile acide, soarele, gerul, — turiștii care ajung aici **în afara unui cadru organizat** și care își fac un titlu de glorie, „pentru suvenir", să se plimbe pe cercul de piatră ! — vor „colabora" la fărîmarea sigură a acestor **mari valori.**

— Și totuși, cum s-au păstrat două mii de ani ?!

— Este una din cele mai tentante ipoteze, necesar a fi luată în considerare, pentru că rezultatul interesează istoria. Eu cred că sancutarele au fost acoperite cu pămînt. Îngropate. Stratul apreciabil de sol, de deasupra lor, provenit parte din mîlul purtat de șuvițele de apă care se scurg în fiecare primăvară de pe terasa a VIII-a și mai de sus, nu se poate datora numai acestei cauze. El ar fi „alunecat" pe oglinda de lut care este nivelul antic de călcare al sanctuarului. Dimpotrivă, blocurile fiind deteriorate în partea superioară, ne gîndim că ele au fost „dezvelite" de topirea zăpezilor.

— În cazul că au fost îngropate, cine a făcut-o ?

— Arheologii au stabilit că, după cucerirea romană, Dealul Grădiștei n-a mai fost locuit. Că sanctuarele au fost „anihilate". Marea majoritate a cercetătorilor socotesc că este opera militarilor romani, care s-au și fortificat, oarecum, și pentru scurt timp, în cetate reparînd zidul acesteia și introducînd, pentru rezistență, cîteva fusuri de coloane de andezit și cîteva lespezi. Ipoteza merită regîndită : nu era în obiceiul romanilor să distrugă sanctuarele populațiilor ocupate. Altele erau, și mult mai rafinate, metodele vestitei „pax romana". Și-apoi, de-ar fi fost așa, logica elementară era ca, în ampla reparare a zidului cetății, să se utilizeze metodic cele cîteva sute de lespezi și stîlpi de andezit de pe cele trei terase „sacre" : erau blocuri gata tăiate, extrem de rezistente, la numai două-trei sute de metri !

— Adevărat „depozit" !

— Și totuși, sanctuarele există ! Noi credem că sanctuarele **au fost îngropate de înșiși constructorii lor,** probabil pentru a le proteja „din calea năvălitorului" : stîlpii de lemn ai cercului C și ai Absidei au fost arși „conștiincios", pînă la rădăcină, în pămînt, (asta înseamnă muncă, nu efectul unui incendiu obișnuit !) și, posibil, a urmat „acoperirea" cu pămînt. Poate cu gîndul că, după ce pericolul roman trece, sanctuarele să fie refolosite. Deformarea ușoară și asimetrică a cercului sanctuarului nu este opera mîinii umane, ci a unei lente alunecări de teren, așa numitul „creep", nu există nici o îndoială în acest sens. Iar sfărîmarea unor blocuri, **pe anumite porțiuni,** este efectul „contracurentului" format la marginile curentului principal de alunecare, și a tensiunilor apărute în brîul de piatră, în dublu arc de cerc, strîns ca într-o menghine, lent dar dur !

„Lucrarea" de realizare a acestui complex de opt sanctuare, grupate ca nici unde în lume, a fost o treabă cu mult mai dificilă decît pare la prima vedere ! Această mare „riglă de calcul", de pe ceea ce trebuie să fi fost anticul munte sfînt KOGAIONON (numirea ar putea fi o corupteIă grecească ?!) trebuia păstrată cu sfințenie, și acesta este nu argument logic care nu trebuie trecut cu vederea.

Punctul de vedere al arheologici este limpede și ferm. Mi-l repetă Adriana Rusu :

— Alături de Marele Sanctuar Rotund, și în alte puncte de pe terase, s-au găsit „fisuri de coloane" aflate cu evidență în faza de fasonare : jumătate din fragmentul de coloană e cioplit circular, jumătate — „încă nu !" Ca și cum sosirea romanilor ar fi întrerupt, brusc — în plină muncă ! — amplasarea coloanelor. Sanctuarele au fost realizate în mai multe faze. Unele sînt mai vechi (cum este Marele Sanctuar Vechi, numit Sanctuarul A) altele mai noi, ridicate în perioada premergătoare și cea a domniei lui Decebal. Această etapizare este pentru noi o certitudine. Sînt însă multe elemente încă insuficient clarificate. Tocmai de aceea am acceptat colaborarea cu echipa pluridisciplinară : nu excludem posibilitatea unor interpretări suplimentare, ele ar **adăuga** argumente în favoarea unei mai ample valorificări științifice și cultural-turistice a complexului, pe care o merită cu prisosință. Dar importanța concluziilor impune, pentru omul de știință, multă prudență. Asta nu înseamnă lipsă de receptivitate : dimpotrivă ! Cum se spune : să măsurăm de trei ori ca să tăiem odată.

Mă reîntorc la Timotei Ursu, care continuă măsurarea cu șublerul a fiecărui „BLA" (Bloc din cercul A).

— Te-am auzit de mai multe ori spunînd „riglă de calcul". Cum „operează" ea ? Îmi poți da un exemplu ?

— Ca să fiu mai plastic, va trebui — pe de o parte — să ne reamintim care este conformația sanctuarelor rotunde, în speță, pentru exemplul solicitat, a Marelui Sanctuar și a Soarelui de Andezit, pe de alta, dă-mi voie să imit tonul „didactic" al unor papirusuri vechi — egiptene — cum sînt Papirusul Rindh sau Papirusul de la Moscova — înscrisuri care erau veritabile „cărți de învățătură". Marele Sanctuar e format din trei cercuri și o „potcoavă" centrală. Primul cerc, cel exterior, cu o circumferință de 92,6 m (mai exact, cifra rezultată din calculul statistic asimilat, este 92,603084 m) era format din **104 blocuri,** în dublu arc de cerc. Al doilea — „lipit" pe primul, pe partea interioară a acestuia, înseamnă **30 grupe** formate fiecare din cîte o lespede mai lată și **șase** stîlpi mai înguști. În total sînt **30 lespezi B** și **180 stîlpi de andezit B.** De aici spre centru, urmează un cerc de **84 stîlpi** de lemn, dispuși în **patru** grupe (a cîte un sfert de cerc fiecare) și „potcoava", o Absidă centrală formată din două registre, primul de **21,** al doilea de **13 stîlpi,** în total **432 piese.** Calculele pe care le-am făcut pentru intuirea interrelației dintre aceste „mulțimi", ne-a rezervat cîteva surprize de proporții. În primul rînd că „PI"-ul cu care se calcula era de =3,1416, valoare care este, pe de o parte, cel mai exact **PI** recognoscibil în practica antică (el nu mai apare decît în „Aryabathia" lucrarea indiană-veche care totalizează cele mai importante noțiuni ale matematicii vedice) și apoi că nu sînt 104 blocuri în cercul A ci, **după toate probabilitățile, „104,04",** valoare cu rol de constantă de calcul și cu funcții polimorfe. Modulul „exersat" de daci, — și firește, nu numai aici, ! — avea o lungime de 1,734 m, aceasta este unul din cele mai importante rezultate ale calculelor efectuate. În diametrul Cercului A acest **modul,** denumit de noi „Y" (și care pentru constructorii sanctuarului însemna, deci „1" !) se cuprinde de exact **17 ori.**

— Stai : cum, adică, „104,04" ? De unde acest 0,04 ?

— Din... mai multe părți ! Din punct de vedere concret-intuitiv, nu poți **construi un cerc din 104 blocuri de o anumită dimensiune** și care să respecte riguros un **anume diametru** (și, sîntem siguri, **asta au intenționat mai ales** constructorii sanctuarului !) fără a lua în calcul practic un anume „interspațiu constructiv" : piatra, cît e ea de piatră, se dilată la soare și se contractă la ger ! Acel 0,04 înseamnă, la dimensiunea „stass" de 0,89012 m pe fața exterioară a fiecărui bloc, „un interspațiu" minimal de circa **o treime de milimetru** (exact: 0,00003496 m). Că blocurile erau astfel, strîns lipite, în formatul original, ne-o demonstrează o porțiune din partea de NV a sanctuarului, singura neafectată de alunecarea de teren care a „distanțat" inegal multe alte blocuri. Ceea ce e intresant e că acest „104,04", — repet cu multe alte „roluri în sistemul numeric" ! și care pare a fi măsura **unghiului la centru,** în concepția constructorilor, — este ca să spun astfel, o „expresie pătratică". Seria numerică a „sistemului" este una în „baza 102", primul termen semnificant fiind „17", așa cum „6" este pentru seria sexagesimală în „baza 60".

Seria numerică decelată, extrem de originală, are praguri de referință sexagesimală și, se pare, decimale, într-o formulă mixtă. Că există o anume rațiune a practicării acestei serii numerice, extrem de „productivă" pentru relații de raporturi complexe, vom încerca să demonstrăm în cartea KOGAIONON pe care, împreună cu Florin Stănescu, o pregătim pentru tipar. Să reținem că seria se acumulează 17 — 34 — 51 — 68 — 85 — 102... Ne-am oprit la „102", ca prim prag de referință, deoarece el se află la baza funcționalității seriei, care uzează de **acumularea seriei ce începe cu „17" în combinație cu seria sexagesimală.** Trebuie reținut faptul că la baza **tuturor calculelor** sistemului numeric decelat se află diversele raporturi dintre **„17"** (recognoscibil în diametrul-bază, și în totalul stîlpilor ABSIDEI, 34, adică „2 × 17", „6" — prezent în cei cîte 6 stîlpi mai înguști din cele „30" grupe ale cercului C, un cerc „sexagesimal" prin excelență ! — și multiplicările decimale sugerate de cele **„10"** raze ale Soarelui de Andezit.

— Simplifică lucrurile !

— Să spunem că definiția oricărei rigle de calcul impune co-relaționarea dimensională și numerică, într-un anume algoritm, a unor clase de mărimi diferite. Există, de altfel, o foarte practică riglă de calcule complexe pentru navigația aeriană, JEPPESEN COMPUTER, formată, **ca și Marele Sanctuar Rotund,** din trei cercuri concentrice, cu valori diferite, care, prin rotirea, în funcție de un anume reper, indică rapid și practic rezultatul solicitat : un calcul de altitudine, de consum al carburantului, al unghiului de atac a aterizării în funcție de viteza vîntului și presiune etc. Structural, lucrurile nu diferă : decît că, în loc ca „cercurile" concentrice ale sanctuarului nostru să se rotească pentru a se suprapune, se ia un anume reper și se „operează" suprapunerea teoretică în funcție de acesta, prin numărare. Este exact ceea ce au intuit, cu exactitate, Șerban Bobancu, Cornel Samoilă și Emil Poenaru în cartea lor „CALENDARUL DE LA SARMIZEGETUSA REGIA" (1980).

Că există o asemenea „relație" între mulțimile **concret** reprezentate de numărul pieselor fiecărui cerc, ne dăm seama operînd o alternanță „înmulțire-împărțire" în bună tradiție a „jocurilor numerice pitagoreice" : 104 : 30 × 180 : 84 × × 21 : 13 = „12", adică „2 × 6", operație în care termenii reprezintă „mulțimile" oferite de cercurile și absida Marelui Sanctuar Rotund. Văzute astfel lucrurile, e un simplu joc, chiar dacă valoarea „sacră" a numărului „12", în orizontul antic, nu mai necesită nici un comentariu. Dacă în relație intră și valoarea de bază „17" a numărului modulilor cuprinși în diametrul cercului A, multiplicată cu un anume indice corespondent înălțimii exacte a vîrfului Dealului Grădiștei, de asemenea totalul stîlpilor Absidei, apoi „104 04" și nu 104, și „19", numărul anilor din ciclul lui Meton din Athena („ciclul lui Apollo, hiperboreul" !) observăm că rezultatul indică : 99,999% din valoarea **anului sideral** (365,2563657 zile), lucrurile se schimbă : **aici nu mai poate fi vorba de o simplă coincidență,** mai ales că „sistemul numeric" practicat indică, repet, lucruri incredibile : raza pămîntului **la nivelul mării** pentru punctul Sarmisegetuza Regia (indice, în raport cu mărimile U.A.I. triangulație cosmică-satelit : 99,99918%) ; raza polară a Pămîntului (100,00238%) ; raza ecuatorială (99,99161%) ; constanta (100,00023%) ; anul tropic (100,0005%) ; raza Lunii (99,99992%) ; anul anomalistic (100% !) ; distanța Pămînt—Soare (99,96%) ; raza Soarelui (100,00119%) ; revoluția sinodică a Lunii (100,0578%) și alte „mărimi" ale căror indici de identificare, variind între 99,95% și 100,5% se adună într-un tablou general absolut fantastic, **deoarece depășește prin exactitate și prin numărul acestor „date", repet, oricare din mult mai faimoasele „monumente antice de încriptare"** de te miri unde, la care dau buzna, anual, turiștii, cu milioanele, numai pentru că sînt productiv exploatate !

Pentru a ilustra mai pe înțeles, cum **putea** să funcționeze această **riglă de calcul** (mult superioară consemnării unui simplu calendar !), și cum funcționa ea cu foarte mare probabilitate, sînt necesare niște cifre de referință, care, insist, le-am obținut NU PRIN ACESTE FORMULE, ci utilizînd date de maximă actualitate, rod al calculului electronic și al măsurătorilor-satelit, din ultimii ani. Mai este necesar să „traducem" valorile sistemului nostru de referință, metric, în cel al modulului decelat, pe baza egalității : 1,734 m = 1 y.

Analiza statistică indică un „arhetip" de BLA (bloc al Cercului A) cu o dimensiune pe latura exterioară, de 0,89012 m. Aceasta înseamnă, în Y : 0,5133333...y, sau cum se notează uzual, „0,513/3". Raza pămîntului pentru punctul Dealul Grădiștei, pe elipsoidul de referință, așa cum o „indică" sistemul la care ne referim, este de 6367248 m, respectiv **3672000** y.

De observat, că dincolo de calchierea tonului sfătos al Papirusului Rindh, nu vom opera decît cu elemente le cunoscute ale sanctuarelor ; cele patru exemple care urmează sînt dintre cele mai „simple". Ele sînt patru „formule". Prima este aceea a aflării lungimii liniare a cercului, cunoscută fiind lungimea diametrului, fără a apela la necesarul „PI" ; a doua ne indică tocmai valoarea lui „PI" (una din cele peste șase „formule" din sanctuarele de la Dealul Grădiștei !) ; a treia indică un calcul rapid, pe „riglă", pentru reamintirea lungimii razei Pămîntului la punctul de referință Dealul Grădiștei ; a patra este una din cele patru formule de „obținere" a valorii anului tropic, cea indicată fiind cea mai simplă.

1. „Vrei să cunoști lungimea cercului, știindu-i doar lungimea diametrului ? Împarte valoarea acelui diametru la cîți Y are diametrul Marelui Sanctuar ; înmulțește-l cu numărul consacrat al B.L.A.-urilor ; rezultatul înmulțește-l cu lungimea exterioară a unui B.L.A ! Ceea ce obții, este lungimea circumferinței cercului tău !"

2. „Vrei să știi care este numărul cu care, înmulțind diametrul, obții circumferința cercului ? Înmulțește lungimea BLA cu numărul BLA-urilor ; rezultatul împarte-l la numărul de moduli ai diametrului Marelui Sanctuar Rotund ! Acela este numărul „PI" !

3. „Vrei să știi cîți Y are Raza Pămîntului la Kogainon ? Împarte numărul BLA-urilor din cercul A, la numărul de Y al Diametrului Cercului A ; rezultatul — înmulțește-l cu numărul stîlpilor înguști din Cercul C și împarte-l la numărul de grupe al acestor stîlpi. Ceea ce obții, înmulțește cu numărul razelor Soarelui de Andezit ridicat la puterea a cincea ! Aceea este lungimea Razei Pămîntului la Kogaionon !".

4. Vrei să știi care este durata exactă a anului tropic ? Înmulțește cu 2 000 numărul anilor dintr-un ciclu al lui Meton, iar rezultatul împarte-l la numărul blocurilor A din Marele Sanctuar. Este va-valoarea anului tropic !

— Sînt, într-adevăr, coincidențe impresionante. Mai există asemenea coincidențe ?

— E suficient să spun că m-am referit doar la „operații simple". Florin Stănescu este în faza finală a calculului eclipselor de lună și de soare pentru **anul 1984,** cu ajutorul mulțimilor oferite de sanctuare, și insist să observi că în calcule nu intră decît numărul mulțimilor reale, al dimensiunilor reale sau a unor multiplicări numerice ale acestor valori pe baza „pragurilor numerice" ale seriei 102/17 × 6/ ! Ce dovadă mai bună ar trebui pentru demonstrarea realității „riglei de calcul" ?! Mai sînt încă elemente care „scapă", care „alunecă", dar tocmai acesta este rolul măsurătorilor, la indici de exactitate neobișnuiți, pe care le efectuăm acum. Observînd suita celor aproape 60 de „coincidențe" care oferă valori care gravitează uluitor de aproape de valoarea 100%, am avut „îndrăzneala", de pildă, să credem că mărimea indicată pe hărțile topografice, pentru vîrful Dealului Grădiștei, această Cotă-K, nu este absolut exactă, în pofida înregistrării ei fotogrametrice. Noi presupunem că este mai puțin înalt, acest vîrf de peste 1 000 m, cu 17,6 m !

Într-un număr viitor, vom vedea și de ce ?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Vineri, 18 ianuarie 1985

8 PAGINI

flacara

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie

Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie,
Ţara mea de glorii, ţara mea de dor ?
Braţele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ţi mare, mare viitor !
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul,
Dacă fiii-ţi mindri aste le nutresc ;
Căci rămîne stînca, deşi moare valul,
Dulce Românie, asta ţi-o doresc.

Vis de răzbunare negru ca mormîntul
Spada ta de sînge duşman fumegînd,
Şi deasupra idrei fluture cu vîntul
Visul tău de glorii falnic triumfînd,
Spună lumii large steaguri tricoloare,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Cînd s-aprinde sacru candida-i vilvoare,
Dulce Românie, asta ţi-o doresc.

Îngerul iubirii, îngerul de pace,
La altarul Veştei tainic surîzînd,
Ce pe Marte-n glorii să orbească-l face,

Cînd cu lampa-i zboară lumea luminînd,
El pe sînu-ţi vergin încă să coboare,
Guste fericirea raiului ceresc,
Tu îl strînge-n braţe, tu îi fă altare,
Dulce Românie, asta ţi-o doresc.

Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie,
Tînără mireasă, mamă cu amor !
Fiii tăi trăiască numai în frăţie
Ca a nopţii stele, ca a zilei zori,
Viaţa în veşie, glorii, bucurie,
Arme de tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală şi mîndrie,
Dulce Românie, asta ţi-o doresc !

(1867, 2/14 aprilie)

„Porni Luceafărul. Creştean
în cer a lui aripe"

Odă

(în metru antic)

Nu credeam să-nvăţ a muri vreodată ;
Pururi tînăr înfăşurat în manta-mi,
Ochii mei nălţam visători la steaua
Singurătăţii.

Cînd deodată tu răsărişi în cale-mi,
Suferinţă tu, dureros de dulce...
Pînă-în fund băui voluptatea morţii
Neîndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
Ori ca Hercul înveninat în haina-i ;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug, mă topesc în
flăcări...

Pot să mai reînviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix ?

Piară-mi ochii tulburători din cale,
Vino iar în sîn, nepăsare tristă ;
Ca să pot muri liniştit, pe mine
Mie redă-mă !

(1883, decembrie)

Sara pe deal

Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele-l urc, stelele scapără-n cale,
Apele plîng, clar izvorînd în fîntîne ;
Sub un salcîm, dragă, m-aştepţi tu pe mine.

Luna pe cer trece-aşa sfîntă şi clară,
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gînduri ţi-e plină.

Nourii curg, raze-a lor şiruri despică,
Streşine vechi casele-n lună ridică,
Scîrţîie-n vînt cumpăna de la fîntînă,
Valea-i de fum, fluiere murmură-n stînă.

Şi osteniţi oameni cu coasa-n spinare
Vin de la cîmp ; toaca răsună mai tare,

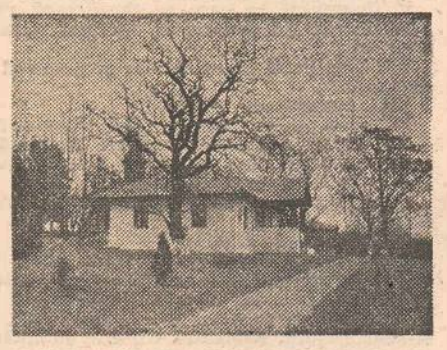

Clopotul vechi împle cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde-n iubire ca para.

Ah ! în curînd satul în vale-amuţeşte ;
Ah ! în curînd pasu-mi spre tine grăbeşte ;
Lîngă salcîm sta-vom noi noaptea întreagă,
Ore întregi spune-ţi-voi cît îmi eşti dragă.

Ne-om răzima capetele-unul de altul
Şi surîzînd vom adormi sub înaltul.
Vechiul salcîm. — Astfel de noapte bogată,
Cine pe ea n-ar da viaţa lui toată ?

(1885, 1 iulie)

Fotografii de VASILE BLENDEA ■

Fragmente critice

Spiritul lui Ariel

Romulus Bucur, fost student al Facultăţii de limba şi literatura română din Bucureşti, actualmente profesor la Grupul şcolar IVA (într-o localitate din Ardeal), navetist ca şi Alexandru Muşina, debutează cu un volum de poeme *) în stil ironic şi jucăuş, cu violenţe de limbaj care nu sperie pe nimeni şi mistificări, grimase simpatice de tînăr cultivat şi necă. Este unul din semnatarii manifestului liric **Cinci**, apărut cu doi ani în urmă la **Litera**. Am semnalat atunci gustul lui pentru spectacolul limbajului (desfacerea versurilor în pagină după o ordine fatezistă), trecerea rapidă de la sarcasm la duioşie. Unele poeme sînt reluate în cartea de acum, altele au fost lăsate deoparte. Mircea Martin, care îi recomandă volumul, surprinde în Romulus Bucur „una din vocile cele mai pure şi inconfundabile ale tinerei poezii de azi". Vocea intră, în orice caz, în formula poetică a generaţiei : cruzime şi sentimentalitate, stil parodic, memorie culturală, mefienţă faţă de retorică şi, în genere, faţă de sublimităţile poeziei, orgoliu de tînăr barbar şi moliciune, rafina-

*) **Greutatea cernelii pe hîrtie**, Editura Albatros, 1984.

(Continuare în pag. 14)

EUGEN SIMION ■

O antologie a literaturii române contemporane în China

În Republica Populară Chineză a apărut, de curînd, în seria „Literatură Universală" a Editurii Academiei chineze de Ştiinţe Sociale „O antologie a literaturii române contemporane" (580 pag.), cu titlul generic **Un leagăn de pe cer**, după romanul unuia dintre autorii cuprinşi în volum.

În nota editurii se spune : „Încercăm şi sperăm ca prin această antologie, cu creaţii de o mare diversitate de stiluri, să dăm cititorilor chinezi o imagine sugestivă, cuprinzătoare asupra literaturii române contemporane din ţara prietenă. De altfel, începînd cu ultima parte a deceniului şase, au apărut în literatura română tendinţe noi, caracterizate prin reflectarea profundă a realităţilor şi folosirea variată a modalităţilor de exprimare artistică. Înlăturînd treptat fenomenele dogmatice şi simpliste, scriitorii şi-au lărgit orizontul de creaţie, temele principale ale celor mai multe nuvele, romane şi piese de teatru reliefînd preponderent transformările revoluţionare ce au loc în procesul construirii noii societăţi — societatea socialistă din România. În aceste semnificative opere, sînt puse în evidenţă, prin mijloace artistice adecvate, mările realizări obţinute de poporul român pe parcursul anilor de după eliberare. Nu sînt trecute cu vederea nici unele fenomene negative care au apărut în societatea românească, aflată într-un continuu spirit de înnoire, cerut de însuşi dinamismul vieţii. Partea de poezie a antologiei impresionează prin varietatea de stiluri, nuanţe estetice, forme de expresie, şi, fără îndoială, prin demersul filozofic original"...

Dintre cei 20 scriitori cuprinşi în antologie, menţionăm pe Marin Preda cu un fragment din **Cel mai iubit dintre pămînteni** ; Geo Bogza, cu **Moartea**

(Continuare în pag. 15)

SU YAN ■
redactor la Radio Beijing

Iubirea de frumos

Eminescu

Cît va fi limbă românească toţi poeţii ce vor veni cu Eminescu înaintea tuturor celorlalţi au a se confrunta cu fiecare generaţie.

Ca şi profeţii din vechime Eminescu convorbeşte cu neamul, partenerul său de dialog permanent este neamul românesc.

A absolutizat neamul, s-a delimitat la realitatea istorică a fiinţei neamului românesc ştiind că Logosul s-a întrupat în istorie în fiinţa unei seminţii şi numai rodind la nivelul unui neam poţi tinde la universalitate.

Şi istoria i-a dat lui Eminescu dreptate. Marele poet al acestui veac T. S. Eliot va părăsi cosmopolitismul şi se va cufunda în provincialul neamului său cam în aceeaşi perioadă în care Heidegger fundamentează teoretic „De ce rămînem noi în provincie".

Din adîncurile fiinţei neamului românesc Eminescu se va ridica la răceala rostirii din Luceafărul cu acel foc mistuitor al iubirii desăvîrşite în stare să afirme, precum cele mai luminate spirite ale omenirii.

IOAN ALEXANDRU ■

2 ianuarie 1985

Delimitări

„Oul dogmatic"

(într-o nouă interpretare)

Universal cunoscută prin lucrări fundamentale de psiholingvistică, începînd cu cea infantilă, prin cursuri și conferințe în mai multe state din Europa și America, redactate direct sau traduse în limbile franceză, engleză, germană, rusă, italiană, spaniolă, cehă, slovenă și polonă, Tatiana Slama-Cazacu, profesoară la Universitatea din București, nu mai are nevoie de o prezentare, decît față de acei improbabili cititori ai noștri, care nu s-ar fi interesat niciodată de alte probleme, în afară de cele literare. Or, creatoare printre altele, de o proprie metodă de analiză contextual-dinamică a textului literar, d-sa a relevat realismul în teatrul lui Pirandello, analizînd apoi **Oul dogmatic** de Ion Barbu în cadrul unui congres cu tema **Modalități de interpretare a textului literar** (Sighișoara, 1979), iar Editura Adriatica din Bari, i-a publicat în anul trecut volumul **Analisi contestuali — dinamica del testo letterario**, cu o introducere de Giuseppe Minnini. Cartea conține un studiu introductiv, urmat de analiza poemului ermetic al lui Ion Barbu, a poeziei **Les aveugles** (Orbii) de „poetul prin excelență contradictoriu" Charles Baudelaire (ambele în limba originalului și în propria versiune a exegetei, iar la urmă „în căutarea semnelor ascunse", un fragment din „Il nome della rosa" (Numele trandafirului) de Umberto Eco. O bogată **Bibliographie**, în ordine alfabetică, începînd cu Gaston Bachelard și sfîrșind cu Frédéric Villot, încheie cartea.

Pentru cititorii noștri care n-au citit comenariul la **Oul dogmatic**, publicat în 1981 de periodicul **Limbă și literatură**, voi expune, cum se spune astăzi, „demersul" analizei, conform studiului în care și-a dezvoltat metoda.

Cercetarea urmărește succesiv :

I. Date biografice privitoare la „emițător" (Ion Barbu) ;

II. Mediul familial ;

III. Contextul literar al epocii ;

IV. Personalitatea poetului ;

V. Contextul în care se încadrează poezia ;

VI. Contextul general al operelor (literare și matematice) lui ;

VII. Contextul social-istoric și personal al poeziei „Oul dogmatic" ;

VIII. Receptarea operei ;

IX. Receptarea poeziei „Oul dogmatic" ;

X. Analiza organizării poeziei (primară, explicită, mijloace de organizare implicită, ierarhizarea cuvintelor-cheie, asociații prin opoziție) ;

XI. Dinamica „Oului dogmatic" în părțile ei componente ;

XII. Concluzia finală.

E interesant faptul că autoarea, deși teoretic nu este adeptă a metodei psihanalitice (freudiste) cu aplicație la literatură, în mod excepțional, derogînd de la atitudinea permanentă, a surprins în subconștientul poetului, geneza și sensul **Oului dogmatic**. Cu alte cuvinte, pentru că poetul, se știe, din motive clinice, scutit de sarcinile paternității, a făcut apologia, în poemul respectiv, a nunții, — gălbenușul fiind considerat elementul masculin, iar albușul, cel feminin, — cu excluderea empiriei, ca să zicem așa, fie de ordin alimentar, fie de natură genetică (punerea la cloșcă, spre a face pui). Oului îi cere numai să fie cu plod, spre a fi privit la soare, ca simbol atît al vieții, cît și al morții.

Astfel se ridică oul la demnitatea cunoașterii, ca expresie a „Duhului Sfînt" „făcut sensibil".

Menținîndu-mi vechea judecată, din 1930, de la apariția culegerii **Jocului secund**, judecată optimă, trebuie să subliniez însă, că Ion Barbu, în convorbiri particulare, își renega propria capodoperă, condamnîndu-i caracterul didactic și retoric. Poezia e însă salvată prin splendoarea figurației metaforice, pusă în lumină de exegetă. Analiza **Oului dogmatic** e efectuată magistral, însă intuiția, și la d-sa, trece înaintea „demersului" investigațiilor prea complicate ce-i impun metoda.

Înaintea d-sale, dintre istoricii noștri literari eminenți, G. Bogdan-Duică recurge la anchete similare, cu chestionare cînd era vorba de scriitori contemporani. Metoda Tatianei Slama-Cazacu cultivă biografismul, ca și studiul ambianței culturale a momentului respectiv. Creația implică și unii factori imprevizibili. Unul dintre aceștia este contrastul categoric dintre așa-zisul „eu profund" și capriciile imaginației, adeseori compensatoare. S-a subliniat, de pildă, la Nietzsche, disonanța dintre duritatea teoriei supraomului și carențele somatice ale filosofului.

Și la Ion Barbu, poate, păgînismul și sensualitatea exacerbată se compensează în **Oul dogmatic**, cu un nu știu ce spiritualism similicreștin. Am spus „simili", pentru că ideea superiorității increatului asupra creatului e mai curînd platoniciană decît creștină, dar și această tendință e contracarată de caracterul lumesc al bipolarității gălbenuș-albuș, principiu masculin și principiu feminin, ducînd la o conjuncție nefinalizată. Nici gîndirea religioasă, nici cea laică, nu s-ar putea împăca cu simbolica Oului „lăcaș de nuntă și cavou", stipulate dogmatic : „întocma-dogma".

Orișicum, splendoarea metaforică și insolitul concepției conferă **Oului dogmatic** un prestigiu special în creația lui Ion Barbu. Încercînd un bilanț al operei marcată de surprinzătoare evoluții, de la vibrantul debut panteistic, la spiritualismul ortodoxiei răsăritene, de la riguroasa retorică a debutului, la ermetizarea mesajului maturității, criticul și istoricul literar se găsesc în fața unui veritabil transformist, cît se poate de derutant. Studii ca acesta, al Tatianei Slama-Cazacu, neignorînd nici una din fazele derutante ale marelui poet și fixîndu-se cu precădere la cea ermetică, propun o nouă metodă, desigur ispititoare, de cercetare a operelor mai mult sau mai puțin clasate, pe contraforți biobibliografici. Literatura zi la zi, desfășurată sub privirea foiletonistului, care nu dispune de acestia, nu s-ar putea folosi însă de avantajele metodei contextual-dinamice. Uneltele lui rămîn cele de totdeauna : pasiunea literară și puterea de pătrundere, ca să nu ne folosim de vagile noțiuni : „gustul" și „intuiția". Metodele mai mult sau mai puțin științifice, lipsite de calitățile de mai sus, valorează cît plătește minuitorul lor. Cea mai bună dintre modalitățile de interpretare eșuează cînd e manipulată de nechemați ! Și invers : o inteligență critică mlădioasă și perspicace, — aceea a lui Ovid. S. Crohmălniceanu —, ne-a făcut de curînd dovada că poate trece cu succes examenul, aplicînd în aceeași carte, succesiv, patru sau cinci metode confortabile de cercetare.

Aș adăuga acestei concluzii o remarcă : admirat în zilele noastre mai ales pentru ermetismul său, Ion Barbu și-a manifestat către sfîrșit regretul de a fi rămas impopular atît ca matematician, cît și ca poet. A murit cu acest sentiment amar.

Cartea Tatianei Slama-Cazacu onorează gîndirea științifică românească.

ȘERBAN CIOCULESCU

PROZA

Text și palimpsest

„...a scrie înseamnă a integra cele mai aparent depărtate fragmente, a le supune unei coerențe, a le valoriza doar prin ea. (...). Cred acum că scriitor este acel om pentru care orice pagină citită e un palimpsest...". Ultimele pagini — cu caracter aproape eseistic — ale noului roman al lui Alexandru George (intîiul de fapt, după trei volume de proze scurte) fac, implicit, în felul de mai sus ,apologia autorului ca demiurg ținînd în mînă firele realului și manevrîndu-le (sub formă de **text**) după bunul său plac.

Romanul, intitulat **Caiet pentru...** (și nu **Caiet pentru... roman**, cum au crezul a citi unii, din pricina graficii mai puțin nimerite a copertei). Editura Cartea Românească, 1984, s-ar preta de minune unei analize semiotice. Sînt aici **figuri** mai mult sau mai puțin clasice ale **textului** : biblioteca, lacul cu brădiș, conacul — spații date, în interiorul cărora sînt posibile o serie întreagă de permutări, nenumărate(dar numărabile!) ; e apoi această minuție a **descrierii** (deloc ocolită la Alexandru George, și nici deturnată spre sensuri ironice așa cum ne-a obișnuit proza mai nouă), ale cărei elemente ni se propun ca **semne** (un copac vechi de două sute de ani, căzut fără veste în mijlocul șoselei, un medalion care-și schimbă de cîteva ori proprietara, conform unui „traseu", voit derutant). Cum nu e însă locul unei astfel de analize, ne mulțumim cu concluzia-premisă că romanul de față este o construcție elaborată lucid, dar hrănită de resursele unei reale vocații stilistice.

Schema epică e aproape eliadescă : personajul-narator face o escapadă la Herești, lîngă Tîrgoviște (locul ar fi important într-o speculație stilistică apropo de „școala tîrgovișteană" de proză...), în compania dezinvoltei Giny (Gina sau pur și simplu Eugenia), unde, prin mijlocirea unui obiect „psichopomp" (Caietul pentru...) se trezește într-un punct de convergență temporală, pînă la iluzia (atent pregătită, dar nici o clipă finalizată) de confuzie a generațiilor. **Caietul pentru...** alias jurnalul tinerei (tînără înaintea primului război, dacă nu ne-au înșelat puținele repere) Nathalie, descendentă a familiei Hereștilor, altoiește pe timpul personajului-narator o altă durată, explorată cu interes, dar și cu o undă de ironie : însemnările Nathaliei o arată la fel de frivolă, dar și de inocentă, ca și pe contemporana — cu naratorul — Giny. În sfîrșit, un strat temporal intermediar stabilește o altfel de legătură a personajului-narator cu Nathalie și conacul Hereștilor, devenit acum casă de oaspeți. Cu douăzeci de ani în urmă, eroul petrecuse aici o lună de boală și depresiune psihică, pe vremea cînd odăile cu pricina slujeau de preventoriu TBC.

Întretăierile de axe temporale scînteiază sensuri, fără a ilumina nici o clipă deplin. **Caiet pentru...** îi aruncă cititorului, din cînd în cînd, ici și colo, repere discrete, frînturi de posibile elucidări, menite a-l feri de capitulări premature. Unele coincidențe de nume ne atrag pe panta interpretărilor genealogice : Paul se numea unul din cavalerii Nathaliei, exista apoi un **oncle Paul**, bătrîn, ba chiar și un Pavel la un moment dat...; pe mama Ginei o chema Ana, ca și pe suava infirmieră de la preventoriu, ca și pe fetița de zece ani a Ginei ; un alt pretendent la grațiile Nathaliei, inginer de sonde, se numea Mihai, întocmai ca partenerul Ginei, naratorul nostru, și el un fel de „sondor", dar în Text : e prozator, ș.a.m.d. Dar **Caiet pentru...** nu are la bază un arbore genealogic, ci sugestia unor **echivalări** interesante, în sensul „demiurgiei" textualizante de care vorbește Alexandru George în fraza citată la început. Iată un posibil argument : „Florile mele! Mă gîndesc la ele cu mult drag, deși ele pier după un sezon, după un an sau după cîțiva ani, se cer replantate, înlocuite. Sunt arareori aceleași, știu ; eu le consider totuși că ar fi, îmi zic că nu s-a schimbat nimic și întrețin cu fiecare nouă generație sau înflorire sentimentul duratei, dincolo de limita lor firească...".

Motivul confuziei generațiilor și al relativității temporale e mai vechi în proza lui Alexandru George. Falia în timp se produce adesea în prezența **feminității adormite** : Giny doarme, somnul ei e de mai multe ori privit în timp ce personajul-narator răsfoiește caietul Nathaliei. Tot așa, într-o bucată din **Simple întîmplări cu sensul la urmă. După douăzeci de ani**, un bărbat, proaspăt soț al unei prea coapte mirese, o lasă pe aceasta dormind și împlinește ceremonialul nupțial cu fiica ei, împins înapoi (sau înainte?) în timp de o forță obscură. Personajele feminine (în realizarea cărora Alexandru George nu dovedește mari intuiții psihologice), par să aibă o altă funcție în prozele sale : aceea de vehicul textualizant.

Jocul deducțiilor, al legăturilor la care invită cartea lui Alexandru George e de o esență aparte. Autorul se menține (și **ne** menține) cu pricepere în cadrele convenției. Seducția epică nu anihilează luciditatea critică, romanul adresîndu-se în fond unui lector-narator, imagine în oglindă a autorului. În **Caiet pentru...** (metafora disponibilității, în ordine demiurgică, nu poate să ne scape...), se conteazā pe cititor. Fără șarade și provocări șicanatoare (cum mai fac uneori textualiștii noștri!), acest roman își creează cititorul, în respectul profund față de funcția sa creatoare. Parafrazîndu-l pe Alexandru George, trebuie să recunoaștem că, la fel de bine, cititor este acel om pentru care orice pagină scrisă e un palimpsest.

TANIA RADU

PLASTICA

Lirism și austeritate

Doi tineri plasticieni, **Paula** și **Paul Tudor**, foști studenți ai maestrului **Traian Brădean**, expun în spațiile **Galeriilor de artă ale municipiului** o suită de lucrări ce fac dovada clară că, fiecare în parte, a intrat în posesia unor mijloace proprii de exprimare, chiar dacă, și într-un caz și în celălalt, se simt varii influențe, inevitabile, în fond, atunci cînd vorbim, ca în cazul de față, despre atît de complexul proces de formare a unei atitudini artistice distincte. Ne aflăm, cu alte cuvinte, în fața demersului artistic a doi tineri care, ca și alți congeneri ai lor, după un intens travaliu ce a șlefuit și a sporit calitatea profesională a limbajului lor plastic, au optat, de pe poziții total diferite, pentru relansarea virtuților naturii statice. Dar, deși total diferite, cum spuneam, lucrările soților Paula și Paul Tudor au, totuși, o notă comună : bucuria actului artistic în sine, exprimarea picturală propriu-zisă, adică, mai exact spus, o motivație afectivă interioară ce se depistează de la prima vedere. Întrucîtva decorative, florile (maci, lalele, stînjenei, romanițe, imortele, frezii), paharele și vasele de sticlă, sau din alămuri argintate, și draperiile **Paulei Tudor** etalează o rafinată știință a compoziției. O eleganță austeră, o lumină rece, un echilibru gracil, o demonstrație geometrică riguroasă și savantă, parcă lipsită de emoție, ca un calcul exact și implacabil, o tăcere încremenită, vidată. Nu întîmplător una dintre lucrări se va numi **Insectar cu fluturi**, iar o alta în fața unor pahare și vase încărcate cu frezii, va avea, în prim-plan, un fluture, o delicată pată de culoare ce sparge echilibrul parcă de gheață al compoziției. E de mirare că dinspre aceste lucrări răzbate, totuși, nu atît un anume sentiment, precum cel resimțit în fața unei ikebane, cît, mai de-adevăratelea spus, o anume forță cu care artista își oprimă o evidentă dezlănțuire interioară, ceva ce ar semăna cu puterea, bănuită doar, a unui rîu de munte înghețat pe de-a-ntregul. În schimb, **Paul Tudor**, cu o tușă voluptuoasă, încărcat de lumină caldă, diafană (în cazul naturilor statice cu flori), sau viguros afectivă (în cazul portretelor, între care se distinge, pentru forță și sigranță, un autoportret de mici dimensiuni), construiește un univers a cărui principală forță motrice este lirismul feeric sau suprarealist (**Drumul către iubita mea** și **Copilărie, lume de basm**). Calitatea picturii sale constă în căldura sincerității, în emoția ce se mărturisește fără inutile prejudecăți, de unde, din cînd în cînd, și un ușor accent anecdotic, de sorginte naivistă. În **Copilărie, lume de basm**, de exemplu, în mijlocul unei piețe pustii, un copil culcat direct pe asfalt, își desenează chiar lumea sa, dar un zmeu de hîrtie răpește un clovn și-l poartă prin aer, iar o vrăjitoare, încălecată pe o mătură, bîntuie și ea prin preajmă. Încrederea pictorului că o astfel de compoziție, cu evidente trimiteri spre poezia suprarealistă, mai poate emoționa, mai poate spune ceva, se sprijină în primul rînd, cum spuneam, pe acea căldură a sincerității, acea autentică trăire ce vine dinspre mai toate lucrările sale. În încheiere, deci, o reușită pentru acești doi tineri plasticieni ce cred în talentul și munca lor tenace, atribute cu care ne-au convins deplin.

VICTOR NIȚĂ

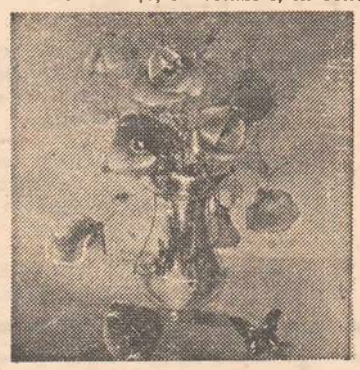

Ilustrația numărului lucrări de Paula și Paul Tudor

CAP LIMPEDE

Infinitul copilăriei. La Casa de cultură a Ministerului de Interne a avut loc nu demult vernisajul expoziției de pictură pe sticlă a Anei-Aura Băbeanu. Plutește în pictura Aurei Băbeanu un albastru greu, care-și umple măreția din aproape toată paleta nuanțelor de albastru. Florile așezate pe sticlă par supărate. Mereu întristată culoarea „Crizantemelor" și la fel de bîntuită de spaime nocturne „Floarea soarelui" își plîng singurătatea. Predomină în această expoziție o atmosferă de basm. Un basm al copilăriei, un efect al mereu infinitului copilăresc. Din acest suav univers (dar atît de divers pentru fiecare !) s-a născut lumea de vis a Aurei Băbeanu. Culorile rînduite pe sticlă au strălucire și cutezanță. Înfringerile nu au loc în decorul arbitrar al pictoriței. Există un permanent amestec de real și imaginar care dă expresie curată acestui fel de pictură. Dar ceea ce emoționează într-un fel aparte sînt miniaturile pe sticlă. O înrobire a liniilor în culoare, o întrepătrundere a formei cu gingășia florii. Multă sîrguință în aceste miniaturi, multă răbdare și multă pasiune. **(Ioana Proca).**

Săptămîna la Operă. ● Luni 21 ianuarie (ora 18) la Opera Română din București are loc, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", recitalul **Voci tinere** la care participă, în calitate de invitați Ecaterina Țuțu (Galați) și Daniela Vlădescu, solistă a Teatrului Muzical din Brașov, alături de Mariana Stoica Eleonora Enăchescu, Corneliu Fânățeanu și Marcel Angelescu. ● **Faust** de Charles Gounod cu Ionel Voineag (Faust), Dan Zancu (Mefisto), Emil Iurașcu (Valentin), Ion Grigorescu (Brander), Elena Grigorescu (Margareta), Marina Mirea (Siebel), Lucia Cicoară-Drăgan (Marta). Dirijor Carol Litvin. Marți 22 ianuarie, ora 18. ● În conducerea muzicală a lui Cornel Trăilescu, miercuri 23 ianuarie (ora 18), **Trubadurul**. De Luna va fi Lucian Marinescu, Leonora — Monica Teodorescu, Azucena — Adina Iurașcu, Manrico — Constantin Ene. ● În matineul (ora 11) de joi 24 ianuarie, copiii au întîlnire, la Operă, cu **Micul coșar** de Britten în care, alături de soliștii Operei se produce și corul „Voces Primavera". Dirijor Claudiu Negulescu. ● Joi seara la ora 18 un spectacol coupé de balet compus din **Chopiniana** (Fr. Chopin), **Rapsodia I** (G. Enescu), **Bolero** (M. Ravel), **Carmen** (Bizet-Scedrin), într-o distribuție de excepție : Alexa Mezincescu, Aglaia Gheorghe, Daniela Constantinoiu etc. ● Vineri 25 ianuarie (ora 18) **Madame Butterfly** cu Victoria Bezetti în rolul titular și Ludovic Spiess în rolul Pinkerton. La pupitru Cornel Trăilescu. ● Sîmbătă 26 ianuarie (ora 18), în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" opera **Bălcescu** de Cornel Trăilescu. În rolul titular Nicolae Constantinescu. Conducerea muzicală Lucian Anca. ● Alt matineu pentru copii duminică 27 ianuarie (ora 11) **Povestea micului Pan.** Sub bagheta lui Claudiu Negulescu cîntă soliștii : Marcel Roșca, Nicolae Constantinescu, Elvira Cîrje, Lucia Cicoară, Teodor Ciurdea, Nicolae Bratu ,alături de copiii din corul „Voces Primavera": Mariana Popîrlan, Anca Sigartău, Gabriela Amuzescu, Andreea Bătucă. ● Duminică seara la ora 18 **Otello** de Verdi avînd în rolurile principale pe Anatol Covali, Cornelia Pop, Emil Pinghireac, Ștefăniță Lascu. Dirijează Cornel Trăilescu.

POEZIE

Pasărea care ne strigă

O surpriză a liricii tinere este Gheorghe Smeoreanu în „Pasărea care ne strigă" (Ed. Scrisul românesc,1984). Cartea este de o forță a trăirilor, de o subtilitate a meditației și de o frăgezime a tonurilor care denotă un poet avizat, o peniță fină și exersată, trecută prin filtrul unor experiențe pretențioase și ferme. O mare căldură transpare din pagini, așezîndu-și vatra de-a dreptul în noi. La un ceas cînd arta povestirii sentimentelor a amutit aproape definitiv și pretutindeni, Gheorghe Smeoreanu ne pofterte roată în jurul acestei vetre, întuind frigul tomnatic din noi și nevoia de împărtășire — de reimpărtășire — din niște taine de mult uitate : „Eram un adolescent fericit, purtam răni scumpe / lucrate în filigran, / îmi plăcea să mă plimb pe un mal amorțit / aruncînd pietre / și joaca mea plictisită trecea / drept o punere a lacului la stîlpul infamiei, / o curgere forțată a apelor, / o execuție a peisajului..." Sau : „Verbul îmi umblă noaptea prin trup / de la o celulă la alta și ouă / ca o bătrînă matcă într-un stup / cu urdinișul spart în care plouă / iar pînă dimineața viermi sonori / îmi mișună prin carnea străvezie / visez c-am putrezit adeseori / și trupul îmi miroase-a poezie". Deschizi și redeschizi această carte în clipele cînd, ostenit de apăsările zilei, de tensiunea fanatismelor și dogmatismelor de tot felul, spiritul are nevoie de ușurare, de acea „comodité particulière", cum zice moralistul, a unei confesiuni limpezitoare. Sau, mai exact, a unei îndoieli eliberatoare,de pe solul căreia să poți năzui spre un nou armistițiu cu lumea sau cu noile ei certitudini. De fapt, spre un „armistițiu", fiindcă tehnica îndoielii eliberatoare constă în anularea reperelor exterioare, ca și a punctelor de sprijin lăuntrice, în asigurarea unui anume inconfort al spiritului din care tihna e alungată, iar căutarea, neacceptarea, negarea devin însăși condiția sa : „Crește încet din carte un fir înalt de iarbă / mai verde decît poate să stea în carte spus / adînc își înfipsese o rădăcină oarbă / prin trupul său lumina se strecura de sus / în literele cărții și inverzea hîrtia / se sfărîmau în bulgări cuvînt după cuvînt / iar peste pagini parcă se întindea cîmpia. / Tratatul despre iarbă se prefăcea pămînt".

Mai multe bucăți sînt grațioase picturi în cuvinte. Strălucesc în ele metafore rare, ornamente de preț, fulgurări de culori care-ți iau ochii, „mere lucind ca niște creleri", „lacrimi rostogolindu-se / pe o pistă lucioasă / de bowling". genunchii iubitei ca „două cranii mici", o margine de oraș ca „insomnia lui Pan" etc. Compozițional, poetul-pictor folosește cu o rară știință albul filei, cuprinzîndu-l în bucle și volute care dau întregului un balans ca de valuri de mare, o ritmare în registre diferite a motivelor ce urcă și coboară tinzînd spre cer sau spre absolut. Fascinația cuvîntului rar, dar și grija ca mătasea verbului să rămînă moale și străvezie, conjugate cu potrivirea vocabulei străvechi într-o montură ce-i dă o inedită valoare, degajă modernitatea de spirit a tînărului poet.

Prin această primă și decisivă carte, Gheorghe Smeoreanu ne-a convins.

ILIE PURCARU

Glissando

Există perioade în istoria lumii cînd devenirea spiritului e grăbită de consecințele pe stradă ale academicelor lui utopii. Se nasc atunci, ca o reacțiune la constrîngerea tiranică, la spaima de „modern" Apocalips, opere de artă ale inteligenților de tip distructiv, la modul benefic, care dărîmă zidurile puse drept orizont, atît cît să înceapă să se prevadă, prin ele, zarea de omenesc și de templu din noi. Aceste opere sînt însă totdeauna vestitoare speranței și chiar dacă numele lor se pierde uneori de istoria potrivită prin cărți, funcția lor, excepțională, este de a înriuri picătura care umple paharul cu zaruri, adică de a face posibilă capodopera.

E, deseori, apanajul marii arte să înceapă adresîndu-se unei elite și să sfîrșească prin a ține „de foame" tuturor. Filmul este subtil, dar nu criptic, subtilitatea lui vine din acea agudeza — acuțete — de „artificii" (nu artificială) pentru care opta Baltasar Gracián ca să ajungă la concept, dar și la delectare. Urmărind, franc, să șocheze, filmul presupune, concomitent, o inițiere a spectatorului în decodificarea parabolei tiraniei de oricînd și pretutindenea, a fasciilor albe, sau a halatelor de doctori ce dictează rețete de moment pentru bolnavii incurabili de eternitate. Odată decodificată, parabola centrală te instaurează în real, în imediat, te incită prin toate ramificațiile ei la meditație, deci, în subsidiar, la atitudine. Alăturînd prin sugestie filmică, tirania visului asupra realului, dictaturii monstruosului peste uman, sau a iraționalului peste măsură, Daneliuc încearcă disperata lor conciliere prin asemănare, propunîndu-le unui pariu, sau unui joc, văzut ca **modus vivendi**, „pentru că este singurul lucru sigur". Dar cel ce trișează visul este pierdut de propria copilărie, urmarea jocului e-o întrebare pe care a uitat-o, sau nu mai știe s-o pună. „Cum de învățasem și **asta ?**" (trișarea, n.m.) se întreabă eroul nuvelei lui Cezar Petrescu și pare că se întreabă, pe ecran, eroul filmului, descoperit cu așii în mînecă, după ce norocul „omului din vis" se strămutase în cărțile lui, atotcîștigătoare doar **atunci** : după ce însuși „omul din vis" se transmutase în realitate, în persoana lui Iorgu Ordeanu, boier scăpătat, însă aristocrat în spirit și mîndru, cu „hainele acelea demodate dar periate pînă la ultimul fir de praf". Este în film un iz de marțialitate apolinică a imaginilor, ce-l privesc pe „omul din vis" parcă de jos în sus, este lentoarea aceea contrapunctică, de bocet lîngă vreme, în schimbarea cadrelor, sugerînd „încarnarea", într-omul visat, a ideii de curat românesc, de vechi și de copilărie, care-și veghează pierzarea, nedezmințit și drept, ca o coloană de Brâncuși într-o Veneție ce se scufundă în cer, sub chipuri stranii de oligofreni, chibiți și decrepiți, de nuduri de bufoni ai purgatoriului dantesc, șerpuind sisific, printre canale și ruine, sfinți vidanjori ai condiției umane. E apă mistuitoare cît într-o tristețe de Bacovia, în acest film, e rîs nervos și tragedie burlescă. Parabola bolii tiranice, arhetipizată la scară umană, ca amplificare a unei metafore, își deschide întrebarea spre metafizică. Proliferîndu-și certitudinea, reflectarea **aici**, într-o „metastază" fatală, într-un răspuns perfectibil. Astfel, „Glissando" înseamnă și un film despre utopia care ucide. După sinuciderea demnă a celui visat, trișat de cel căruia îi fusese salvator providențial, visatul (Iorgu Ordeanu) nu mai apare în vis să-i dea mîna visătorului (Ion Theodorescu). Scindarea ontică a cuplului lor este definitiv grăbită de determinațiile morale ale acestuia. Cel care nu mai are libertatea visării e condamnat la moarte prin însingurare. Între alienare și aliniere, etica lui o alege pe prima. Visătorul își deschide venele, din nostalgie pentru cel visat. Ultimul grad de libertate se consumă. Sfîrșitul asemănării valorilor utile ființei e neasemuirea unui adevăr incompatibil cu devenirea ei. Încît, între două sinuciderei imaginea psihopaților făcînd gimnastică într-o disciplină prusacă, pe strada pustie ca-ntr-un tablou de Chagall, la urletul sacadat al unui fanatic (fascist ?) ce-i comandă stînd cu spatele la ei și la normalitate, se face ecoul zguduitor al protestului împotriva oricărei forme de absolutism și inchiziție. Totodată, imaginea lansează un S.O.S. lucid și amenințător, din om întru umanitate. Ultimul cadru al filmului readuce în prim plan chipul de copil al eroului principal, c-un zîmbet poate timp, poate mai mult nedumerit. E paradoxul scepticismului optimist, profund românesc, este recursul la copilărire, la înseninarea printr-o întrebare cu care Mircea Daneliuc lasă cortina morții peste cel ce nu supraviețuise propriului ideal.

„Glissando" e un film după care ieși cu „i pugni în tasca" (cu pumnii strînși, în buzunare), poate nu mai pur, poate nu mai bun, dar, cu certitudine, mai întrebător, mai responsabil în fața opțiunilor și-a compromisului din fiecare clipă, Forțînd porțile metafizicii, cu mijloacele artei filmului, implicativ — optativ iar nu explicativ — demonstrativ. Mircea Daneliuc creează un precedent de nebănuită, poate, importanță în filmografia românească și nu doar în ea : acela al maieuticii prin inter-mediul imaginii, în contextul mai larg al educației prin film. Și, dacă „mediul este mesaj" cum susține McLuhan, „Glissando" instigă, socratic, prin extraordinara putere de sugestie a cadrelor (considerate ca entități separate), la gîndire asociativ-imaginativă și, de ce nu, la un sistem de semnalizare (al treilea ? !) cu ajutorul imaginii. Scena teribilă în care, pe ecranul radioscopiei, pacientul glisează spre sora din spatele lui, îmbrățișarea lor, transformată, sub incidența razelor X, în îmbrățișarea scheletelor lor strălucitoare, este nu numai antologabilă în orice istorie a marii cinematografii a lumii. Ea neotipizează **aici**, polemic, demascator, alterata proiecție arhetipală a dragostei care mișcă soarele și celelalte stele, ea redimensionează, substantializează și substantivizează, prin concizie, tensiune și concentrare, alienarea modernă a surîsului Mona Lisei, dementialul ei hohot de rîs în fața veacului de haos și de singurătate.

Privit astfel, „Glissando" e și o cutremurătoare mărturie a speranței mîntuite prin luciditate.

Nu întîmplător această peliculă a fost propusă în competiția Oscarului pentru filmul străin. Întîmplător ar fi să nu cîștige această competiție. Și nu cred că mă hazardez în afirmații înjuste, văzînd în „Glissando", indiferent de ce premii va lua sau nu, cel mai important eveniment cinematografic românesc de la „Reconstituirea" lui Lucian Pintilie încoace. El demonstrează pregnant că o cinematografie socialistă are, potențial, un fond național — artistic, care poate s-o ridice viguros, în ochii universalității. E de dorit ca această realizare să nu rămînă doar un precedent.

Nu știu dacă Mircea Daneliuc va reuși un film mai profund și mai răscolitor. Dacă-l va face, cred că „Glissando" e aproape o capodoperă.

DANIEL DANIEL

CAP LIMPEDE

● **Un umorist.** Întîlnim, de o bună bucată de vreme, sub diverse caricaturi ce apar în pagina de umor a mai tuturor revistelor noastre, un nume ce nu putea să treacă neobservat : **Horațiu Mălăele.** Actorul, care în atîtea și-atîtea roluri ne-a făcut să rîdem în hohote, se dovedește a fi, și în această ipostază, un umorist de certă calitate. Schimbînd uneltele umorului, Horațiu Mălăele continuă observația fină, caustică, surîsul înțelegător, bucuria întîmplărilor năstrușnice și hazoase cu potriveli și nepotriveli de tot soiul. Firește, în planul caricaturii, l-au impus poantele înseși ale snoavei, dar și linia elegantă a desenului, ingeniozitatea și acuratețea grafică a caricaturii. Expresivitatea și rafinamentul graficii sale aveau să iasă în evidență în clipa în care subiectele îi vor fi oferit această șansă. Și iată că, în foaierul Teatrului de Comedie, Horațiu Mălăele expune o suită de portrete : actori, actrițe, regizori. Fiecare portret este o probă de măiestrie grafică, dar și o lectură atentă a fiecărui personaj, caricaturistul surprinzînd, cu căldură și prietenie, dar și cu un zîmbet pe buze, ceea ce are mai specific fiecare subiect în parte. Cu alte cuvinte, la Teatrul de Comedie, grație expoziției lui Horațiu Mălăele, rîsul nu încetează nici măcar în pauză, ceea ce, să recunoaștem, dacă nu e bine, atunci e foarte bine. **(Victor Niță).**

● A apărut numărul 3/1984 al revistei **Cahiers roumains d'etudes littéraires**, editată de Editura Univers, sub coordonarea lui Romul Munteanu. Numărul este organizat tematic, în jurul conceptelor de conștiință ideologică / conștiință literară. Secțiunea cea mai cuprinzătoare se ocupă chiar de această polaritate, prin eseuri semnate de Romul Munteanu **(La spiritualité roumaine dans le monde)**, Dumitru Ghișe **(Kunstlerische Bewusstsein — ideologisches Bewusstsein)**, Florin Manolescu **(Histoire littéraire et contemporanéité)**, Ion Cristoiu **(Histoire — culture — événement)**, Gabriel Dimisianu **(Les années de début. Notes sur la continuité de l'esprit créateur)**, Monica Spiridon, Mihai Zamfir **(Le discours lyrique de l'apres — Guerre)**, Narcis Zărnescu, Valentina Marin-Curticeanu, Elena Indrieș, Marian Popescu, Constantin Măciucă. Grupajul urmărește ideea-cadru nu numai în plan teoretic, ci și în funcționalitatea ei în diferitele genuri literare. Sînt prezente astfel eseuri dedicate romanului (Monica Spiridon, Narcis Zărnescu, Florin Manolescu, Valentina Marin-Curticeanu), poeziei (Mihai Zamfir, Elena Indrieș), dramaturgiei (Constantin Măciucă, Marian Popescu).

Sub titlul **Perspectives et confluences**, — articole de Adrian Marino, Mac Linscort Ricketts, Victor Ernest Maşek, Paul Jinot. Încheie numărul un rezumat al romanului lui Marin Preda, **Cel mai iubit dintre pămînteni**, alcătuit de Ion Ianoși.

Numărul 3/1984 al prestigioasei reviste este astfel unul dintre cele mai consistente din ultima vreme. **(T.R.)**

Cronica literară

Vîrstele lui Proteu

Cartea lui Adrian Anghelescu, **Vîrstele lui Proteu** (Eminescu 1984), este un eseu despre baroc ca stil fundamental de creație, cu unele exemple din artele plastice, arhitectură, muzică, literatură (foarte puțin), cinematografie și balet, fără a ignora și sensul de mentalitate (tip de existență) pe care-l are în unele interpretări. Autorul nu a luat în considerație barocul românesc, mulțumindu-se a cita doar unele considerații din studiile de morfologia culturii, precum cele ale lui Lucian Blaga din care una apare și în moto: „Barocul este stilul norilor". Se aduc față de Adrian Marino, autorul celui mai cuprinzător eseu românesc despre baroc **(Dicționar de idei literare**, 1973), cîteva completări bibliografice din care numai **Le Baroque (Profondeurs de l'apparence)**, Paris, 1973, de Claude Gilbert, în original, restul în traducerile de la Meridiane sau Univers (Germain Bazin, J. Philippe Minguet, John Rupert Martin, Rosario Assunto, John Shearman).

Adrian Anghelescu pare a conveni cu G.R. Hocke **(Die Welt als Labyrinth)** asupra termenului de manierism ca fiind mai potrivit celui de baroc, deși este conștient că pentru alți istorici ai artei manierismul este numai barocul incipient care face trecerea de la Renaștere la clasicism. Luînd în considerație numai Italia, Helmut Hatzfeld **(Estudios sobre el Barroco**, Madrid, 1973 se referă și la Spania și Franța) identifică o etapă de manierism între 1530—1570, una de baroc între 1570—1600 și alta de barochism între 1600 și 1630. După Hocke există un manierism alexandrin (350—150 î.e.n.), unul pe vremea latinității de argint a Romei (14—138) constituind ceea ce s-ar putea numi și protobaroc, un manierism al evului mediu timpuriu (prebaroc) și un manierism conștient între 1520—1650, un romantism manierist între 1800 și 1830, în fine un manierism care merge din 1850 pînă în 1950. De reținut că alți cercetători, precum Eugenio Battisti, numesc epoca barocă dintre 1520—1650 antirenaștere, deoarece barocul a însemnat în această vreme o reacție împotriva regulilor impuse de stilul clasic rinascimental.

Ne aducem aminte că Ion Barbu, poetul așezat de traducătorii români ai cărții lui G.R. Hocke **Manierismul** într-o anexă, făcea elogiul odei pindarice. Este poate motivul pentru care Adrian Anghelescu deschide în eseul său un capitol despre poezia lui Pindar din a doua jumătate a secolului V î.e.n. definit de E.R. Dodds ca interpret al unei muze căzute în transă. O armonie a tensiunilor opuse, barocă, apare în gîndirea lui Empedocle, Heraclit și poate fi regăsită în El Criticon (1651—1657). Sofiștii (în frunte cu Gorgias), Heraclit și Democrit pe de o parte, Platon și Aristot pe de altă parte, cultivă iluzionismul și deformarea în artă, împreună cu Apelles din Lisip în pictură, regăsibil în același roman al lui Gracián pe tema calomniei. În grupul statuar Laocoon s-a recunoscut trecerea barocă de la etos la patos, de la echilibrul rațiune-afecte la dezlănțuirea barocă emoțională ca scop în sine (în caracterizarea lui William Fleming). Tacitus (despre care vezi și Roland Barthes, **Tacite et le baroque funebre** (in **Essais critiques**) și Petronius în **Satiricon** oferă imaginea unei lumi răsturnate, baroce avant la lettre, Petronius fiind el însuși un personaj baroc prin definiție. Lucian de Samosata are afinități cu asianismul care poate fi considerat ca o formă de protobaroc, vede lumea sub specia teatrului, viața ca spectacol, înfățișează pe filosoful cinic Peregrinos ca pe Proteu, monstrul mitologic al metamorfozelor. Primatul baroc al decorului și arta de a părea se pot constata în agonia Bizanțului care asemenea păunului (pasăre stupidă la Ion Barbu) își exhiba splendorile ce-și trăiau în mai 1453 ultimele zile. În baroc (sau manierismul) propriu-zis intrăm, crede Adrian Anghelescu, împreună cu Herbert Read, prin **Judecata de apoi**, terminată în 1541 de Michelangelo. Barocul va fi ilustrat apoi în arhitectură și sculptură de Bernini și Borromini, primul și autor de comedii cu trucuri, convins că sculpturile lui vor dura mai mult decît viața omenească. Rembrandt practică o pictură care nu pare decît o eboșă, așa cum Leonardo da Vinci și Michelangelo vădiseră o predilecție în Renaștere pentru „non finito". Giovan Pietro Bellori era de părere în 1672, scriind despre viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților moderni, că arta transcende natura în idee, anticipînd concepția de mai tîrziu a lui Oscar Wilde că natura imită arta. Annibale Caracci ar fi după John Rupert Martin fondatorul clasicismului baroc pe care îl ilustrează între alții Poussin și Claude Lorrain, Corneille și Racine în teatru, Montaigne și Pascal în filosofie, căci există, după Luciano Anceschi, o emulație convergentă între clasicism și baroc, clasicismul putînd fi înțeles, zice Hocke, ca un manierism al barocului. Și lui Jean Rousset personajul lui Molière i se înfățișa ca un personaj multiplu de origine barocă. Emblemele și ilustrațiile se înmulțesc. Barocul spaniol se naște prin antonomază din **Escorialul** lui Juan de Herrera, fortăreață a unui tiran bănuitor și a unui călugăr posac, un, cum i-a zis Théophile Gautier, „Leviatan al arhitecturii". Adrian Anghelescu are tot timpul preocuparea de convergențe și delimitări. Cităm un pasaj din capitolul Manierism și baroc : „Atît manierismul cît și barocul se revendică de la o estetică a sinuozității, a iregularului, cu diferența că, dacă în manierism întîlnim mai degrabă un univers al imobilității, al împietririi, în baroc acea mișcare pe care Leonardo da Vinci o socotea principiul vieții, devine resortul fundamental al întregii arte". Sau : „Rafinamentul artificios, estet al manierismului diferă fundamental de vitalismul debordant și de senzualismul baroc. Subtilitatea, către care tinde manierismul, implică ideea de complexitate. Termenul de **acutum** sau de **agudeza**, folosit de Gracián și teoretizat de Emanuele Tesauro, exprimă tentativa, proprie atît manierismului cît și barocului, de a afla armonia în dizarmonie, de a concilia contrariile". A spune **totus in antithesi** (expresia e reținută din Jonathan Forbes de Victor Hugo în studiul său despre Shakespeare) e un alt fel de a vorbi despre **concordia discors.**

Este aproape imposibil a expune toate ideile cărții lui Adrian Anghelescu, referințele pe care le face la Baudelaire, autorul formulei „frumosul e întotdeauna bizar", ilustrat de Huysmans în **A rebours**, la Nietzsche văzind în Wagner un „Cagliostro al modernității", dar și maestru în ceea ce s-ar putea numi arta seducției („muzica devenită Circe"), la **Focul** și **Triumful morții** de d'Annunzio, la definirea barocului ca stil prețios, la dualismul profund al oricărei creații, la teoria valorilor polare folosită de Wölfflin în explicarea evoluției de la clasicism la baroc și care ar putea servi și la decelarea unor varietăți și tipuri de baroc. **Vîrstele lui Proteu** identifică mare parte din aceste metamorfoze, dacă nu chiar pe toate, într-o carte plină de miez.

AL. PIRU

Omenia — măsura fiecăruia dintre noi

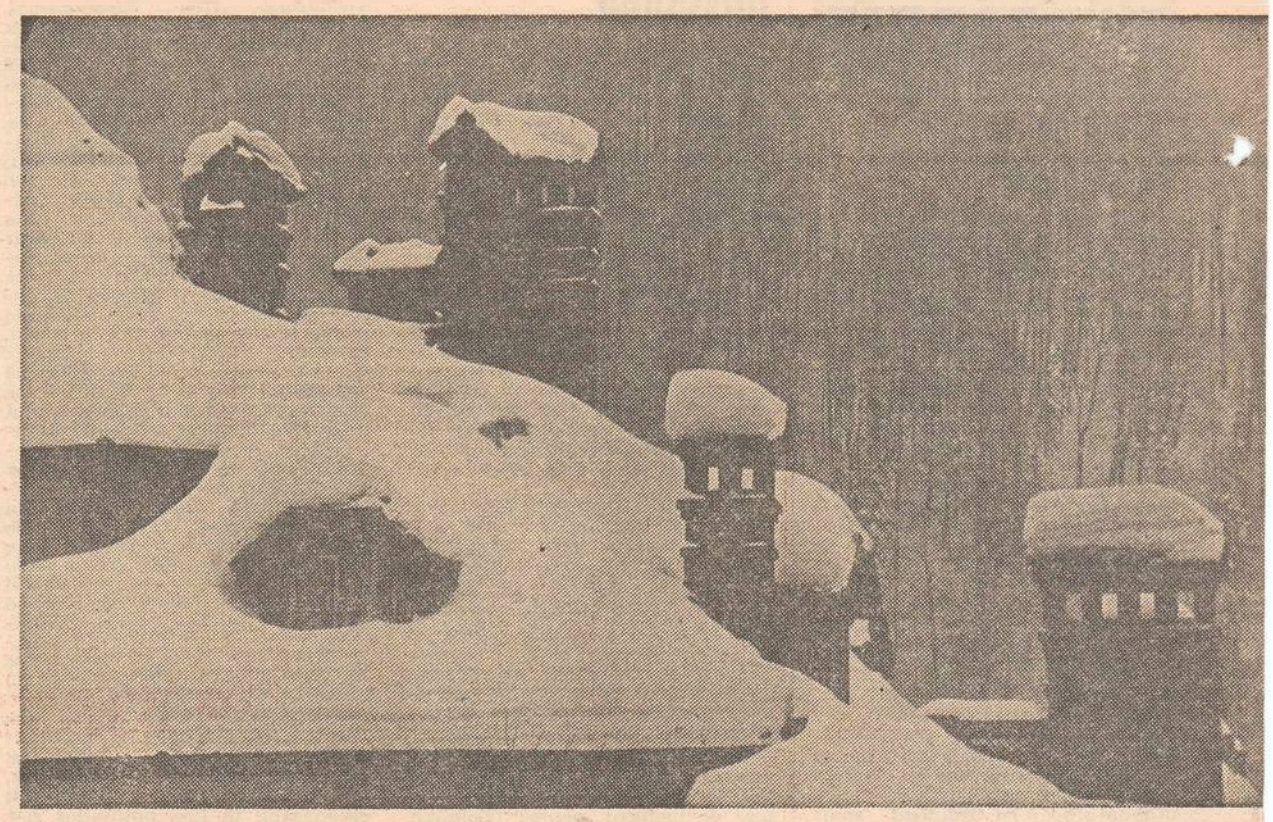

Fotografii de PAUL AGARICI

Poveste simplă

Singurătatea doare, mai ales în toamna vieții. Am simțit acest lucru ori de cîte ori am păşit pragul casei de bătrini din str. C-tin Lacea, din Braşov, unde de mulți ani îşi găsesc adăpost şi găzduire oamenii singuri. Bătrîni şi singuri. Cu amintirile lor. Cu durerile lor. Cu dramele lor. Am urcat strada în pantă sub irizările mirifice ale iernii, la vremea colindelor, ştiind că la o parte dintre aceşti oameni viața le-a răpit bucuria de a se vedea înconjurați de copii şi nepoți, la cumpăna dintre ani. Şi totuşi, şi totuşi, cît de frumos şi de înălțător sentiment am trăit. Pe aceşti oameni bătrîni şi singuri au venit să-i colinde şi să le ofere daruri grupuri de oameni ai muncii de la I.T.A.-CIAT, întreprinderea de tricotaje, Întreprinderea „NIVEA", „Carpatex", „Automatica". Directoarea Eugenia Botorogea, ne mărturisea, cu lacrimi în ochi, despre sentimentele de aleasă omenie ale unor oameni nu necunoscuți, ci, la rîndul lor, cu copii şi nepoți, care şi-au găsit răgazul unui gest de aleasă noblețe sufletească. Am aflat cu acest prilej şi o poveste tulburător de simplă şi cald-umană. O relatez în cele ce urmează.

Sara şi Ştefan se iubesc. Se căsătoresc. Au un copil. Sînt fericiți. Pînă în vremea cînd în viața lui Ştefan apare o femeie, Ioana. Se pronunță iremediabil divorțul. Fiecare îşi vede de viața lui. Sara îşi creşte copilul, neîndrăznind să facă altă căsnicie. Anii trec. O boală nemiloasă îi răpeşte Ioanei vederea. După o vreme. Ştefan, singurul ei sprijin, se stinge. Atunci, în viața Ioanei se întrezăreşte o lumină : Sara şi fiul Sarei şi-al lui Ştefan ! O îngrijesc. Apoi Ioana înțelege că trebuie să lase timp Sarei (aflată şi ea în toamna vieții) pentru cei mici. Ai săi nepoți. Cere să fie internată la căminul de bătrîni. Din cînd în cînd are cîte o vizită : Sara şi nepoții Sarei ! La alți pensionari nu vine nimeni. Ei aşteaptă totuşi veşti, care nu mai sosesc niciodată. Zăpada cade ca o manta imaculată peste oraş. Mă depărtez de casa bătrînă, cu oameni bătrîni ca vremea. Mă gîndesc la toți cei pe care îi iubesc şi la cei pe care nu i-am iubit îndeajuns, deşi ar fi meritat-o. Simt în ochi nu tăişul frigului, ci biciul unei lacrimi : cîți dintre noi sînt în stare să pună cuvîntul omenie înaintea cuvîntului dragoste, fără să se întrebe care va fi prețul ?...

EDUARD HUIDAN

Cine, cui mulțumeşte ?

Pictura lui Costin Neamțu este admirată de multă lume în multe părți ale țării şi ale globului. Pictura sa este o tulburătoare mărturisire de dragoste pentru meleagurile bucovinene. Îți vine să exclami, fără să cauți metafore deosebite : sufletul bucovinenilor se regăseşte în lucrările lui eternizate de talent în culoare şi timp. Oamenii cu adevărat mari sînt mari şi prin generozitatea de a se dărui semenilor. M-a surprins foarte plăcut hotărîrea pictorului de a dărui 12 lucrări de valoare, care au participat la expoziții naționale şi de peste hotare, unei secții a spitalului cîmpulungean (Suceava), condus de medicul Al. Avasilcăi. Pictorul ne relata că ideea dăruirii lucrărilor s-a născut firesc, cînd a văzut ce se face pentru sănătatea semenilor de către medicul Al. Avasilcăi şi colaboratorii săi. Nu folosim cuvinte mari, dar este lesne de înțeles că medic ori pictor, profesia înseamnă vocație, sensul suprem al vieții. Cei doi artişti în meserie s-au gîndit, de bună seamă, că aceste lucrări vor contribui la alinarea suferințelor celor bolnavi, dar nu se poate să nu se fi gîndit şi la un alt aspect : arta vizuală a avut dintotdeauna o influență pozitivă asupra psihicului uman. Picturile lui Constantin Neamțu fac şi dovada veridică a apartenenței la un timp şi loc anume, la istorie şi la un dram de eternitate. În creațiile minții îmi stăruie şi acum întîmplarea onestă de la o expoziție personală. Împărțea brațul de flori primite în dar vizitatorilor, cu un gest simplu şi cuvinte la fel de simple : „Vă mulțumesc"... Din brațele pictorului a plecat însă şi ultima floare. Cu mîinile goale, dar cu ochii zîmbind adolescentin, el ne caută, desigur, din eternitatea bucovineană. Cum să găseşti cuvintele care să exprime adevărul pentru a spune exact, la urma urmei, cui, cine mulțumeşte ?...

DOINA CERNICA

I-au redat zîmbetul

Neliniştea şi durerea le înnegura tot mai mult sufletul părinților lui Florin, iar nopților de nesomn nu li se puteau ține socoteală. Erau ei vinovați că odrasla lor se născuse cu o malformație congenitală ? ! Refuzau să-şi răspundă la această întrebare şi o făceau pentru că oricare ar fi fost răspunsul, el nu-i reda copilului sănătatea. Era nevoie de o operație dificilă, pe cord deschis, şi cînd Ion Prodan, din Sînmihaiul Almaşului (Sălaj), tatăl lui Florin, a aflat de această ultimă posibilitate de salvare, a apelat fără întîrziere la medicii din Tg. Mureş, recunoscuți specialişti în domeniu. Pentru deplina reuşită a intervenției chirurgicale era nevoie însă de sînge. Dar nu de unul dintr-o grupă sangvină comună, ci de sînge din grupa cea mai rară : A D 4, R.H. negativ, grupă pe care, după unele statistici, o posedă doar 1 la sută din populația țării ! De unde asemenea sînge ? Ion Prodan s-a simțit din nou încolțit de disperare, dar n-a renunțat. A făcut un prim apel la Comitetul județean de Cruce Roşie Sălaj, de unde a aflat că, în întregul județ, există doar 20 de donatori cu rarisima grupă amintită. Puțini. Prea puțini pentru salvarea lui Florin. A urmat un nou apel, de data aceasta unul publicat în ziarul local „Năzuința" şi, surpriză : în următoarele 2 zile, la Centrul de recoltare şi conservarea sîngelui s-au prezentat nu 20, ci 60 de donatori avînd grupa sangvină A D 4, R.H. negativ. Cumva erau rude, prieteni, cunoscuți ? Nu. Nu erau nici de unii, nici de alții, însă toți aveau aceeaşi nobilă calitate : Omenia. Marca omului în atari situații-limită.

Operația executată cu măiestrie profesională de către specialiştii din Tg. Mureş a avut deplin succes, iar micuțul Florin, care abia a împlinit 5 ani, se simte acum bine şi e mai sănătos ca oricînd. Iar dacă zîmbetul lui este şi el mai curat şi mai senin ca niciodată, este pentru că pe acesta i l-au dăruit acei minunați donatori sălăjeni, oameni ce dau viață din viața lor — semenilor. Oameni ce nu numai la nevoie sînt şi rămînt oameni.

GHEORGHE RAUS

Ningea la Berghin

Ningea la Berghin, ningea mărunt şi îndesat, ca-n toată țara. Îl aşteptam pe directorul şcolii Nicolae Hațegan, şi mi s-a spus că-i „sus pe deal", cu un ciopor de elevi. Ce înseamnă „sus pe deal" ?, l-am întrebat, la un moment dat, pe profesorul de literatură. Mi s-a răspuns că pe temelia noii şi impunătoarei şcoli locuia un țăran bătrîn şi cu bătrîna sa, ei acceptînd să se mute „sus pe deal" într-o altă locuință, numai de dragul de-a se dura o şcoală nouă în sat ! Pe locul fostei lor case. Profesorii şi elevii din Berghin (Alba Iuliă) pe semne că nu l-au uitat pentru acest gest nobil şi de frumoasă ținută moral-cetățenească. Bătrînelul nostru se apropie de 80 de ani, iar peste bătrînica sa a căzut o şi mai grea năpastă, cu lunecuşul periculos şi-a fracturat piciorul. Directorului şcolii i-a venit o idee extraordinară : s-a dus cu elevii să-i aducă şi să-i descarce o căruță de uscături („cloambe" li se spune prin părțile locului), să-şi încălzească bătrînii bătrînețile şi să-şi ostoiască neodihna şi nesomnul. Şi profesorul de educație fizică a participat la tăierea lemnelor şi aranjarea lor. Cîți dintre bătrînii satelor noastre, atîția cîți şi cum ne-au mai rămas, n-ar merita acest gest de-o omenie şi bunătate rare ?, m-am gîndit eu în sinea mea.

Elevii mai duc bătrînilor noştri o găleată de apă de la cişmea. Îi ajută la treburile gospodăriei, anevoioase la anii ăştia. În primăvară se vor duce, desigur, să le sape grădina şi să le prăşească „cucuruzii", cînd va fi vremea prăşit. Cînd i-am văzut mîinile directorului Hațegan, butucănoase ca ale oricărui țăran ardelean, nu m-am sfiit să-i spun că fapta lor este nu numai încărcată de o moralitate şi demnitate profund țărănească, exemplu care se va răsfrînge şi multiplica hotărît în inimile şi conştiințele tinere ale odraslelor pe care le povățuiesc. Cu un suris abia schițat în colțurile gurii mi-a spus că este o faptă „mai mult decît normală", firească. Absolut normală. Într-adevăr, absolut normală şi absolut firească, dar deosebit de grăitoare în multe privințe, stimate tovarăşe director Nicolae Hațegan şi dragi elevi de la şcoala generală din Berghin.

ION BÎSCĂ

Undeva, în Oceanul Atlantic

S-a întîmplat în zona Namibia, una din principalele zone în care activează navele românești de pescuit oceanic. Nava „Someş" a rămas în largul Oceanului Atlantic în imposibilitate de manevră. Ce se întîmplase ? Datorită uzurii în timp, au apărut defecțiuni la sistemul de propulsie al navei, mai precis la lagărul de cauciuc de la axul port-elice. Era neapărat necesar ca nava să ajungă la cel mai apropiat port pentru remedieri, mai cu seamă că barometrul indica apropierea cu repeziciune a unei puternice furtuni. La S.O.S.-ul lansat către toate navele din zonă, primul a răspuns echipajul navei „RODNA". Comandantul coordonator, Paul Tănăsescu, dă ordin ca nava „Someş" să fie remorcată şi transportată de urgență la Capetown. Comandantul însuşi urcă la bordul navei „Rodna". S-au pregătit parimele de ancorare. S-au amarat obiectele de pe punțile celor două nave. Între timp furtuna se dezlănțuise. A urmat o zi şi jumătate de marş forțat, lupta acerbă cu vîrtejul şi valurile, cu oceanul dezlănțuit bezmetic. Atenția trebuia acordată spre nava remorcată „Someş", care lua benzi de pînă la 35 de grade. Cînd furtuna atinsese paroxismul, una dintre parîmele de remorcare s-a rupt ! Valurile atingeau 14—16 m şi îngropau adesea, la propriu, nava „Someş". Se ținea o legătură palidă prin radio. Oceanul urla. Orice înaintare devenise riscantă. Prin manevre dibace şi dificile marinarii de pe „Rodna" reuşesc să „dea" „Someşului" şi cea de-a doua parîmă. Era parîma sufletului lor de oameni aspri încercați pe mările şi oceanele lumii. Stațiile meteorologice de coastă anunțau însă că cele do[illegible] na românești se aflau chiar în mij[illegible] furtunii ! Au urmat alte ore pline [illegible] bărbăție şi curaj. Nava „Someş" putea [illegible] prăvălită dintr-o clipă în alta de stîr[illegible] deoarece vîntul sufla turbat dins[illegible] ocean spre continent. Aşa, povestite, [illegible] crurile par de domeniul incredibilul[illegible] Cine a „gustat" o furtună pe ocean ş[illegible] ce înseamnă toate astea. Între timp, n[illegible] „Someş" a ajuns cu bine în portul C[illegible] petown. Cu chipurile încolțite de groa[illegible] dar şi de emoție şi satisfacția izbîn[illegible] marinarii s-au îmbrățişat. Cum să [illegible] meşti această faptă, decît de omenie [illegible] rînărească ?

GHEORGHE ŞEITAN

Copil pe antenă

Era cu puțin trecut de ora 6. To[illegible] Janos tocmai intrase în baie, vroind [illegible] semne să se bărbierească. Soția sa a s[illegible] gat din toate puterile, cum n-o mai [illegible] zise niciodată : „Vino, repede, pe ant[illegible] noastră e un copil !" Aproape că avus[illegible] un şoc. De unde copil pe antenă ? ! D[illegible] locuiau la etajul IX. A împins [illegible] conului la o parte şi a rămas în[illegible] pe antena cu două bucle era agățat, [illegible] tr-adevăr, un copil ! Nu ştie nici azi c[illegible] a făcut cei 3 m pînă la el, dar int[illegible] clipită l-a prins de picioare. Ce mira[illegible] a făcut ca antena firavă să nu se r[illegible] sub greutatea copilului, greu de explic[illegible] Dar cum a ajuns Cozmin Tomotaş, [illegible] Miercurea-Ciuc, pe antenă ? O explic[illegible] lapidară se cuvine, totuşi. Timp de o [illegible] a fost singur acasă. Mama plecase d[illegible] la serviciu. Tata nu se întorsese încă [illegible] probabil, pe jumătate adormit, a ieşit [illegible] balcon, s-a urcat pe un scaun şi, ca [illegible] somnambul, a parcurs balustrada bal[illegible] nului de la etajul X (vreo 10 m), d[illegible] care s-a produs căderea şi agățarea [illegible] raculoasă de antena la fel de miracul[illegible] să a lui Todor Janos. Rememorînd ace[illegible] tă întîmplare Todor Janos nu poate e[illegible] nici acum o anumită stare de emoție [illegible] surescitare, explicabile dealtfel.

ŞTEFAN DANCIU

Salvat în ultimul moment

Pasionat vînător, A. Nicuşor, asist[illegible] medical la Spitalul județean Bacău, [illegible] ducea la vînat de rațe pe platoul B[illegible] dan-Vodă-Iteşti. Grăbise pasul prin or[illegible] tul pînă la brîu, să-şi stringă reco[illegible] cînd deodată simți că se afundă în a[illegible] În cîteva clipe era în apă pînă la [illegible] încercînd zadarnic să ajungă cu pici[illegible] rele pînă la fund ! Aşa cum era echi[illegible] vînătoreşte şi cu cizme cauciucate, [illegible] cercă să înoate pînă la malul iazului, [illegible] îl lăsară puterile. Atunci a început [illegible] strige ajutor ! Aproape o oră s-a lup[illegible] cu apa şi cu gheața, pînă a fost auzit [illegible] alți doi vînători. Primul a sosit La[illegible] Rebegea şi, imediat în urma sa, Nico[illegible] Manea. L-au salvat în ultim mome[illegible] transportîndu-l într-o încăpere din ap[illegible] piere. De fapt, un şopron sau un gr[illegible] A trebuit să-l dezbrace cu cuțitul, [illegible] tr-atît erau de înghețate hainele pe [illegible]

Acum, cînd povesteşte acest episod [illegible] vieții lui de vînător iscusit, A. Nicu[illegible] se gîndeşte cu recunoştință la oame[illegible] care i-au salvat viața şi mai puțin [illegible] gureşele rațe măcănînd din păpuriş [illegible] mență.

EUGEN VERMAN

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN

Un apel telefonic și o turmă salvată

„Păcat — zice Gh. A Saftei (Iosif Gheorghe, după cum e înscris în buletin — n.n.), cioban de cînd se știe, păcat să oile nu știu a vorbi, că ar avea ce povesti !". Acum, după ce a trecut pericolul, îi e la îndemînă a face haz de necaz, e bucuros că-și știe turma la adăpost, spre care cei ai C.A.P.-ului Aninoasa de Argeș au făcut drumuri de acces „de zici că-s betonate", precum au făcut către toate grajdurile de animale, bătîndu-se aprig cu viscolul. Și-a mai dezlegat acum limba, cînd a scăpat, și de ger și de necaz, s-a mai ajutat și singur, cu ceva vin negru, așezat, bun pentru astfel de ieșiri din impas. O pornise el din transhumanță cu turma de la C.A.P.-ului de la Călărași spre casă. O luase însă pe drumul cel mai scurt, pînă acum obișnuindu-l cu mersul agale, să nu scoată suletul animalelor, să le ia cu încetul, prin codri unde se mai găsește și cîte un fir de iarbă. E vina lui, acum își dă seama, vina lui că s-a lăsat amorțit de pînă acum ierni, că n-a presimțit ce va să vină. Și a venit ! Se înnoptase cînd s-a lăpustit viscolul peste dealul Mătăului — unde ajunsese el cu cele 125 oi — cel mai înalt deal din Țara Românească (1 088 m). Iată-l prins, împreună cu turma, ca într-un clește ! N-a fost chip să mîie oile și, oricum, era periculos, așa că, și-a luat inima în dinți, și a pornit-o prin nămeți, pînă în prima comună. Mioarele, a mers, cam vreo 3 km pe coaste, de cădea în nămeți fie pînă la gît, fie pînă la mijloc, iar în față nu vedea nimic de viscol. În sfîrșit, cum, [illegible], a ajuns, a mers la consiliu și a dat telefon la ai lui din Aninoasa. Erau toți acolo adunați, cu toată ora pîrzie, făceau pîrtii ; viscolul le astupa, ei o luau de la capăt, nu puteau lăsa înnămețite animalele. A răspuns contabilul șef Ieșeanu Gheorghe. „Ține-te care — mi-a zis — întoarce-te și ai grijă de oi, venim noi, careva să vă scoatem de acolo. Bine, aducem și hrană pentru oi". Și, au venit. Numai ei știu cum au venit pînă la Cîmpulung cu mașinile — el, contabilul șef, brigadierul Ion Smintise „care s-a deșelat urcînd la oi în camioane" și doi șoferi — Nicolae Simonescu și Vasile Smintise. Mergeau ce mergeau și trebuiau să treacă în fața mașinii cu lopețile să facă pîrtii. În sfîrșit, au lăsat mașinile la Cîmpulung și, croindu-și drum, tot cu lopețile pe vreo 7 km, au ajuns pe dealul Mătăului. Pe pîrtia pe care au venit au coborît și oile. Cînd au ajuns cu ele la mașini, mai întîi le-au hrănit, că tare mai erau flămînde, apoi le-au urcat în camioane. Mai era ceva drum pînă acasă — aproape 40 km.

Au ajuns cu greu, dar cu bine. Viscolul nu se potolise nici un moment, drumul pe care veniseră se acoperise la loc. Acasă îi așteptau mai mulți cooperatori. D[illegible] ce s-au asigurat că și oile au scăpat precum și ciobanul, au mers pe la casele lor pentru o odihnă iepurească. Nu aveau timp de răgaz prea mult. Drumurile de acces spre animalele C.A.P.-ului trebuiau păstrate, „cimentulte", cum zicea ciobanul nostru. Pe aceste drumuri o iau spre Cîmpulung cantitățile de lapte, carne, contractate cu statul. Totul a reintrat în normal încă de la început !

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Bunica din „Scufița Roșie" trăiește !

Stau în paginație, acolo unde se frămîntă — să spun așa — revista noastră și ascult o poveste spusă de Manole Băluță, paginator la ziarul „Scînteia" care face să mă reîntorc în copilărie atunci cînd mă duceam acasă, la bunici. Totul are un iz de basm spus la gura sobei... Marți, 8 ianuarie după amiază, după ce și-a terminat treburile la combinat, Manole Băluță a hotărît să se repeadă pînă la Snagov avînd cîteva probleme de rezolvat. Și, ca să nu meargă singur, a mai invitat încă doi colegi. Pe Cornel Zaharia și pe Gică Dumitru. S-au urcat, toți trei, în autoturism și Manole i-a asigurat că-n cîteva ceasuri au să se reintoarcă acasă. Numai că pe drum, la margine de pădure, i-a prins viscolul. Mașina a rămas înfiptă ca o pană în zăpadă. Degeaba au căutat cei trei s-o miște din loc. Pe la miezul nopții au hotărît s-o lase acolo și să-și vadă de drum. Au mers ce au mers dar și-au dat seama că nu mai pot parcurge drumul pînă la șoseaua națională. Oboseala și frigul i-au doborît. Au hotărît, atunci, să bată la prima casă. Au deschis o poartă și s-au apropiat de o ușă. Era singura lor salvare. Au început să bată și să strige. După un timp s-a aprins o lumină. Le-a deschis ușa o bătrînică care l-a început s-a speriat de cei trei. Dar, după ce i-a văzut cum arată i-a poftit înăuntru. I-a sculat pe cei doi nepoței și le-a spus că au musafiri și că acesta este un semn bun cînd cineva le bate la ușă pe o asemenea vreme. I-a așezat pe cei trei lîngă sobă, i-a ajutat să se dezbrace, le-a pus hainele și încălțările lîngă sobă și s-a dus de-a mai adus ceva lemne. Apoi, l-a întrebat ce au de gînd să facă. Cînd au auzit că vor să țină drumul — bătrînica s-a mirat și le-a spus că așa ceva n-o să se întîmple. Veți dormi aici — a hotărît bunica. Parcă ați fi nepoții mei. Bătrînul, capul familiei, dormea într-o odaie, la față, cum se spune, iar bătrîna nici măcar nu l-a întrebat. „Este foarte obosit. A robotit mult prin ogradă și nici măcar n-a auzit cînd ați bătut și ați strigat. N-o să zică nimic". Și, în timp ce vorbea, bunica le-a pregătit ceva de mîncare. Slană, piftie, pîine prăjită și cîte o cană de vin fiert. Apoi, s-a dus în altă cameră de unde a venit cu o plapumă mare cît odaia. Voi, toți trei, a hotărît bunica, o să dormiți în acest pat mare, de-a curmezișul, împreună cu nepotul meu Vasilică. Eu, cu nepotica Mariana, am să dorm în celălalt pat. Și fiindcă toți trei erau, a văzut bătrîna, mai mari decît patul și toate calculele nu duceau la nici un rezultat — a hotărît să prelungească patul cu o laviță. Și după ce i-a rostuit, a suflat în lampă și le-a urat „Noapte bună"... Au dormit, o spun cei trei, neîntorși. S-au trezit dimineață cînd a venit bătrînul și s-a mirat foarte mult și le-a zis : „Hai, ca mai am trei nepoți ! Am auzit eu, ceva astă-noapte. V-a adus viscolul ?" „Și, după ce din nou i-a omenit cu ceai și cu pîine prăjită pe vatră și cu slană și piftie — bătrînul a făcut rost de cîteva lopeți și s-a dus cu cei trei la mașină. I-a ajutat de au scos-o din zăpadă și a făcut o pîrtie pînă în ogradă. „S-o lăsați aici. Este în toată siguranța. Nu umblă nimeni la ea, și apoi, am să mă laud și eu că mi-am cumpărat mașină... Și cei trei i-au strîns mîna și au întrebat cum îl cheamă ? „Lăsați asta. Am să vă spun cînd o să veniți să vă luați mașina. Dacă o fi la primăvară să n-aveți nici o grijă. Noi nu plecăm de aici. Să știți numai că vă aflați în ultima casă, sau poate în prima, asta depinde cum priveți, din Izvorani, comuna Ciolpani"... Țineți drumul drept, le-a zis bătrînul la despărțire. Peste cîțiva kilometri găsiți șoseaua națională... Cei trei au vrut să lase cîțiva bănuți. Dar, bătrînul era departe. Și, apoi, și-au dat seama cei trei cît poate valora o asemenea faptă ?... În cîteva ceasuri, la ora fixă, cei trei au fost în tipografie. La mulți la care au povestit nu le-a venit să creadă. Important, o spun cei trei, este faptul că în Izvorani avem niște bunici și o să mergem pînă acolo ori de cîte ori o să ni se facă dor de ei. Ne-au invitat și o să ne ducem. Ca la bunici.

P.S. Am aflat noi. Oamenii buni din Izvorani se numesc : **Florica și Șerban Radu.**

O noapte între viață și moarte

Era, își amintește chirurgul Constantin Antonie, povestea, precum istorioarele, o zi de toamnă. Cobora o inserare din acelea mocănești, tristă, în care întregul cer al Vrancei stătea să cadă peste noi, iar ploaia parcă strînsese în ea toate lacrimile Mioriței. Plutea o liniște din acelea plictisitoare. La spitalul din Vidra, edificiu bătrîn cît veacul, tocmai se terminase o operație dificilă. Întregul colectiv participase la ea. De undeva, dintr-un cătun al Nerujei fusese adus un copil care suferise un accident. La picior. Imediat a început operația. Cîteva ore s-a luptat pentru viață. Și, o spune doctorul Antonie, pentru prima dată mi-a fost frică de moarte. Sîngele nu se mai oprea. N-o să mă creadă nimeni dar hemoragia am oprit-o cu cearșafurile. Cred că dacă nu-i vedeam și dacă nu erau alături de mine toți colegii mei n-aș fi reușit. A fost, fără nici un fel de exagerare, un mare examen de-al meu. Nu știu de ce îl compar așa dar asta am simțit în acele clipe dramatice. Dar, în respectivele momente, nimeni nu-și putea imagina ce avea să urmeze... Doar, continuă doctorul Antonie, povestirea, precum istorioarele din 1001 de nopți, reușisem să ne tragem sufletul și să revenim la lucrurile pămîntești că s-a și anunțat că, aproape de Vidra, la o curbă periculoasă a drumului a avut loc un accident de circulație. A plecat spre locul anunțat o salvare. Dar, nu s-a mai întors. S-a așteptat, un timp, și s-a primit un nou mesaj. Era nevoie de noi acolo. La început n-am știut despre

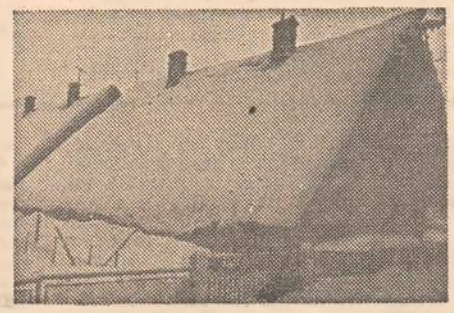

ce este vorba. Ne-am urcat în mașini și în cîteva căruțe luînd cu noi cele necesare. La locul accidentului, la farurile cîtorva mașini, am înțeles totul. Un camion cu remorcă, care transporta muncitori, din cauza terenului alunecos, din cauza vitezei, într-o curbă periculoasă, s-a răsturnat. Erau aproape 40 de oameni, întinși pe iarbă, accidentați. Întregul efectiv al spitalului se afla acolo. Primele intervenții chirurgicale s-au făcut pe iarbă și sub ploaie. Și, în timp ce se opera și se consulta la farurile mașinilor, în timp ce se bandajau rănile se și făcea transportul răniților către spital. Asta a durat cîteva ceasuri. Ne-am împărțit în două. Cei care dădeau asistența la locul accidentului și o echipă care a plecat cu primii răniți la spital... Am operat, o zice doctorul Antonie, toată noaptea. Zorile ne-au prins tot în sala de operație. Nici nu mai știu exact cîte operații s-au făcut. Important a fost faptul că aproape toți oamenii au fost salvați. Unii după numai cîteva zile, alții după cîteva săptămîni, au părăsit sănătoși spitalul. Și astăzi, de cîte ori trec pe acolo, ne zice doctorul, unde rîul Putna sărută muntele, la locul accidentului, îmi amintesc de acea noapte care pare, după atîta timp, o secvență cinematografică care mi se perindă prin mintea și prin fața ochilor. A fost exact ca într-o scenă de război pe care noi, acum, o vedem prin filme. Aproape patruzeci de oameni între viață și moarte. Totul pare ireal. Reale sînt doar florile și crengușele de brad pe care le primim, din cînd în cînd, de la acei oameni care s-au întors acasă sănătoși. Și asta este cel mai important pentru noi. Acea noapte, cred, n-o va uita nimeni din colectivul spitalului nostru. O noapte între viață și moarte în care, încă o dată, viața a învins...

SORIN POSTOLACHE

Fapte aproape cotidiene

Nu trecuseră decît 24 de ore de la ultima intervenție, N-a fost vorba de un incendiu, ci de o avarie produsă în urma ninsorii abundente care a căzut zilele acestea peste Capitală. O avalanșă de zăpadă a produs prăbușirea unei platforme de depozitare a C.F.R.-ului. Grinzile planșeului, lung de 100 de metri au cedat și au prins sub dărîmături trei muncitori. Alarma s-a dat la ora 8 și 50 de minute. În numai 8 minute garda de intervenție din Compania a 13-a, condusă de lt. major Nicolae Vlad, a fost la locul avariei. Gheorghe Aparaschivei, Ștefan Ludeșer, Gheorghe Cristea, sînt numai cîțiva dintre militarii care au muncit ore în șir la degajarea locului de zăpadă și dărîmături. Fierul-beton n-a putut fi tăiat decît cu aparatul de sudură. În cele din urmă, cei surprinși de avalanșă au fost scoși la lumină și transportați la spital. „Nu v-a fost teamă ?" îi întreb. „Cum să nu ? Era vorba de viața unor oameni. Un rest de planșeu rămăsese încă în picioare, se putea prăbuși în orice moment." îmi răspunde lt. col. Marian Stan. „A fost mai îngrozitor decît la un incendiu" mărturisește maistrul militar Nicolae Surcel.

LIANA MOLNAR

Vă sărută George !

Din extrem de bogata și mai ales diversa cazuinstică înregistrată la Statul major al I.G.M. București :

În seara zilei de 16 august 1984, în jurul orele 21, plut. adj. **Ion Panait**, conducător și plut. adj. **Luca Savca**, mecanic șef — ambii subofițeri tehnici ai Postului de miliție T.N. Tulcea — aflați în misiune pe șalupa „M17" și parcurgînd șenalul navigabil Tulcea — Sulina, au fost nevoiți să-și întrerupă activitatea pentru o bună bucată de vreme: trecînd prin dreptul satului Partizani, comuna Maliuc, amonte circa 200 metri de pontonul de acostare Navrom, au auzit, dinspre malul drept strigăte de ajutor.

Cei doi subofițeri au tras șalupa spre mal într-o zonă unde acostarea era interzisă datorită apelor scăzute și scărilor de piatră, au coborît în apă pînă la piept și au ieșit la mal descoperind o femeie însoțită de un bărbat care cerea ajutor în disperare : femeia era în prag de a naște.

Cu mare greutate, folosindu-se de o barcă, cei trei oameni au urcat femeia pe șalupa miliției, transportînd-o la Tulcea și apoi la Spitalul județean în vederea salvării ei și a copilului care urma a se naște. În timpul deplasării, cei doi subofițeri au aflat că femeia se numește **Frusina Sava**, s-a născut în 1961 și domiciliază în satul Partizani... Asta e tot.

...Ba nu : astăzi, micuțul băiețel al Frusinei Sava „face" jumătate de an de viață, este bine-sănătos ca și mama sa și se numește **GEORGE.**

HORIA PĂTRAȘCU

Senzationalul uman

Secretarul de partid al B.O.B. nr. 1 (medical — operativ), din cadrul **Stației de salvare a municipiului București**, medicul **Lazăr Doru Șintie** — pe care numai printr-o fericită împrejurare reușesc să-l „agăț" între două curse cu mașina, fiind extrem de solicitat el în genere, dar mai ales în aceste zile în care iarna își face de cap ! — îmi relatează : „În ziua de 17 martie 1984 se solicită salvarea pentru o bolnavă din strada Gh. Cristescu nr. 11. La adresa indicată descopăr de fapt **două** bolnave, două bătrîne : Maria Fogăl, în vîrstă de 82 ani, într-o stare foarte gravă, avînd iminență de edem pulmonar acut și Ștefana Nicolae, 90 ani, în plină criză de anghină pectorală ; după acordarea primului ajutor, le propun, în mod firesc, internarea la Spitalul de urgență — femeile refuză însă !... Ce puteam face într-un astfel de caz ?! Le-am stabilit o schemă terapeutică, și le-am vizitat în continuare, le-am aplicat și cîteva ședințe de acupunctură (N.A. — medicul Doru Șintie, care a urmat un curs de specializare în acupunctură, are o deosebită încredere în rezultatele obținute prin această practică și o folosește adeseori, după cum am aflat ulterior cu rezultate spectaculoase)... am devenit, ca să zic așa, „de-al casei", bolnavele prezentînd și o boală poliartrozică cu determinări vertebro-periferice care le imobilizase la pat. Este drept că în anumite instituții medicale, printre care se numără și Stația noastră de salvare, soarta bolnavului, evoluția, complicațiile pînă la riscul vital, depind de promptitudinea cu care noi acordăm primul ajutor — dar nu te poți rezuma **numai** la atît !... Climatul psihologic în care se desfășoară practica noastră medicală, adesea într-un **colocviu singular**, este definit astfel de către Duhamel, ca să vă dau un exemplu : bolnavul se abandonează cu toată ființa lui în mîinile celui de la care așteaptă salvarea, medicul aducînd știința și speranța vindecării... Ei bine, acestei totale abandonări a omului aflat în suferință, trebuie să i te abandonezi la rîndul tău cu totul, de foarte multe ori dincolo de sarcinile de serviciu, care numai ele și nu sînt simple de fel. Satisfacția reușitei însă, este imensă pentru noi... cele două bătrîne, iată, sînt astăzi mult mai bine, se pot deplasa ! Vă puteți convinge, vă dau numărul lor de telefon...".

Am sunat, așadar, la 22 29 44, mi-a răspuns Maria Fogăl, săru-mîna, i-am explicat cine sînt și ce doresc, a realizat prompt despre ce este vorba : Aaaa, despre doctorul Șintie ?! — iar ceea ce a urmat a fost numai căldură și recunoștință pentru acest om, mărturisite cu vocea sugrumată de emoție, dar fermă, o voce pe care — dacă n-aș fi știut-o încă dinainte — cu greu aș fi crezut că aparține unei femei în vîrstă de 82 de ani. „Să-i transmiteți, dacă se poate, încăodată mulțumirile noastre fierbinți în acest început de an !" — mi-a mai spus.

Și am făcut-o.

HORIA PĂTRAȘCU

În mai, cînd se scutură caișii

...Ea, sărmana, n-a mai prins sfîrșitul primăverii. Că boala i s-a agravat deodată și, cam pe la sfîrșitul lunii mai, cînd caișii își scutură florile, abia a mai avut tăria să-mi spună șoptit : „Eu, gata, mă duc, Aniță... Afuristul ăsta de cancer, iată, nu mă iartă nici pe mine, dar tu, Ană dragă, să ai grijă și de copilașii mei, că ei nu mai au de-acu pe nimeni pe lume !... Tu și bărbatu-tău, Ion, chiar dacă nu ne sînteți rude, v-ați dovedit întotdeauna oameni"...

Acestea au fost ultimele cuvinte ale unei mame îndurerate — povestește suspinînd pensionara Ana Nicolae, vecina care a veghiat zile și nopți la căpătîiul muribundei, pînă-n cea din urmă clipă. Apoi, în apartamentul patru al blocului 31 din Sibiu, str. Rahovei 39, a fost jale mare. Au plîns aproape toți locatarii. Că era femeie încă tînără și muncitoare. Au jelit-o îndelung copii ei dragi, Daniel și Gabriela, și am îngropat-o după datina noastră străbună. Împlinirea ultimei ei dorințe a rămas însă pentru mine, pentru soțul meu și pentru fetița mea, o îndatorire lăsată cu limbă de moarte.

A fost, poate, o simplă întîmplare că ne-am nimerit să fim vecini de apartamente. Poate că a fost și altceva, pentru că noi îi iubim mult pe copii și ei ne iubesc pe noi. Adevăr e că și eu și bărbatu-meu, și fiică-mea, Narcisa, n-am ezitat o clipă și am hotărît, fără vreun scop meschin sau vreun folos pentru noi, să luăm asupra noastră răspunderea întreținerii și creșterii celor doi copii orfani. Bineînțeles că am avut, întîi și întîi, acceptul lor liber consimțit și al autorității tutelare. Iar acum, cu toate că avem nume deosebite, sîntem ca o singură familie. Încredințîndu-ni-i, statul le-a asigurat copiilor și o mică pensie de urmași, după mama lor. Și cu pensia mea, cu retribuția pe care o primește soțul, în calitatea lui de maistru militar, facem tot ce ne stă în putință ca Daniel și Gabriela Florea să nu ducă lipsă de absolut nimic, să nu simtă prea mult absența celor ce le-au dat viață. Ne străduim să le ținem loc și de mamă, și de tată.

Adevăr de necontestat, confirmat și de autoritatea tutelară : în apartamentele 4 și 7 din Sibiu, str. Rahovei 39, domnește bunăstarea și armonia. Gabriela, fetița cea plăpîndă și frumoasă, sub directa supraveghere a surorii ei mai mari, adoptive (de curînd, absolventă de institut superior), se pregătește asiduu pentru asaltul ultimei clase de liceu, în timp ce prislea cel voinic, Daniel, dă zor să devină și el muncitor calificat într-o mare uzină. Tatăl, Ion Nicolae, capul familiei, se dovedește a fi același om neclintit în îndeplinirea exemplară a misiunii lui de fiecare zi, în timp ce mama Ana, femeia aceasta bună și duioasă, abia prididește cu treburile gospodăriei. Nu-i chiar atît de ușor să crești bine trei copii ! Dar Ion și Ana Nicolae fac asta într-un fel al lor sincer, nedisimulat, cu firească dăruire.

MIHAI STĂNESCU

CELLA DELAVRANCEA:

„Ca să trăiești frumos, important e să-ți auzi sufletul clipă de clipă"

— Cum ați vrea să înceapă acest interviu, stimată Cella Delavrancea ?

— Cum ai să vrei dumneata. La urma urmei, orice interviu e un fel de joc, care uneori poate deveni chiar periculos...

— Pentru cine ?

— Și pentru cel întrebat și pentru cel care întreabă — pentru că de adecvarea răspunsurilor celui din urmă depinde și confortul întrebărilor celui dintîi. Cel întrebat nu va răspunde niciodată cu inteligența lui firească. Dacă nu e destul de deștept, se va afecta grozav. Dacă dimpotrivă e un om inteligent, se va simți ca în fața unei oglinzi făcînd diferite strîmbături... Sufletești, desigur. Adevărul, sinceritatea sînt lucruri prea grave ca să le reușești într-un interviu. Așa că nu rămîne decît o... comedie cu două personaje. S-o facem deci cît mai agreabilă... Iată care cred eu că sînt „pericolele" unui interviu.

— Și eu care îmi pregătisem tot felul de întrebări „grave"...

— Nu face nimic. O să iasă cea mai serioasă comedie !

— Ce poate fi mai serios pe lume decît profesiunea de... profesor. Despre literatură și muzică am mai vorbit și altă dată. V-aș întreba acum ce a însemnat pentru dumneavoastră cariera didactică (ați fost ani de zile profesor de pian la Conservatorul din București) ?

— Răspunsul meu s-ar putea să te mire. Nu pot spune că această muncă m-ar fi absorbit în mod deosebit. De altfel nici n-am socotit-o vreodată ca pe o „profesiune". Sînt din firea mea darnică. De aceea, ce știu și ce simt — în muzică, de pildă — împărtășesc cu mare plăcere oricui mi-o cere. Așa am fost eu profesoară de pian. În virtutea unei trăsături de caracter. De altfel, elevii mei cei mai buni mi-au rămas apropiați, întocmai ca niște prieteni, sau ca niște copii ai mei. Dan Grigore vine și acum să-mi cînte orice piesă nouă. Cam asta a fost cu „profesoratul" meu...

— Ați cunoscut enorm de mulți oameni, poate mai mulți decît ar justifica-o chiar vîrsta pe care o aveți. Pe ce se sprijină sociabilitatea dumneavoastră ?

— Pe încrederea în oameni. Întotdeauna am socotit că merită să vii deschis, cu sinceritate, înaintea oricui.

— N-ați fost niciodată dezamăgită ?

— Ba bine că nu ! Dar nu asta contează. Știi mata, tristețea cînd apare, o cîntăresc, o primesc, este o autoapărare. Uneori îți creează perspective fertile, naște în noi conștiința unei necesare răbdări spirituale și un fel de interes, de curiozitate față de cel care ți-a adus supărarea.

— De ce v-ați apărat atunci, în viață ?

— În primul rînd de meschinărie. Am ură pentru gelozie, iar de invidioși mi-e pur și simplu milă. Apoi detest vulgaritatea. Nu mi-a plăcut niciodată literatura, cum să-i spun ? „trop charnelle", ușoară, nici cînd eram o copilă. Cuvîntul e un lucru atît de important, încît nu ne e îngăduit să-l compromitem. Ca să trăiești frumos, important e să-ți auzi sufletul clipă de clipă. Sînt principii pe care le-am moștenit de la părinții mei. Erau oameni deosebiți, fiecare în felul său. Am mai avut prilejul s-o spun. Tata, în special, avea mîini foarte frumoase. Avea un fel de inteligență a mîinilor, și de aceea era foarte sensibil la mîinile și la gesturile celorlalți. Tata nu îngăduia gestul vulgar, nesupravegheat. Vezi dumneata, educația noastră s-a făcut în fiecare clipă, printr-o grijă foarte atentă a părinților noștri față de tot ce făceam. Nu era examen, cît de puțin important, la care tata și mama să nu fi știut ce avem noi de pregătit și cît de bine ne descurcăm. Așa se face că s-a sădit în noi, cele patru fete, o conștiință strictă a valorilor și era firesc să rodească la un moment dat.

— Ce apreciați în mod deosebit la oameni ?

— Sinceritatea. Să fie el însuși în orice împrejurare. Unui om mincinos, care se căznește să pară altfel de cum e, îi prefer unul brutal. E, într-un fel, mai scuzabil... Împotriva acestora — care, au nesansa să nu fie așa cum aș vrea eu — am o armă infailibilă. N-aș putea s-o numesc. E un fel de armă spirituală. Pe asemenea oameni îi uit repede. Ei dispar fără urmă din raza interesului meu. S-a întîmplat uneori să mă fi și înșelat. Reîntîlnind un om după mai multă vreme, fie că el s-a schimbat între timp, fie că eu am devenit mai perspicace, e posibil să am deodată revelația lui. Și asta e un fel de încredere în semenii tăi, o încredere care te apără...

— Știu că ați purtat corespondență cu mulți oameni deosebiți și că, în genere, ați prețuit mult această formă de comunicare. Am aflat că și astăzi întrețineți încă o corespondență foarte bogată. Scrisul este, așadar, pentru dumneavoastră o nevoie cotidiană, la fel de imperioasă ca și muzica ?

— Da. Aceste două îndeletniciri sînt, în ce mă privește, de-o vîrstă cu însăși memoria mea. Primul meu text — am mai spus și asta — e o scrisoare către mama, de cînd nu împlinisem încă șase ani. Scriu și acum prietenilor mei cu mare plăcere. Dacă scriu unei persoane dragi, ceea ce fac are darul să mă apropie de ea, iar la urmă resimt o liniște interioară, ca după un dorit dialog. Pentru mine scrisul, de orice fel, e un act artistic și nu pot face nici cel mai mic rabat de la cerințele lui. Mai e apoi și ideea de a face plăcere cuiva. Cînd simt că fac o plăcere cuiva, am pentru el o adevărată recunoștință. Îi mulțumesc pentru bucuria pe care mi-o oferă.

— E o iarnă cum n-a mai fost demult. Cum arată o zi a Cellei Delavrancea în acest ianuarie ?

— Îmi petrec timpul în felul meu obișnuit, doar că ies mult mai rar din casă cînd e zăpadă. Dar nu e zi în care să nu privesc cerul — și nu o dată, ci la ceasuri diferite ale zilei. Ador norii, jocul lor divin. Cerul mi se pare că mă apără, mă inspiră, îmi dă idei. Simt un ritm interior care mă leagă de boltă... Apoi cînt în fiecare zi la pian. Uneori mai mult, alteori mai puțin, după dispoziție. Dar nu mă așez niciodată să cînt fără măcar un ceas de tehnică. Acum pregătesc pentru luna martie, cînd o să ieșim din iarnă, două recitale la două piane — cu Dan Grigore și cu Maria Fotino la Ateneu. Ce mai fac ?... Scriu, citesc și mă gîndesc la un roman. Natural, n-am să-ți spun subiectul, dar notează că personajul lui (feminin) **nu mi-e simpatic.** Tocmai de asta o să și scriu această carte. Mai scrie mata și că sînt foarte familistă. Îmi ador familia. Și ce-i drept, am o familie interesantă. Așa că, vezi, am mult de lucru...

Cella Delavrancea are 97 de ani. Scriu asta nu din conștiința acestei realități, ci doar pentru cei care n-o știu. Cella Delavrancea nu are de fapt această vîrstă, ci o alta, cea a spiritului său armonic, senin, cristalizat în substanța perenă a frumuseții. Ar fi nepotrivit să vorbim despre „longevitate", „vitalitate" sau mai știu eu ce. Această ființă trăiește dincolo de tensiunea luptei cu timpul, pentru că timpul său e lăuntric, nepieritor.

Într-un dialog care o regăsește aceeași, după aproape trei ani de la o altă convorbire, a fost vorba, firește, de mult mai multe lucruri. Despre copii, despre ilustrul său părinte („La șapte ani citeam perfect, deci puteam susține o conversație cu tata..."), despre Rilke, despre Chopin, despre Tudor Dumitrescu, despre pisici, despre forma unei piini împletite, despre culoarea muzicii, despre perfecțiunea sonatei etc. Un răstimp, cît de mic, petrecut în preajma Cellei Delavrancea echivalează cu un infailibil filtru de tinerețe.

La zece ani, prin Europa

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

MARIA LUIZA BOTEZ, mezina „internaționalilor" noștri muzicali, are zece ani. Numele ei are deja o mică istorie — pe cît de concentrată, pe atît de redutabilă — : patru premii naționale („Cîntarea României — 1981 și 1983, Concursul de interpretare „Ciprian Porumbescu" — 1981, 1983) și două internaționale (Premiul I absolut la concursul de interpretare, pian, din orașul italian **Stresa**, 1983 și premiul III obținut în urma unui dificil concurs de pian tot în Italia, la **Salerno**, în același an). Este elevă în clasa a V-a la Liceul de artă „George Enescu" din București, clasa prof. **Zoe Popescu**, cea care a condus-o către cele șase premii obținute. Se perfecționează cu prof. **Ioana Minei** și prof. **Ana Pitiș**, de la Conservatorul din București. Studiază pianul de la șase ani fără cîteva luni, la început sub îndrumarea pianistului Iosif Ion Prunner. Are un repertoriu bogat și mai ales divers : piese de Bach, Haendel, Clementi, Mozart, Schubert, Chopin, Kabalevski, Enescu, precum și Concertul nr. 1 în do major pentru pian și orchestră de Beethoven, un repertoriu pe care îl susține nu numai printr-o tehnică remarcabilă, dar și printr-o maturitate aparte a gîndirii sale muzicale.

În urma unor prospectări în țară și peste hotare, Maria Luiza Botez a fost invitată de către Fundația Europeană Drăgan și A.C.I.E.R. (Asociația Culturală Internațională a Etniei Române), în colaborare cu Tomex — Rotary Club, să susțină recitaluri în două orașe europene: la **Viena** (Austria) și **Mantova** (Italia). Cu puține zile înaintea Anului, Maria Luiza s-a întors acasă, odată cu iarna.

— Cine te-a însoțit prin Europa, Marilu ?

— Am fost singură. Dar au avut grijă de mine, ca niște părinți aș putea zice, domnul Iosif Constantin Drăgan și soția sa, doamna Teresa Moriglioni-Drăgan, care este pianistă și poetă.

— Și totuși, aeroporturi, hoteluri, recitaluri... Nu ți-a fost teamă ?

— Sigur că mi-a fost. Dar acum, odată ce plecasem din București, ce era să mai fac ?... Cînd am ajuns la Viena, am mai uitat de griji. Erau atîția brazi frumos împodobiți pe aeroport !

— Spune drept, care a fost momentul cel mai greu ?

— Cel mai greu ? Cînd am rămas singură în camera de hotel. Știam eu ceva germană, de la grădiniță, dar nu destul ca să mă simt liniștită.

— Și ce făceai tu singură acolo ?

— (Cu un fel de indignare) : Stăteam !

— ? !...

— Da, stăteam, pur și simplu, fiindcă mama a uitat să-mi pună în bagaje și o carte. M-am uitat pe fereastră și-am așteptat să vină ora să merg la sala de recital să repet.

— Alte necazuri ?

— Ei... Cu pieptănatul. Dar a mers. Mi-am lăsat părul pe spate. De fapt am fost tot timpul foarte îngrijorată.

— De ce ?

— ...

— Ei, hai !

— Vă spun, dar e cam... Cînd am plecat, pisica mea birmaneză, care e foarte bătrînă (are 14 ani !) tocmai făcuse o operație complicată și nu i se scoseseră încă firele. Am scris și o povestire despre asta. I-am pus titlul **Oare așa se pregătește un recital ?** Eram tare necăjită. Dar povestirea am rupt-o cînd m-am întors.

— De ce ?

— Era prea copilăroasă...

(„Cu fustă scurtă, părul despletit, frumos pieptănat pe spate : așa s-a prezentat publicului numeros ce se afla la Bibiena grațioasa Maria Luiza Botez, de zece ani, tînăra pianistă din București. (...) Studiază de cinci ani, își consolidează tehnica, își lărgește repertoriul. Cu toate acestea, ne-a impresionat în mod deosebit. Cîntă cu gust, cu discreție, posedă un simț ritmic deosebit, o bună agilitate a mîinii, un tușeu limpede. Face economie de întrebuințare a pedalei de rezonanță — adică știe să cînte respectînd stilul, controlează bine dinamica... și știe să emoționeze. Acesta este un semn bun pentru existența unei conștiințe dezvoltate, a unei maturități interioare pe care mulți copii de vîrsta sa nu o au." (**Gazzeta din Mantova**, joi, 20 decembrie 1984. **Succes și aplauze pentru doi muzicieni ce s-au produs la Teatrul Bibiena**, de Andrea Zaniboni).

— Acum povestește-mi cum a fost la recitaluri.

— La Viena eram foarte speriată. Am cîntat la Sediul A.C.I.E.R., al cărei președinte e — poate știți ! — Michel Steriade, în cadrul Cenaclului „Mihai Eminescu". Pregătisem Haendel, Bach, Mozart. Pentru că s-a cerut bis, am cîntat și Chopin. Toate mi-au ieșit foarte bine. La sfîrșit, a fost un cocteil. Am dat chiar și autografe !... Pe urmă mi-a fost foarte somn și m-am dus la culcare. La Mantova am avut un recital mai lung, cam de o oră. În partea a doua a cîntat un alt pianist, de origine română, Adrian Baciu, dar el are 32 de ani !... Am cîntat Enescu, **Preludiu din Suita în stil vechi**, Chopin, **Fantezia-Impromptu**, Schubert, **Impromptu** op 143 nr. 2, Haendel, **Passacaglia** și Mozart, **Fantezia în re minor** și **Sonata „Facile"**.

— Cum e Mantova ?

— E un oraș destul de vechi și frumos, cît l-am putut eu vedea. Dar **Teatrul științific Bibiena** e foarte frumos. Am cîntat într-o sală inaugurată chiar de Mozart, în ianuarie 1770, cînd el avea 13 ani. De aceea se și numește **Mozarteum.**

— Ce înseamnă pentru tine aceste împrejurări ?

— Emoții. Dar, chiar fiind vorba de Mozart, eu mă gîndeam în timp ce cîntam că și el era copil pe atunci și asta m-a ajutat... Adevărul e că abia așteptam să mă întorc. Visasem că au murit bunica și pisica. Știu că o să rîdeți, dar v-am spus ce era cu pisica. Așa că am plecat pe viscol spre țară. Am avut tot felul de peripeții pe drum. La Zagreb, avionul nostru s-a defectat și a trebuit să luăm altul. Nu știam de ce se-dă lumea jos, pentru că nu înțelegeam ce se spune în microfon. În ultima clipă m-am dezmeticit și nici nu știu cum de n-am greșit autobuzul să ajung la Honolulu...

— Ai umor, Marilu !

— Daaa...

— Dar cu școala ce-ai făcut ? N-ai pierdut din lecții ?

— Ba da. Dar am plecat cu aprobarea Ministerului Educației și Învățămîntului. Am dat tezele mai devreme, mi s-au pus note, mi s-au încheiat medii. Așa e la noi cînd pleacă un copil la vreun concurs. Acum, în vacanță, o să recuperez cele două săptămîni pierdute.

— Cum ai găsit-o pe bunica ?

— Foarte bine ! Iar pisica... ce să mai vorbim. Era la a doua tinerețe !...

Maria Luiza Botez are umor. Am lăsat anume acest dialog să vorbească singur despre firea ei. Are umor, dar are și o seriozitate surprinzătoare. E în ea un amestec de strengărească ingenuitate și de competență adultă care farmecă. E timidă, dar o ascunde cu pricepere. E echilibrată, dar vibrează neîntrerupt. La zece ani, această fetiță știe ce face și ce mai are de făcut. Nu are aere de „vedetă". Nu i-a trecut prin cap așa ceva. Acasă, se joacă cu mare poftă, are zgîrieturi de la sănius și totuși...

Despre talentul ei muzical, despre inteligența interpretării ei pianistice, care dovedește calități cu totul excepționale, despre ușurința cu care acumulează experiență tehnică și de gîndire muzicală — au vorbit (și vor mai vorbi, cu siguranță) nu doar premiile obținute, ci și aprecierile unor reputați critici muzicali (Cella Delavrancea, Elena Zottoviceanu, Luminița Vartolomei, Mihaela Sturza-Gavrilă, Carmen Stoianov ș.a.).

„Copil minune ? E poate prea devreme a afirma" spunea gazetarul italian mai sus citat. Subscriem. Și adăugăm : nu aceasta e important. Comparațiile ilustre supralicitează și... strivesc. Maria Luiza Botez nu e nici Mozart copil, nici Liszt copil, nici Enescu copil. E ea însăși. Adică un copil excepțional dotat. Atît conducerea Liceului „George Enescu", în mod special directoarea școlii, prof. Lavinia Coman, cît și Consiliul Culturii și Educației Socialiste au dovedit nu numai încredere, ci și clarviziune sprijinind afirmarea ei. O spunem cu toată bucuria.

La zece ani, o fetiță — aparent oarecare — a cîntat în Europa în numele țării sale.

TANIA RADU ■

Spiritul lui Ariel

(Urmare din pagina 9)

ment de om de carte, acuitate pentru realul derizoriu și o poetică, încă obscură, dar sesizabilă a derizoriului din existență. **Greutatea cernelii pe hîrtie** este, în fapt, o confesiune în care momentele de turbulență și ruptură alternează cu clipe de liniște și grație care favorizează, în cazul din urmă, caligrafia. Odată, poetul notează „întristătoarele privelești" ale gărilor și trece nepăsător și ironic printre „boarfele murdare" ale vieții : „cineva țipa sînt mai bun decît voi scriu / și poezii / oglinzile erau fugărite prin curte / și caii / se înșurubau în ploaie / frère jacques, frère jacques dormez-vous ?) / cineva într-o zi era frînt / pe genunchii nepăsători / ai destinului / iar eu poate fără să înțeleg prea bine / treceam descheiat la gît în cămașă", altă dată scrie **haiku-uri** sau compune un **salut d'amour** în stil trubadoresc în care rostogolește în versuri vocala **o** din numele femeii pe care o divinizează **(Oana)** : „un **o** rostogolindu-se / ca un șoricel prin iarbă / se scutură de rouă / clipește din ochișori / ce mai e nou !' / 'nimic, tănase, nimic'".

Poetul nu are răbdare să rămînă în tonul patetic și sublim pînă la capătul poemului. **Închinarea**, pornită într-o notă așa de înaltă, coboară în zeflemea și parodie. Haiku-urile arată mai bine vocația miniaturalului, migala cu care este pregătită surpriza imaginii reduse, aici, la cîteva linii și o analogie : „lupi pe zăpadă / și clopote / în depărtare // noaptea și flăcările / ca un tigru / la pîndă // un șoricel muiat / de ploaie / toamna // sabia unei frunze / despicînd / aerul // ariciul vegetal / al unei castane / în palma mea".

În rest, poemele lui Romulus Bucur înfățișează, în stilul unui reportaj alert, aventurile lui de profesor navetist, bărbat tînăr îndrăgostit și repede desfăcut de pasiunea pasageră, spirit disponibil, cuprins, uneori, de spleen și de reverie în mici gări de provincie. Un poem caracteristic (nu cel mai bun din volum, dar cel care sugerează mai bine fragmentarismul liric al lui Romulus Bucur) este **Dragoste și bravură, II.** Se află de toate în el : sarcasm, disperare, reportajul unei existențe mediocre, explozia unei imagini enigmatice în banalitatea voită a prozei, spontaneitatea fanteziei lirice și refuzul decis și mohorît al poeziei ca stare de grație : „Acest spațiu cu parcuri, bănci / și ore învrăjbite, / cu ploaia lui de întuneric / murind încet. / Trecători întîrziați / înfloreau și se scuturau / în aerul greu. // **Hai acasă cerul / e o piele udă / de care mărunții șobolani / trag să acopere lumea** // La ușă un tînăr lup / aducîndu-și cărți fragile / cu ochi fosforescenți / și din nou o eroare trece în zbor pe cerul tău / și din nou soarele se transformă în trăznet / și din nou va fi lumină // **Sînteți intelectual / nu-i așa ?** // Noaptea petrecută împreună / ca doi oameni normali. / Era cazul să ne defulăm puțin / spune ea și ți se pare / foarte firesc // Liliecii au mîncat / toate stelele / de pe cer / și ceața cade / șopîrlă năpîrlind. // **între cimitir / și / stația de benzină** / toate stopurile / sînt pe roșu. // **Zăpada e dusă în afara orașului / ca un copil cretin / despre care ai luat / nu prea au chef să vorbească** // 'Bine și-așa' spui / urcîndu-te din mers / în autobuzul care a așteptat deja / toți cîinii / din cartier."

Unele notații sînt irelevante, deliberat (și cam silnic) trăsnite. Sîngele „un lift oprit între etaje în așteptarea mecanicului" nu spune, parcă, nimic. Nici **Centauri cîntăreți zămisliți sub fruntea unei doamne** nu arată o inspirație prea bună. În plus, în poezia ce privește cu atîta încruntare clișeele poeziei tradiționale, au început să apară clișeele. Parodia se poate ușor parodia, atenție, deci. Talentul lui Romulus Bucur se vede mai bine în notații ca acestea : „se face întuneric ca și cum / deodată lumea s-ar ascunde / sub burta unui uriaș iepure." sau „Spaima mă răsturnase / pe spate / și-mi ouase un ou uriaș / pe piept." ori „să fii o pată de culoare / pe un tablou neterminat", în care spiritul lui Ariel, invocat într-un poem, iese biruitor.

Cuvînt prevenitor pentru cititorul „Republicii" lui Platon (II)

de Constantin Noica

Al doilea lucru pe care crede oricine a-l ști despre „Republica" este acela că Platon dă afară pe poeți din cetatea închipuită de el. Dar nu pot oamenii citi un gînd pînă la capăt ? După ce a aflat că poeții sînt izgoniți din cetate, cititorul nu mai vrea să înregistreze că filosoful **cheamă pe poeți îndărăt.** E de necrezut, dar așa s-a întîmplat și se întîmplă cu cititorul.

Să lăsăm de-o parte faptul că, dintru început, nu sînt dați afară toți poeții — necum arta — ci doar unii poeți, sau mai exact sînt condamnate doar unele libertăți pe care și le iau poeții. Dar aceasta înseamnă cenzură ! se va spune. Da, este cenzură, pînă ce poeții și artiștii în general vor deprinde a se cenzura singuri. Să vedem deci pentru ce anume introduce Platon o cenzură în cetatea închipuită de el. El țintea să facă — în principiu, cum am văzut, și doar ca model — o cetate care să țină, la fel cum sufletul insului trebuie să țină. Se poate înălța o cetate fără stîlpi de susținere, în speță cu necredință ? Trebuie să crezi în ceva, ca să poți zidi. La moderni este credința într-o idee constituantă și formatoare, la antici era credința într-o idee religioasă sau în echivalentul ei. Cu îndoiala în ce privește temeliile pe care zidești, nu poți înălța nimic. De aceea Platon nu se poate lipsi în modelul care îi trebuie, fie și provizoriu, de stîlpi de susținere. Pe Homer îl îndrăgește în chip deosebit și îl citează mai peste tot ; dar cînd Homer își la libertatea să batjocorească zeii, nu are ce face cu el, nici cu alți poeți ori artiști, la fel de lascivi și libertini. Cu asemenea artiști de altfel nimeni nu s-a încumetat să dureze o republică, nici măcar Renașterea. De ce ar fi încercat Platon, care ia în serios lucrurile tocmai pentru că le dă un contur **teoretic** și nu o împlîntare în realitatea care corectează singură abaterile, cu văzînd și făcindul ei. Cînd construiești în gol dar exemplar, îți trebuie rigoare. De aceea își permite să cenzureze, în acest ceas de început, pe marele învățător al grecilor, Homer, ca și pe alți mari poeți. Va avea nevoie de ei îndată, cînd îi va chema îndărăt și cînd va sta de vorbă cu ei de la dascăl de oameni la dascăli.

Mai sever ceva este anticul cu tragicii, de care în principiu l-ar apropia atîtea. Dar nu e ceva de spus și împotriva tragediei antice ? O admirăm necondiționat, astăzi încă, deși între timp s-a gîndit atît de adînc despre tragic. Nu ne întrebăm îndeajuns — pe linia de gîndire a lui Platon — dacă tragicul antic are chiar atîta îndreptățire să plece de jos în sus, de la nelegiuire umană la pedeapsă divină, sau dacă nu cumva tragicul trebuie înțeles de sus în jos, cum așa de lămuritor o arată meditația asupră-i. În definitiv ce fel de „tragic" este (deși abia te încumeți s-o spui, date fiind minunile de expresie și gînd ce au țîșnit de aici) în faptul că un om care și-a ucis tatăl și s-a cununat cu născătoarea sa, sau că urmașii unui rege care a ucis și oferit în ospăț odrasle omenești, sînt pedepsiți de zei ? Alci e vorba de justiție elementară, nu de tragic. Mai autentic tragică îți poate părea prăbușirea proprie, ca și a cetății aliate, la care duce tentativa nesăbuită a fecioarelor din „Suplicantele" de-a ieși din condiția lor feminină. Tragicul vine aici de sus în jos, în plină nevinovăție, de la hybris-ul de a depăși condiția de ființă umană.

În orice caz Platon nu are ce face cu spectacolul nelegiuirii umane, la fel cum nu avea ce face cu impietățile față de zei, în clipa cînd își inchega modelul. Mai tîrziu, într-o cetate constituită și sigură de ea — dacă ar fi fost gîndul lui Platon s-o vadă înfăptuită în veac — ar putea fi loc și pentru libertățile sau impietățile artistului. În definitiv, dacă rînduiala politică a republicii închipuite urma să rămînă la fel de strictă ca la început, atunci Platon însuși cu libertățile pe care și le ia în atîtea rînduri, ar fi fost printre primii dați afară din propria sa cetate. Altminteri, nu se întreabă cititorul, cum se face că acuzele pe care le aduce poeților filosoful, anume de impietate și pervertire a tinerilor, sînt tocmai cele care l s-au adus lui Socrate la proces ? Dacă nu ar fi ceva de spus în apărarea lui Socrate, atunci Platon ar fi trebuit să voteze pentru exilul sau chiar condamnarea lui la moarte. Iar la fel cu Socrate, poeții trebuie și **pot** să se apere.

De aceea îi cheamă Platon îndărăt, în cartea a X-a a „Republicii", spre a-și arăta îndreptățirea și dreptatea, dincolo de simpla desfătare ce aduc și cu ea cu tot. Acolo stă scris lucrul acesta admirabil (la 607 c), că poezia, ca și arta în întregul ei, sînt la ele acasă în cetate dacă știu „a vorbi cu rațiune în favoarea plăcerii". Despre plăcere știa bine filosoful, poate încă mai bine decît poeții, cum că este ceva adînc uman, așa cum o arată în dialogul „Fileb". Dar plăcerea pură și simplă, desfătarea goală, distracția gloatei cu orice preț, cad ele în lotul artistului ? Dacă e nevoie de ele, la limita de jos a vieții spiritului, atunci atîtea alte mijloace nevinovate stau la dispoziția gloatei : circul, gladiatorii, bufoneria de toate solurile. Dar un Homer bufon și anecdotic nu sună bine. O muzică doar pentru lingușirea sufletului nu sună bine în creația unui dascăl de armonie adevărată. Amatorul de artă din zilele noastre trebuie să-și aducă aminte cum s-a cutremurat aflînd că muzica lui Bach desfăta seara pe conducătorii unor lagăre de exterminare. Muzica noastră polifonică, atît de savantă, să nu fie ea în stare a obține aceea ce reclama Platon de la simpla muzică monodică a antichității, din care făcea totuși un principiu fundamental de educație pentru sufletele tinerilor ?

Poeții și creatorii de artă sînt rechemați cu cinste în cetatea din care unii dintre ei fuseseră izgoniți, de astă dată spre a arăta — desigur nu în simple vorbe — ce rațiune, ce înțeles și ce putere modelatoare poate avea arta lor. Arta nu poate fi una de imitație directă (de realism simplist, cum spunem astăzi) în viziunea lui Platon care se refuză cu anticipație încercării unui Aristotel de a justifica mimesis-ul, sau de-a pune în joc catharsis-ul în fața spectacolului masacrelor și nelegiuirii umane. Dacă poate fi practicată imitația, atunci este una indirectă, a esenței iar nu a aparenței, o imitație a Ideii prin care se întemeiază lucrurile, de fiecare dată. Artistul imită și redă realul numai atunci cînd nu știe să se ridice la esență. Cum ar da afară din cetate Platon pe poetul care **știe**, sau care măcar aspiră la o cunoaștere mai adîncă decît a realului imediat, prin creația sa ?

În acest înțeles vom spune că „Republica" este tocmai o pledoarie în favoarea poeților și artiștilor, la fel cum a fost una în favoarea filosofiei. Cît de hotărît i-ar da afară Platon pe filosofii care își trădează rostul, la fel cu poeții ! El crede în artă și în virtuțile ei, tot așa cum crede în filosofie și virtuțile ei ; căci dacă pare a condamna arta pentru artă, nu reclamă nici artă cu tendință, ci vrea artă cu sens, artă cu deschidere către Idee. Ceea ce s-a întîmplat după el în lumea culturii, cu năzuința acesteia spre cunoaștere și sens, ar fi trezit aprobarea sa. Am cuteza să spunem mai mult, că experiențele artei moderne în plastică, muzică, literatură, chiar în cinematografie, ce s-au întreprins, merg din plin pe linia cerinței lui Platon de-a cunoaște, de-a dezvălui înțelesurile mai adînci ale omului și realului, sau de-a prefigura realul ce stă să se întruchipeze. Departe de-a fi un detractor, Platon este un sprijinitor și un apologet, direct sau indirect, al artei. Nu crede cu adevărat în rostul artei cine nu vede în „Republica" elogiul ei.

Dar ne-am învățat cu toții să citim prost dialogul acesta. Așa face în continuare, de pildă, Occidentul contemporan, unde au căzut vorbe grele împotriva viziunii politice și estetice a lui Platon. Dar o lume care nu știe nici măcar ce să facă cu răgazurile, o societate care acordă prea mult politicului, stînd sub vorba absurdă a lui Napoleon către Goethe : „Le destin c'est la politique" și care în același timp acordă **prea puțin** artei, încurajînd-o să fie adesea desfătare goală și uneori veritabilă impostură, ar face mai bine să-și vadă de propriile ei tristeți. Să nu citească „Republica" lui Platon, dacă nu o poate citi bine, și s-o lase veacurilor viitoare, pe care mai degrabă dialogul acesta decît creațiile noastre le va atinge.

atelier literar

de G. Dumitrescu

Simona Pietreanu : Din păcate, v-ați stabilit la a doua categorie de care vorbeam în răspunsul precedent („compunere banală, fără har, școlărească") ceea ce pune sub semnul îndoielii orice perspectivă.

D. Lupu : Greoaie, împiedicate, zgrunțuroase, insuficient finisate (deși reprezintă mai mult „strungărie" și mai puțin inspirație). Ceva, în „Cu toamna" (dar „respirind de-acum..." e un vers căznit, cam neclar și ciudat, care nu exprimă integral gîndul autorului) și „Noroc" (mai mult pentru idee).

Radu Cîrstea : Există, desigur, unele aptitudini, dar manifestarea lor e încă nesigură, naivă, uneori stîngace. Gestul nostru de încurajare avea tocmai sensul de a vă stimula experiențele, de a vă îndemna către un studiu stăruitor, aprofundat, în domeniul poeziei și al meșteșugului ei, astfel ca promițătoarele semne care apar (și de data asta) în paginile dv. să-și găsească expresia cea mai înaltă, adevărata împlinire. Sperăm să primim, în acest sens, vești din ce în ce mai bune.

Mircea Proca : Încă un potop de plicuri, doldora de „opere" (mai ales din volumul **„Tăvăliri de noanțe"** — un titlu cu adevărat de excepție, sintetizînd de minune toată zestrea de agramatism, incultură, prost gust, trivialitate, etc. pe care o ilustrează invariabil paginile dv. Culmea e că, într-una din scrisori, criticați cu **„indicnare"** — cum ziceți dv. — o revistă din provincie în care, după înalta dv. părere, unii colaboratori scriu prost și nu știu să se exprime !... (Asta, în timp ce paginile dv. colcăie de agramatisme, de stîngăcii, expresii rudimentare, stîlcite, confuze, gen : „unde cerbilor **le crește** trofee de zarzăr", „cărțile negre a istoriei", „calendar a vieții", „cele 7 minuni a lumii", etc., etc.). O altă culme ar fi că, după cîte spuneți, ați luat conducerea unui cenaclu (ceea ce, dacă e adevărat, n-ar fi decît un mijloc în plus pentru difuzarea analfabetismului și a celorlalte „Tăvăliri de noanțe" de care sînteți în stare !...). În fine, o altă culme (care, de data asta, interesează parcă și codul penal !) e că, în setea dv. de glorie (fără muncă și merit) ați recurs și la plastografie, scriindu-ne (cu aceeași grafie primitivă și cu același „stil" certat cu gramatica și cu bunul simț !) ca din partea unui profesor al dv., care vă laudă în fel și chip (pentru acest imaginar „profesor", sînteți, pur și simplu **„fenominal"** !...) și ne roagă ...și insistă... să vă publicăm „operele" că, altfel, vă ia la armată !... Dacă e vorba, însă, de armată, înseamnă că poate mai e o speranță, că poate veți învăța acolo, printre „tăvăliri" mult mai folositoare, și cîte ceva despre valoarea muncii, a disciplinei, a corectitudinii, etc. și poate chiar despre respectul datorat limbii materne. Ceea ce ar fi un cîștig foarte important.

D.E.R. : Semne de inerție și plafonare. Nimic de reținut din ultimele trimiteri (ceva, în „Atît de tandru"). Ar fi bine să reveniți la obiceiul mai vechi, al selecțiilor lunare — procedeul actual e nepractic, incomod.

Soare Marin, Alina Mustață, Carmen Cernu, L. S. Vicenția, Donna Alba, Ina, Georgeta Nedu, Roman Marcus, Fl. T. Dumitrescu : E ceva, încă nu deajuns ; continuați.

Popescu N., Ela Mircescu, Maria Manuela, H. Esperando, Constanța Năstase, Emil Rotaru : Încă nu se pot trage concluzii. Reveniți.

Oreste (ceva, în „Curățenie", „Aprilie"), **A. K., Ela Al., Aurel Albu** („Oferire"), **Lucreția Chică, Cl. Rebegea, Nicolae S. N., Dorimis, Antoanela C-tinescu, Val. Predescu, S. Titubal, Adrian I. Adrian, I. Baban, Călin nebunul, R. Zepaii, M. Denden, O. Calexo, G. Lucinescu, G. Pintea, Loredana I., Arm. Tănăsescu, Alina Drumeanu, Ofelia, Al. A. Barbu, Jo Med, J. Francesco :** Nimic nou!

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

TINEREȚE

N-am nevoie să-mi inventez duminici,
ele vin singure, atrase
de transparența sufletului meu.
Pentru ziua de mîine plămădesc versul
cald și curat
ca pîinea întinsă unor prieteni,
gîndurile mele deprinse cu înălțimile
nu vor să știe nimic despre șerpi
și despre obiceiul de a-ți schimba pielea.
Fiecare cuvînt al meu
flutură a libertate,
fiecare gest
e un salut adresat luminii,
într-o zi voi sparge cerul
făcînd o fereastră
prin care albastrul să ne poată privi.

DIANA BARBU

TEXT APOCRIF

E noapte în viața mea
și simt că nu se mai luminează
niciodată

monezi de plumb vă dăruiesc
și stafii de celofan
voi incerca să vă întristez puțin
amintindu-vă că singura fericire
e dorința.

MARIUS SÂRBU

JERTFA

Surisului meu dă-i orașul acela albastru
poemelor mele dă-le o locuință
dă-mi bani să cumpăr
un pat lîngă fratele adevărului,
singura rană îmi este cuvîntul

dă-mi iubirea plugarului
ce rotunjește cartofii cu palmele
iar cu sîngele meu
trasează hotarele acestei patrii.

V. PETRESCU MARGEAN

VALS CUANTIC

Pe țeava puștii buburuza
la fel de fericită
cum pe spicul de grîu

doar fluierul în vibrare
poate schimba tematica

și aerul devine energie ordonată
și valsul cuantic al roșului
devine drapel.

ION CHICHERE

ZĂDĂRNICIE

Trecu și ziua de azi
lăsînd pe asfalt
o pată de benzină
ce nu mai iese
oricît aș freca-o cu peria
cu genunchii
cu obrazul...

DUMITRU ILINCA ISTRATE

CĂUTARE

Am nevoie de niște cuvinte lungi
și subțiri
care, lovite unele de altele,
să sune lin și foșnitor
ca la întîlnirea privirilor noastre
sau ca zgomotul puțin și dureros
pe care-l face somnul
pe o frunte aprinsă de febră.
E o treabă grea
să găsești asemenea cuvinte
și degetele mele le caută,
cuminți și răbdătoare,
pe corzi de chitară.

ȘAMALI ȘEFCHI

COCHILIE

Cochilie părăsită de carne
spirală sidefie în care
persistă memoria trupului
moale, fragil.
Mormînt bîntuit
de dezmierdarea valului.
Lipiți-vă urechea de ea
și ascultați
tăcerea infinitului.

IULIAN BOLDEA

INFIRMITĂȚI

În lumea cu puține păsări rare,
Cuvintele, miriapode șchioape,
Mai toate sînt presbite sau mioape.
De la-nceput de quaternar, se pare,

Pe drumurile pline de hîrtoape,
Și astăzi trec, pășind la întîmplare,
Prin lumea cu puține păsări rare,
În cîrduri mari, miriapode șchioape

Ce nici acum n-au învățat să zboare
Cu toate că-n-simțiri, ca niște sape,
Lovesc și vor din gînduri să se-adape...
Piciorul rupt al vorbelor mă doare,
În lumea cu puține păsări rare !

ION ȘTIRBULESCU

O antologie a literaturii române contemporane în China

(Urmare din pagina 9)

lui Iacob Onisia ; Sütö Andras, cu patru capitole din romanul **Un leagăn de pe cer ;** Radu Tudoran, cu secvențe din **Frumoasa adormită,** Eugen Barbu, cu povestirea **Pe ploaie ;** Mihai Sin, cu **Viața la o margine de șosea ;** Ion Băleșu, cu **Cerere în audiență** și **Condică de reclamație.** Sînt prezenți, de asemenea, în antologie prozatorii Lucia Demetrius, Constantin Chiriță, Ion Lăncrănjan, Mircea Sîntimbreanu.

Poezia este reprezentată de Alexandru Philippide, cu poemele **Întîlnire în azur** și **Întoarcere din drum ;** Eugen Jebeleanu, cu **Privighetoarea** și **Ireproșabilul dansator pe fringhie ;** A. E. Baconsky, cu **Imn către zori de zi** și **Cîntec închinat unui necunoscut ;** Ștefan Augustin Doinaș, cu **Mistrețul cu colț de argint ;** din regretatul Nichita Stănescu sînt traduse **Poveste sentimentală, Către pace** și **Cîntec de August ;** din Marin Sorescu, **Indigo** și **Echerul ;** Adrian Păunescu poemele **Pianul sfărîmat** și **Ucigătorul de pian,** iar din Ioan Alexandru **Cîntec** și **Izvorul.**

Din dramaturgia contemporană a fost tradusă piesa **Pisica în noaptea Anului Nou** de Dumitru Radu Popescu. Volumul este însoțit de prezentări biografice și comentarii succinte despre creația autorilor antologați.

Este cazul să amintim că acest volum nu ar fi putut să apară fără contribuția decisivă și munca tenace, făcută cu o mare pasiune, a unor traducători de acum consacrați. Ei sînt Lu Xianggan, Li Yavu și Feng Zhichen. Buni cunoscători ai limbii române, ei au făcut cunoscute cititorilor chinezi și alte opere de literatură română clasică și contemporană, din care aș aminti **Poezii** de George Coșbuc, **Ion** și **Răscoala** de Liviu Rebreanu, **Opere alese** din Mihail Sadoveanu, **Delirul** de Marin Preda, **Apa** de Alexandru Ivasiuc, **Toate pînzele sus** de Radu Tudoran, **Opinia publică** de Aurel Baranga, precum și o antologie de teatru românesc.

Editura are în prezent în pregătire și alte traduceri, cum sînt : **Enigma Otiliei** de G. Călinescu, **Desculț** de Zaharia Stancu, **Orgolii** de Augustin Buzura ș.a.

Sînt și acestea noi și temeinice punți ale cunoașterii dintre cele două culturi.

Un muzeu în labirint

Victorie și tragedie

Michelangelo : „Victoria".

Cine parcurge scrisorile lui Michelangelo și mărturiile despre el nu poate evita un moment de perplexitate : imaginea care se încheagă uneori din amănunte e mai degrabă a unui învingător învins ! Artistul care, cum spune Elie Faure, ne subjugă prin perpetua sa victorie, ni se dezvăluie atunci într-o altă lumină : pare mereu indecis, urmărit de un blestem, să nu poată sfîrși nici unul din marile sale proiecte, în ciuda faptului că pînă la aproape optzeci și nouă de ani se istovește ca un cal de povară, trăind fără să trăiască, dormind puțin, cîteva ore pe noapte, și adesea îmbrăcat, pentru a se apuca de lucru fără să mai piardă timp ; e surmenat cronic, chinuit de diverse boli, hărțuit de dușmani, de rude, de el însuși ; mănîncă în grabă și prost, deși dispune de un avut care i-ar îngădui să-și ofere ospețe princiare, vrea să facă totul singur, n-are încredere în ajutoare, se spetește torturînd marmura sau schițînd monumente grandioase, care nu vor fi niciodată realizate ; îi amenință pe cei care îi zădărnicesc eforturile, se tînguie, suferă, pleacă, revine, se lasă cuprins de furii, de desnădejde, de amărăciune, apoi se rușinează și dă înapoi ; e pe rînd timid și violent, orgolios și tandru, bănuitor și descurajat, nedrept și singur ; din ce în ce mai singur, mai ros de îndoieli, sfărîmînd cu dalta sculptura aproape terminată ce-ar fi trebuit să-i vegheze mormîntul... mormîntul lui și al Renașterii, care apunea odată cu el...

Unica obsesie a statuilor grecești, în amurgul antichității, fusese să suridă, să ascundă grimasa decadenței. Ele au și murit cu acest suris, zadarnic, obosit și cabotin, pe buze. Astfel, arta greacă a rămas pînă în ultima clipă credincioasă olimpienilor care îi biruiseră pe titani ; lăsîndu-l pe Prometeu să se facă una cu stînca pe munte, a intrat surizînd în noaptea Evului mediu, cu țărînă pe gură și în orbite. Ce ironie, deci, să-l auzi lăudat pe Michelangelo că a sculptat la fel de bine ca grecii ! Nimic, absolut nimic, nu e olimpian în ființa și în opera lui. El nu spune niciodată : „Sînt liniștit, nu mă doare nimic". Dimpotrivă, ca un titan autentic, strigă provocator: „Cel ce nu știe să trăiască din neliniște și moarte să vină în focul în care ard eu". Provocare mîndră, sfidătoare, căci acolo, în focul acela, nu pot sta decît oameni ca el, capabili să caute fericirea în nefericire și să trăiască din moartea lor. Și cîți îndrăznesc să se apropie sau măcar să înțeleagă de ce suferința îi instigă orgoliul ? În cercul cel mai fierbinte al infernului, în loc să-și plece capul el își constringe disperarea să fie eroică.

Și poate că aceasta e, de fapt, adevărata forță care ne subjugă în statuile lui Michelangelo. În timp ce alții abia și-au șoptit speranța, disperarea lui Michelangelo e ca răcnetul unui leu. Cu cît e mai disperat, cu atît geniul lui devine mai nepoliticos și mai puternic. „Nu port în mine nici un gînd în care să nu fie dăltuită moartea", exclamă sculptorul lui „Moise" într-una din scrisorile lui. Simțim că are dreptate, nu aruncă vorbe mari, dar încă o dată amărăciunea ascunde o sfidare. Dacă moartea îl persecută, cuibărindu-se în toate gîndurile lui, ea nu scapă nepedepsită ; se pomenește, ei da, **dăltuită**, devenind astfel **creație** a celui persecutat. Iată, îngemănate, și tragedia și victoria lui Michelangelo.

După acest ocol putem privi cu alți ochi „Victoria" sculptată pentru mormîntul lui Iuliu al II-lea în care Romain Rolland vedea pe Michelangelo însuși și simbolul întregii sale vieți. Sigur, tînărul gol și frumos care-și ține genunchiul pe spatele încovoiat al unui prizonier bărbos renunță în mod evident la biruința lui tocmai în clipa cînd ar trebui să dea lovitura de grație, întorcîndu-și în altă parte gura tristă și privirea nehotărîtă. El se răzgîndește, stă în cumpănă, se trage înapoi. Se teme să învingă ? A descoperit parcă ,deodată, că vroia altceva decît înfrîngerea adversarului, un „altceva" care acum îi scapă și care, într-un fel, îl pune pe același plan cu învinsul. În consecință, la ce i-ar servi o victorie inutilă ? În timpul luptei crezuse în lupta sa. Ea îi dădea un sens, un țel. Acum, dezamăgit, nu mai are puterea să încheie ceea ce a început. Fără urmă de aroganță și de satisfacție, e gata, poate, să ridice genunchiul de pe spinarea celui răpus și să se așeze alături de el... Dar ce forță irupe din acest dezgust ! S-ar spune că Michelangelo află aici înțelesul cel mai tainic al destinului său : dacă există pentru el o victorie, aceasta nu trebuie căutată în afară, în glorie și rivalități, ci în adîncul tragediei sale. Victoria **în afara sa** e o capcană în care învingătorul nu vrea să cadă. De aceea învinsul nu-l mai interesează. Nu cu el trebuia să se ia la întrecere.

Bănuim ce va urma. Învingătorul va pierde o biruință ușoară pentru a începe o luptă mai primejdioasă în infernul dinlăuntrul său, unde trebuie să-și exalte orgoliul ca să reziste ; altfel, nefericirea l-ar putea strivi. Dar nu e nici o noutate în faptul că pentru un titan îndrăzneala înseamnă mai ales tăria de a-și striga slăbiciunile.

Între altele, imaginea „Învingătorului", pe care Daniele da Volterra a vrut s-o aducă la catafalcul artistului, ne poate ajuta să ne apropiem de Michelangelo fără să-l idealizăm inutil. Cine vede în el doar eroul, ignorînd din ce abis s-a înălțat gloria sa, se grăbește, probabil, să nu înțeleagă nimic din victoria tragică a acestui toscan ursuz, arțăgos și nesociabil care ne repetă cu fiecare operă a sa că a avut nevoie de curaj pentru a trăi și că acest curaj nu l-a putut găsi, ca alții, în liniște, ci într-un nesfîrșit zbucium, dus pînă la singurătatea ultimă. Căci, vorba lui Emil Cioran, totul îmbătrînește, pînă și nefericirea...

OCTAVIAN PALER

Profil

Eugenia Moldoveanu

Mare este bucuria melomanilor noștri atunci cînd celebra soprană română se întoarce acasă, din lungile, obositoarele, dar glorioasele sale turnee ; glorioase nu doar pentru dînsa, dar și pentru școala autohtonă de canto care a format-o și a dăruit-o scenelor de operă de pe întreg mapamondul. Sînt mulți aceia care cunosc succesele „Doamnei Cio-Cio-San", așa cum fusese numită după ce cucerise marele premiu la Concursul de interpretare din Japonia ; foarte puțini știu însă cum Eugenia Moldoveanu, acea fetiță născută în 19 martie 1944, la Bușteni, dintr-o familie obișnuită, fără veleități muzicale profesioniste, tatăl fiind muncitor strungar, iar mama fiind ocupată pînă peste cap cu treburile gospodăriei, cum această fetiță, deci, a învățat, a mucit enorm și a ajuns, iată, stea de primă mărime în constelația universală a operei. S-o lăsăm chiar pe minunata noastră artistă să istorisească o poveste, pe cît de simplă, pe atît de frumoasă *).

„Ai mei locuiau la Azuga care, mai ales în epoca respectivă avea o viață culturală extrem de modestă. Totuși, în casa părinților, care nu erau muzicieni profesioniști, m-am pomenit făcînd muzică dintotdeauna — ascultînd, cîntînd, dansînd — tatăl meu cînta la acordeon, iar rudele din partea mamei, toate înzestrate cu voce, practicau cîntul coral. Mama, ea însăși, avea voce și cînta oricînd cu plăcere fragmente din mici arii, cîntece și, desigur, toate acestea mi-au creat un mediu prielnic. Cînd aveam aproape șapte ani, am început să studiez pianul, mai întîi cu un profesor amator. Dar șansa vieții mele, se poate spune, a fost că peste 2—3 ani, la Azuga, s-a mutat Aurel Bobescu, cel mai mare dintre frații Bobescu, tatăl faimoasei violoniste Lola Bobescu, care era profesor de muzică pensionar. Am intrat astfel sub înrîurirea celui mai extraordinar animator muzical pe care l-am întîlnit ; era perioada anilor '50—'52 și el a reușit ca, antrenînd elementele înzestrate din rîndul muncitorilor locali — Azuga este vestită pentru fabricile ei de bere, de postav etc. — să realizeze spectacole de operetă. Avea soliști, cor, orchestră, soția lui desena decorurile etc. Același lucru l-a încercat și l-a reușit și cu elevii școlii elementare, înjghebînd, tot așa, soliști, cor, orchestră completă, cu care s-au reprezentat vodeviluri, fragmente din operete. Așa m-a descoperit și pe mine, care cîntam la pian și în cor. Aurel Bobescu și-a dat seama că am voce — „fetița voastră are un bulgăraș de aur în gît" — le-a spus el părinților mei. De fapt, pînă am intrat la Conservator, la 19 ani, am cîntat cum cîntă pasărea, nu m-am preocupat de tehnica vocală. Cîntam **Rigoletto**

de pildă... dar toate vocile ! Acum, mi se pare foarte bine că la aceste începuturi n-am învățat să cînt un anumit rol, ci să citesc partiturile în integralitatea lor — citeam muzică așa cum se citesc cărțile. O reducție de pian a unei opere o cîntam toată, cu tot ce cuprindea. Îmi aduc aminte că așa am parcurs **Samson și Dalila, Rigoletto, Aida.** Nu aveam încă preocupări solistice, învățam însă să cunosc muzica. Liceul teoretic l-am făcut la Bușteni și cîntam împreună cu colegii, uneori mai mici ca mine, fragmente din operete, în împrejurări descrise mai sus.

Sfîrșitul liceului și pregătirea pentru intrarea în Conservator a constituit o a doua etapă importantă a vieții mele. Singură mi-am terminat liceul, singură mi-am făcut pregătirea pentru examenul de admitere. Într-una din zilele ce precedau proba hotărîtoare, cîntam la Casa de cultură din Sinaia, într-o încăpere care avea ferestrele spre stradă. **George Georgescu** a trecut pe acolo, m-a auzit cîntînd și așa l-am cunoscut pe acest mare muzician : el mi-a dat unele îndrumări a căror valoare abia acum o realizez cu adevărat. M-am pregătit două săptămîni cu **George Georgescu** și cu **Lisette Georgescu** ; la examen am cîntat aria Ritorna vincitor din **Aida** și Vissi d'arte din **Tosca** și am intrat în Conservator cu 10 ; nimeni n-a vrut să creadă că nu adîncisem pînă atunci problemele de tehnică vocală. Mi-am început și mi-am terminat studiile cu profesoara **Arta Florescu** ; nu pot să-i uit nici pe **Nicolae Secărceanu**, cu care am studiat liedul, nici pe **Aurel Alexandrescu**, care preda arta interpretării oratoriului. De asemenea, în clasa de operă, sub îndrumarea maeștrilor **Jean Rînzescu și Hero Lupescu** am făcut o pregătire serioasă pentru cariera de mai tîrziu.

În Operă am intrat în 1963, după ce terminasem Conservatorul cu 10, cu un rol de a cărui extremă dificultate îmi dau seama poate abia acum : **Donna Anna** din opera **Don Giovanni** de **Mozart.** El poate fi cîntat și de o voce lirică **(Joan Sutherland)** și de una foarte dramatică **(Birgit Nilsson)** ; actul I este predominant dramatic, al II-lea pretinde o **coloratură** dramatică. La Operă era tocmai perioada cînd se simțea nevoie acută pentru o interpretă în rolul **Donnei Anna** și eu am pregătit rolul cu repeziciune ; a existat chiar o perioadă destul de lungă în care am fost singură pe rol și el mi-a adus unele din succesele importante ale carierei mele. Alături de rolul titular din **Madame Butterfly,** cel din **Don Giovanni** s-a dovedit hotărîtor în ce privește aprecierea cercurilor muzicale internaționale. La cîțiva ani de la debutul bucureștean, Televiziunea cehoslovacă a lansat un concurs pentru un film cu **Don Giovanni,** care trebuia să beneficieze de o distribuție recrutată printre cîntareții din țările socialiste. Redactora Florica Gheorghiescu, de la Televiziunea Română, a trimis la Praga o înregistrare pe bandă cu a doua arie a **Donnei Anna** și am fost chemată să susțin rolul respectiv în filmul al cărui interpret, în rolul titular, era basul bulgar Ghiuzelev. Pelicula, realizată color, a fost achiziționată și de televiziunile altor țări ; s-a dat și la Viena și în urma acestei vizionări, faimoasa **Staatsoper** din capitala Austriei m-a invitat să cînt în **Don Giovanni** pe această scenă, unde Mozart este la el acasă ; era prin 1977 și de atunci în fiecare an sînt chemată la Viena să susțin o serie de spectacole ; am cîntat acolo în **Traviata, Boema, Madame Butterfly.** În primăvara anului 1983 s-a realizat la Staatsoper o nouă montare a capodoperei lui Puccini, dirijată de **Lorin Maazel** și în regia lui **Jean Pierre Ponnele** ; am fost invitată să-mi dau concursul la premiera noului spectacol..."

Eugenia Moldoveanu este modestă. Ea uită să spună că în 6 noiembrie 1979 debuta la celebrul **Metropolitan Opera** din New York, că aici s-a bucurat să colaboreze cu dirijori ca **James Levine,** că a avut ca partener în opera Traviata pe **Carlo Bergonzi,** sau că, de-a lungul vremii, a cîntat alături de **Placido Domingo** (în Luisa Miller, la Hamburg), că a beneficiat de sfaturile unor regizori ca **Maurice Bejart** și alții...

Scenele mari de operă din întreaga lume, cum ar fi Viena, New York, Hamburg, Zürich, Geneva, Veneția etc., au fost gazda pentru un număr mare de spectacole avînd ca protagonistă principală pe soprana românca Eugenia Moldoveanu. Abia întoarsă dintr-un lung turneu, am ascultat-o — cîteva zile în urmă — cîntînd **Violetta** din Traviata lui Verdi. Cîtă suavitate, cîtă forță umană, expresii profunde ale sentimentelor veșnice, proprii doar aceluia care trăiește și muncește intens, sorbind și dăruind — în același timp — fiecare clipă de viață...

*) După revista „Scena lirică" nr. 2, Opera română din București

Othello

Credincios calendarului său artistic, iată, teatrul liric bucureștean își răsfață spectatorii cu cea de-a treia premieră a stagiunii, în numai trei luni de la începerea ei ; și, în ciuda frigului pătrunzător, și a unui drum anevoios de străbătut pînă în Cotroceni, ne-am bucurat să vedem sala mare a Operei plină pînă la refuz, cu împătimiți ai artei sunetelor. Așadar, la 102 ani de la premiera mondială (Milano, 5 februarie 1887) și după aproape 15 ani de pauză bucureșteană, Othello (în transcripție italiană : **Otello),** nemuritoarea dramă shakespeariană, care i-a inspirat lui Giuseppe Verdi o creație muzicală la fel de perenă, vede din nou luminile rampei primului teatru liric al țării. Cele trei simboluri, **puritatea** (Desdemona), **gelozia oarbă** (Othello), precum și **invidia** (Iago), fac să lăcrimeze iarăși spectatorii, care pleacă însă de la acest spectacol filozofînd despre **bine și rău,** despre **eternul omenesc** ce se degajă prin tristele întîmplări petrecute pe scenă, ca și în viață, de atîtea ori...

Să laudă, dintru început, întregul colectiv al teatrului, de la mașiniști pînă la directori, deoarece — în condiții binecunoscute — ei nu au ezitat să-și pună la contribuție toată rîvna și ingeniozitatea, pentru a face față cerințelor unei montări aproape fără cusur ! Atelierele de croitorie și cizmărie au făurit costume ireproșabile **(Ofelia Drăgănescu)** ; tîmplăria și pictura și-au dat silința să sugereze, prin decoruri simple și economicoase **(Roland Laub),** cadrul necesar al acțiunii ; iar luminile **(Ion Cotîrlă)** au ajutat, de asemeni, la crearea unei atmosfere specifice, făcîndu-ne să uităm fastul de altă dată... Și toate acestea s-au bucurat de concepția și cîrmuirea regizorală a maestrului **Jean Rînzescu,** mentorul necontestat al tuturor regizorilor noștri de operă. Sigur, în spectacolul actual nu se întrevăd prea multe noutăți. De altfel, cu modestia care-l caracterizează, venerabilul maestru îmi spunea : „Eu sînt mai conservator, mai cuminte decît colegii mei (foștii săi elevi !), și las muzicii libertatea de mișcare și de trăire a sentimentelor ; gestul trebuie doar să sublinieze ceea ce exprimă muzica" ! Nimic mai adevărat ; dar cîtă minuțiozitate în această punere în scenă ! Iată freamătul și violența furtunii, reliefată prin mișcările coriștilor ; iată cvartetul simțămintelor, furia, disperarea, viclenia și frica, arătate copleșitor de Othello, Desdemona, Iago și Emilia ; iată monumentalismul finalului actului al treilea, plin de cele mai diferite gînduri, ilustrate atît de bine în fizionomiile tuturor, de la coriști și pînă la primii soliști ! Personal, prefer un asemenea artist, care situîndu-se la un înalt nivel al măiestriei, poate că nu o mai urcă, poate că o repetă, dar el rămîne mereu pe piscul la care a fost situat, de multă vreme, prin creațiile regizorale demonstrate în atîtea opere...

O distribuție „de zile mari" și-a asigurat aplauzele, deci adeziunea publicului, încă din seara premierei, ba chiar din dimineața avanpremierei ! Astfel, Desdemona a reflectat puritatea însăși, atît a personajului cît și a muzicii, prin interpretarea dată de **Sanda Sandru** și **Cornelia Pop** ; și, de aceea, iubind personajul, le-am iubit pe fiecare dintre ele, așteptînd însă și debutul — în același rol — al Eugeniei Moldoveanu. Othello a fost întruchipat de **Ludovic Spiess** și **Anatol Covali** ; i-am crezut și am suferit laolaltă cu fiecare dintre ei; m-am gîndit și la maturitatea artistică a marelui Spiess, ca și la talentul autentic al lui Covali. Iago are nu mai puțin de patru interpreți de valoare, în distribuție. I-am ascultat pe **Vasile Martinoiu** (cu un joc de scenă aprofundat) și pe **Emil Pinghireac** (de la Teatrul Muzical din Galați) ; i-am urît pe amîndoi, pentru răutatea lor și izbînda vicleniei, dar le-am recunoscut dreptul de a juca acest rol, pe orice scenă, căci Iago nu este un personaj la îndemîna oricărui bariton ; sîntem, totodată, curioși de viitoarea evoluție a regelui intriganților, sub chipurile lui Eduard Tumageanian și al lui Nicolae Urziceanu. În fine, Cassio, exponentul tinereții credule, a fost interpretat — pînă acum — doar de **Ștefăniță Lascu,** un nume nou care promite mult, fiind însă, de pe acum, o reușită certă a clasei de canto din conservatorul bucureștean. **Nicolae Bratu** (Roderigo), **Dan Zancu** (Lodovico), **Adrian Ștefănescu** (Montano), **Lucia Cicoare — Drăgan** (Emilia) și **Ion Grigorescu** (crainicul) au completat, fericit, distribuția rolurilor solistice.

Corul Operei Române este același colectiv de nădejde, care muncește și iar muncește, în opere, în concerte, la imprimări, bun la toate ! La fel ca priceputul său maestru, **Stelian Olariu,** ce este secondat — de cîtva timp — de **Vasile Corjos;** iar orchestra a sunat ca în zilele sale cele mai bune (un cuvînt de mulțumire pentru muzicalitatea cu care s-au susținut micile solo-uri instrumentale), întregul spectacol bucurîndu-se de girul competent al dirijorului și compozitorului **Cornel Trăilescu.**

Othello, la Opera Română din București, înseamnă prezentarea unui act de cultură ; sîntem convinși deci că și acest spectacol se va bucura de o viață lungă, spre bucuria tuturor acelora care simt, imperios, nevoia artei și a culturii !

CLAUDIU NEGULESCU

■ Mă numesc Irina Luntraru și sînt învățătoare în comuna Borlești, județul Neamț. De la vîrsta de 18 ani m-am îmbolnăvit de o boală gravă de piele — psoriazis —, boală ce mi-a întunecat toată tinerețea timp de 25 de ani. M-au tratat medici din Iași, Piatra Neamț, București, dar fără nici un rezultat. Timp de un an și jumătate am fost în tratamentul tovarășului Nicolae Panait, dar totul a fost în zadar. După apariția articolului din FLACĂRA referitor la tratamentul tovarășului farmacist Alexandru Torjescu, din Brăila, m-am adresat domniei sale. Aplicîndu-mi tratamentul respectiv, în două săptămîni am fost complet vindecată. După 25 de ani de necaz m-am văzut din nou un om sănătos, încrezător în viață.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții – un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Direcția comercială a județului Vaslui** (în urma sesizării unor nereguli la berăria „Vasluiet" de către Stelică Ursu, strada Ștefan cel Mare, bloc 152, ap. 6) : Avînd în vedere că, atît ospătara Maria Fotache cît și barmana Georgeta Lungu nu sînt la primele lor abateri de la normele de servire și regulile de comerț, direcția comercială, împreună cu conducerea I.C.S.A.A.P. Vaslui au hotărît mutarea disciplinară a acestora la unități alimentara. Totodată li s-a dat un ultim avertisment, la prima abatere urmînd a li se desface contractul de muncă.

■ **Maria Callas din Timișoara, bulevardul Cetății nr. 37, ap. 6** ne scrie că și-a adunat, de la unitățile militare la care a lucrat, toate adeverințele necesare dosarului de pensie, acoperind perioada 1962—1973. Ulterior, însă, oficiul de pensii i-a comunicat că îi lipsesc din dosar adeverințe pentru 1967 și 1973. Ea știe bine că le-a depus la oficiu, iar de la unitățile emitente i s-a spus, de cînd a luat acele acte, că nu i se dau de două ori. **Dacă acei care păstrează dosarele noastre ne-ar putea purta pe drumuri oricînd în felul acesta, în scurtă vreme lumea ar arăta altfel.**

■ **Consiliul popular al sectorului 1** ne răspunde la scrisoarea lui Marin Voiculescu, str. Cenad nr. 14, sectorul 5 : Cazul a fost analizat de conducerea I.D.E.B. și rezolvat favorabil în sensul că omul va achita numai energia electrică pe care a consumat-o el. Vasile Cristu, șeful centrului de abonați nr. 9, a fost sancționat pe linie administrativă pentru abuzul în serviciu, în cazul petentului. **Bine că măcar de această dată !** (n.n.)

■ **Vicepreședintele UJECOOP Teleorman, M. Ionescu,** ne-a scris de curînd ca să ne anunțe că „Uniunea județeană a cooperativelor de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor a încheiat anul 1984 în sectorul circulației mărfurilor cu planul de desfacere integral realizat". Ne bucurăm atît de mult încît urăm numitei uniuni ca, în 1985, să-și realizeze planul general în întregime. În toate sectoarele și la toți indicatorii. Ar fi nedrept să uităm că, încă din titulatură, ea cuprinde mai întîi cooperativele de producție. Sperăm să fim bine înțeleși, nu ca în zicala cu Vlasca și Teleorman. Oricum, pentru realizările menționate, multe felicitări !

■ **Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Cluj** ne înștiințează că, în sfîrșit, Cooperativa „Munca" Huedin a expediat lui Mihai Adomnicăi din Botoșani 230 lei, sumă ce reprezintă valoarea pantofilor, „în urma apariției în revistă a notei tov. Adomnicăi". Sîntem asigurați chiar că „imediat". După apariția notei. Sesizările omului nu erau de ajuns. **Nici un cuvîntel însă despre faptul că, sub numita firmă de la Huedin, în loc de pantofi acceptabili se produc încurcături inacceptabile. Iar tăcerea aceasta nu mai e treabă de pantofar.** (n.n.)

■ Mama mea, pe nume COJOCARU VIORICA, născută la 15 decembrie 1923 în comuna Viile, Satu Mare, a plecat în ziua de 18 decembrie 1984 de la domiciliul meu din București, în jurul orei opt și jumătate, la cumpărături spre piața Amzei și nu s-a mai întors. Era îmbrăcată într-o haină de blană (urson), purta o căciulă de blană de oaie maro deschis, cizme negre, mănuși de tricot verzi și avea buletinul de identitate într-o sacoșă de fîș albastru, cheile de la apartament, ochelarii și un portofel cu bani. Era suferindă și, ca semnalmente particulare, avea o operație de aproximativ 20 centimetri pe coloana vertebrală, iar piciorul stîng ușor atrofiat din cauza unei semipareze. Apelez, prin intermediul revistei, la bunătatea și omenia celor care pot relata ceva în legătură cu ea. Spre o mai ușoară aducere aminte, specific : ziua de 18 decembrie a fost ultima zi cu soare înainte de zilele de iarnă. **(Maria Deli. Telefon — 49 80 37).**

■ Primim de la **Ministerul Comerțului Interior** : Pentru soluționarea cererii elevelor Marin Ioana și Sandu Anișoara de la Școala profesională de vitrinieri decoratori din cadrul Liceului de artă „N. Tonitza" din București, vă comunicăm că s-a luat legătura cu Direcția comercială a județului Prahova, care va găsi posibilitatea încadrării acestor eleve după absolvire, în februarie 1985, la una din întreprinderile comerciale din acest județ. Direcția de organizare, control, personal și învățămînt din Ministerul Comerțului Interior va urmări încadrarea elevelor în meseria în care s-au pregătit.

■ **Mihaela Chiurtu din București, strada Metalurgiei nr. 33, bloc O 3, scara 7, et. 8, ap. 273, sectorul 4** ne scrie că, în urma unei dispute cu I.C.R.A.L. Berceni pentru cuantumul chiriei, s-a judecat cu întreprinderea și, abia la recurs, s-a văzut clar cum stau lucrurile, iar decizia tribunalului i-a dat dreptate reclamantei. La I.C.R.A.L.-ul respectiv însă hotărîrea judecătorească definitivă nu este luată în considerare, „certîndu-se cu noi că Tribunalul municipiului cum a putut să dea o astfel de decizie și să schimbe chiar sentința Judecătoriei sectorului 4". „În concluzie, noi procesul l-am cîștigat, dar, soțului meu i se oprește în continuare pe stat în loc de 179 de lei tot 390 de lei plus 200 de lei majorări în fiecare lună. Mai mult, cînd, în toamnă ni s-a spart țeava comună de la baie și s-a inundat blocul, am anunțat la I.C.R.A.L. și a venit a doua zi tov. Pîrvu în stare de ebrietate, dar nu a făcut nimic în starea în care era. A promis că revine a doua zi, dar n-a venit. Am adus un particular și am făcut reparația. La cîteva zile a venit și tov. Pîrvu să ceară mai întîi 60 de lei pentru deplasare și a doua zi încă 40 de lei tot pentru deplasare". **N.R. Starea de ebrietate la propriu nu se plătește, iar la figurat nu se tolerează. Hotărîrile definitive parcă se executau.**

■ **Ministerul Muncii** : Urmare adresei dumneavoastră vă restituim scrisoarea tov. Ion Soare din Bacău, strada Aleea Parcului nr. 32. Comisia Centrală de Pensii a analizat situația sa, urmare apelului împotriva gradului III de invaliditate și, în baza avizului organelor medicale de specialitate, în ședința din 15 decembrie 1984, a hotărît încadrarea în gradul II de invaliditate.

■ Locuiesc în Jibou, strada Ronei, nr. 22 și vă fac cunoscut că Brigada nr. 5 Jibou a I.A.C.M. Zalău a făcut un șanț pentru canalizarea orașului prin curtea și grădina mea. După aceea, doar în dreptul casei șanțul a fost astupat cu pămînt aruncat. Nu s-a tasat umplutura, nu s-a pus balast cum a fost. Pămîntul se tot lasă, șanțul are patru metri și jumătate adîncime și e la o distanță de un metru și jumătate de casă, așa că pot apărea deteriorări ale imobilului. Restul șanțului nu e astupat de loc. Grădina pe jumătate n-am folosit-o anul trecut și impozitele sigur că nu le-am plătit doar pe jumătate. Dar n-aș vrea să pățesc la fel și anul acesta. **(Radu Mureșan).**

■ **Întreprinderea pentru exploatarea vagoanelor restaurant și de dormit C.F.R.** : ne înștiințează că, în urma scrisorii lui Ionel Valeriu din Brăila care reclama „unele aspecte negative în activitatea lucrătorului gestionar al vagonului bar din trenul 725 din 31 august 1984, vă facem cunoscut că, în urma cercetărilor efectuate, lucrătorul gestionar a fost sancționat administrativ". Cel ce ne-a scris, însă, nu relata „unele aspecte", ci reclama clar bădărănia unui barman „cu privirea încețoșată de aburii alcoolului și fără ecuson", care sfidă regulile comerțului civilizat și un organ de control. **Din răspunsul primit lipsește în continuare ecusonul vizat. Cum se numește totuși cel vinovat — concret — ce sancțiune a primit ? Răspunsul sosit la redacție este semnat : Director Gh. Vină sau Vină, nu se înțelege. Așteptăm lămuriri.**

■ Mă numesc **Constantin Androne**, am domiciliu în **București, strada Oțelarilor, bloc 119, etaj 4, scara 2, ap. 80, sectorul 4.** Anul trecut, la dosarul de pensie mi s-a spus că nu mi se ia în seamă perioada lucrată între 1946 și 1959 inclusiv, deși era înscrisă în carnetul de muncă, conform adeverinței nr. 37 969 din 22 aprilie 1961, trimisă de Oficiul de pensii al Sfatului popular al Raionului 1 Mai Atelierelor de utilaj și construcții Otopeni, unde mi s-a completat carnetul de muncă. Am fost trimis la cei ce au arhiva unde se află actele originale conform cărora s-a eliberat în 1961 respectivul document în care se scria clar, ce perioade am lucrat, la ce unități, cu ce retribuții, din 1946 pînă în 1959. Acum, la Sectorul 2, Oficiul de pensii răspunde că nu există actele pe care le vreau. Sigur că e mai greu de căutat. Actele originale sînt în dosarul meu de pensie de invaliditate depus în 1959, luna iulie, ziua 1. Adresa mea de atunci era : Strada Păsculescu Tei, bloc B 7, etajul 1, ap. 6, Raionul 1 Mai. **Rugăm un om de omenie să înfrunte praful acelor dosare. Pensia unui om bătrîn și bolnav depinde de acest deranj (n.n.).**

■ **Consiliul popular județean Vîlcea** : Avînd în vedere că motivele pentru care tovarășul Vasile Sasu, din comuna Oteșani, a solicitat transferul sînt îndreptățite, s-a stat de vorbă cu conducerea C.I.P.A. Vîlcea care a hotărît să i se aprobe transferul la cererea lui.

■ Comuna noastră, Leleasca, este la extremitatea nordică a județului Olt. De un an, autobuzul de Slatina vine mai rar. Noi socotim că dacă nu se poate evita suspendarea temporară a unor trasee, ar fi omenește să se suspende cel de Ungureni, iar nu al nostru. E o propunere. În primul rînd pentru că autobuzul nostru (de Urși) trece și prin comuna Topana, prin care merge 3 kilometri, iar în al doilea rînd pentru că în această comună mai are cap de linie și autobuzul de Ciorica. Autobuzul de Urși are un traseu mai scurt decît cel de Ungureni și ar servi toate comunele din nordul județului Olt, inclusiv Topana. **(Semnează Gheorghe I. Simionescu împreună cu alți 50 de cetățeni din Leleasca).**

■ **Întreprinderea „Combustibilul" București** : Vă informăm că sesizarea cetățeanului Mocanu E. din strada Podul Înalt nr. 22 a fost rezolvată. Vinovat de producerea acestei sesizări se face șeful depozitului care, datorită activității necorespunzătoare, a fost sancționat cu avertisment.

■ **Tincuța Balint din Timișoara, zona Ion Ionescu de la Brad, bloc A, 25A, ap. 2,** ne roagă s-o ajutăm să-și regăsească o fostă bună prietenă de care nu mai știe nimic din 1967. Atunci era elevă la Școala de surori medicale din Sighetu Marmației. Numele ei de fată era Aurica Filip și era născută, din cîte îmi amintesc, în comuna Suciu de Sus, județul Maramureș.

■ În 1982 am fost mutată (demolare) **în blocul 78, scara A, ap. 6, sector 6, strada Furnirului nr. 8,** într-o garsonieră, unde pereții sînt uzi și se strînge apa pe linoleum. După multe insistențe la I.C.R.A.L., în 1983 au făcut izolație într-un colț de cameră. În 1984 situația cu apa pe linoleum se repeta. M-am dus tot la I.C.R.A.L., dar mi se spune că mă privește, să-mi repar singură. Sînt văduvă, am 73 de ani, îmi achit la timp chiria și întreținerea și îmi mut des mobila din cameră din cauza umezelii care îmi macină și sănătatea. **(Zamfira Ștefănescu).**

■ Din 17 ianuarie 1984 liftul nostru n-a funcționat decît 1 (una) oră, la probele de încercare, prin mai-iunie. **Cornel Matreșu, strada Nedelcu Ion nr. 3, bloc 1 A, scara 1, et. 6, ap. 38, Sectorul 3.**

■ **Dumitru Sava din Reșița, strada Petru Maior nr. 65, scara IV, ap. 5,** sesizează că oficile poștale primesc colete pînă la 10 kilograme, iar stațiile C.F.R. de la 13 kilograme în sus. Coletele de 10 pînă la 13 kilograme nu le primește nimeni. **Probabil în curînd, la mesagerii, în gări, se vor introduce greutăți diversificate cu care să se poată completa aceste colete care nu există. Nu există — ați înțeles — în instrucțiunile cu tabele de colete ale autorilor de instrucțiuni cu tabele de colete. (n.n.).**

■ Primim din partea **Consiliului popular al sectorului 3**: „În urma verificărilor efectuate, s-a constatat că aspectele negative din activitatea unității nr. 2 a cooperativei „Automecanica", relevate în scrisoarea unor cooperatori din cadrul acestei unități, sînt reale. În consecință, de acord cu conducerea cooperativei, s-au luat următoarele măsuri : a fost numit un maistru pentru coordonarea activității de producție, iar șeful unității a fost sancționat și somat ca, în termen de 3 luni, să elimine toate abaterile și lipsurile semnalate."

■ O problemă de care se lovesc uneori și gospodinele bucureștene ridică **Gheorghescu Constantin din Satu Mare, str. Timotei Cipariu nr. 5,** anume calitatea vaselor emailate din comerț. Magazinele de profil sînt în general foarte bine aprovizionate cu aceste produse. Din păcate, însă, multe vase sînt ciobite, cu emailul căzut în unul sau mai multe locuri. Nu putem crede că ele așa au fost livrate de producători. Mai sigur este că diferitele manevre necesitate de transport sînt executate fără grija necesară, ceea ce duce la deteriorarea produselor și deci la refuzul cumpărătorilor de a le achiziționa.

■ „Nu v-aș fi scris aceste rînduri dacă n-aș fi trecut de patru ori în ultimul timp prin situația neplăcută de a sta în picioare la spectacolele găzduite de Casa de cultură din Făgăraș, avînd de fiecare dată bilete pe care erau menționate clar rîndul și locul. Ultima oară mi s-a întîmplat pe data de 29 octombrie 1984, cînd, alături de vreo 40 de spectatori am găsit locurile ocupate de persoane cu bilete tot atît de în regulă ca și ale noastre. Apelul făcut de noi la directoarea casei de cultură s-a lovit de refuzul acesteia de a discuta problema. Consider că omul merge la spectacol pentru a se deconecta și nu pentru a se enerva din pricina lipsei unui elementar spirit organizatoric". **(Nicolae Botezatu, str. Lalelelor nr. 4, Făgăraș, județul Brașov.**

■ **Consiliul popular al Sectorului agricol Ilfov** ne răspunde la scrisoarea Anei Popescu din București care solicita luarea unor măsuri de ocrotire față de nepoții ei, Marian și Lucian Panaitescu, minori, din comuna Pantelimon, strada Toamnei nr. 10 : Condițiile materiale și morale ale familiei nu permit creșterea și îngrijirea acestor copii în condiții corespunzătoare, astfel că s-a stabilit ca Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Pantelimon să ia de urgență măsuri de întocmirea dosarelor și de înaintare spre aprobare comisiei de ocrotire a minorilor, în vederea internării acestora într-o casă de copii școlari.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Vrancea** la scrisoarea lui Zamfir Macovei din comuna Vidra, ne răspunde că acesta — subinginer automobile, absolvent al unei facultăți de mecanică — a fost repartizat la Întreprinderea de scule și elemente hidraulice Focșani.

■ **Veronica Ciocmărean din Cluj-Napoca, strada Almașului nr. 3, blocul R, scara V, ap. 46** ne scrie că din primăvara trecută nu reușește să se aboneze la cursa de care beneficiază alți muncitori ai I.C.P.I.A.F. Cluj-Napoca unde lucrează și dînsa. Este o cursă specială prin convenție. Între timp alții au putut să se aboneze, deși la prima ei solicitare nu erau abonați. Veronicăi Ciocmărean i se spune mereu că nu se poate.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Brașov** : Ileana Moldovan din Brașov, strada Lalelelor nr. 21, blocul 84, scara A, apartamentul 8 a fost repartizată ca muncitoare la Întreprinderea de autocamioane Brașov.

■ În FLACĂRA din 5 octombrie 1984 a apărut scrisoarea lui **Iustin Popa din Cugir, strada Rozelor nr. 1** care sesiza că a cumpărat de la Vințu de Jos o garnitură de mobilă defectă, produsă de C.P.L. Tîrgu Jiu. Omul ne scrie din nou ca să ne mulțumească pentru sprijin : Pot să vă informez că tocmai în pragul sărbătorilor de iarnă C.P.L. Tîrgu Jiu mi-a adus o altă garnitură de mobilă de care sînt foarte mulțumit.

■ **Maria Gal** din comuna Sălard, județul Bihor, ne scrie următoarele : „În localitatea noastră sîntem 4 abonați la revista **Rebus,** dar de la numărul 16 n-am mai primit nici o revistă. Ne-am adresat oficiului poștal de care aparținem, oficiu care, la rîndul său, s-a adresat poștei din Oradea, de unde s-a primit același răspuns : nici la ei n-a ajuns revista. Dorim să știm adevărul, dar vă rugăm să interveniți să primim și numerele 16, 17, 18, 19 ș.a.m.d.". Publicînd rîndurile Mariei Gal, facem mențiunea că telefoane și scrisori cu un conținut asemănător am primit de la foarte mulți abonați, dintre care îi amintim doar pe Angela Săceanu, din Craiova, Calea București, bl. A 8, sc. 2, et. I, ap. 3, (în iunie a primit ultimul număr), și pe Constantin Calude, București, str. Radu Boiangiu nr. 8, bl. 38, ap. 48, of. poștal nr. 2. În același timp îi invităm pe cei ce au răspunderea difuzării revistei la „seriozitate", cum se exprima semnatara scrisorii, și la respect față de abonați, să-și facă, deci, datoria față de publicație și de cititori.

Pagină realizată de
DORIN GHERGHINESCU ■

Poșta redacției

Floarea Aniței — București : Externarea minorului cît și sistarea contribuției fixate pentru acesta nu se poate face decît în urma sesizării instanței de judecată de pe raza unde se află unitatea de reeducare care va dispune revocarea măsurii de internare ● **Valerica Barbu** — Poiana Lacului (Argeș): Prezentați-vă la Oficiul de asigurări sociale și pensii de stat cu actele necesare ● **Constantin Giurcă** — Cernavodă : Activitatea didactică pe care o îndepliniți la liceul agroindustrial din localitate, este considerată sarcină de serviciu în cadrul programului de muncă și este retribuită de unitatea unde sînteți încadrat ● **Alexandrina Manea** — Gornet Cuib (Prahova) : Dacă aveți dreptul la o pensie proprie și îndepliniți și condițiile pentru obținerea pensiei de urmaș după soțul decedat, puteți opta pentru oricare din aceste pensii ● **Aurel Cozac** — Diosig (Bihor) : În producția internă nu se execută pînă în prezent proteze funcționale care să permită mobilitatea și în final utilizarea brațului amputat ● **Petru Maftei** — București : În unitățile bucureștene, aprobările de stabilirea domiciliului în Capitală se dau în baza numărului de locuri, aprobate și repartizate anual de către Consiliul popular municipal și transmise instituțiilor din sectoare. În funcție de locurile primite, conducerile întreprinderilor vor transmite consiliilor populare de sectoare propunerile și dosarele celor ce urmează a primi aprobare pentru stabilire în municipiul București ● **V. Amarie** — Tătărași (Iași): Puteți efectua activități retribuite prin plata cu ora numai la disciplinele de la funcția de bază sau la disciplinele înrudite pentru care aveți pregătirea prin studiile absolvite ● **Marilena Enache** — Călărași : Revista „Femeia" deține rubrica la care faceți referire ● **Irina Nicolau** — Todirești (Vaslui) : La inspectoratul școlar ● **Alexandru Grigore** — București : De la data cînd vi s-a făcut echivalarea ● **Asociația de locatari str. Măguricea nr. 1** — București : Dv., asociația, aveți obligația de a încheia contracte cu furnizorii respectivi, iar plata agentului termic consumat pentru încălzirea locuințelor se va recupera de la : a) locatari conform cotelor stabilite de asociație ; b) unitățile beneficiare ale apartamentelor care nu le-au ocupat la timp ; c) ICRAL pe bază de documentație prezentată de asociația locatarilor, pe perioada cît au stat nedistribuite.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Supunem atenției

Bătălia împotriva cancerului

● Timp fizic, timp biologic ● „Enigma" lui Pauling ● 60 de trilioane de celule în corpul omului ●

Un om interesant, o ipoteză îndrăzneață

— Așadar, vă numiți Radu Ilie Mânecuță și susțineți că aveți un punct de vedere, o ipoteză, care vizează producerea și implicit combaterea cancerului. Nu vă ascundem că teoria dumneavoastră, întemeiată pe cele mai noi cercetări în domeniu, ne interesează, drept pentru care o vom înfățișa atenției publicului și a specialiștilor. Numai că sînteți, din cîte am înțeles, geolog ! De unde pînă unde, tovarășe Mânecuță, o astfel de preocupare ?

— Fiu de medic, e adevărat veterinar, am vrut să urmez medicina. A fost visul meu, din păcate nerealizat. Trei ani la rînd, începînd din 1949, am tot dat la facultate, dar n-am izbutit să intru. Pasiunea însă mi-a rămas, nu m-am desfăcut de ea, m-a mistuit și mă mistuie. Am avut și șansa să mă ocup, ca geolog, de documentarea științifică, luînd contact cu cele mai noi cărți și reviste. Avînd obișnuința sintezelor, am adunat din ele noutăți privitoare la geologie, dar și la medicină, reușind să încheg, în timp, o ipoteză privitoare la cancer. N-aș zice că e o teorie cu totul și cu totul nouă, ea mai degrabă interpretează decît inovează, dar consider că, și așa, merită o discuție.

— Ați citit mult ? Citiți mult ?

— Nu mai eram chiar tînăr cînd, pentru a mă putea descurca în materie de cancer, m-am apucat de electronică ! Asta ca să vă faceți o imagine. Am citit și citesc, fără exagerare, tot, nu cred să-mi fi scăpat ceva ! Dosarul meu privitor la cancer numără vreo două sute de probleme și cîteva zeci de mii de pagini. Stăpînirea limbilor de circulație, de asemenea învățate pe parcurs, m-a ajutat enorm.

— E clar. De unde ați început ?

— Încă din liceu, pregătindu-mă pentru facultate, am aflat că numai substanțele levogire sînt active pentru organism și asta mi-a dat de gîndit.

— Ce înseamnă substanțe levogire ?

— Cele care au capacitatea de a devia planul luminii polarizate către stînga. Între ele și substanțele dextrogire, cu izometrie optică de dreapta, nu există nici o diferență din punct de vedere chimic și, totuși, numai primele sînt active !

— De ce ?

— Asta e, de ce ?! În „Chimia Generală", savantul american Linus Pauling, dublu laureat al Premiului Nobel, pentru chimie în 1954 și pentru pace în 1960, nota că „nimeni nu știe de ce noi, oamenii, sîntem clădiți din moleculele de levoaminoacizi și nu din molecule de dextroaminoacizi. Toate proteinele cercetate pînă în prezent, obținute din plante și animale, din organisme mai evoluate și mai puțin evoluate, bacterii, mucegaiuri, virusuri chiar, s-au dovedit a fi formate din levoaminoacizi". Tot el concluziona că „aceasta este o mare enigmă". Sigur e un lucru : că doar substanțele levogire sînt biologic active pentru organismele vii, acidul L-ascorbic, adică vitamina C, sau L-penicilina, spre a nu furniza decît două exemple.

— De ce e sigur ?

— Pentru că s-a demonstrat pe cale experimentală.

— Bun. Mergem mai departe ?

— M-am lămurit deci, cu timpul, fără a deține și explicația, că întreaga organizare a viului este levogiră, proteinele, aminoacizii, A.D.N.-ul, A.R.N.-ul și așa mai departe. Nu era descoperirea mea, eu doar mi-o însușeam, legînd-o mai tîrziu, peste cîțiva ani, de timp. Mai corect spus, de timpul biologic, care e și el, cred, levogir.

— Timp biologic ?!

— Exact. Se cuvine să fac aici o mai lungă paranteză, referindu-mă la experiențele astrofizicianului sovietic Nikolai Kozirev.

— Cel cu „pendulul universului", nu ? Numele lui Kozirev ne spune ceva, dar nu prea mult ! Ce-a descoperit el ?

— După Kozirev, timpul nu e un element abstract, ci e energie. Mai precis, energie turbionară, cu sensul de rotație spre dreapta pentru Terra. Concret, cum a procedat el ? A folosit o balanță, bine protejată, ecranată electric și magnetic, așezînd pe unul dintre talgere un giroscop și pe celălalt, greutățile necesare unei echilibrări perfecte. Avînd intenția să rotească giroscopul, a așezat la piciorul balanței un vibrator electric, calculînd în așa fel încît vibrația acestuia să fie total absorbită de rotația giroscopului. După care a pus giroscopul în mișcare. Cît giroscopul s-a rotit spre dreapta, acul indicator al balanței a rămas nemișcat. Surpriza s-a produs însă la mișcarea giroscopului spre stînga, balanța dezechilibrîndu-se, brațul cu giroscopul devenind mai ușor.

— Nici o lege cunoscută a fizicii nu poate explica un astfel de fenomen, greșim ?!

— Nu, dar nu vă grăbiți. Kozirev a mai făcut două experiențe. Sub brațul balanței cu giroscopul, a pus o ceașcă în care a turnat ceai. Firește, echilibrul s-a menținut. Cînd însă a introdus în ceai o bucată de zahăr, echilibrul s-a stricat imediat și a durat pînă la dizolvarea completă a zahărului. În sfîrșit, în condițiile experienței anterioare, savantul sovietic a plasat în locul ceștii de ceai un termos cu apă caldă, închis cu un dop de plută prevăzut cu o pîlnie mică. Balanța nu s-a perturbat. Numai că, cu multă precauție, Kozirev a început să introducă apă rece peste cea caldă din termos și, surprinzător, fără nici o explicație științifică, echilibrul balanței s-a stricat din nou, brațul cu giroscopul pierzînd din greutate.

— El a devenit în toate experiențele mai ușor ? Ce să deducem ?

— N-avem, repet, nici o explicație, dar logica ne conduce într-acolo, că brațul cu giroscopul a pierdut din greutate. Părerea lui Kozirev, împărtășită și de alți oameni de știință, e că fenomenul s-ar datora acțiunii timpului fizic, care are o realitate foarte concretă, fiind exprimat sub forma unei energii turbionare cu sensul de rotație, pentru planeta noastră, spre dreapta. El îndrăznește chiar mai mult, afirmînd că „timpul este un element organic al tuturor fenomenelor ce se desfășoară în univers, deci și pe Pămînt. Toate fenomenele naturii se petrec fie degajînd, fie absorbind timp !"

— Experiențele sînt, fără îndoială, tulburătoare, dar ce vă determină să credeți că ele evidențiază în mod direct timpul ? Afirmația ni se pare, iertați-ne, riscantă, unde e timpul ?

— Puteți avea rețineri, e drept, privind prima experiență, dar în celelalte două, unde sînt evidențiate efecte cu o anumită durată, timpul este clar incriminat. Prin extrapolare, dat fiind rezultatul similar în cele trei experiențe, el poate fi implicat și în prima.

— Să zicem. Reticența sau, ca să fim și mai tranșanți, ignoranța noastră ne împing să vă întrebăm : și ce-i cu asta ?! S-a demonstrat ce ?!

— Dacă acesta este timpul fizic, cu rotație spre dreapta, de ce n-ar exista și un timp biologic, care să acționeze spre stînga ?

— Vă aparține și răspunsul : poftiți !

— Fizicul e, se știe, se acceptă, entropie, dezorganizare. Biologicul, adică viața, înseamnă, iarăși se știe, organizare, antientropie. Cele două forțe sînt în opoziție, de unde și concluzia că, dacă timpul fizic se rotește spre dreapta, timpul biologic se rotește spre stînga.

— E, cu alte cuvinte, levogir, aici ați vrut să ajungeți ?

— Desigur. Avem, prin deducție, explicația organizării moleculelor viului, spiralate spre stînga. Ca să fiu și mai limpede : plecînd de la experiențele lui Kozirev și ținînd cont și de descoperirea inginerului Radu Forgaci, despre care „Flacăra" a scris, privitoare la propagarea elicoidală a curentului electric, sîntem tentați să emitem ipoteza că timpul este o manifestare energetică dextrogiră, a cărui propagare se face elicoidal, ca și în cazul altor energii, curent electric, lumină etc. Pe de altă parte, considerînd că viața este un fenomen antientropic, de semn contrar entropiei, rezultă că timpul biologic, care este propriu existenței viului, ar avea direcție contrară, fiind deci levogir. „Enigma" despre care vorbea Pauling ar fi, pînă la un punct, dezlegată.

— Și la ce-ar ajuta asta ? Care e legătura, dacă ea există, între toate aceste afirmații și teoria dumneavoastră privitoare la cancer ?

— Toate se înlănțuie, veți vedea. Medicina actuală, chiar cea mai avansată, se limitează la a explica viul prin intermediul chimiei. Pentru medici, datorită formației lor, fundamental înseamnă nivel celular. Eu, și nu numai eu, cred că fundamental înseamnă mai mult, înseamnă energetic. Mișcarea holistică, de la whole = întreg, cu toate limitele ei, legate de partea pur spirituală, speculativă, își propune să privească organismul în întregul lui, ținînd cont de legăturile omului cu Universul.

— Pare să fie, dacă nu ne amestecăm prea mult în discuție, teoria energetică a doctorului Toader Caba din Călan, așa-i ?

— Cunosc cărțile doctorului Caba și le consider de referință. Ele n-au adus lucruri foarte noi, dar au meritul de a fi coroborat informațiile știute și de a fi încercat să le explice.

— Vă mai amintiți experiența pe care Caba, fără să-i aparțină, ea fiind realizată de elvețianul Voegeli, o citează mereu ? Două seminte de plop, dintre care una va fi fiartă în apă, la 80 de grade. Apoi, analizate la microscop, ele nu vor releva nici o diferență chimică. Numai că, puse în pămînt, vor reacționa diferit : cea care n-a fost fiartă va da naștere unui copac, cealaltă nu ! Vă mai amintiți ?

— Diferența dintre ele nu e materială, doar că energia vitală a seminței fierte a fost distrusă.

— La fel explică și Caba !

— Nici n-ar putea altfel ! Și cînd discutăm despre cancer, trebuie să avem în vedere un astfel de element energetic concret.

— Să înțelegem că, după o mai lungă punere în temă, vom aborda ipoteza dumneavoastră cu privire la cancer ?

— Veți constata că tot ce-am discutat pînă acum va reveni, sub o formă sau alta, fie și tangențial, în expunerea care urmează. Pentru că eu socot că rezolvarea cancerului poate fi obținută numai prin cercetare sinergetică integrată la nivel energetic fundamental.

— E clar de ce la nivel energetic, dar simțim nevoia unei lămuriri suplimentare în ceea ce privește caracterul sinergetic. Ne puteți satisface curiozitatea ?

— Sinergetic, adică, fără a intra în prea multe amănunte, prin îmbinare interdisciplinară. Războiul cancerului, consider, nu mai e unul care trebuie dus doar în aria chimiei și a medicinei, dintr-un motiv foarte simplu. Aria lui e mult mai largă. Ajunge să spun, de pildă, că aspectele chimice sînt efecte și cele energetice cauze pentru a sprijini afirmația anterioară.

— Numai că, în acest război, dușmanul nu e doar foarte tare, producînd atîtea și atîtea victime, ci și, cum să-l numim, invizibil ! Greșim ?

— În ce? Ce spuneți e un lucru comun. Vă înspăimîntă numărul mare de necunoscute ? La ce bun ? Știința însăși are o mulțime de „pete albe". Nu știm cum se produce somnul, nici măcar cum acționează aspirina, da, da banala aspirină, nu prea știm ! Să luăm laserul. El a fost mai întîi inventat și apoi explicat, reprezentînd ce ? O „clasică" abatere de la legile fizicii ! Ca și experiențele lui Kozirev dealtfel. Ce vreau să spun ? Că e nevoie, împotriva cancerului, de un efort comun, care să țină cont de toate fenomenele care există, fie că sînt stăpînite, elucidate, fie că doar există, în afara unor explicații plauzibile.

— Cu scuzele de rigoare : nici dumneavoastră nu spuneți, acum, nimic nou !

— Socoteala e simplă : pentru a învinge cancerul, trebuie să găsim mai întîi elementul comun al tuturor modalităților de producere a lui, naturale sau experimentale, precum și pe cel al tuturor vindecărilor acceptate științific. În ambele sfere varietatea e deconcertantă. Tocmai de aceea nici una dintre explicațiile furnizate pînă acum nu e mulțumitoare, ea neputîndu-se referi la toate tipurile de cancer, cum s-ar cuveni. Lucrurile se complică și mai mult ținînd seama că un oarecare procent de cancere, cam unul la o sută de mii, se vindecă spontan sau că, după observațiile doctorului Jan Pearce, președintele O.M.S. în 1979, „idioții (n.a. din punct de vedere medical) și lunaticii sînt exceptați de la orice formă de cancer" !

— Am vrea să vă punem la încercare : la ce fel de tipuri de vindecări vă referiți ?

— Nu doar la procedeele așa-zise clasice, oncologice, chirurgicale, radioterapice, chimioterapice etc., ci la întreaga varietate cunoscută, incluzînd aici interferonul și medicamentul doctorului Iulică Voinea, tratamentul cu vitamina C în doze masive, recomandat de Linus Pauling, și cel cu o anumită fracție de petrol (Paula Gunner), tratamentul cu ulei al doctorului Koksuk, regimul de crudități preconizat de Ernest Günther și autovaccinoterapia (dr. Băcanu), metodele fito, fizio, hipertermice ale chimistului Ionescu Dîmbovița sau ale fizicianului Dinu și dieta alimentară ordonată prin calculator de dr. W. D. Kelley, extractele din plante, metoda doctorului Dănilă, și tratamentul cu usturoi, apa antagonică a profesorului Mînzatu și tratamentul cu amigdalina din sîmburii de caise, etc. etc.

— Le cunoașteți, fie și în linii mari, pe toate și totuși ziceți că începutul e în altă parte ! Unde e, tovarășe Mânecuță ?

— N-am trecut în revistă metode atît de diverse chiar întîmplător ! Necesitatea depistării unui factor comun între acțiunea unei substanțe chimice, a unui agent fizic sau a unui element psihic, toate ducînd la cancerizare, tocmai asta subliniază : imperativul unei abordări sinergetice. V-aș întreba ceva. Știți cine face cancer ?

— Regnul animal. Ba nu, și cel vegetal, am văzut și copaci atinși de cancer.

— Corect, ambele regnuri, cu observația că sînt afectate numai organismele pluricelulare, cele unicelulare, amoeba, de exemplu, nefăcînd cancer. Concluzia e inerentă : trebuie să limităm căutarea la elementele comune ambelor regnuri, în aria organismelor pluricelulare, fără a omite însă că formele de cancer sînt cu atît mai variate și mai complexe cu cît organismele înseși sînt mai evoluate, culminînd cu omul. Bazîndu-mă, într-o măsură importantă, pe date citate de oncologul italian Speciani, șeful școlii de medicină integrată din Milano, am simplificat judecata, încercînd să aflu ce diferență există între un organism unicelular, care nu face cancer, și cel pluricelular imediat următor pe scara crescătoare a complexității, care face cancer. Răspunsul nu poate fi decît unul : organismul pluricelular are, spre deosebire de celălalt, un element, un factor, de sincronizare a celulelor care îl alcătuiesc. Într-un astfel de organism, celulele nu funcționează fiecare autonom, ci sînt supuse unui element, sau factor, de sincronizare.

— Un fel de „pilot automat"?

— Poate fi numit și așa. Desincronizarea funcționării celulare într-un organism sau altul conduce la cancer.

— Posibil. Este aceasta o explicație valabilă pentru întreaga scară a evoluției ?

— Din necesitate silogistică, da. Să mergem mai departe, arătînd că și profesorul Speciani, o autoritate în materie, ajunge la concluzia unui „organizator central". Dacă organizatorul central, scrie el, se dereglează, celula redevine autonomă, adică regresează, fiind nevoită să se supună naturii sale originare. Nici nu mai îmbătrînește, nici nu mai moare, ci se reproduce la nesfîrșit, producînd cancer. Altfel zis, atîta vreme cît organizatorul domină celulele, acestea își păstrează locul lor.

— O clipă ! Cum rămîne cu procesul de cicatrizare, care nu e, la urma urmei, decît o refacere celulară ?

— În cicatrizare, controlul central se menține. El declanșează și tot el oprește procesul. Iată ce zice Speciani în privința tumorilor : „În tumori, controlul central nu mai există și nici un mesaj nu mai ajunge la celulă. Celulele continuă să facă la nesfîrșit ceea ce face, de regulă, o singură celulă : cresc și se înmulțesc !"

— Dumneavoastră nu faceți altceva, dacă am priceput bine, decît să preluați afirmațiile profesorului Speciani. Într-un singur punct nu păreți a fi de acord, cu localizarea diencefalo-hipofizară a organizatorului, da ?

— Cred că Speciani are dreptate numai parțial. El atribuie ordinea în funcționare a celor 60 de trilioane de celule, cîte numără un organism uman adult, unui „organizator central", dar nu poate explica, n-are cum, formarea cancerelor la pluricelularele simple, care nu au, și acest lucru e demonstrat, nici diencefal și nici hipofiză ! Ar mai fi ceva : din moment ce concluzia sa este natura endogenă a cancerului, cum rămîne cu cele aproximativ zece la sută din cancere de provenință, iarăși demonstrată, exogenă ? ! Cu toate cancerele produse în laborator, aproape toate exogene ? !

— E nevoie să explicăm cititorilor termenii : endogen, adică în interiorul organismului, exogen, adică în afara lui. Se mai impune o precizare. Din cele circa 60 de trilioane de celule care alcătuiesc corpul omenesc, mor în fiecare minut vreo 18 miliarde și tot atîtea apar. Problema e însă alta : ce spune știința, celulă cancerigenă e, la origine, diferită de cea normală ?

— Se acceptă că nu. Dealtfel, Speciani și zice că tumoarea însăși nu e o boală în sine, ci este simptomul periferic al unei defecțiuni a „organizatorului central". El greșește însă cînd susține că natura cancerului e în celulă.

— De unde știți că greșește ?

— Pentru susținerea naturii endogene, el a plecat, bănuiesc, de la interpretarea unei observații a doctorului Carlo Sirtori, pe care îl citează. Sirtori a depistat, într-o tumoare malignă a ochiului, un mic component alterat în linia zeta a cromozomului 13, modificare pe care a regăsit-o în toate celulele organismului bolnavului respectiv. Asta i-a confirmat lui, prezența generală, originea centrală a tumorii.

— Vă cerem scuze, dar observația ni se descoperă deosebit de valoroasă, contribuind la explicarea metastazelor și probînd, concret, că în cancer este interesat întregul organism, totalitatea celulelor și fiecare în parte. Unde-i eroarea ?

— Se implică, e adevărat, elementul cauzal la nivelul fiecărei celule, numai că nu văd legătura între modificarea respectivă, între producerea ei, și „organizatorul central". Pentru că, repet, cancere fac și organismele pluricelulare foarte simple, lipsite de organe centrale de comandă. I-am dat fenomenului o altă interpretare, dacă vreți mai electronică. Am dedus că sincronizarea în funcționare, „organizarea" după expresia lui Speciani, trebuie să aibă loc printr-o intercomunicare a celulelor, fiecare dintre ele fiind, în același timp, emițător și receptor al unor semnale acordate pe aceeași frecvență.

— Ar fi vorba, nu-i așa, despre două cîmpuri, unul în interiorul celulei, altul la nivelul ansamblului celular ?

— Iată, din nou, o dovadă a caracterului sinergetic al problemei, întrucît o serie de fizicieni consideră, referindu-se la biocîmp, existența a două niveluri de organizare, cele pe care le-ați amintit. Biocîmpul din interiorul celulei este determinat de o „rețea sinfazică", fiecare celulă fiind un emițător, astfel încît, într-un anumit punct, fazele undelor să fie aceleași.

— Am înțeles. Dați astfel, fie și prin eliminare, răspuns întrebării de mai devreme : factorul comun acțiunii cancerigene a unei substanțe chimice, a unui agent fizic etc. e de natură energetică. Iată, în ciuda dificultăților, o demonstrație redutabilă. Care sînt etapele următoare ale demonstrației pe care v-ați propus-o ?

— Orice corp existînd în natură, viu sau neviu, primește și emite unde electromagnetice cu anumite frecvențe și lungimi, care interferează unele cu altele, dînd rezultante specifice fiecărui corp în parte.

— Ceea ce se cheamă aură ?

— Exact. Gradul de complexitate al acestei rezultante crește de la mineral la plantă, de la plantă la animal, de la ani-

Bătălia împotriva cancerului

Supunem atenției

● Aura și caracterul ei pulsatil ● Enzimele înaintea vitaminelor ! ● Au morții amprente ? ●

mal la om. Specialiștii în bioenergetică numesc această rezultantă aură. ea putînd fi evidențiată prin anumite tehnici de laborator. Plecînd de la mineral, unde energia de emisie e infimă, amplitudinea crește atît de mult încît putem susține, fără teama de a fi contrazisi, că aura este specifică viului. Nici nu e de mirare, întrucît viața, mă întorc la una din afirmațiile de mai devreme, reprezintă cel mai puternic fenomen antientropic. Gradul ei de complexitate e, la om, uriaș, emisia îmbogățindu-se cu gînduri, cu emoții, cu sentimente etc.

— Ea are, dacă nu greșim, un caracter pulsatil.

— Americanul John Pierrakos, o autoritate în materie, arăta că, la om, aura pulsează de 15—25 de ori pe minut în mod normal și de 40—50 în stări de excitație deosebită. Caracterul ei pulsatil dezvăluie multe.

— Anume ?

— Că e proprie viului, în primul rînd. Că exprimă o natură electromagnetică, în sensul în care, printr-o astfel de energie, organismul ia contact direct cu universul. Că reprezintă „acordarea" părții electromagnetice emise cu cea recepționată, oscilînd, pulsînd, între anumite limite de stabilitate. Ea este rezultanta energetică rezonantă și am motive să presupun că semnalul de sincronizare a funcțiilor celulare intră în compunerea ei într-un mod care mă duce cu gîndul la funcționarea unui sistem de televiziune. Tocmai asta face inginerul Valeriu Popa, datorită calităților sale deosebite : depistează deranjamentele aurei. Le simte, chiar dacă nu poate explica. Dacă aura e în dezechilibru, semnalele emise de ea sînt altele decît cele obișnuite. Apoi, dar aici lucrurile devin și mai adînci, o aură se potrivește sau nu cu alta. Inginerul Popa susține, și eu cred în asta, că poate intui dacă un măr, de pildă, îi merge unui anume individ. Dacă îi cade bine în acel moment. Tot după aură.

— Vreți să spuneți că între componenta energetică recepționată, adică externă, și cea emisă de corpul respectiv, adică internă, trebuie să fie un echilibru ?

— Oarecum. Rezultanta poate varia, dar în limite corespunzătoare propriei lungimi de undă, orice abatere de la „gama de reglaj" a organismului respectiv ducînd la stricarea echilibrului energetic. Deranjamentul e, de regulă, local, la nivelul la care s-a produs dezacordarea, dar el generează o perturbare în cascadă a funcțiilor celulelor care, nemaifiind sincronizate, devin haotice, independente. Rezultatul este cancerizarea. Deranjamentul are loc fie la semnale perturbatoare de mare amplitudine și de scurtă durată, fie la semnale mai mici, dar care acționează constant și în timp. Faptul că în momentul producerii deranjamentului energetic apare o substanță decelabilă în serodiagnoze, de tip Ionescu Dîmbovița sau Dinu, trebuie interpretat, după opinia mea, nu ca o cauză, ci ca un efect al dezechilibrului menționat. Fără ca asta, firește, să scadă din importanța investigației, de mare interes pentru depistarea bolii în stadii precoce.

— Tovarășe Mănecuță, ipoteza dumneavoastră pare tentantă. Prezentînd-o, noi nu ne-o însușim, nu facem altceva decît s-o înfățișăm specialiștilor, invitîndu-i să-și spună punctul de vedere. Ei și, poate, timpul vor decide. Din cîte ne-ați lăsat să înțelegem, sintetizînd aici o lucrare științifică amplă, soluția ar fi reechilibrarea energetică a organismului îmbolnăvit, da ?

— Fără îndoială. Mai exact, readucerea „rezonatorului celular" la echilibrul inițial.

— Perfect. Dar care este „rezonatorul celular" ? Cum se poate acționa asupra lui ?

— Acesta ar trebui să fie reprezentat de o substanță existentă la nivelul fiecăreia din cele aproximativ 60 de trilioane de celule ale unui organism uman adult, alcătuind ceea ce unii fizicieni denumesc „rețea sinfazică", localizată fie în spațiul mitocondrial, fie în cel, după concepția academicianului Macovschi, al biostructurii. El nu poate avea, am mai spus-o, o anumită localizare, în diencefal, de pildă, deoarece fac cancer și cele mai simple organisme pluricelulare, care n-au, se știe, un centru de comandă. Dealtfel, sincronizarea funcțiilor celulare nu se realizează pe cale nervoasă, ci electromagnetică, energetică.

— Există, poate exista, o astfel de substanță care să fie prezentă în absolut toate celulele vii ale organismelor pluricelulare, fie de plante, fie de animale, și care, în plus, să aibă și asemenea calități rezonatoare ?

— Tocmai de aici, de la această căutare, ar trebui să plece, cred, viitoarea cercetare anticancer, obligatoriu sinergetică. Calea de atac s-ar cuveni să fie mai degrabă energetică decît, ca pînă acum, chimică. Ca să vă răspund la întrebare, am impresia că substanța pe care o vizăm poate fi apa vie, structurată, cum a denumit-o profesorul Ion Mânzatu, cel care a și evidențiat-o, în temeiul unor mai vechi date ale marelui savant Henri Coandă. Eu cred, revenind la problemele timpului, că apa antagonică (A) și cea biologică (B) pot fi mediator între timpul fizic și cel biologic, ambele fiind manifestări energetice.

— Ce vă determină să credeți că apa vie ar putea fi „rezonatorul" căutat ?

— Mai multe elemente. Caracterul ei pulsatil. Alcătuirea ei din două componente antagoniste și complementare în același timp, care pot corespunde, o nouă ipoteză, energiilor ancestrale Yin și Yang, invocate de doctorul Caba. Structurarea levogiră și dextrogiră pe care o determină diferitelor substanțe minerale. Extraordinara activitate biologică a apei B, prin opoziție cu apa A, care mă duce, din nou, la raportul levogir-extrogir. Eu presupun, și aceasta poate fi o direcție de urmat, că o parte din componentele țesuturilor canceroase devin dextrogire ! Dacă s-ar dovedi asta, s-ar face un pas important. Ajuns aici cu deducțiile, pot să cred, sau măcar să sper, în eventualitatea reechilibrării „rezonatorului" prin modificarea raportului cantitativ dintre apa B și apa A la nivel celular.

— Am trecut, poate prea repede, peste un element pe care l-ați introdus în discuție, peste cel psihic, ca prezumptiv perturbator al echilibrului energetic al organismului. V-am propune să zăboviți asupra acestui aspect.

— Elementele psihice perturbatoare sînt fie de provenință externă, recepționate, adică centripete, fie de origine internă, emise, adică centrifuge. Fel de fel de gînduri, fel de fel de sentimente, cele negative, invidia, ura etc., putînd mai ușor, datorită încărcăturii lor, să dezechilibreze.

— Iată un îndemn la frăție și seninătate : nu invidiați și nu uriți, căci riscați să vă îmbolnăviți !

— Nu-i nici o glumă ! Un om care urăște, cu intensitate, e mult mai expus decît unul normal, pașnic. Pentru că primul se autoexpune într-o măsură mult mai mare. Elementele psihice negative se însumează algebric, devin predominante și creează un sistem închis. Acest sistem psihic închis anticipează sistemul termodinamic închis al celulei tumorale, despre care a comunicat fizicianul Ion Dinu. Rolul lui e foarte mare, al psihicului adică. Eliminarea oricărui gînd negativ și, încă mai mult, sentimente ca încrederea, speranța etc. îl ajută pe bolnav să se reechilibreze.

— Aminteați undeva că idioții din punct de vedere medical sînt în afara pericolului de cancer. De ce ? Explicația să stea în faptul că nu sînt supuși stresului ?

— Doctorul Robert Swearinger nota că „dacă o persoană bolnavă ar putea fi făcută complet inconștientă, ea s-ar vindeca mult mai repede". Nu vi se pare o explicație plauzibilă ?

— Doar cu îngăduință. Pentru că, neavîndu-l la îndemînă pe doctorul Swearinger, v-am întreba pe dumneavoastră : dacă persoana respectivă ar fi fost inconștientă de la început, s-ar mai fi îmbolnăvit ?

— Și eu m-am întrebat ! Sigur e că sistemul psihic al idioților e neutru, inert. „Rezultanta" lor poate fi foarte puțin sau deloc influențată, atît din afară, cît și din interior, ea avînd deci, ca o consecință logică, o mai mare stabilitate. Probabil că ei ar cădea doar la semnale perturbatoare foarte puternice, de genul radiațiilor.

— Să ne întoarcem în lumea gînditoare, unde mai sînt atîtea și atîtea de făcut ! Ipoteza dumneavoastră, stimate tovarășe Mănecuță, are și o parte, să-i zicem așa, practică ? Deși nu mai sînteți tînăr, păreți foarte tînăr, cu o condiție fizică remarcabilă. Cum v-ați păstrat-o, cum v-o păstrați ?

— N-am să vă răspund direct, ci iarăși citind, din finalul lucrării mele. Bolnavul, scriam acolo, trebuie să caute să păstreze echilibrul. Nu doar psihic, ci și fizic, prin exerciții, prin mișcare, prin respirație ritmică și așa mai departe. Găsesc foarte necesar automasajul, după metoda Zavergiu, despre care am aflat tot din „Flacăra". E, cred eu, un mijloc excelent pentru activarea funcțiilor celulare periferice. M-aș mai referi, între atîtea altele, la echilibrarea electrostatică. Știți cam ce încărcare electrostatică trebuie să aibă un organism ?

— ? !

— Cam o sută de volți. Ei bine, în această încăpere, cîmpul electrostatic atinge, bănuiesc, o mie ! În automobile e și mai rău, valorile cresc de 6—7 ori !

— Ce-i de făcut ?

— Pentru realizarea unui echilibru electrostatic, în ideea descărcării, e recomandabilă metoda propusă de sovieticul Mikulin : măcar 10 minute pe zi de stat desculț pe o placă de metal neoxidat, legată cu un fir de cupru la calorifer sau la țeava de apă. Cînd se poate, vara îndeobște, mersul desculț prin rouă sau pe nisip e o altă soluție. Pentru echilibrarea cîmpului magnetic al organismului, nu-i lipsit de interes ca bolnavul să utilizeze dispozitivul „Lucab", popularizat de dumneavoastră, inventat și realizat de Lucaci și Abrudan și produs, dacă nu mă înșel, la Întreprinderea de ferite din Urziceni. Multe sînt de spus și în privința alimentației.

— Vă ascultăm.

— În obținerea echilibrului energetic intern, alimentația are un rol deosebit, tocmai pentru că ponderea ei în compunerea „rezultantei energetice rezonante" e foarte mare. Mai multe motive fac din ea un subiect delicat, fiind încă greu de precizat care e „partea de vină" a alimentației în îmbolnăvire, dat fiind caracterul foarte lent și, în genere, mai discret al erorilor comise în această arie. Chiar în cazul demonstrării unor anumite nocivități alimentare, intervențiile sînt, din păcate, dificil de realizat, obișnuința fiind, cum se zice, o a doua natură. Deși nu există un consens al nutriționiștilor cu privire la o conduită dietetică anticancer, apreciez că deviza unei nutriții corecte ar fi „cît mai aproape de natură, cît mai proaspăt" ! Din cel puțin două motive, consider că „naturiștii" au cele mai mari șanse să fie în posesia rețetei ideale.

— Care sînt cele două motive ?

— Importanța extraordinară a enzimelor pentru organismul uman, rolul acestora fiind, după cum a arătat Ernest Günter, precumpănitor, mai mare decît al vitaminelor. Studii recente, care fac multă vîlvă, redescoperă parcă mai vechile idei ale lui Günter, punîndu-le într-o altă lumină. Este vorba, probabil că știți, despre teoria transmutațiilor naturale și biologice la joasă energie, lansată de francezul Louis Kervran.

— Probabil că nu știm ! Ce susține Kervran ?

— Că la energii mici, nenucleare, un element poate trece în altul. Potasiul, de pildă, în magneziu sau calciu ! Teoria e fascinantă, ea poate deschide o eră nouă, răsturnînd o întreagă cunoaștere ! Materie din nimic, cu alte cuvinte ! Totul la intervenția enzimelor.

— Enzimele, din cîte am învățat, reprezintă un dat constituțional al organismului. Nu mai e așa ?

— Kervran are dovezi că lucrurile stau altfel.

— Ce dovezi ? Furnizați-ne una, două dintre ele.

— Cel mai vechi exemplu de care se servește el : că încă la 1800, un celebru chimist francez, Vauquelin, a observat că mai multe găini, hrănite în exclusivitate cu ovăz, au putut să elimine o cantitate de calciu de 5 ori mai mare decît cea ingerată ! Kervran a concluzionat că Vauquelin a fost, sper să citez exact, „primul care a vorbit despre crearea materiei în biologie". Vă asigur că volumele lui, tot mai considerate azi, merită citite. Ele îi dau dreptate lui Günter, care susține că omul ia enzimele pe cale alimentară.

— Asta schimbă multe, nu-i așa ?

— De-acum nu mai pot reproduce, trebuie să citesc. Ascultati-l pe Kervran : „Eu nu mă dezic de nici una dintre legile fizicii nucleare, ale relativității, ale echivalenței masă-energie etc., și nici nu iau poziție contra lor, cum mi s-a reproșat, ci declar doar că ele nu sînt valabile în biologie. Schrödinger, care a fost la originea mecanicii ondulatorii, n-a susținut altceva. Cît despre legea $E=mc^2$ adoptată de Einstein, care a difuzat-o în 1905, se poate spune că nici măcar el n-a pretins că ar fi valabilă în biologie" etc. etc. Întorcîndu-mă la enzime, aș sublinia că ele, după cum arăta Günter și după cum au demonstrat-o, recent, nutriționiștii americani de la „Norwalk Laboratory of Nutritional Chemistry and Scientific Research", devin slab active la 38—40 de grade Celsius și se inactivează total la 50. Știința merge înainte, ea reține, firește, ce e valoros, dar refuză fetișurile. Iar știința românească, tot mai cunoscută și apreciată azi în lume, se află în prima linie.

— Vorbeați de două motive, dar nu v-ați referit decît la unul. Ne-ați rămas dator cu o jumătate de răspuns !

— S-a dovedit că, prin tratamente termice, indiferent de felul lor, sărurile organismului devin insolubile și se depun, producînd, printre altele, blocări ale traiectelor energetice.

— Credeți, și cu asta am încheiat, că alimentele pot da semnale ?

— Firește. Mîncatul în stare de enervare, de prea mare oboseală etc., poate transforma un semnal pozitiv, venit de la un aliment corespunzător, cu aceeași „lungime de undă", într-unul negativ. E mai dăunător pentru un bolnav să mănînce la nervi, cum se zice, decît să amîne masa respectivă cu un ceas, două.

— Vă mulțumim, tovarășe Radu Ilie Mănecuță. Mai aveți ceva de adăugat ?

— Doresc să subliniez că nu ridic nici o pretenție de prioritate la ideile pe care, fie și succint, m-am străduit să vi le prezint. Ele nu sînt decît un demers pe linia sinergismului, rod al unei lecturi asidue și îndelungate. N-am tratat pe nimeni de cancer și nici nu-mi propun s-o fac. Singura nădejde e că ideile mele, unele noi, alte doar interpretări, vor putea fi de folos pe frontul împotriva cancerului. Vă mulțumesc și eu.

— Și, totuși, nu e cel mai fericit final pentru un astfel de interviu ! Sînteți un adept al energetismului, mai dați-ne un exemplu în acest sens, cel mai edificator, cel mai semnificativ. Puteți ?

— Amprentele.

— Poftim ? !

— Dacă v-ați ars buricul unui deget, amprentele se refac întocmai ! Același desen, caracteristic fiecărui individ, nici cea mai mică modificare ! Nicăieri pe suprafața ei, pielea nu se comportă așa, motivul refacerii amprentelor fiind simplu : ele sînt date de un element energetic. Dealtfel, s-ar părea că la puțin timp după moarte, amprentele dispar.

— Morții n-au amprente, asta n-o știam !

— Încă o enigmă, nu-i așa ? Eu însă mă întorc și pun punct : identificarea sincronizatorului celular e, pentru cancer, lucrul cel mai important. Din momentul acela, „boala secolului" va înceta să mai fie un pericol.

— Cînd va fi asta, tovarășe Mănecuță ?

— Cît de curînd, vă asigur.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Fotografie de EDMUND HOFER

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu își continuă turneul său prin țară după următorul program :

Joi, 17 I 1985, DOROHOI, Casa de cultură, ora 11 ; Joi, 17 I, SUCEAVA, Casa de cultură, seara ; Vineri, 18 I, SUCEAVA, Casa de cultură, ora 15 ; Sîmbătă, 19 I, SUCEAVA, Casa de cultură, ora 15 ; Duminică, 20 I PUTNA, ora 12 ; Duminică, 20 I, RĂDĂUȚI, Casa de cultură, ora 15 ; Duminică, 20 I, RĂDĂUȚI, Casa de cultură, seara ; Luni, 21 I, CÎMPULUNG, Casa de cultură, ora 15 ; Luni, 21 I, CÎMPULUNG, Casa de cultură, seara ; Marți, 22 I, VATRA DORNEI, Casa de cultură, ora 15 ; Marți, 22 I, VATRA DORNEI, Casa de cultură, seara ; Miercuri, 23 I, ROMAN, Casa de cultură, ora 15 ; Miercuri, 23 I, ROMAN, Casa de cultură, seara ; Joi, 24 I, PIATRA NEAMȚ, Sala sporturilor, ora 17 ; Vineri, 25 I, TÎRGU NEAMȚ, Casa de cultură, ora 15 ; Vineri, 25 I, TÎRGU NEAMȚ, Casa de cultură, seara ; Sîmbătă, 26 I, BACĂU, Sala sporturilor, ora 17 ; Duminică, 27 I, ONEȘTI, Casa de cultură, ora 17 ; Luni, 28 I, BRĂILA, Sala sporturilor, ora 17 ; Marți, 29 I, BUZĂU, Sala sporturilor, ora 17.

Timp liber

„A urca înseamnă a te sacrifica"

● Accident pe gheață ● Lac in str. Piscului 13 ● 125 de ani la Petrila ●

Un reportaj spumos

Șampania nu se bea oricum și oricînd, pentru că n-are farmec. Potrivit specialiștilor, șampania este o băutură festivă, ea însoțind ocaziile rare și îngăduindu-se greu cu molanul. Mai exact, nunta o poți face cu molan, dar cele două **da**-uri de la primărie trebuie să fie urmate neapărat de șampanie. Așa stînd lucrurile, aceiași cunoscători precizează că șampania este un mic alint într-un moment pe care ți-l dorești mai altfel.

Directorul Întreprinderii **Zarea** din Capitală, Leonard Zugravu, de la care am aflat o mulțime de lucruri privind respectiva băutură, unul dintre specialiștii noștri care știu totul despre șampanie, în general, și despre vinul preparat la **Zarea** după clasica metodă din Champagne, în special, ne mărturisca că nostim în ceea ce privește originea vinului obținut după această metodă este faptul că el a fost descoperit la o mînăstire de lîngă Reims, mînăstirea d'Hautvillers, de către un abate bun degustător de vinuri, pe numele său dom Perignon. Vrednicul abate observase că vinurile dulcege îmbuteliate refermentează primăvara și ca urmare se saturează cu bioxid de carbon avînd un gust și o aromă deosebit de plăcute. Tot lui dom Perignon i se datorează dealtfel, printre alte multe procedee care țin de tehnologia vinului, și folosirea dopului de plută pentru etanșeizarea sticlelor. De atunci, de la sfîrșitul secolului 17, șampania își începe aventura, tehnologia sa îmbunătățindu-se pînă în secolul nostru.

În România, vinul după metoda **champenoise** a apărut în 1884, la Brăila, fabricat de un neamț întreprinzător, Müller. **Zarea** are ca dată a nașterii anul 1948, astăzi ea fiind cea mai mare din țară, iar produsele sale, în special vinul spumant după metoda **champenoise**, numărîndu-se printre cele mai căutate în Europa.

În cei 36 de ani de existență, firma a obținut peste 100 medalii de aur și argint la concursuri internaționale și tîrguri

(Liubliana, Budapesta, Sofia, Bratislava, Yalta, Leipzig, Tokio și altele), cererile pieței interne și externe crescînd spectaculos de la un an la altul.

„Vinul nostru spumant, metoda **champenoise**, este foarte apreciat, explica directorul Leonard Zugravu, deoarece metoda respectivă presupune un ansamblu de reguli intransigente, începînd de la culeg, obținerea mustului și vinului **cuvé**, de la care noi nu ne abatem nici un moment. Adevăratul cunoscător al acestei băuturi va prefera tipul sec sau brut. La noi, lumea o preferă pe cea mai dulce și, în consecință, producem și tipul demi-sec. La export însă, sînt solicitate tipurile sec și brut. Unul dintre ultimele noastre succese a fost pătrunderea pe piața americană, în magazinele din S.U.A., alături de firme celebre, aflîndu-se și **„Zarea"**.

Tehnologia fabricării vinului spumant după metoda **champenoise** nu este foarte complicată, dar lucrurile pot fi neinteresante pentru necunoscători. Să reținem doar că pentru o sticlă se „muncește" doi ani buni și că vinurile care se află la origine sînt vinuri proaspete, vioaie, sprințare, Pinot gri, Riesling, Aligotte, vinuri ușoare, de pînă la 11 grade, vinuri seci, din podgoriile Moldovei (Panciu, Vaslui, Iași, Botoșani) sau Ardealului.

Pentru sărbătorile acestei ierni, **Zarea** a expediat 185 000 de sticle (în țară) și 1 541 000 sticle (la export), cantități care reprezintă mai puțin de o treime din producția anuală, ce se apropie de cifra șapte milioane de sticle.

Ar fi însă nedrept să pomenim numai de vinul spumant după metoda **champenoise** fabricat la **Zarea** (și asta, dintr-o prejudecată, „cînd zici Zarea, zici șampanie"), cînd, de fapt, din pivnițele întreprinderii pleacă, la timpul potrivit, coniacurile superioare Moldova, Tomis, Triumph, cele extrafine Milcov și Dunărea, vermutul și bitterul sau vinul spumos deja cunoscute și apreciate în țară și străinătate. Băuturi care în afara deliciilor meselor noastre au adus firmei primul loc pe țară în industria vinului în 1983.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Tot felul

● **Lae Pecu : Nicolae Henegar și cei doi fii ai săi produc în gospodăria lor una din cele mai gustoase pîini nu numai din orașul Cugir, poate că și din multe alte orașe. Doi dintre copiii brutarului Nicolae Henegar sînt elevi și admirabili meseriași. În fața pîinii lui Lae Pecu se înclină un oraș.** ● Cel mai frumos calendar din țară tipărit cu ocazia anului 1985 este cel editat de ROMPROIECT ! Romfelicitări ● Gheorghe Dumitru Maican a deschis la galeria A.A.F. din strada Brezoianu (în clădirea ziarului Informația Bucureștiului) o expoziție de fotografii intitulată „România văzută de sus". Pînă în 25 ianuarie merită văzută și de aproape ● **În urmat defecțiunilor la instalația din subsolul blocului, cele 300 de familii din str. Mihai Bravu nr. 3, bl. A.L.M.C. 3 suferă de frig.** Poate G.I.G.C. din strada Cavafii vechi se va hotărî să facă ceva ● Cu ocazia lucrărilor de deszăpezire din Capitală lamela buldozerelor înlătură capacele de la canale. Automobiliștii se bucură de zăpada curățată dar pînă la urmă cad în capcană. ● **În noaptea de 6—7 ianuarie, la ora 1,10, șoferul taximetrului nr. 19 B 4055 a refuzat să transporte 4 călători din fața Gării de Nord pînă la stația Leul, pretextînd că, „asta pu-i cursă, dom'le". Și totuși era, dar cum n-a avut loc oamenii se întreabă, „da' ce, ăsta-i șofer ?"** ● În apropierea orașului Cugir, pe dealul Cetate, a fost amenajat primul bebe-scki al orașului. Construcția aparține cetățenilor. ● În ziua de 6 ianuarie, între orele 16,15—16.45 orice informație la telefoanele 41730 și 41731 din Petroșani, singurele posibile la gară, era imposibilă. Convorbirile particulare mănîncă viața omului grăbit. ● Mină Petrila, una din cele mai vechi surse de huilă, se pregătește să aniverseze 125 de ani de existență. La mulți ani pentru cei din galerii. ● **Dacă intrați la oficiul P.T.T.R. din orașul Motru în jurul orelor 19 trebuie să așteptați pînă cînd telefonista de serviciu de la ghișeu își face cumpărăturile și mai apoi monetarul. La urmă veți afla că e tîrziu. Telefonista are de obicei numărul 4. Nici nota nu poate fi mai mare.** ● **„Vinul este cea mai bună băutură, în contradicție cu Pindar care spunea același lucru despre apă" (George Călinescu).** ● La Cluj-Napoca, 12 unități servesc meniuri pensiune de 12 lei iar alte 10 oferă consumatorilor meniuri de 17 lei, în timp ce o bucătărie de bloc oferă meniuri de 10 lei. Ingeniozitatea și concurența ! ● La unitatea 369 Ferometal din Lupeni, gestionarul Mihai David a avut o idee bună. Pe lîngă mărfurile cumpărate, el a oferit primilor cumpărători din anul 1985 cîte o felicitare ● **Din fața Tribunalului județean Pitești s-a desființat chioșcul de dulciuri și răcoritoare, așa că împricinații după ce și-au amărît sufletele nu mai au cu ce îndulci gura.** ● Cică viteza aerului e pulzat cu fericitul prilej al unui străunut este de 150 de kilometri pe oră. Mare descoperire mai face uneori tehnica. ● Zeci de ascultători adresează Radiodifuziunii întrebări despre civilizațiile din Malta, despre originea unui cuvînt, despre existența cutărei stele sau constelații, despre tablouri celebre. Bănuim că și ascultă răspunsurile. ● La Lupeni se va da în folosință o nouă centrală telefonică, racordată la rețeaua interurbană. Să vină luna februarie care aduce prefixul. ● **Un muncitor de la Integrata Pașcani, Vasile Siriței a încercat să traverseze iazul C.A.P.-ului din Siriței. A trăit 27 de ani.** ● În comuna Țaga, județul Cluj a mai fost descoperită o ciupercă gigant. Ea cîntărea 4,2 kilograme și n-avea nici o logică ● În fieacre săptămînă oamenii I.C.A.B.-ului vin cu utilaje să „asaneze" lacul care apare pe strada Piscului nr. 13 din Capitală. Muncesc o zi iar într-a doua, lacul reapare. Peisajul o fi frumos, dar ce se întîmplă în apartamentele oamenilor ? Și mai ales cine are apă de risipit cu zecile de metri cubi ? ● Șoferii Valeriu Bucur și Ion Barbu de la Autogara Griviță București au fost printre cei care au înfruntat viscolul și-n zilele trecute i-au adus la timp pe muncitorii de pe ruta București-Poiana de **Jos.**

CORNEL NISTORESCU

Noi îi spunem, simplu, Sandu, omului de veghe mereu atunci cînd furăm din somnul de care sîntem deficitari, atunci cînd ne odihnim din mers în autocarul cenaclului, călăuzei noastre pe drumurile țării, între o localitate și alta. Alexandru Stoican este unul din pionii anonimi ai acestor manifestări, veghind, trudind cu minecile suflecate, punînd umărul dintr-o simplă și generoasă solidaritate cu substanța vie a existenței noastre artistice, pentru ca noi să fim glorioși și pentru ca oamenii pe care-i întîlnim să fie încă o dată în viață fericiți.

VICTOR RĂDULESCU

Dincolo de aparențe

Comoditatea costă

La Miliția județului Bistrița-Năsăud s-au primit sesizări că la magazinul nr. 9 „Confecția" al U.J.C.M. Reșița avînd ca gestionar pe Viorica-Agnes Hidișanu lucrurile n-ar prea fi în regulă.

Căpitanul **Grigore Moldovan** din serviciul economic a întreprins imediat măsurile cuvenite și constatarea a fost de-a dreptul uluitoare, un prejudiciu de 431 712 lei prin delapidare, neglijență, fals material în inscrisuri materiale și uz de fals. Paguba de aproape o jumătate de milion, produsă avutului obștesc — prin sustrageri repetate de bani și bunuri de către gestionară, pentru a-și satisface tot felul de capricii — chefuri costisitoare, lux, excursii frecvente etc. Colonelul **Alexandru Pop**, care a definitivat cercetările, a stabilit nu numai cauze și efectul — adică incorectitudinea gestionarei și cuantumul prejudiciului, ci și împrejurările favorizatoare între care esențială rămîne **superficialitatea efectuării inventarelor**, ceea ce a dat posibilitate gestionarei să **ascundă și să continue activitatea infracționistă.**

Drept pentru care, potrivit Legii nr. 22/1969, în vederea recuperării integrale a prejudiciului cauzat, instanța de judecată a hotărît : condamnarea gestionarei V. A. Hidișanu la 15 ani închisoare și confiscarea a jumătate din avere dar și **implicarea ca părți responsabile civilmente și a persoanelor care au făcut parte din comisiile de inventariere a gestiunii inculpatei.** Astfel, revizorii **Nicolae Macovsky, Ilarion Rusu** și **Filimon Neamțu** au fost obligați să achite U.J.C.M. Bistrița, primul — suma de **76.818 lei**, iar următorii cîte **51.812** lei fiecare ; merceologii **Teodor Ionașcu, Marioara Borgovan** și **Gabriela Bighian**, revizorul contabil **Beniamin Doboș**, contabil principal **Floarea-Felicia Moldovan** și contabil **Maria Oprea** — cîte **25.906 lei fiecare.**

Alte comentarii ni se par de prisos. Unde-i lege, nu-i tocmeală ! Comoditatea costă, uneori, cu vîrf și îndesat. Cine se consideră vizat, să ia aminte...

MIHAI GROZAVU

Symplegade

● **Cei care au greșit mult, sînt dispuși oricînd să ia viața de la capăt, dar în nici un caz de la mersul în patru labe.**

● **O nenorocire nu este niciodată atît de mare, dacă nu se asortează la pardesiu.**

● **La sfîrșitul actului trei, marchiza trebuia să moară, însă, din greșeală, și-a uitat leșinul la garderobă.**

● **Moliei nu-i stă bine cu nici o perucă.**

● **În fiecare las trage să moară un erou.**

● **O glumă proastă este ca o maimuță, cu cît se strîmbă mai mult, cu atît devine mai hidoasă.**

● **Chiar dacă și-a imaginat Infernul cu mai multe cercuri, Dante nu s-a gîndit la butoi.**

● **De cînd nu mai face febră, mortul se simte excelent.**

● **Cei care aruncă tomate în cap la dirijor, în nici un caz nu vor să verifice acustica sălii.**

● **Doar Sisif a avut puterea să ridice un blestem la rangul de profesie.**

● **Intrarea lui Iona în burta balenei nu s-a făcut prin spațiul locativ.**

● **Prostul cînd tace se preface că gîndește.**

● **Dacă zeii ar fi făcut contrabandă cu aripi, milionarii ar fi ajuns de mult în Olimp.**

● **Femeile frumoase sînt ca niște cifre de afaceri, se schimbă de la o zi la alta.**

● **Lingușirea este cea mai rentabilă afacere ; ajungi la profit fără să investești nimic.**

● **Cenzorul Marcus Porcius Cato a învățat greaca la optzeci de ani ; a fost, dealtfel, și ultimul său delict.**

● **Am întîlnit analfabeți care știau să scrie.**

● **Cînd cineva țipă la tine, nu riposta ; așteaptă mai întîi să coboare din copac.**

● **Succesele sînt ca niște clopoței, abia cînd se izbesc unele de altele se fac auzite.**

● **Muștele ar putea să facă miere, dar își declină răspunderea.**

● **Dacă odată cu capetele, savanților li s-ar fi tăiat și ideile, ar fi fost un mare dezastru pentru omenire.**

● **Sînt sigur că părinții mei s-au comportat în noaptea nunții ca niște pianiști în vestul sălbatic : au făcut și ei ce-au putut.**

● **Dacă ar trebui să-l includem în tabelul lui Mendeleev, plumbul turnat de Bacovia ar trebui să aibă valența aurului.**

● **Vindecarea unui dulap de ciroză este o treabă tot atît de delicată ca și operația pe creier la o muscă.**

● **Nu mă ferese niciodată de cei care mint, ci de cei care spun minciuni amestecate cu adevăruri.**

● **Nimeni nu știe de ce samovarul se comportă față de locomotivă ca un debil mintal.**

● **Uneori stau și mă gîndesc cît de săracă ar fi fost lumea fără Einstein și Dida Drăgan, fără Newton și Gică Petrescu, fără Shakespeare și Ion Dolănescu, fără Spartacus și Jean Constantin, fără Copernic și Dudu Georgescu! Ce ne-am fi făcut fără azotatul de amoniu și fetele de la Căpîlna, fără marmeladă și chitarele Gibson ?**

VALERIU ARMEANU

FAIR PLAY

Arbitrii și noi

„În aceste zile, cînd campionatele noastre de fotbal sînt întrerupte, iar spectatorii strîng și ei energie pentru viitoarele confruntări, se cuvine să dedicăm un gînd și celor mai autentici reprezentanți ai ideii de fair play din zbuciumata lume a balonului rotund — arbitrii de fotbal. Desigur, multora dintre «cunoscătorii» fotbalului definiția de mai sus li se va părea cel puțin, să zicem, riscantă, într-atît de adînc au pătruns în conștiința atotștiutorilor «chibiți» fel de fel de prejudecăți păgubitoare. Dar, haide să ne gîndim o clipă cu înțelegere la acei oameni puși să împartă — singuri ! — dreptate unor mereu înfierbîntați 22 de jucători, în fața unor tribune niciodată prietenoase și în condițiile unui fotbal pe zi ce trece tot mai încrîncenat. La acei oameni care în orele libere (cîte le au) renunță la liniștea căminului sau la comoditatea vreunui hobby mai domestic pentru a se deplasa, uneori cu sacrificii importante, în «mari» centre fotbalistice, unde apoi nu au parte decît de critici, mînie și ocări. Dealtfel, un adevăr este că oricine are voie să greșească, numai arbitrii de fotbal nu, dar poate că n-ar strica să reflectăm puțin la valabilitatea acestui adevăr, măcar acum, pe timp de «armistițiu» competițional. Mai mult, poate că ar trebui să ridicăm și nivelul propriei noastre pregătiri în ale regulamentului de fotbal".

Aceste rînduri au apărut în ziarul „Drum Nou" din Brașov, în rubrica „Fair play" semnată de Ovidiu Șperlea, o rubrică-soră pe care o citim cu interes și cu bucuria că nu sîntem singura publicație ce pledează pentru o lume a sportului care să ne aducă pe stadioane pentru frumusețea și corectitudinea luptei, pentru loialitatea competitorilor și onestitatea arbitrilor. Despre „cavalerii în negru" am scris și noi de mai multe ori încercînd să le consolidăm autoritatea morală. Dar oricît am încerca să demonstrăm că arbitrii sînt oameni, nu roboți, că „prestațiile"lor sînt influențate de mediu, de temperament, de mulțime, de frumusețea unui gest sau de urîțenia altuia, ce ne facem cînd apare unul ca galezul Ronald Bridges care ne răstoarnă tot edificiul de argumente în favoarea arbitrilor ?

Oricum, deși tribunele stadioanelor nu dețin nici pe departe monopolul lucrurilor criticabile, credem că bădărănia și violența cu care sînt confruntați adesea arbitrii de fotbal sînt mai inadmisibile chiar decît unele rele fundamentale, prin simplul fapt că SPORTUL NU POATE AVEA NIMIC COMUN CU ÎNJURĂTURA, BĂTAIA ȘI INCOMPETENȚA.

CRISTIAN ȚOPESCU

Şahul face cinste spiritului omenesc

● Criza de timp în şah ● Accident sau sinucidere ? ●

Spectacol şi calitate

O dată cu introducerea ceasului de control în competiţiile oficiale (la turneul internaţional de la Londra din 1883), s-a crezut că numărul discuţiilor privind ritmul de joc la tabla cu pătrate alb-negre va scădea. Paul Morphy pe parcursul meciului său din 1858 cu Louis Paulsen a fost deseori exasperat de adversarul său ce gîndea ore în şir la o mutare de apărare. Cînd s-a introdus mai apoi clepsidra, pentru a limita perioada de desfăşurare a unei partide, jocul de şah a devenit mai dinamic, mai spectaculos. Un nou element discutabil s-a ivit : criza de timp, ce a devenit un fel de duşman declarat al jucătorului de şah. „Criza de timp este responsabilă pentru diminuarea calităţii jocului şi deasemenea pentru discuţiile importante privind regulamentele", aşa afirmă specialiştii bazîndu-se pe experienţa competiţională. Aproape în fiecare turneu — fie open, fie campionat naţional sau mondial — criza de timp este prezentă. În cărţile de psihologie şahistă se fac aprecieri şi chiar clasificări definitive a situaţiilor speciale survenite în partida de şah în deficit de timp. A devenit un adevărat coşmar pentru arbitri arbitrarea mai multor crize de timp, iar pentru jucători un dezastru pierderea la timp a unei poziţii avantajoase. Clepsidra a fost înlocuită cu ceasuri tot mai sofisticate ce au ajuns să marcheze electronic secundele, fracţiunile de secundă. Mulţi arbitri dau de la sine cîte un minut sau chiar două în plus cînd au de-a face cu jucători familiarizaţi cu protestele şi contestaţiile la căderea steguleţului de pe ceasul de control în momentul depăşirii timpului de gîndire. Ceasul de control a fost introdus pentru a se limita jocul fără de sfîrşit. Cînd tehnica jocului cu ceas a fost studiată şi îmbunătăţită, au apărut diferite modalităţi nonetice de exploatare a avantajului sau dezavantajului de timp în momentele crizei de timp şi întreruperilor partidelor. Uneori spectacolul a crescut în defavoarea calităţii modificînd rezultatele.

Cu scopul măririi popularităţii şahului tot mai mulţi organizatori de turnee open au început să adapteze regulamentul F.I.D.E. privind durata şi ritmul de desfăşurare a unei partide deoarece „în nici un alt sport important nu este posibil pentru spectator să părăsească sala de joc fără a şti cine a cîştigat". A apărut astfel posibiltatea jucării partidei de şah cu limită de timp, jucătorul ce a depăşit limita de timp pierzînd indiferent de numărul de mutări efectuat sau de situaţia de pe tabla de şah. Acest sistem de joc se bucură în prezent de o mare popularitate, jocul devenind dinamic, spectaculos, iar partidele încheindu-se rapid în urma înregistrării a două faze : prima fază cu un control al timpului după un număr impus de mutări (de exemplu 45 mutări în 90 minute) şi faza a doua în care partida se termină prin căderea steguleţului ce marchează depăşirea timpului total de gîndire (de exemplu 2 ore de fiecare jucător). Federaţia internaţională este pusă — în momentul de faţă — în situaţia de a reglementa oficial practicarea jocului cu limită de timp. La sediul F.I.D.E. se primesc propuneri-variante pentru clarificarea raportului dintre spectacol şi calitate, pentru realizarea celui mai adecvat mod de desfăşurare a unei partide.

H.C. van Riemsdijk, maestru internaţional şi arbitru internaţional, a propus în calitate de membru al Comisiei pentru regulamente din cadrul Federaţiei internaţionale mărirea primei faze a jocului la 6 ore (de la 5 ore) dar conform unei alte repartizări : 40 de mutări în 2 ore şi apoi cîte 20 de mutări pe oră, jucătorul pierzînd la timp numai în cazul unei eventuale a doua depăşiri a timpului de gîndire. Prin propunerea sa cunoscutul şahist sugerează accelerarea jocului şi reducerea influenţelor exterioare în timpul întreruperilor, îmbunătăţind aspectul etic al şahului. De la Londra a venit la F.I.D.E. propunerea a cinci mari maeştri cu renume în arena mondială pentru schimbarea limitei de timp în competiţiile internaţionale (inclusiv cele ale Federaţiei internaţionale) la 40 mutări în 2 ore şi apoi 20 mutări pentru fiecare oră, faţă de regulamentul actual de 40 mutări la 2 ore şi jumătate şi 16 mutări pe oră după întrerupere. În cazul meciurilor se cere ca perioada de joc să crească la 6 ore cu două controale de timp. Propunerea marilor maeştri V. Korcinoi, B. Larsen, L. Ljuboijevic, J. Timman şi E. Torre a fost luată în considerare de către specialiştii F.I.D.E. şi va fi experimentată în afara competiţiilor F.I.D.E., urmînd ca la Congresul Federaţiei internaţionale de la sfîrşitul anului acestuia să se raporteze modalităţile de aplicare în practică.

Datorită perfecţionării continue a tehnicii de lucru în cazul computerelor de jucat şah s-a ajuns la posibilitatea combaterii regulamentului jocului propriuzis. Computerele de şah au demonstrat necesitatea unor schimbări privind dezvoltarea jocului în poziţii speciale şi lărgirea numărului de mutări de la 50 la 100 în poziţii speciale. Computerele au demonstrat că matul de cal şi nebun contra unui rege se poate efectua de regulă în mai mult de 50 de mutări cît este admis de actualul regulament. Federaţia internaţională a propus deja unui număr redus de specialişti catalogarea şi definirea situaţiilor speciale ce necesită mai mult de 50 mutări în rezolvare. Computerele specializate în jocul de final şi-au spus astfel primul cuvînt. Ceea ce vor mai avea de adăugat în privinţa jocului se va vedea pe parcursul viitoarei olimpiade, unde va participa, şi o echipă de... „maşini de jucat şah"...

MARGARETA MUREŞAN ■

La peluză

Amestecate

Fotbaliştii şi-au reluat munca ; la Poiana Braşov, la Predeal, Băile Herculane şi alte localităţi ale patriei. Primii au fost dinamoviştii. Gazetarii văd în asta un semn, deşi se ştie că nimeni nu e profet în ţara lui. La naţională s-au făcut remanieri. N-au mai fost chemaţi în lot Geolgău, Ţicleanu, Gabor, Irimescu, Dragnea. Antrenamentele au fost reluate cu Bozeşan, Stoica, Piţurcă, Lăcătuş... Probleme ! Zare a trecut la Dinamo. După 17 ani la acelaşi club, Ion Marin e dat la schimb după ce a devenit coloana de sprijin a echipei în cariera ei europeană. Se poate şi aşa. Mateianu vine la Jiul. Şi minerii cred în minuni. F.C. Bihor, nu. Clubul orădean îl preia din mers pe Victor Stănculescu, coborît cu forţa din Rapid. Pleacă ai noştri, vin ai noştri ! Puţine transferuri notabile. Iată şi un semn de seriozitate. Tocmai fiindcă nu m-a întrebat nimeni, răspund că cel mai serios, cel mai profesionist articol de sport în 1984 a fost semnat de C. Firănescu după meciul Zeleznicear Sarajevo — Universitatea Craiova. Dacă tot ne jucăm, să cunoaştem şi să respectăm regulile jocului. Mă injură şi mă trece prin toate albiile de porci un stelist din Hunedoara fiindcă l-am nedreptăţit pe Lăcătuş în favoarea lui Ştefănescu. Riscul activităţii publice. Nu voi mai scrie totuşi un cuvînt de-acum înainte nici de Steaua, nici de Hunedoara. Înţeleg să mă înjure Baia Mare sau **don balon.** Dar propriii mei peluzişti! — nu accept. N-am umor. Puţine veşti de la Iaşi şi de la Bacău, unde antrenorii n-au fost schimbaţi. E o linişte care bubuie la mijlocul clasamentului. Cineva se vaită că naţionala nu este îndeajuns de tînără. O viziune de amorez. Îmbătrînim şi noi o ţinem mai departe cu întinerirea. Greu e în pauza campionatului ! Încerc să ghicesc cine va lua campionatul anul acesta. Dar am promis că nu mai dau anumite nume. Cred că Gloria Buzău. Cine va retrograda ? În nici un caz, bănuiesc eu, echipele care se află astăzi în coada clasamentului. Sînt curios dacă meciurile de cupă se vor juca pe zăpadă ; mă gîndesc cum vom ajunge la stadion ? Şi mă mai gîndesc dacă n-ar fi cazul să mă ocup mai serios de ski... E un sport frumos. Iată şi o ştire de ultimă oră. În lot este rechemat Ţicleanu iar Stoica anunţă că se pregăteşte în cadrul clubului său. Ştiu eu cum o fi mai bine? Meciurile dintre Grecia şi Bulgaria, Grecia—Albania vor fi conduse de arbitrii români. O. Şţreng şi I. Igna Deci nu competenţa le lipseşte cavalerilor noştri cu fluier. **Fotbal de la A la Z** se numeşte cartea semnată de reputaţii gazetari sportivi Mihai Ionescu şi Mircea Tudoran. O lucrare amplă, aşteptată şi binevenită.

NICOLAE CRISTACHE ■

Mateianu la Jiul?

Profitînd de întreruperea de iarnă şi, fireşte, de perioada de transferări (care s-a încheiat în 10 ianuarie), echipele divizionare de fotbal au procedat la remanieri ale loturilor şi, unele, la angajarea de antrenori noi. Să remarcăm că, faţă de alţi ani, schimbările au fost mai puţine şi nu dintre cele mai spectaculoase. Iată-le, stimaţi cititori, pe cele mai importante, sigure cu o singură excepţie : venirea lui Mateianu (de la Brăila) la Jiul. Marţi dimineaţă, cînd am trecut pe la sediul F.R.F., cele două părţi, formaţia din Petroşani şi Viorel Mateianu, purtau încă discuţii.

Aşadar : ● Victor Stănculescu de la Rapid la F.C. Bihor, fostul său secund din Giuleşti, Kraus, preluînd conducerea tehnică a vişiniilor. El va fi secondat, se zice, de Necula Răducanu. ● Florin Halagian şi Victor Dinuţ la Universitatea Craiova, cu menţiunea că ei vor fi ajutaţi de Silviu Stănescu. Nici o noutate în lotul „campioanei unei mari iubiri". ● Reapare în prim plan, după o mai lungă absenţă, antrenorul Traian Ionescu : la F.C. Olt. Ca secund, probabil, Ilie Balaci. ● Schimb între Dinamo şi F.C. Bihor : Ion Marin la Oradea, Zare la Bucureşti. Din Ştefan cel Mare a plecat Graţian Moldovan, înapoi la Corvinul. Nume noi în tabăra campioanei : Frîncu, Ivan şi Sorin Răducanu, toţi promovaţi de la Dinamo Victoria. ● Vi-l mai amintiţi pe Bartales ? Ultima oară la Chimia Turnu Măgurele el a optat pentru Fepa '74 Bîrlad. Ca şi Nignea, fost la Automatica ● Vasile Simionaş. E de bănuit că va fi şi antrenor, Suceava renunţînd la serviciile lui Robert Cosmoc. Acesta, ca şi Bluidea, ca şi Roman etc., caută ! ● De la Mecanica Orăştie la Minerul Certej : Curtean. ● Serioase „întăriri" la Şoimii IPA Sibiu : Ion Gheorghe (de la F.C. Bihor) şi Stoica (de la Carpaţi Mîrşa, fost la Jiul). ● Pe lista antrenorilor noi mai figurează Al. Dan pentru U.T.A., Traian Ivănescu pentru Metalurgistul Cugir, Dănilă Otiman pentru C.F.R. Timişoara, C. Moldoveanu pentru A.S.A. Mizil, Al. Constantinescu pentru Ceahlăul Piatra Neamţ. ● State de la C.S.M. Suceava la Progresul Vulcan şi Boţonea de la Progresul Vulcan la Automatica. ● Cu forme pentru A.S.A. Mizil : Cireaşă (de la Progresul Brăila), Mîrzea (de la Chimia Rîmnicu Vîlcea) şi Burcea (de la Mecon Bucureşti) ● Fl. Tiţă (fost la Rapid) şi-a exprimat dorinţa de a trece de la Autobuzul la Unirea Alexandria. On revient toujours... ● Transferuri „locale" : Florea, E. şi C. Foale, Croitoru de la C.S.M. Reşiţa la Gloria. ● Pologea de la Sportul studenţesc la Oţelul Galaţi ● Pentru Petrolul Ploieşti : Mihai Arion de la C.S.S. Bacău ● O altă reapariţie pe banca antrenorilor : dr. Constantin Rădulescu, care a promovat cîndva, cu vreo 10 ani în urmă, pe C.F.R. Cluj în A, a semnat pentru Sticla Arieşul Turda. ● Demis de la „Poli" Timişoara, unde a rămas antrenor principal Dumitru (care are însă categoria a IV-a ? !), Dembrovschi a preluat conducerea tehnică a formaţiei C.S.M. Reşiţa. N-ajunge o statuie în Mexic ! ● Dintre achiziţiile lui Florin Cheran (pentru Dinamo Victoria), semnalăm pe Radu Viorel (de la Dinamo) şi Marco (de la Metalul Oţelul Roşu). ● În sfîrşit, în persoana lui Ioan Voica, antrenor nou şi la F.C. Constanţa.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Cronica şoselei

S-a întîmplat într-o duminică

Cele două fetiţe, una de 8 şi cealaltă de 10 ani, sufereau mult după mama lor, Diana, moartă de cancer la numai 30 de ani. Raluca, fata cea mai mare, încerca cu tandreţe, mîngîieri, ajutor la lecţii, să o înlocuiască pe mama, în sufletul celei mici, iar Florina, în momentele de tristeţe ale Ralucăi o încuraja : „Raluca, nu fi tristă, nu plînge. N-ai spus tu că trebuie să ne ţinem tare ? Ce-ar fi să încep să plîng şi eu ?" Florina încerca să braveze, dar nu rezista prea mult. Pînă la urmă izbucneau amîndouă în hohote de plîns. „Buna noastră mamă, de ce ne-ai lăsat singure şi neajutorate, atît de mici?", rostea Raluca privind spre tabloul Dianei, aflat în camera fetiţelor.

Tatăl micuţelor, Bogdan, şef de serviciu într-o mare uzină, era un om extrem de ocupat. Cînd venea seara acasă, schimba cu ele cîteva vorbe, le întreba de şcoală, de note, le spunea ce au de făcut a doua zi, după care cele două surioare ce culcau. Încercase o experienţă. Adusese în casă o femeie cu gîndul să se căsătorească cu ea şi să le redea copiilor o mamă. Totul a fost un fiasco. Nu se lega nimic. Politicoase, ascultătoare, cuminţi, cele două fetiţe nu voiau să-i dea tatălui prilej de supărare. Sufletul lor deslușea însă că tandreţea, mîngîierile, cuvintele frumoase ale celei ce trebuia să fie viitoarea lor mamă, nu erau autentice. Femeia, de altfel serioasă, înţeleaptă, bună gospodină, Marilena, şi-a dat seama în cele trei luni ce trecuseră de la venirea ei în familia lui Bogdan, că nu se va putea apropia de fetiţe, că răceala pe care o simţea în atitudinea copiilor nu va dispare niciodată. Şi-apoi, nu avea nici un fel de experienţă în creşterea copiilor. „Bogdane, iartă-mă, dar eu nu pot să mai rămîn. Nu mă pricep, nu ştiu cum şi ce să fac pentru a le cîştiga încrederea, dragostea. Sînt cuminţi, învaţă bine, glumim împreună, cîntăm. Aparent, toate sînt în regulă, dar eu simt că totul e fad, artificial în relaţiile noastre. N-are nici un rost să mai încurc lucrurile..."

Bărbatul a rămas consternat. Nu-i venea să-şi creadă ochilor. Doar nu fusese nici o ceartă, nici un conflict. „Marilena mea scumpă, tu ştii că astea sînt lucruri delicate, trebuie să mai treacă timp pînă copiii se vor obişnui cu tine şi tu cu ei..." „Nu, Bogdane, hotărît nu, aşa cum se spune din bătrîni : Ţi-ai găsit femeie, dar nu mamă pentru copii !" Ce să-i faci, sînt şi experienţe din astea care eşuează. Marilena a plecat a doua zi. Fetiţele nu i-au simţit lipsa, parcă plecase un musafir oarecare.

Apoi în viaţa lui Bogdan intervenise o altă femeie, nu însă de aceeaşi calitate în comparaţie cu Marilena. „Partitura" preferată a Roxanei era : „Dacă nu mă iei tu, îmi găsesc altul. Am 30 de ani. Doar n-o să rămîn nemăritată. Şi aşa îţi fac o favoare, spune tu, mai găseşti o altă fraieră să te ia cu doi copii ?" Nu era urîtă deloc Roxana, se îmbrăca cu gust, ştia să poarte o discuţie şi... cîte în plus. „Bogdane, nu te supăra, nu-i de tine. Femeia asta toată viaţa a fost alintată. N-a reuşit Marilena, cu micuţele tale, cu atît mai puţin va reuşit Roxana, care ţi-a declarat, de fapt, că detestă tot ce ţine de gospodărie", remarca un prieten al lui Bogdan.

O altă „figură" a fermecătoarei Roxana erau telefoanele-surpriză. La orice oră din zi şi din noapte, la serviciu, acasă, femeia îl bombarda, mai ales în ultimul timp, cu fel de fel de avertismente telefonice. Cum ziua dormea pînă pe la 10 (foarte ciudat locul de muncă al Roxanei), noaptea o apuca cheful de vorbă şi mai ales dorinţa de a clarifica lucrurile dintre ei, natura relaţiilor lor. „Măi fetiţo, las'că discutăm mîine, sînt obosit şi mîine am o zi grea". „Ştiu eu ce înseamnă mîine. M-am săturat să mă tot duci cu zăhărelul", şi-i trîntea receptorul, revenind după cîteva minute, cînd Bogdan reuşea să aţipească.

În dimineaţa aceea de duminică, Bogdan discuta tocmai cu copilele. Fetiţele erau vesele, bucuroase de buna dispoziţie a tatălui lor, de atitudinea lui relaxată. Zbîrniitul telefonului i-a făcut pe toţi să tresară. Ştiau cine telefonează. Bărbatul a devenit agitat, iar o undă de tristeţe s-a aşternut pe feţele surorilor.

„Vino urgent la mine. Îţi dau o oră pentru clarificarea situaţiei. Dacă nu, locul îţi va fi ocupat de un bărbat care suspină de un an după mine. E mai tînăr ca tine, mai drăguţ şi în plus... celibatar. Nu uita, ai 60 de minute la dispoziţie !"

Bogdan îşi face repede toaleta, se îmbracă şi, agitat la culme, se urcă în maşină. „Femeia asta e diabolică, dar nu mă pot despărţi de ea. Mi-a luat minţile, nu alta". Bulevardul, gol la ora aceea, favoriza în aparenţă deplasarea cu viteză mare a maşinii. Mintea bărbatului era la ea, la garsoniera unde nu peste mult timp altul îi va lua locul alături de fermecătoarea lui Roxana. Era nerăbdător să ajungă la destinaţie, să încerce s-o înduplece, s-o convingă, s-o determine să renunţe la hotărîrea ei.

Drumurile goale au capcanele lor. Cînd ai impresia că eşti singur pe stradă, apare ceva neprevăzut, exact ca ivirea bătrînei care înainta spre traiectoria urmată de autoturismul lui Bogdan. Cînd acesta sesizează că femeia n-a reacţionat la claxonul lui, intră în panică. Încearcă s-o evite, însă e prea tîrziu. Bătrîna e luată pe capotă, dusă 50 de metri şi izbită cu capul de caldarîm. Moare pe loc. Apoi bolidul, urmînd aceeaşi traiectorie oblică, intră în plin într-un trailer staţionat pe dreapta. Bărbatul e prins în capcana maşinii transformată într-o epavă asemănătoare unei sfere de tablă. Oamenii, care se precipită spre autoturism, îl găsesc mort.

Nimeni nu ştie dacă bărbatul a pierdut controlul asupra maşinii, ori s-a hotărît în ultima clipă să se sinucidă.

Cele două orfane au fost luate de părinţii Dianei. „Oare de ce, Raluca, întreabă Florina, cu o mînă de om adult, viaţa ne-a pedepsit atît de aspru? Am făcut noi ceva rău ?" Raluca nu răspunde, o mîngîie doar pe creştet pe surioara ei.

VICTOR BEDA ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Flacăra – Prietenia, Tineretul – România

Localitatea : **Buzău, 9 ianuarie 1985, Sala sporturilor.**
Număr de spectatori : **3 000 (imens față de condițiile grele ale momentului, față de imposibilitatea teoretică a deplasării).**
Atmosfera : **în creștere de la începutul către sfîrșitul spectacolului.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Sorin Popa, Roxana Georgescu, Paulica Bejan. A fost cîntată în premieră piesa „Convertire" (versuri Adrian Păunescu, muzica Augustin Frățilă).**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Numai o iubită poate fi așteptată mai mult de o oră și asta numai o dată. Se pare că tot despre dragoste este vorba în cazul publicului din Buzău care, răbdător și civilizat, ne așteaptă să parcurgem nămeții care au blocat drumurile împiedicîndu-ne să fim la vreme în sala de spectacole.

Descărcăm și montăm ca-ntr-o scenografie modernă, împreună cu tineri buzoieni, care ne ajută să începem manifestarea noastră cît mai repede posibil.

Cu toată oboseala drumului, membrii cenaclului se mobilizează exemplar, răspunzînd cu dăruire și profesionalism celor din tribune, care ne susțin, reluînd refrenele cîntecelor pe care le iubesc. Din prima clipă Dinu Bodocan încălzește sala, pregătind un „pat spiritual" moale celorlalți care-l urmează.

Un mare steag tricolor pe care se află colată fotografia lui Mihai Eminescu dă tonul poeziei marelui poet recitată de conducătorul cenaclului, urmată firesc de cîntecele de pace și revoluționare. Întreaga sală cîntă „Să fie pace-n lume". „Să mai vie un rînd de pace", exclamă Adrian Păunescu. Se naște o lozincă ce are în acest an mondial al tineretului și păcii, semnificații profunde : FLACĂRA — PRIETENIA, TINERETUL — ROMÂNIA.

Rockul renaște spiritul tînăr al buzoienilor și o dată cu primele acorduri ale trupei **Totuși** sala vibrează în ritmul dansului. Cristian Minculescu, solistul trupei, cîntă la propria lui aniversare. Cîntăm și noi împreună cu Adrian Păunescu, din inimă, „La mulți ani cu sănătate / La mulți ani cu noroc, / Viață senină și sănătate / La mulți ani pentru rock !". Încrederea și tenacitatea noastră : de la acest nivel încolo va trebui să atingă competitivitatea internațională și discul trupei Totuși.

Din ce în ce mai buni, către final, buzoienii primesc cu entuziasm șlagărele românești și internaționale, în aceeași notă de „disciplină luminoasă", cu același bun-simț cu care au așteptat sosirea noastră. A fost o întîrziere nedorită dar ce pledoarie mai bună pentru civilitatea tineretului nostru decît această situație ?

Cu bine, Buzău, și pe curînd !

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

Sub zodia eroismului românesc

Localitatea : **Galați, 10 ianuarie 1985, Sala sporturilor.**
Număr de spectatori : **7 000.**
Atmosfera : **o expresie de militantism conștient în favoarea înaltelor idei pe care le slujește arta.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — grup Adhoc : Marieta Simiz și Simona Grigore, grupul de copii al Casei pionierilor din localitate.**
Aportul organizatorilor : **ca de obicei la Galați, foarte bun.**

Organizatorii acestui spectacol au așezat seara noastră sub zodia eroismului românesc avînd pe frontispiciul scenei, în centru sus, portretul președintelui Nicolae Ceaușescu, flancat de portretele lui Decebal, Mihai Viteazul, Nicolae Bălcescu și A. I. Cuza. Întregim această panoplie de eternitate românească adăugîndu-i, prin cîntecele noastre, pe Ștefan cel Mare, „Domnul a toată Moldova", pe Avram Iancu, pe martirii Horea, Cloșca și Crișan. Obținem curînd o dezlănțuire a tribunei cu adînci semnificații. Se scandează intens și mobilizator „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască Ardealul, Moldova și Țara Românească". Extraordinara atmosferă în care se primenesc cîntecele de țară inspiră și înflăcărează. Din țara celor mai concrete inițiative de pace, a celor mai curajoase apeluri adresate puterilor lumii, în acest an, declarat an mondial al tineretului, oamenii tineri ai Galaților înalță triumfător „O șansă păcii". Dovezile în favoarea acestui militantism serios sînt multe. Între ele, o scrisoare primită din public se încheie adăugînd formulei „Lumină, luptă, libertate" o nouă expresie sintetică a înaltei conștiințe : „Dezarmare, dragoste, dreptate". În acest spirit a continuat întreaga noastră manifestare din care nu a lipsit nimic, de la mult aplaudatele recitaluri (Partaj, Alexandru Zărnescu, Majay Győző, Emilian Onciu și Octavian Bud) la șlagărele cenaclului și ale lumii, de la muzică și poezie la umorul de calitate, de la cîntecele de profunzime la momentele dansante. Toate au contribuit, cu aportul celor din scenă și al excepționalului public gălățean, la realizarea încă a unui mare spectacol în acest centru al muncii neîntrerupte și al spiritului treaz întreținînd focul viu, emblema Galațiului contemporan.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Localitatea : **Ipotești.**
Atmosfera : **pioasă aducere aminte la casa Poetului de la Ipotești.**
Ianuarie, 15. În această dimineață poeții își spală fața cu rouă de lacrimi, iau drumul Ipoteștilor pentru a-și reîntîlni copilăria. Aici e leagănul poeziei nepieritoare. Ipotești în ziua nașterii Poetului e un dulce rai strălucitor. Casa în care Măria-Sa venea pe lume e un colț de veșnicie. Am venit pur și simplu pentru a spune doar ceea ce simțim. Cu sfială, emoție și dor așa ca și cum : „Voievod simțirii noastre / Și gîndirii românești / Eminescu iar se naște/ Chiar acum la Ipotești". Strigătul pruncului este acoperit de cîntecul venit de pretutindeni. „Plopii fără El" îi îngînă numele. Cuvintele își încheagă substanța rostogolindu-se peste pămîntul Moldovei spre Țară. Cîntecele cresc din cuvînt. Sînt „Doină". Sînt „Odă" : „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată...". E ziua nașterii Sale. Încă și încă. De-a pururi. Și deodată înțelegem mai mult :

La 1985, în ianuarie, 15, noi, cei trăitori, am pus aceste cuvinte să se armonizeze vinovat, spre a lăsa celor ce vin ceea ce Mihai Eminescu ne-a lăsat Însuși, fără ca noi să putem primi totdeauna.

Sigur că, la tot ceea ce am spus noi pînă acum se adaugă toate tăcerile noastre, pentru că prin voința destinului, a imperiilor și cîteodată a lașității complice Mihai Eminescu este toată rostirea, toată scrierea și toată tăcerea românească. Pe acolo unde se vorbește românește — se vorbește eminescian, pe acolo unde se tace — se tace eminescian. Noi n-am venit decît ca niște particulari la un monument desăvîrșit al neamului. Sigur că lumea fizică e cum e ea și o vedem, dar ceea ce simțim este povara spirituală a geniului unui popor apăsîndu-ne oricînd vom avea de zburat.

Așa cum unii dintre colegii care au fost de față își aduc aminte — și la mormîntul lui Iancu de la Țebea, și la Putna odihnei lui Ștefan cel Mare, și la Islazul revoluției române de la 1848, și la casa lui M. Eminescu și pretutindeni unde sînt urme ale trecerii și rămînerii noastre — noi am mers nu cu un scop direct productiv, ca să zic așa, și nici cu scop publicitar. Copiii se nasc contestînd. Tinerii se ridică în două picioare în lume protestînd și negînd. Cu toții am trecut prin această fază în care am vrut să începem lumea de la noi. Observăm însă de la un timp încolo al vieții că noi nu sîntem decît o fărîmă dintr-un mare pustiu sau, dimpotrivă, dintr-o veche și puternică eternitate de adăugiri. Cînd eram foarte tînăr nu-mi închipuiam că o să-mi procure o satisfacție atît de mare un drum la casa lui Mihai Eminescu fără ca Mihai Eminescu să fie acasă. Aceasta, sigur, este o problemă fizică. Dar Eminescu este în noi toți, repet, în cuvintele și în tăcerile noastre. Trebuie să cultivăm în primul rînd în noi și, bineînțeles, dacă putem, și în cei cu care sîntem contemporani, această idee că nu sîntem singuri în lume. Cu noi sînt toți strămoșii de care sîntem noi în stare și, firește, în noi sînt cei ce vor veni, pe cît sîntem noi de puternici ca să-i păstrăm și să-i dăm curați zilei de mîine. Venim aici pentru a ne reîncărca de mesajul eminescian care este unul deopotrivă românesc și universal. Teama de universalitate este numai a provincialilor planetei. Noi, românii, n-avem de ce să ne temem de universalitate. Sîntem o parte a universului și de la doinele și baladele vechi, care prin ciobanii noștri au pătruns pretutindeni unde au păscut

De Ziua Națională a Poeziei Române

oile noastre, și pînă la strădania pentru pace a României de azi, România are vocația universalității.

Poezia eminesciană nu este o poezie îndreptată împotriva nimănui. Nu vorbește despre străini pentru că sînt străini, ci numai dacă sînt dușmani. Cine citește atent poezia observă că Mihai Eminescu nu se referă la nimeni, decît în măsura în care acela s-a identificat cu interese contrare supraviețuirii noastre.

În opera oricărui mare scriitor german sînt erori pe care generațiile următoare le-au luat în discuție și s-au detașat de ele, dar opera fiecărui scriitor german există. În opera oricărui mare scriitor pot fi, de asemenea, erori. Dar opera Este. Și opera lui Mihai Eminescu trebuie să existe. Este dreptul nostru de a-l avea pe părintele nostru așa cum a fost el. Sigur că acest drept nu-l poate avea decît un popor liber și independent. Sigur că pledoaria noastră fundamentală este și trebuie să rămînă acea unitate și armonie națională, între cetățenii români, de toate naționalitățile, căci noi suferim de aceleași necazuri și toți avem dreptul la aceleași bucurii.

Oricare gest pe care-l facem trebuie să-l facem avînd grijă să nu reverberăm tragic în destinul cel mare al comunității, pe care, vrînd-nevrînd, într-un fel sau altul, îl reprezentăm. Atîta vreme cît cîțiva tineri mai doresc să ne vadă înseamnă că mesajul nostru nu s-a terminat și funcționează pe principiul fîntînii din care cu cît iei cu atît devine mai limpede. Deci, n-am venit searbezi în casa lui Mihai Eminescu. Am venit plini de toată oboseala acestor ani în care ne-am străduit să nu se piardă cuvîntul românesc în haosul lumii. Ne-am străduit pentru România, pentru educația tinerei generații, care nu se poate face la comandă și nu pot s-o facă proștii. Trebuie să fii puternic pentru a realiza mișcarea în continuare a conștiinței tinere. Noi sîntem încă puternici. Noi mai avem puterea ca, fără nici un motiv concret, să venim în casa Domnului Mihai Eminescu. Aici este ceea ce el a moștenit de la părinți. Sigur, fără lumina electrică și fără ceea ce au făcut prea bunii servitori ai casei eminesciene, care au așezat toate în ordine — și pentru aceasta ar trebui poate să ne ocupăm mai mult de cei ce servesc cauza noastră, așa cum se spune, dar aici este tronul Moldovei spirituale care l-a dat pe Eminescu. După cum observăm, tronurile spirituale sînt mai puțin pompoase decît celelalte.

Ei, e totuși ceva care mie îmi dă o mare emoție, sînt la fel de emoționat ca la intrarea în Putna lui Ștefan cel Mare: mi se pare că, dacă noi am venit numai pentru atît și după aia plecăm, asta înseamnă că mai avem încă puterea apărării și iluminării unei cauze. Puteam să-l sărbătorim pe Mihai Eminescu și la Botoșani. Cel mai bine la București, la Ateneul român. Totuși, dragostea are legea ei și anume : nu se poate face în absență. După părerea mea, nici cultura nu se poate realiza decît prin prezență.

Pentru marile acte pe care le mai avem de făcut trebuie să pregătim în fiecare zi oamenii să fie de față. Nu se poate să fie Ziua Națională a Poeziei Române și în 14 ianuarie, și în 13 iunie, — Ziua Națională a Poeziei Române este o dată, este astăzi 15 ianuarie 1985 și va fi și la 15 ianuarie 1986 și așa mai departe, va fi de-a pururi.

Am zis chiar la început că esențiale sînt cuvîntul și tăcerea noastră. Vă propun deci să tăcem împreună restul omagiului pe care trebuie să-l aducem în permanență lui Mihai Eminescu și să auzim „Trăsura cu Domnul Mihai Eminescu plecînd către Iași".

Măria-Sa are de lucru. Să mergem !

ADRIAN PĂUNESCU ■

Iașul – „Sănătate, la mulți ani!"

Localitatea : **Iași, 12 și 13 ianuarie 1985, Sala sporturilor.**
Număr de spectatori : **10 000 în prima seară ; peste 11 000 în cea de-a doua.**
Atmosfera : **s-a ridicat la cotele cele mai înalte ale participării realizînd aici două spectacole de notă maximă, 101 în două seri ce aduc Iașii pe primul loc în competiția de sală a cenaclului.**
Calitatea spectacolelor : **excepțională**
Noutăți : **prezențe locale — Dana Rusu, Constantin Fărtăiș, Petronela Negru.**
Aportul organizatorilor : **exemplar. Emoționantă și îndatoritoare primirea de care s-a bucurat și de această dată cenaclul la Iași.**

De bun augur acest început de an pentru ieșeni și nu numai. Împlinind un gînd al Pomului de iarnă, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ne încearcă din nou sufletul cu bucuria mugurilor de zăpadă din Teiul eminescian.

„Aleea cu castani" este acoperită în ninsoare tandră, dezmăț de fulgi și gînduri colindînd amintiri. Geamantanele și paginile cursurilor studențești și-au aflat deja locul potrivit, tramvaiele — corăbii de zăpadă — își pipăie drumul asemeni începătorilor pe un patinoar fără mantinelă, stoluri de vrăbii prind cerul între aripi și-i asigură imponderabilitatea.

—20° afară, plus 20... pe scara sufletului. În fața Sălii sporturilor, geruiți în lumina lunii de ianuarie, simpatizanții cenaclului își croiesc intrarea prin promoroaca respirațiilor. În sală, peste 10 000 de spectatori își cadențează suflul în ritmul cuvintelor de inimă ce se rostesc. Dinu Bodocan, Camelia Daj, Augustin Frățilă în „Peisaje de iarnă" și de profunzime, sînt doar cîțiva din cei care desenează pentru început o hartă a trăirii de puritate abisală proprie Cenaclului Flacăra '85, „Și totuși există iubire", apoi multe alte cîntece avînd ca suport versuri scrise de Adrian Păunescu în județul Iași.

„Spectacolelor de neuitat ale acestui cenaclu în județul dumneavoastră îi mai adăugăm unul astăzi, 12 ianuarie 1985 — Iași". „În ianuarie, afirmă poetul A. P., cel mai bine este de trăit istoria în Moldova". „Doina lui Lucaci", „Jurămînt la Putna", „Lancea lui Horea" înscriu din nou poezia patriotică printre cele mai frumoase declarații de dragoste posibile spre un Atunci încărcat de istorie. Deci, iată din nou trecutul de excepție alăturat prezentului, manifest al păcii.

Tinerețea fără bătrînețe a acestor „Întîmplări" trăite cu Cenaclul Flacăra vibrează în spusele, noile sau deja cunoscutele, aparținînd poeziei culte sau populare, dăruite de Liliana Ioniță, grupul Partaj, trupa Totuși, Vali Gerea deschid mărinimoși zona șlagărelor : „Ce frumos e omul", „Plopii fără El", „Puștoaica", dar și „Bade, pălărie nouă", „La o cană cu vin" și un „Cireș" în plin ianuarie.

„Cine sînt eu ? Eu sînt Dumneavoastră", va răspunde Adrian Păunescu unui bilet din sală. „Sînt o nebuloasă care mai are încă să vă vorbească". Notez reacția celor de bună-credință și înțelegere din juru-mi, devenită cu fiecare întîlnire mai firească.

SMARANDA CAZAN-LIVESCU ■

La Iași, noii campioni de sală

„...Și cum vru Moldova, așa se făcu !". Cel mai frumos spectacol al acestui an a fost să se împlinească la Iași. Au fost, de fapt, două seri de neuitat al căror public a fost continuu parte integrantă a manifestărilor noastre.

11 (unsprezece) minute numele țării noastre este scandat de tribunele arhipline, bătînd orice record de pînă acum, „România, România !". A fost, acesta, cuvîntul de ordine, parola acestor seri, steagul generației tinere, hotărîtă să păstreze pur și neștirbit acest sfînt nume.

Recitaluri excepționale au răspuns, prin profesionalism, publicului ieșean, grupul Partaj, Majay Győző, Onciu și Bud, Nica Zaharia, realizînd interpretări de zile mari, răsplătite ca atare de tineri.

Carmen Antal și Magda Pușkaș au cîntat în limba maghiară cîntece populare maghiare. Magda Pușkaș s-a autosărbătorit, cîntîndu-și și cîntîndu-ne adevărul despre ea — „Woman in love !"

Flapo în concert la Iași : pe rînd, Zărnescu, Beianu, Moise și Jerry Schwartz au fost soliștii propriei lor trupe, susținînd mare parte din șlagărele serilor. În mod excepțional, pentru frumusețea tinerilor din sală, Jerry Schwartz, omul Beatles din Flapo, cîntă... Beatles, chitară rece și voce. Superb !

Recital maxim al poetului Adrian Păunescu din poezia clasică română și universală și din lirica personală, încununat cu momentul de reculegere pe care-l constituie poezia eminesciană. Adrian Păunescu remontează de la vers la vers, ridicînd sala în picioare, cu obsesia concreteții faptului estetic în sînge și cu tornadele patimei comunicării ce-i bîntuie sufletul și mintea. Într-o „tăcere mută" se ascultă Pacient și Repetabila povară — mut este respectul din aplauzele celor cîtorva mii de inimi din tribună.

Trupa Totuși are parte de un public cum numai la Arad, București și Tîrgu Mureș — dacă-mi aduc bine aminte — a mai avut. Mapamondul e colea ; cine nu are bunăvoință să-l vadă, nu are cum îl vedea ! (Asta-i poezia mea !).

Poetul Adrian Păunescu ține să facă publice cuvintele de laudă la adresa celor care fac posibilă deplasarea noastră pe o astfel de vreme, șoferii Stoican și Vărăștean, adevărați cascadori pe ghețuri și zăpezi, precum și întregii echipe tehnice, care acționează solidar, ca un singur om, pentru binele spectacolului !

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

„Numai ce rămîne-n oameni"

Localitatea : **Flămînzi, 11 ianuarie 1985, sala Casei de cultură.**
Număr de spectatori : **900.**
Atmosfera : **încălzită de arderea sufletelor, un combustibil ce a neutralizat frigul fizic groaznic în care s-a desfășurat spectacolul.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **a revenit în această seară pe scena cenaclului Ducu Bertzi.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Veneam prima oară la Flămînzi, după 11 ani de peregrinări prin țară, în această iarnă de o mărețe aparte — 27°C. Am întîlnit aici, la Flămînzi, un public de o receptivitate cu totul extraordinară. Așa cum rar ne-a fost dat să vedem, deși întîlnim în fiecare seară săli receptive. Incredibil, cu atît mai mult cu cît comunicam în condițiile date, vitregite de frigul crîncen. Bunul-simț dublat de o bună cunoaștere a cîntecelor noastre ne-au determinat să fim în scurtă vreme aproape de sufletul acestei săli. Iată „totuși iubirea" : „E-o iarnă cum n-a mai fost alta / Cu aburi la gură te strig / Îmi fac drum spre tine cu dalta / Mi-e frig, te iubesc și mi-e frig". Gesturi de o rară tandrețe, inițiative de mare inspirație și spontaneitate ne fac să nu mai simțim frigul care parcă și-a mai slăbit menghina. Atmosfera devine intimă și cel mai cald loc în tot acest lăcaș este fără îndoială spațiul comunicării noastre. Cine credea că va putea rezista mai multe ore la un spectacol în aceste condiții la începutul său ? Era un record la care seara noastră avea să adauge altele. Momentul cel mai aplaudat al manifestării a fost trecut în contul poeziei și a fost trecut prin poarta cea mai înaltă a emoției : lacrima. Aproape că nici nu știm dacă frumusețea e un dat care emoționează sau nu cumva emoția creează frumusețe. Oricum ar fi, simțim că trebuie să ne facem timpul pe care-l trăim „frumos măcar cît este de trecător". Momentul de vîrf al serii este și aici cîntecul „Ce frumos e omul" subliniind în prelungirea cîntecelor prin care denumim spiritual aspirațiile noastre cele mai înalte — patria, pacea — o idee ce și-a întemeiat adevărul și pe seara noastră.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 1 487, 1 488, 1 489, 1 490, 1 491, 1 492, 1 493.

Sănătatea planetei, sănătatea oamenilor

● Un asasin acrobat, inteligent și suplu ● Sub lovitura aurului solar, se sfărimă-n așchii sticla mării ●

Un cadou... revoluționar

Ambițiile cele mai mari, sumele cele mai mari, eforturile de proiectare cele mai mari, în sfîrșit riscurile cele mai mari se concentrează pe mereu aceeași încăpătoare și foarte stabilă piață a armelor și armamentelor. Începutul lui 1985 a preluat cu brio ștafeta nenorocită a sfîrșitului lui 1984 : în timp ce agricultura îngheață, oamenii îngheață și, chiar speranțele cele mai legitime îngheață, în culisele uriașe ale producției de arme și armamente se menține, constant, temperatura de fierbere.

Febrilitatea, gîndirea scormonitoare, exaltarea, furibunda licitare a ideilor (adesea geniale) sînt reperele banale, tradiționale și indispensabile într-un domeniu în care se pune la punct nu lichidarea cuiva, ci năruirea în premieră cosmică absolută, a unei planete.

În casele lumii miroase încă a brad și artificii și, iată, oamenii mari află că pletora de concerne militar-industriale și-au văzut cu sîrg de treabă și în blîndele zile și nopți de sărbătoare. Ultimul cadou, fără funde și paiete, vine din cer. Este un avion straniu, un asasin acrobat, inteligent și suplu, pe care agenția France Presse îl numește „revoluționar". La prețul de 130 de milioane de dolari acest pi[illegible]t avînd calorii intelectuale inimagi[illegible]abile poartă un nume oarecare : „Grumman X-29". France Presse consemnează rece : „La prima vedere, cu aripile ciudate, orientate înainte și nu înapoi, „Grumman X-29" pare să nu poată zbura. Totuși, în urmă cu cîteva zile, prototipul acestui aparat a realizat primul zbor de încercare pe baza aeriană din Edwards (California).

Inginerii de la Grumman și de la Ministerul Apărării apreciază că zborul cu aripile cu săgeată inversă ar urma să confere o flexibilitate excepțională avionului „X-29".

Dacă cele trei ordinatoare au pană, avionul se autodistruge în două zecimi de secundă. Pentru a evita catastrofa, ordinatoarele „întreabă" voletele, eleroanele și alte suprafețe mobile ale avionului de 40 de ori pe... secundă".

Dacă un avion își pune cu o asemenea frecvență întrebări despre importanta sa soartă ce îi mai rămîne omului de pe stradă care a învățat tabla înmulțirii doar pentru a percepe scăderea de liniște, a lui și a celorlalți ?...

RADU BUDEANU ■

Mesaje peste Styx

Este fără precedent ce s-a întîmplat în orașul Lewiston din S.U.A. unde o americană de... 300 de kilograme care se plingea că se îngrașă fără motiv, a suferit ablațiunea unui chist care cîntărea 100 de kg ! Agenția „France Presse" informează că paciena Helen Hollenbaugh, în vîrstă de 57 de ani, va trebui să mai rămînă cîteva săptămîni în clinica orașului pentru că operația la care a fost supusă a necesitat o adevărată reconstrucție a abdomenului și sistemului circulator din zonă, iar refacerea, în acest caz, este îndelungată. Chirurgul care a lucrat pe această pacientă ieșită din comun a reușit să analizeze și să cîntărească chistul, dar, declara el cu umor, n-a avut mijloacele necesare pentru a-și cîntări pacienta. Cum s-a ajuns aici ? Doamna H.H. a descoperit, cu ocazia unui control medical de rutină, un corp străin în abdomenul său și a remarcat că tinde să ia în greutate fără a-și fi modificat stilul de viață. Au apărut dureri dorsale și dificultăți de respirație. Un examen medical serios a depistat chistul, deja de talie apreciabilă. Refuzînd să se lase operată, bolnava și-a [illegible]strat povara timp de un an, pînă c[illegible]d, într-o condiție fizică deplorabilă, s-a decis să apeleze la serviciile spitalicești. De aici un întreg cortegiu de peripeții pe care dacă le-am vedea la „Cascadorii rîsului" am avea o după amiază agreabilă. Brancardierii, pentru a-și putea duce bolnava la ambulanță au fost nevoiți să o întindă pe o saltea, și „cu prețul vieții" cum declarau ei, au tîrît-o pe scară, riscînd să fie striviți la fiecare pas de un veritabil tăvălug viu de 300 kg. Noi dificultăți au apărut la parter. Împinsă și trasă de o echipă sufocată de efort, targa a refuzat să iasă pe ușă. A trebuit să fie dărîmat un zid prin ruinele căruia 30 de bărbați zdraveni au reușit să transporte pacienta la ambulanță.

La Fort Lauderdale, tot în S.U.A., un bărbat atins de o tumoare canceroasă a anunțat că, pentru suma de 20 de dolari se obligă să transmită pe lumea cealaltă mesajele pămîntenilor către rudele lor răposate. Pentru numai 20 de dolari mesaje peste Styx. Cum le va transporta, nu se știe.

IOAN ROȘCA ■

Energie și ecologie

Pentru cei obișnuiți cu încălzirea centrală, cu gazele la bucătărie, cu priza electrică în care poți branșa tot felul de aparate, este surprinzător să afle că aproape jumătate din populația globului își satisface în proporție de 80 la sută necesitățile energetice prin arderea lemnului. Această situație generează multe și mari inconveniente : sustrage industrici o excelentă materie primă, lemnul, care ar putea fi valorificat mult mai bine și cu mai mare folos în construcții, pentru fabricarea de mobilă etc., provoacă poluarea mediului înconjurător ; determină condiții necorespunzătoare de confort în locuințele unde lemnul este utilizat drept combustibil ș.a. Dar efectul cel mai dăunător îl constituie, de departe distrugerea pădurilor.

E adevărat că pădurile nu sînt defrișate numai din nevoia de lemne de foc. Cauze importante sînt, de asemenea, cererea mereu crescîndă de noi terenuri cultivabile și necesitățile de lemn ca materie primă. Însă pagubele cele mai mari, în ceea ce privește diminuarea fondului forestier, le provoacă anume folosirea lemnului ca sursă de energie. Iar cel mai mult au de suferit, de pe urma exploatării iraționale a lemnului, pădurile tropicale.

Potrivit calculelor specialiștilor, în fiecare minut sînt tăiate 20 de hectare de păduri virgine din zona tropicelor, ceea ce înseamnă 300 de kilometri pătrați pe zi. Ca urmare, în fiecare an dispar 11 milioane de hectare de păduri tropicale, cu consecințe dintre cele mai nefavorabile atît pentru regiunile respective, cît și pentru întregul glob pămîntesc. Unele din repercusiuni, cele climatice, sînt vizibile încă de pe

Comentariul săptămînii

acum : energia solară este tot mai absorbită și transformată, evaporarea și ciclul atmosferic al apei se diminuează, aerul devine tot mai uscat și mai rece, căldura și apa îndreptate spre regiunile temperate sînt tot mai puține, iar cînd totuși vin, se produc calamnități naturale : incendii, inundații, viscole, înzăpeziri. Din cauza impuținării pădurilor, în atmosferă se acumulează cantități din ce în ce mai mari, apreciate la miliarde de tone, de gaz carbonic. Dacă la diminuarea suprafețelor pădurilor tropicale se adaugă și defrișările din alte zone, se poate trage concluzia că întregul ecosistem al Terrei este amenințat.

Iată de ce eforturile de a găsi forme adecvate de energie capată o importanță și mai mare, prin necesara lor componentă ecologică. Energii nepoluante, energii care să nu afecteze sistemul ecologic al planetei, iată direcționarea dată de factorul ecologic căutărilor în domeniul energiei. În acest cadru, odată cu abordarea surselor noi — energiile solară, eoliană, geotermică, cea rezultată din biomasă ș.a. — nu trebuie neglijate nici cele vechi, dar foarte bune, în primul rînd energia cursurilor de apă. Fiindcă, după aprecieri competente, potențialul hidroelectric utilizabil din punct de vedere tehnic se ridică la peste 2 200 000 megavați, fiind de șase ori mai mare decît cel folosit în prezent și capabil să satisfacă cu prisosință consumul mondial actual de electricitate, satisfăcut în prezent de diferite resurse energetice.

Și este de la sine înțeles că măsuri eficiente de asigurare cu energie din sursele menționate vor avea ca efect și diminuarea exploatării iraționale a pădurilor tropicale, în folosul atît al țărilor din zonă, cît și al întregii omeniri.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

Mutagene și antimutagene

Cît timp oamenii au fost foarte apropiați de natură, integrați în ea, s-ar putea spune, cît timp, adică, s-au hrănit cu produse vegetale și animale nepoluate, au respirat un aer nepoluat, au purtăt o îmbrăcăminte făcută din materiale naturale, s-au lecuit cu produse ale naturii — și acest lucru s-a întîmplat, practic, pînă la jumătatea secolului nostru —, nu s-a pus problema unor mutații (în sens negativ, se înțelege) în aparatul genetic al omului, al animalelor sau al plantelor. În zilele noastre însă, materialele sintetice, îngrășămintele chimice, pesticidele, reziduurile industriale, diferite radiații, inclusiv cele produse de exploziile nucleare, preparatele medicamentoase acționează cu putere asupra lumii animale și vegetale. Influența lor se exercită chiar și asupra aparatului genetic, provocînd schimbări ireversibile (mutații). Acestea își spun din plin cuvîntul asupra capacității vitale a animalelor și a plantelor. Nu este scutit de această influență nici omul. După părerea savanților, marea răspîndire în zilele noastre a bolilor cardio-vasculare, a celor legate de vîrstă și a celor ereditare este determinată în multe cazuri tocmai de mutațiile la nivelul celular, cauzate, la rîndul lor, de acțiunea substanțelor și a fenomenelor amintite.

Cu privire la această problemă, interesante observații face, într-un articol transmis de agenția sovietică de presă Novosti, biologul Urhan Alekperov, directorul Institutului de botanică al Academiei de Științe din Azerbaidjan. Omul de știință sovietic ridică — cu referire mai ales la antibiotice și la alte preparate cu acțiune puternică, realizate pe bază de bacterii — următoarea problemă : bine, dacă știm că aceste medicamente sînt dăunătoare, că ele provoacă mutații genetice, de ce le mai luăm, de ce nu renunțăm la ele ? Nu renunțăm, răspunde Urhan Alekperov, pentru simplul motiv că folosirea antibioticelor și a celorlalte medicamente periculoase din punct de vedere genetic nu este doar o problemă de ameliorare a sănătății, ci una de viață sau de moarte. Să ne închipuim că savanții ar propune omenirii să renunțe la antibiotice, la preparatele pe bază de bacterii, la alte medicamente cu acțiune puternică. Ar fi omenirea de acord cu această măsură extremă ? Puțin probabil, pentru că în felul acesta s-ar diminua foarte mult arsenalul mijloacelor care permit menținerea vieții și sănătății a milioane de oameni. Sîntem nevoiți deci să acceptăm în continuare preparate despre care știm precis că produc mutații genetice (numite, de aceea, „mutagene"). Ce-i de făcut ?

Nu există altă soluție decît găsirea unor mijloace care să contracareze, să scadă sau să reducă cu totul acest efect secundar al substanțelor respective — mutațiile la nivelul aparatului genetic. În acest scop, este necesară studierea aprofundată a comportării mutagenelor, a mecanismului prin care ele influențează organismul uman. În momentul de față știința cunoaște mii de substanțe care acționează nemijlocit asupra aparatului genetic. Altele, considerate neutre, nimerind în organism și combinîndu-se cu produsele activității vitale, încep să vădească însușiri negative. Din fericire, în celulele organismului există un fel de „ateliere de reparații", capabile să lichideze violarea aparatului genetic. Dar uneori în activitatea acestor ateliere apar întreruperi. Și atunci probabilitatea producerii mutațiilor crește brusc.

Cunoscînd acestea, se arată în articolul menționat, este clar că unul din mijloacele de luptă împotriva mutațiilor este introducerea în organism a unor substanțe active care să ajute „atelierelor de reparații" ale celulelor să-și îndeplinească sarcinile. Întîlnitate se dă, firește antimutagenelor aflate în natură, și nu celor sintetice. Puțini știu că cea mai mare cantitate de mutagene este primită de om din alimentația vegetală. În decursul evoluției lor, plantele au învățat să lupte cu bolile și cu dăunătorii elaborînd și acumulînd în celulele lor pesticide naturale. Cercetările au arătat că în fiecare zi în organismul nostru pot pătrunde, odată cu hrana, cîteva grame de astfel de substanțe, ceea ce înseamnă o cantitate de zeci de mii de ori mai mare decît a pesticidelor sintetice. Dar cu toate că aceste substanțe pot și ele să acționeze asupra aparatului genetic, practic acest lucru nu se întîmplă, întrucît în natură totul este echilibrat. Alături de mutagene, plantele elaborează și antimutagene, care neutralizează acțiunea dăunătoare a primelor asupra organismului nostru. Numai cînd intră în scenă mutagene sintetice, acest echilibru de forțe este distrus.

Ce să ia, prin urmare, omul, care sînt antimutageele cele mai bune ? După opinia omului de știință sovietic, dintre substanțele naturale cercetate amănunțit, cele mai bune antimutagene sînt vitaminele E și C. Ca urmare, dintre legume și fructe cea mai folositoare pe acest plan este varza. Pe viitor, e de așteptat ca antimutagenele să fie introduse direct în preparatele medicamentoase, pentru a reduce efectele secundare ale acestora, iar cu timpul și în rațiile de hrană ale oamenilor, în funcție de condițiile lor de muncă și de trai. În sfîrșit, vor putea să apară și preparate speciale, care, spre deosebire de medicamentele obișnuite, vor lupta nu cu bolile, ci cu cauzele apariției lor.

ION CODRU ■

Lumea se amuză

— Ce nevoie era să dai în vileag micile noastre secrete de familie ?

După FÜR DICH

Roza vînturilor

José Juan Tablada *(Mexic)*

Broaște rîioase

Bulgări de noroi,
pe cărarea în penumbră
saltă broaște rîioase.

Frunze uscate

Grădina e plină de frunze uscate ;
niciodată n-am văzut atîtea frunze
în pomii ei înverziți primăvara.

Fluture de noapte

Fluture de noapte,
restituie crengilor goale
frunzele uscate ale aripilor tale.

Maimuță

Maimuțica mă privește...
Ar vrea să-mi spună ceva
ce nu ține minte !

Panoramă

Sub fereastra mea luna pe acoperișuri
și umbrele chinezești
și muzica chinezească a pisicilor.

Pești zburători

Sub lovitura aurului solar
se fărîmă-n așchii sticla mării.

Crucea Sudului

Femeile cu gesturi de madrepor
au părul și buzele ca orhideea roșie.

Maimuțele la Pol sunt albe
chihlimbar și zăpadă dansînd
înveșmîntate-n auroră boreală

Pe cer e-o reclamă
de margarină
Aici avem arborele de chinină
și Sfînta Fecioară a Durerilor
zodiacul se răsucește în noapte
de febră galbenă
ploaia includ e întregul tropic
într-o colivie de cristal

A sosit ceasul să traversăm as[illegible]ntitul
asemenea unei zebre în direcția Insulei Ieri
unde femeile ucise se deșteaptă din somn.

în românește de
PETRE STOICA ■

Lumea ca lume

Asteptînd uitarea

Totdeauna cînd încep să scriu
Mă încearcă neliniştea
Că aş putea să mă rătăcesc
Şi că nu voi mai găsi
Cuvintele de care am nevoie,
Că mă vor părăsi toate cuvintele,
Că voi amuţi, că voi uita literele,
Că voi cădea printre animalele inexprimabile.

Totdeauna cînd încep să scriu
Mi se pare că e ultima oară cînd scriu,
Mi se pare că desfiinţarea scrisului
E iminentă
Şi că mi se vor confisca
Ele între ele, cuvintele.
Cuvîntul rău va confisca nemotivat
Cuvîntul bun,
Cuvîntul bun se va dispersa.

Totdeauna cînd încep să scriu
Am senzaţia că singura soluţie
Este o ediţie de opere definitive,
Chiar dacă imperfecte
Şi în fond pasagere.
Sacralizez secunda
Memoria mă va părăsi,
Cuvintele vor muri în creierul meu
Ca nişte peşti într-un acvariu
Bandajat cu bioxid de carbon.
Pînă atunci lucrez în grabă
Cu simple cuvinte care mi-apar
Din ce în ce mai imemoriale.

De cîte ori m-apuc să scriu
Într-o asemenea măsură mă obsedează
Stilul testamentar
Încît nu e mult pînă să merg
Să-mi legalizez literele la notariat.

Moarte mijlocie

Acest om pe care-l înmormîntăm azi
Pleacă dintre noi neplîns de nimeni
Deşi a fost un om de treabă
Şi n-a făcut nici un rău nimănui
Şi nici nu s-a grăbit să facă vreun bine.

Acum, cînd şi-a ajuns moartea din urmă
Noi toţi am rămas surprinşi
Nu că a murit, ci că
Înainte de a muri
Mai trăia.

Cuplu normal

Trăim într-adevăr, într-adevăr,
Şi ştim că vom muri, mai e un pic,
Dar peste îndoieli şi întrebări
Nu dăm iubirea noastră pe nimic.

Noi nu sîntem amantă şi amant,
Noi sîntem o iubire şi atît,
Simţim în coşul pieptului neant
Şi fierbinţeala soarelui în gît.

Putem să şi murim interesant
Dac-am ştiut să nu trăim urît.
Nici Feuerbach, nici Hegel şi nici Kant
Din pasiune nu ne-am coborît.

N-am ce să-ţi dau şi tu n-ai ce să-mi dai,
Te rog să nu intrăm în nici un tîrg,
Ridicoli sîntem cîte o dată, vai,
Şi devenim ridicoli mai cu sîrg.

Perechi, perechi se-afundă-n noapte cai
Cu nări incendiate de amurg
Şi nu pleca iubirea mea, mai stai,
Nici lacrimi şi nici rîuri nu mai curg.

Cît ne iubim mai sîntem încă puri
Şi ne-aşezăm pe-un pat de lemne verzi
În liniştea magneticei păduri
În care toate au un drum invers.

Nici tigrii nu mai sînt atît de duri,
Dar căprioara cere ţap în mers.
Să ştii că pînă-n zori din cuverturi
Furnicile ne cară-n univers.

Noi ne vom căuta şi în infern
Dac-am putut pe lume rezista
Pe-aici pe unde vieţile se cern
Şi zi de zi începem de la A.

Nici nu sîntem un cuplu prea modern.
Iubirea ta ca şi iubirea mea
Chiar dacă noi ni le jurăm etern
Sînt vieţile de la etcetera.

Ne cuprinde

De ce-om avea noi impresia
Că neapărat comunicarea
Dintre fiinţele naturii
Trebuie să se realizeze prin noi,
Numai prin noi, cînd,
Dacă vaca paşte iarba care-i place
Şi nu iarba care nu-i place,
E limpede că între vacă şi iarbă
E un circuit de chemări
Care ne evită şi ne depăşesc.
Nu trece natura prin noi
Decît atunci cînd nu are pe unde.
N-avem noi ştire de înnorările naturii
Care iau formă de fior.
N-avem noi organe care să perceapă
Lenta mistuire a florii soarelui
Către toamnă
Şi n-avem noi ochii
Care să poată citi
Memoriile peştilor răpitori.
Noi sîntem numai nişte viaducte
Între munţii pe care,
Cînd îi atingem,
Nu-i cuprindem deasupra prăpăstiilor
Pe care, cînd le traversăm
Nu le acoperim.
Nişte viaducte, nişte viaducte,
Nişte poduri,
Nişte defilee,
Nişte crochiuri,
Nişte fragmente,
Nişte rumeguş
În preajma adevăratelor monumente.

Numai trecut

Tot ce am avut
Pleacă spre trecut
Şi se-mparte brusc la doi.
Ceasul ce veghea
Strîns pe mîna mea
A luat-o singur înapoi.

Precum iubirea noastră n-are
Nimic decît ce-a mai avut
Te-aştept nu-n iarna viitoare
Ci-n iarna care a trecut.

Să vii sub lanţuri de zăpadă,
Să vii, să pleci fără ecou,
Din umeri chiciură să-ţi cadă
La vechiul nostru Anul Nou.

Îţi jur pe colţul meu de pîine
Şi pe nicicînd şi nicăieri
Că pentru noi nimic nu-i mîine
Şi totul este numai ieri.

Al nimănui şi-al tuturora
Şi plin de rost şi fără rost
Aştept cu ochii-n lacrimi ora
Care a fost, care a fost.

Visez o vară ce fusese
Cu pepeni dulci şi struguri caşti,
Iar printre gînduri reculese
Aştept momentul să te naşti.

Fiinţa ta e-acum străină
Şi ceasul nici n-a mai bătut
Şi-aştept asupra mea să vină
Numai trecut, trecut, trecut.

Povara ceasurilor

Uite ceasul meu de mînă,
Ca o bardă de călău
Bate-n osul stîngii mele
Murmurînd numele tău.

Nu mai bate, nu mai bate
Parc-aş vrea să-i spun şi tac,
Ceasul primăriei, uite,
Grohăie un alt tic-tac.

Ştiu secundă de secundă
Cît însemni şi ce-am pierdut,
Între ceasurile lumii
Care fabrică trecut.

Fabricăm trecut întruna,
Fabricăm numai ce-a fost,
Ritmul ceasului mă doare
Cu un mare preţ de cost.

O clepsidră văd 'nainte-mi,
Dacă nu mă uit la ceas
Gînd sinucigaş mă-ncearcă,
Veşnicia mi-a rămas.

Veşnicia fără ceasuri
Care-n turle nu bătu
Şi la mînă nu mă doare
Şi nu ştie ce eşti tu.

Între ceasul de la mînă
Şi al turlei unde-aştept,
Orologiul casei tale
S-a mutat la mine-n piept.

E prea mult trecut pe lume,
Fiece secundă-i grea
Dau întreaga mea avere
Pe un ceas care să stea.

Formular

Îmi recunosc slăbiciunea din toate
O viaţă lungă aş vrea,
Dar dacă ţara altfel nu poate
Pot să şi mor pentru ea.

Dacă-i nevoie de biografie,
Dacă există vreun interes,
Funcţionarule de primărie
Dă-mi formularul să-l completez.

Sînt cetăţeanul Cutare Cutare,
Sînt Muncitorul fără reproş,
Nimeni de-ai mei vreo avere nu are
Decît o ţară din moşi strămoşi.

Ca semnalmente particulare
Notez pe-acela că semăn cu toţi
Şi am în stînga ceva ce mă doare
Cînd viaţa-mi pune beţe în roţi.

Pot fi un minuscul, tot ce se poate,
Din cei ca mine lumile ies
De am şi rude în străinătate
Pe luptătorii pentru progres.

Eu pînă la viaţă, pînă la moarte
Oricît de greu uneori poate fi
Mă reîntregesc nu cerînd paşapoarte
Ci mai făcîndu-i nevestei copii.

Chiar şi pe zloată, chiar şi pe moină
Eu am crezut în seninul temei,
Mi-au mai furat o baladă, o doină
Dar le-au făcut de la capăt ai mei.

Şi ca decoraţii interioare
Fără brevete am cicatrici
Şi sînt şi eu un român ca oricare,
Am acţiunile mele aici.

Ia formularul, mă duc că am treabă,
Fac veşnicie cum pot şi eu,
Da, nu am moarte, dar cine întreabă,
Da, sînt aici şi voi fi tot mereu.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra, Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori–audienţe–anchete) – **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătraşcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stefănescu – 25 42, 21 30, 25 58 : PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică–economie–ştiinţă) – **Cornel Nistorescu**, Ion D. Goia, Liviu Timbus – 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură–artă–învăţămînt) – **George Arion**, Victor Niţă – 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgenţe-sport) – **Ovidiu Ioaniţoaia**, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru. Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan – 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) – **Dan Bărlădeanu**, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache – 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacţie – **Nicolae Cristache** – 21 43 ; redactor-şef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 ; redactor-şef 20 02 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

41 505